

UDO ULEKOTTE

Megvásárolt újságírók

Patmos Records
Budapest, 2015

A mű eredeti címe:

Gekaufte Journalisten

Copyright©2014 Udo Ulfkotte

Kopp Verlag e.K.

Bertha-Benz-Straße 10,D-72108 Rottenburg

A kiadásért felel:

Kauzál Márton

Fordította

Csipke Tamás (Előszó és 5. fejezet)

Rimaszombati Andrea (1., 2., 4. fejezet és Utószó)

Paulinusz Viktória (3. fejezet)

Szerkesztette és lektorálta

Morvay Péter

Tördelés, tipográfia

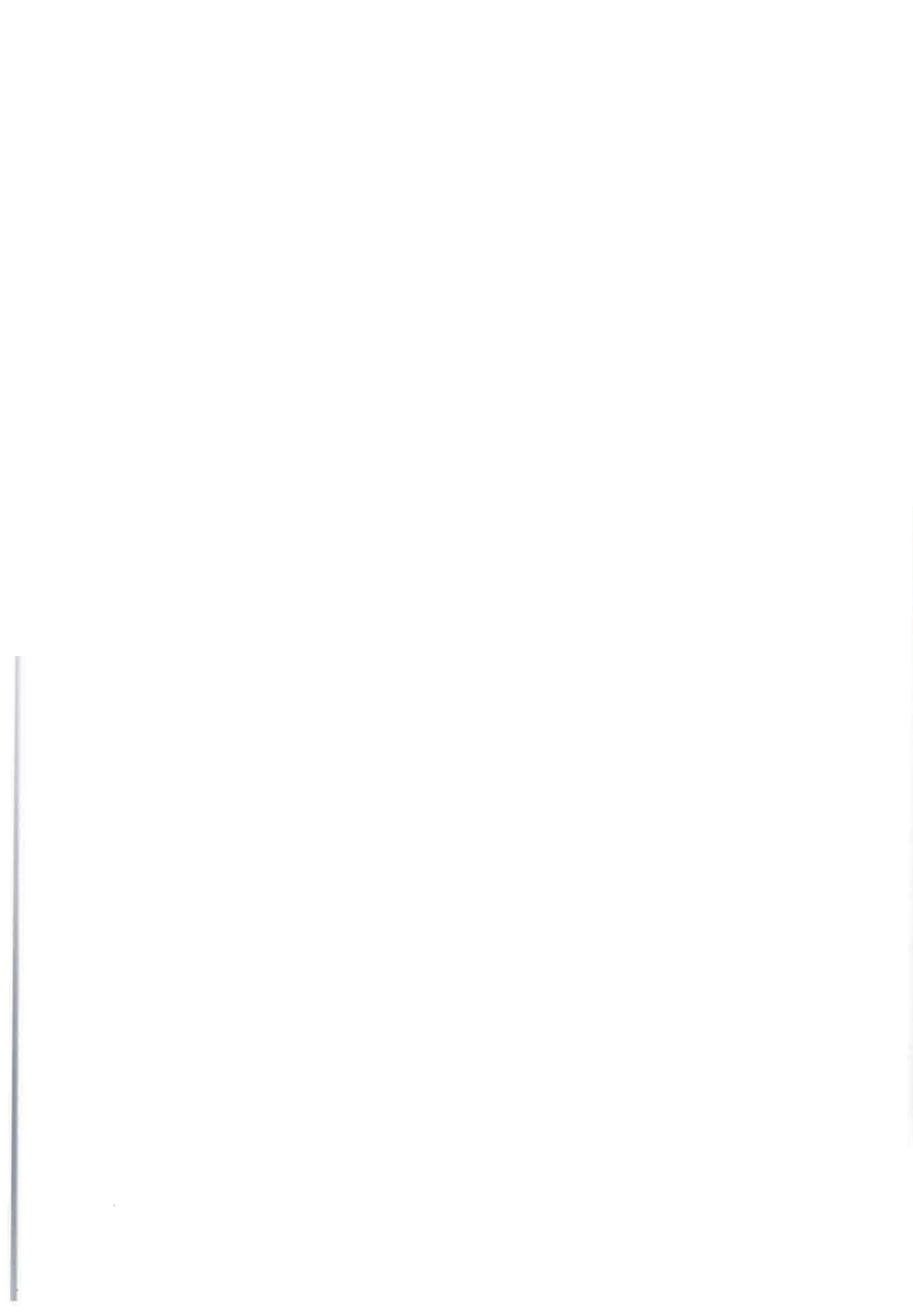
Ifj. Balogh Ferenc

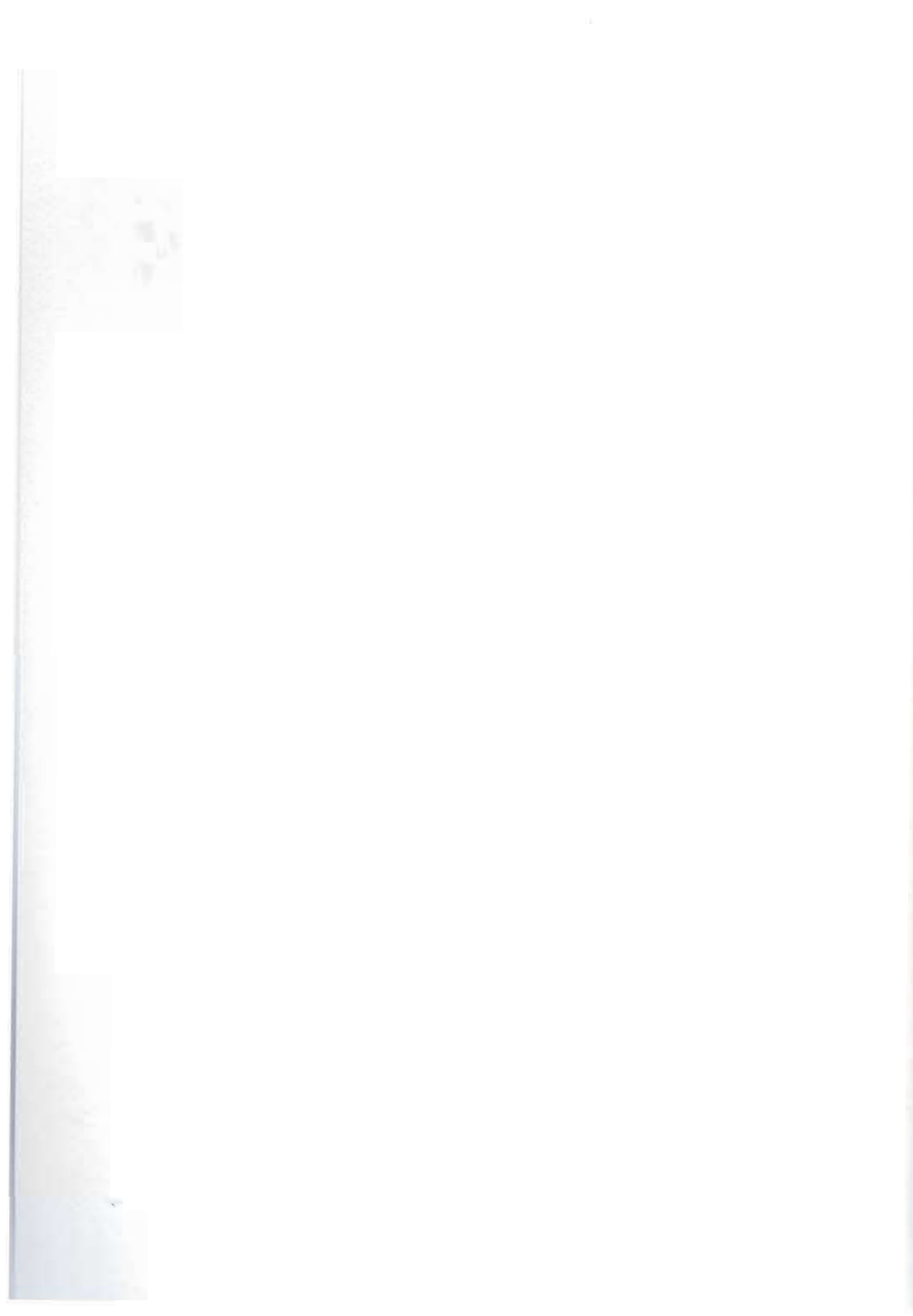
Hungarian translation copyright © *Csipke Tamás,*

Rimaszombati Andrea, Paulinusz Viktória

All rights reserved – Minden jog fenntartva.

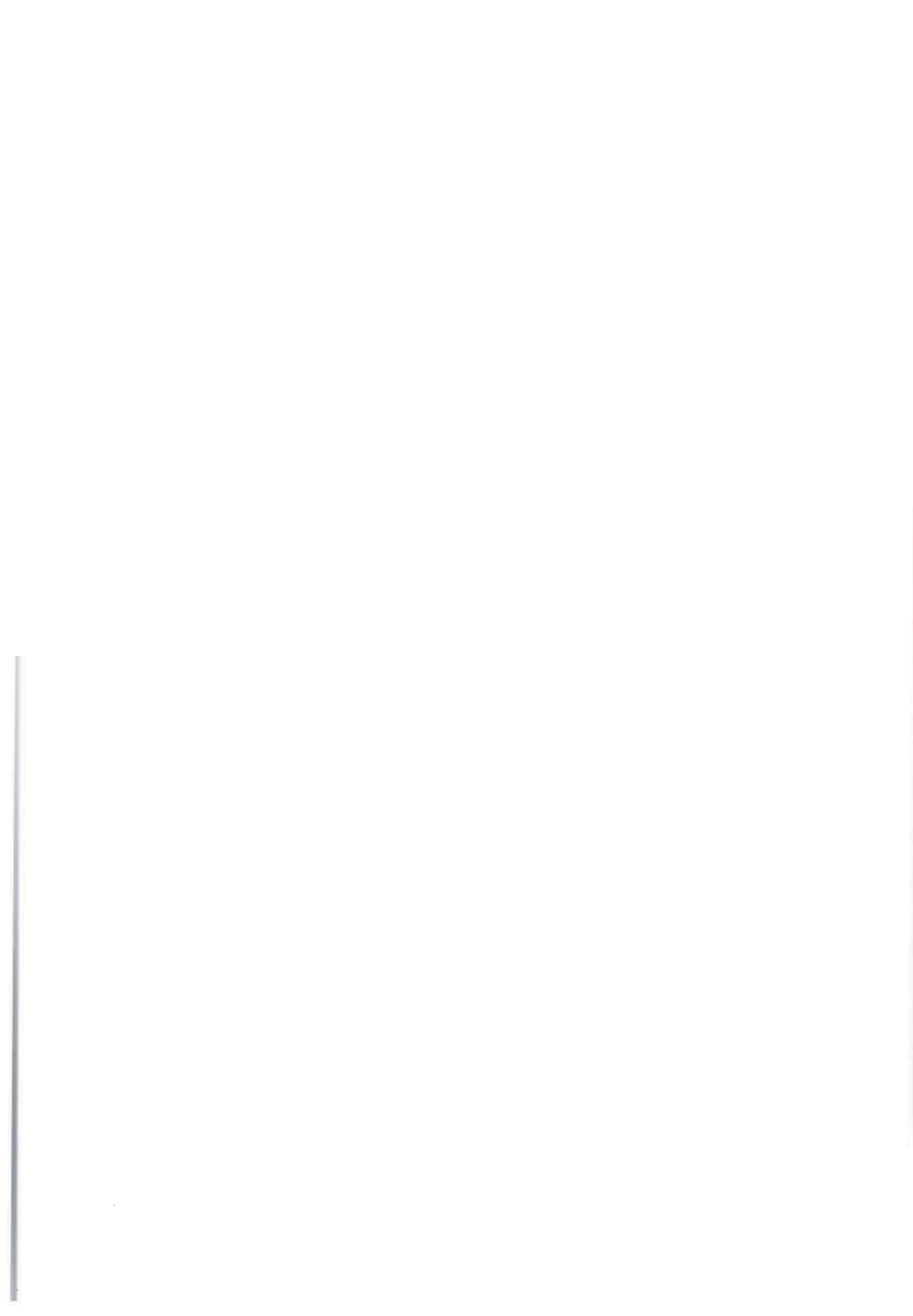
ISBN 978-615-5526-04-6

Tartalomjegyzék

Előszó	7
Első fejezet Látzat-sajtószabadság: szerkesztőségi élményeim	27
Második fejezet Médiumaink: egyformák, engedelmesek, és nem szeretnek kutatni	101
Harmadik fejezet Eltitkolt igazság: Sztárújságírók az elittel összhangban	113
Negyedik fejezet Vásárolj magadnak saját újságírókat – a jól megkent tudósítások	211
Ötödik fejezet A propaganda bukásának példái	247
Utószó	293

a bizonyíték erre, akik életüket veszítették, mert a médiumaink – kevés kivételtől eltekintve – önkívületükben hallucinálva szó szerint beleujjongták az országot az iraki háborúba. Mi vagy ki irányítja a vezető média örültségeit? Valóban tudatmódosítókat szednek? Vagy teljesen más oka van ennek a szisztematikus örültségnek? Lehet, hogy propagandaspecialisták állnak a háttérben? Korábban ezt a felvetést biztosan összeesküvés-elméletnek tartották volna. De ma már tudjuk, hogy elismert médiumok újságírói fő célpontjai a „spindoktoroknak”, akik a kezükben akarják tartani azt, hogy miről szóljanak a hírek. Főleg az amerikai kormányzatok és az izraeliek dolgoznak így. Még kézikönyvek is léteznek a minőségi médiumok befolyásolására.¹ Tény: aki befolyásos médiában dolgozik, annak fokozott elővigyázatossággal kellene viselkednie a lobbicsoportokkal szemben – legyenek azok amerikaiak vagy izraeliek. Mint látni fogjuk, bizonyos újságírók éppen az ellenkezőjét teszik. Nyilvánvalóan pazarul érzik magukat az amerikai és izraeli érdekérvényesítő csoportok pókhálójában. Még dicsekszenek is azzal, hogy behálózták őket, és büszkén utalnak arra, hogy ezeknek a nagyon vitatott köröknek a „tagjai”. Amint egyre több és több ezt alátámasztó háttérinformációhoz jutunk, kezdjük egész más szemmel nézni a „híreket”. Csak éppen jobban tesszük, ha hallgatunk minderről. A médiumok nem ismerik ezen a téren a viccet, még szatirikus műsorokban sem. Josef Joffe, könyvszerző és „nagymenő” újságíró², csakúgy mint az adóelkerülésért elítélt Theo Sommer³, a *Die Zeit* hetilap egyik vezetője jogi szórszálhasogatással képes volt még a ZDF egyik szatirikus műsorát is beperelni, mert azzal viccelt, hogy kapcsolataik lehetnek egyes vitatott hálózatokkal.⁴ Milyen szép is lenne, ha a polgárok onnan kintről bepillantást nyerhetnének a hatalom kulisszái mögé, nem igaz? Thomas Stadler médiaszakember erről a következőket írja: „Egy olyan zászlós-

¹ Lásd például: <http://www.independent.co.uk/voices/comment/israelgaza-conflict-the-secret-report-that-helps-israelis-to-hide-facts-9630765.html>

² Lásd <http://meedia.de/2014/07/29/einstweilige-verfuegung-gegen-die-anstalt-zdf-wehrt-sich-gegen-zeit-journalisten-joffe-und-bittner/>

³ Lásd http://www.focus.de/politik/experten/wolffsohn/steuerhinterzieher-theo-sommer-von-wegen-vorbild-wieder-ein-unmoralischer-moralist_id_3572472.html

⁴ Lásd <http://www.internet-law.de/2014/07/zeit-journalisten-gehen-gerichtlich-gegen-das-zdf-und-die-anstalt-vor.html>

hajó számára, mint amilyen a *Die Zeit* is, Joffe jogi lépései a ZDF-fel szemben (...) az újságírói csőd elismerésének felelnek meg”.⁵ De nem csak a Josef Joffe kaliberű újságírók esetében kell nagyon alaposan odafigyelnünk.⁶

Őn is úgy érzi, hogy a médiumok gyakran manipulálják és becsapják? Akkor ezzel nincs egyedül, mert az emberek többsége így érez. Még Karl Albrecht is. Amikor a leggazdagabb, több mint 18 milliárd eurós becsült vagyonnal rendelkező német állampolgár 2014 júliusában 94 éves korában elhunyt, a médiumaink egyszerűen semmit sem tudtak írni az életéről. Csak egy fotó volt az újságokban, anélkül, hogy bármilyen részlet szerepelt volna mellette az életéről. Az ALDI alapítója piszkos üzletnek tartotta a politikát, egész életében egyetlen szövetségi kancellárral sem volt hajlandó találkozni, elitista üzleti hálózatok helyett a saját családjára hallgatott, és megvetette a bankokat, valamint a hitelintézeteket. Minden elismerést és kitüntetést visszautasított, még a szövetségi érdemkeresztet is. És soha nem adott interjút. Miért is? Egy biztos: ez a szorgalmas, családját szerető ember nem szerette volna azt, hogy mások kihasználják. És manipulálják. Meg volt győződve arról, hogy jobb, ha számos kísértéstől távol tartja magát. Miért gondolkozik egyre több hétköznapi ember úgy, mint Karl Albrecht?

Hans-Jürgen Bucher tübingiai médiatudós professzor már 1991-ben, a „Médianyelv” című kutatásában azt írta, nem szabad elfeledkezni arról, „hogy a sajtó és a politika összejátszása ma bonyolult játékszabályok szerint zajlik: olyan megrendezett szituációkon keresztül, mint sajtókonferenciák, háttérbeszélgetések vagy a sajtó irányításának más, még kifinomultabb módszerei.” Kifinomult sajtóirányítás? Jól hallom? „Irányított” sajtónk van? Az átlagpolgár fülében ez rettentesen hangzik, de mint látni fogjuk, ez a valóság.⁷

Eddig „összeesküvés-elméletnek” számított, ha az ember megkérdezte, miért tűnik az összes média híradása olyan hasonlónak. Hiszen állí-

⁵ Az idézet forrása: <http://www.internet-law.de/2014/07/zeit-journalisten-gehen-gerichtlich-gegen-das-zdf-und-die-anstalt-vor.html>

⁶ Joffe kapcsolati hálójáról lásd: https://dl.dropboxusercontent.com/u/64910762/Manus_kripte/Kr%C3%BCger-Meinungsmacht_356-362.pdf

⁷ Lásd: Hans-Jürgen Bucher, *Mediensprache, Medienkommunikation, Medienkritik (Médianyelv, médiakommunikáció, médiakritika)*, Tübingen 1991.

tólag demokrácia és vélemény szabadság van. De az állítólagos „összeesküvés-elméletből” keserű valóság lett. Könyvemben lerántom a leplet a lobbisták egy elitista hálózatáról. Mégpedig a mi médiumainkban. Vajon a milliárdos Karl Albrecht tisztában volt ezzel és éppen ezért tartotta magát távol tőlük?

Újságíróknak biztosan nem lenne szabad aktívan részt venniük lobbiszervezetek és rejtett elithálózatok működésében. Sokan mégis ezt teszik. És utálják, amikor az ember lerántja róluk a leplet.⁸ Lépésről lépésre a nyomukra lehet bukkanni. Végül is sok nyilvánosan fellelhető bizonyítékot találhatunk véleményformáló befolyásukra a legfontosabb újságokban és folyóiratokban levő jelenlétük alapján. Csak át kell fésülni az elektronikus adatbankokat és megvizsgálni az utalások gyakoriságát.⁹ Következő lépésben az így talált neveket összevetjük a német parlament hivatalos lobbilistájával,¹⁰ és a *LobbyControl* egy projektjének *Lobbypedia* nevű listáival.¹¹

Ha ezután megnézzük, hogy az így leleplezett, véleményformáló hatalommal bíró médiaképviselők mely lobbiszervezetekhez kötődnek, végül egy rejtett elit szervezetekből álló szűk kör rajzolódik ki. Bizonyos újságírók ettől kezdve többé nem újságírónak, inkább csak újságírót alakító színészeknek tűnnek. Pártatlanságot és függetlenséget adnak elő a nézőknek. Más szóval: ha valaki újságíróként exkluzív hozzáférést kap a hatalmi elit köreihez, akkor ez nem jelenti azt, hogy egyidejűleg azokhoz is túl közel került, akik ezt a hozzáférést megadták számára? Vajon újságíróként nem „korrumpálódott” máris az illető? Nem épült belé már rég egy olyan öncenzúra, amit valószínűleg már maga sem vesz észre? Minden újságíró, akit név szerint említék ebben a könyvben, vitatja azt, hogy az elitista hálózatokhoz fűződő túlzott közelségük miatt öncenzúrát gyakorolnának, és azt is, hogy „korrumpálódtak” volna. De akkor hogyan győződhetnek meg erről mégis az olvasók? Mindenekelőtt úgy,

⁸ Lásd például: <http://www.internet-law.de/2014/07/zeit-journalisten-gegen-gerichtlich-gegen-das-zdf-und-die-anstalt-vor.html>

⁹ Lásd például <http://www.cicero.de/berliner-republik/die-liste-der-500/38015> és <http://www.cicero.de/bilder/die-liste-der-500-wichtigsten-intellektuellen>

¹⁰ Lásd <http://www.bundestag.de/dokumente/lobbyste/>

¹¹ Lásd <https://lobbypedia.de/wiki/Hauptseite>

hogy az itt megnevezett szervezetek és újságírók neveit megtalálhatják a titkos amerikai nagykövetségi jelentéseket kiszivárogtató WikiLeaks-dokumentumokban is.¹² Miért tűnnek fel rendszeresen bizonyos német minőségi médiumok nevei ezekben a dokumentumokban?

Könyvemből világosan kitűnik, hogy seregnyi, első pillantásra komolynak látszó ügynök keres pénzt azzal, hogy külföldi megbízóik – például az állítólag közhasznú „transzatlanti baráti szervezetek” – javára német médiumokat befolyásoljon. Feladatuk továbbá megakadályozni, hogy a német politikai és médiaelit, valamint Oroszország egy szellemi táborba kovácsolódjon, hogy inkább az Amerika-barát oldalon tartsák őket. Végül is, Washington világos célokat követ Európában és ebbe beletartozik egy új hidegháború kialakítása is.¹³ Ehhez pedig szövetségesként szükségük van a vezető médiumainkra is. Első példa erre: az amerikai védelmi minisztérium önmagában is sok éve már milliárdokat költ arra, hogy célzott propagandával befolyásolja világméretekben a médiatudósításokat.¹⁴ E véleménymanipulációk következményei könnyen felismerhetőek a német nyelvű térségben.¹⁵ A berlini amerikai nagykövetségben az utóbbi hónapokban már támogatási pénzeket is lehívhattak azok, akik hajlandók arra, hogy a németországi közvéleményt Washington érdekei szerint alakítsák, vagy akár felforgassák. Ezt bizonyítani fogom.

Andreas Elter történész és médiatudós már a 2005-ben megjelent *A háború kalmárjai: az amerikai propaganda története 1917–2005-ig* című dokumentumkötetében bebizonyította, hogyan befolyásolják az amerikaiak az újságíróinkat. Meglepő módon munkája (sajnos) jórészt feledésbe merült. De ezt követően nyilvánosságra kerültek a WikiLeaks-dokumentumok. Ettől kezdve bárki maga is ellenőrizheti a WikiLeaks keresőprogram segítségével azt, hogy bizonyos vezető médiumok milyen gyakran jelennek meg név szerint a titkos nagykövetségi üzenetekben,

¹² Lásd <https://cablegatesearch.wikileaks.org/search.php?q=&qo=0&qc=0&qto=2010-02-28>

¹³ Lásd például <https://www.freitag.de/autoren/soenke-paulsen/wie-man-den-neuen-kalten-krieg-gewinnen-kann>

¹⁴ Lásd http://www.huffingtonpost.com/2009/02/06/ap-ceo-bush-turned-milita_n_164812.html

¹⁵ Lásd Uwe Krüger *Meinungsmacht* (Véleményhatalom) című doktori disszertációját, Köln, 2013.

még hozzá az Amerika-barát hírszerkezési gyakorlatuk miatt.¹⁶ Feltűnő, hogy azok a szerkesztők, akik nyilvánvalóan közel állnak a korábbi megszálló hatalom, az Egyesült Államok szellemiségéhez, megszürik az Amerikával szemben kritikus híreket. Washington érdekében? Mi is folyik itt tulajdonképpen?

A WikiLeaks internetes portál kezelői annak a feladatnak szentelik magukat, hogy hozzáférhetővé tegyenek a nyilvánosság számára mindenféle titkos dokumentumot. Erről az oldalról letölthető volt többek közt egy 2010-ben „CONFIDENTIAL/NOFORN (US)” jelzéssel ellátott, tehát bizalmas és csak amerikai állampolgárok számára hozzáférhetőnek minősített memorandum is. Ennek a dokumentumnak a szerzője egy „CIA Vörös Sejt” álnéven működő, titkosszolgálati munkatársakból álló csapat volt, akiket – saját elmondásuk szerint – a CIA igazgatója azzal bízott meg, hogy „a tényér peremén túl is nézzenek”, „elgondolkozásra késztesse” és „alternatív látásmódokat kínáljanak fel”. És itt megtaláltam a spindoktorok által készített egyik dokumentumot, amely ezzel a címmel készült: „Afganisztán: a nyugat-európai támogatás fenntartása a NATO vezetésével zajló hadművelet számára – miért nem lehet elég az, ha az apátiára hagyatkozunk”.¹⁷ A titkos dokumentum arról szólt, hogy miként biztosítsák a nyugat-európai szövetségesek táborában az afganisztáni Hindukus hegység birtoklásáért indított NATO-támadás támogatását. A nyugat-európai nyilvánosságot befolyásolni akarták annak érdekében, hogy az áldozatok várhatóan 2010 tavaszán és nyarán emelkedő számát mind a civil lakosság körében, mind pedig a katonák körében elfogadtassák. Ezért, mint írják, „méretre szabott” „stratégiai kommunikációs programra” van szükség azon NATO-országok felé, akik csapatokat küldtek a hadműveleti területre. És ezek közé tartozott Németország is. Az említett titkos dokumentum nem más, mint a német ajkú nyelvterület közvéleményének a befolyásolására a CIA által készített forgatókönyv. Meglepő módon a CIA a német közvélemény szükségesnek tartott befolyásolásához a titkos dokumentumban hivatkozik egy transzatlanti szervezetre, az amerikai *German Marshall Fund of the United States* (Az Egyesült Államok Német Marshall Alapja) kutató-

¹⁶ Lásd <https://cablegatesearch.wikileaks.org/search.php?q=&qo=0&qc=0&qto=2010-02-28>

¹⁷ A CIA-dokumentum itt található: <http://file.wikileaks.org/file/cia-afghanistan.pdf>

saira is. Ez a szervezet közvélemény-kutatást végzett, ami megállapította, hogy a németek csupán mintegy egy százaléka tartotta fontos nemzeti cél-
nak Afganisztán stabilizálását.¹⁸ És pont ezt kellett megváltoztatni. Ezért
elkezdtek a német közvéleményt a vezető médiumokon keresztül amerikai
propagandával elárasztani. Harci propagandával.

Vajon az ilyen titkos dokumentumok, mint amiket a WikiLeaks nyil-
vánosságra hozott, nem szolgáltatnak elegendő okot arra, hogy a vezető
médiumaink tisztázzák magukat mindenféle amerikai szervezetek által
történő befolyásolás és propaganda gyanúja alól? Ha már a CIA is „stra-
tégiai kommunikációs programokat” dolgoz ki német nyelvű médiasze-
replőknek, akkor a „minőségi médiumainknak” éppen hogy nagy ívben
kerülniük kellene az ilyen szervezeteket, amelyek környezetében az ame-
rikai szolgálatok megjelennek. De pont az ellenkezője történik. Vezető
médiumaink pontosan arra ácsingóznak, hogy a transzatlanti szervezetek
elfogadják őket, sőt felvételt nyerjenek közójük. Számomra ijesztő ennek
az eredménye: az egyoldalú és tetszés szerint kicserélhető propaganda. Ez
a jelenség egyre gyakrabban tapasztalható a német médiában.

Korábban intelligens és igényes emberek a vélemények sokszínűsége
érdekében több újságot is elolvastak egy nap, ha a történekekről átfogó
képet akartak kapni. Ma nem éri már meg ezzel fáradni, mert a szerkesz-
tett tartalmak tetszés szerint kicserélhetők és majdnem megegyezők. Egy
példa: 2014 egyik júliusi napján minden vezető médiumunk címlapon
közölte azt a fotót, amin Angela Merkel volt látható főzés közben.¹⁹ Hogy
van ez? Egy átlagpolgár számára nagyjából olyan fontos az, ha Angela
Merkel főz, mintha Kínában kiborulna egy zsák rizs. Ha egymás mellé
tesszük az újságokat, lehetetlen nem észrevenni az egységes szerkesztői
szándékot. A kép, amit korábban csak a *Bunte*, a *Gala*, a *Goldenen Blatt*
vagy a *Bild der Frau* közölhetett volna le – a szövetségi kancellár asszony
a konyhában – ma számos állítólagos „vezető médium” címlapjáról kö-
szön vissza az olvasóra. Ezzel egyidejűleg feltűnhet, hogy az országos na-
pilapok ma kizárólag olyan híreket és kommentárokat közölnek, amelyek

¹⁸Lásd <http://file.wikileaks.org/file/cia-afghanistan.pdf> és <http://www.globalresearch.ca/the-cia-s-strategy-to-manipulate-european-public-opinion-on-the-afghanistan-war/18376>

¹⁹Lásd <http://www.coffeeandtv.de/2014/07/07/sack-reis-in-china/>

ellent mondanak a társadalom jelentős többsége tapasztalatának és véleményének.

Andreas Vogel kölni médiakutató professzor ezt írja: „A fogyasztók a termékek vagy szolgáltatások vásárlásakor a különböző típusok között választhatnak, és csak a napilapkiadók gondolják azt, hogy egy kaptafára készült termékkel az összes olvasót kiszolgálhatják.”²⁰ A kutató úgy véli, hogy a kiadók saját maguknak, nem pedig az internetnek köszönhetik azt, hogy gyors ütemben zuhan a német nyelvű napilapok példányszáma.²¹ Egy példa erre: a Madsack kiadói csoportnál (amely többek között a *Leipziger Volkszeitung* és az *Ostsee-Zeitung* kiadója) a különböző újságok tartalma gyakran megegyezik egymással; egy cikk akár 18 újságban is megjelenhet.²²

A vélemény-sokféleség elvesztése, az egységesítés és az egyre szélsőségesebb egyoldalúság csak akkor érthető meg, ha megismerjük, miként zajlik a háttérben az „információáramlás”. A média, a lobbisták és politika rivaldafényt kerülő hálózata eddig sikeresen rejtőzködött. A következő fejezetekben beazonosítjuk ennek a hálózatnak a szereplőit és felteszünk a kérdéseket: Ki befolyásol kit? Mindenekelőtt pedig: ki fizet le kit és miért? És hogyan manipulálják az állampolgárokat a médián keresztül? Izgalmas detektívmunkával keressük meg a nyomokat.

Mindjárt fel is tűnik valami: az egyetemeken a hallgatók ma már korán megtanulják, hogy „vezető médiumaink” többnyire nem az igazságról tájékoztatják őket. Az *uni.de* című főiskolai újság általánosságban így ír ezekről a mindennapi mediabefolyásolási technikákról:

„Már a nyelven keresztül is manipulálják a médiumok a tudatunkat. A közvélemény-kutatások során is pontosan ez történik, csak ott a cél az, hogy kitalálják, mit gondol az emberek többsége. A ZDF politikai barométere egy szomorú példa erre. De ahol a médiumok már előre elkészítik

²⁰ Idézet forrása: <http://kress.de/tagesdienst/detail/beitrag/126900-zeitungsforscher-vogel-zur-talfahrt-der-tagespresse-produkt-differenzierung-ist-die-letzte-chance.html>

²¹ Lásd <http://library.fes.de/pdf-files/akademie/10790.pdf> és <http://katharinabrunner.de/2014/07/studie-andreas-vogel-fes-auslagenrueckgang-tagespresse/>

²² Lásd például <http://kreuzer-leipzig.de/2014/07/22/ab-und-zu-kommt-mal-ein-praktikant/>

a véleményeket, amelyeket a felhasználóknak már csak át kell venniük, ott a demokrácia veszélybe kerül. (...) A véleményalkotás manipulációja a tendenciózus nyelvezettel kezdődik, amit még az úgynevezett minőségi médiumokban, mint a *Süddeutsche Zeitung*ban vagy a *Frankfurter Allgemeine*ben megjelenő objektív jellegű cikkekben is alkalmaznak.²³

Hogy is van ez? A főiskolákon ma arra figyelmeztetik a hallgatókat, hogy a közszolgálati adók, mint a ZDF vagy a látszólag elismert újságok manipulálják az embereket? Ez bizony sokat elárul. A *Cicero* című politikai magazin arról számolt be, hogy a Mainzi Egyetem egy tanulmánya szerint a ZDF televízió a közvélemény-kutatásainak nyilvánosságra hozatalával felelős azért, hogy az FDP kihullott a német parlamentből.²⁴ A nézők csupán négy (!) százaléka gondolja azt, hogy a második csatornával (a ZDF – a szerk.) jobban járt. És a harminc év alattiak csupán 5 százaléka nézi az ARD-t – a közszolgálati csatornák mégis évente több mint 7,7 milliárd euró garantált bevételben részesülnek.²⁵ Ahogy „A propaganda bukásának példái” című fejezetben látni fogjuk, ezzel célzott véleménymanipulációt is folytatnak a kormánypártok érdekében.

Korábban magam is olyan jó nevű „minőségi médiumoknak” dolgoztam, mint a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (FAZ). Őszintén szólva: ma már szégyellem magam emiatt. A hírszerkesztés ugyanis, amint láthatjuk majd, a valóságban nem független. Nem pártatlan. Eddig sem volt és most sem semleges. Az igazság véleményem szerint az, hogy a hírszerkesztés során részben még korrupció is működik. Más esetekben pedig kiszolgálja egy adott hálózat érdekeit.²⁶ Amint látni fogjuk,

²³ Idézet forrása: <http://uni.de/redaktion/wie-medien-uns-sprachlich-manipulieren>

²⁴ Lásd <http://meedia.de/2014/07/25/warum-das-zdf-schuld-daran-ist-dass-die-fdp-aus-dem-bundestag-flog/>

²⁵ Lásd [http://www.newsroom.de/news/detail/\\$IWCOHRFNMSFJ/kommentar_stefan_laurin_ber_den_derzeit_wohl_gefhrlichsten_mediepolitiker_und_seinen_griff_in_die_kasse](http://www.newsroom.de/news/detail/$IWCOHRFNMSFJ/kommentar_stefan_laurin_ber_den_derzeit_wohl_gefhrlichsten_mediepolitiker_und_seinen_griff_in_die_kasse)

²⁶ A könyvemben ismertetett jelentés mellett fel szeretném hívni a figyelmet további tudományos munkákra is, elsősorban Uwe Krüger *Meinungsmacht* (Véleményhatalom) című doktori disszertációjára (Köln, 2013), valamint Stephan Weichert és Christian Zabel: „Die Alpha-Journalisten” (Az alfaújságírók) című könyvére (Köln, 2007) és Philip Baugut: „Politische (Nicht) Öffentlichkeit in der

a FAZ-nál töltött időszakom alatt egy amerikai honatya (a helyi kormányzó) még Oklahoma állam díszpolgárává is avatott. Csak azért, hogy a FAZ Amerika-barát híreket közöljön. Erről még részletesebben írok majd. A FAZ üdvözölte díszpolgárrá avatásomat. Az itt töltött idő alatt sok mindent magától értetődőnek gondoltak, amit én ma már inkább problematikusnak találok. Visszatekintve személyes álláspontom az, hogy ezzel becsapták a polgárokat, akik végül is pénzt fizettek a FAZ-ban megjelenő „információkért”. Nem tudom ezt az időszakot meg nem törtéنتté tenni, de az olvasóknak bizonytalansággal elmondhatom a média belső világáról: minél több a szemét, amit a minőségi médiumok előállítanak, annál több a reklámszlogen, amellyel ezt befedni igyekeznek. Ma a különböző vezetői szinteken eluralkodott a voluntarista szemlélet. Ha közelebbről megnézzük ezt, véleményem szerint már oda jutottunk, hogy semmilyen hírt nem ellenőriznek, hanem csak az előnyök és a pénz számítanak.

Sok évvel ezelőtt már kiadtam egy bestsellert a média világról, *So lügen Journalisten* (Így hazudnak az újságírók) címmel. De aki elolvasa a következő fejezeteket, teljesen új képet nyerhet „vezető médiumainkról”. Hiszen ezek az elmúlt években véget nem érő kínokat okoztak nekünk, polgároknak. Például pénzügyi kínokat. A vezető médiumok közül sokan – mint majd látni fogjuk –, az eurót a fényes jövő zálogaként és stabil pénznemként adták el. Méghozzá a lakossági akarat ellenére, amelyik a német márkát és az osztrák schillinget szeretne megtartani. Ennek az árát ma a hétköznapi polgárok fizetik, akiknek a megtakarításai a szemük előtt foszlottak köddé. Ma éppúgy fizetjük ennek a véleménymanipulációnak a sűrűsödő pénzügyi következményeit, mint annak a pénzügyi összeomlásnak is, amelyet vezető médiumaink mámoros lelkesedésükben elfelejtettek előre jelezni a gazdasági rovataik oldalain. Egyedül a *Financial Times Deutschland* gazdasági napilap vezető szerkesztője, Lionel Barber kért nyilvánosan bocsánatot olvasóitól azért, hogy újságja sem megérteni, sem előre jelezni nem tudta a pénzügyi válságot, és félreinformálta a polgárokat, mindaddig, míg végül minden át-

Mediendemokratie – Eine Analyse der Beziehungen zwischen Politik und Journalisten in Berlin” (Politikai 'nem' nyilvánosság a médiademokráciában – elemzés a politika és az újságírás kapcsolatáról Berlinben) című könyvére (Baden-Baden, 2009).

lagember már a saját bőrén tapasztalhatta a pénzügyi válságot.²⁷ Érdekes módon, a *Financial Times Deutschland*, a lap, amely téves helyzetértékelése miatt nyilvánosan bocsánatot kért, időközben megszűnt.

Mi, polgárok fizetjük viszont a vezető médiumok manipulációjának drága pénzügyi költségeit. De a véráldozat is katasztrofális. Vezető médiumaink csak egyetlen világos ellenségképet ismernek: Oroszországot. Csúnya orosz, jó amerikai, így hangzik a meghatározó álláspont. Ez része egy pszichológiai hadviselésnek (amit PsyOp rövidítéssel jelölnek). Korábban a csatákat katonák vívták, ma mindenekelőtt a médiumok. Sok ember felismerte a médiumok által fejünkbe ültetett ellenségképet. Egykor jó hírű újságok szerkesztősegei, mint a FAZ, saját bevallásuk szerint is rendszeresen olyan visszajelzéseket kapnak olvasóiktól, amelyek „uszító média” és „visszataszító háborúpárti” minősítésekkel illetik a lapot.²⁸ Dr. Kurt Gritsch osztrák konfliktuskutató széles körű vizsgálatai nyomán háborúpártisággal vádolja polgári „minőségi újságjainkat”. Ezt írja:

„Szívesen olvas újságot? Ha igen, akkor Ön is azok közé tartozik, akik eltartják az olyan polgári minőségi újságokat, mint a FAZ, az NZZ, a „Süddeutsche Zeitung” vagy a „Die Zeit”? Elismerem, én nem tartozom közejük. Pontosabban, már nem, mert az évek alatt rá kellett jönnöm arra, hogy ezeknél az újságoknál a háború módszeres publicisztikai előkészítése zajlik. (...) Ez pedig – nincs mit szépíteni rajta - háborúpártiság.”²⁹

²⁷ Financial Times, 2009. április 23., Die Blindheit der Journalisten (Az újságírók vakasága), <http://www.ftd.de/meinung/kommentare/:Kommentar-Die-Blindheit-der-Journalisten/504082.html?p=1>, a webarchívumban megtalálható itt: <http://web.archive.org/web/20111129183355/http://www.ftd.de/meinung/kommentare/:kommentar-die-blindheit-der-journalisten/504082.html>

²⁸ A FAZ-nak küldött visszajelzésekért lásd http://www.faz.net/aktuell/feuilleton/medien/troll-kommentare-meine-tage-in-hass-13038925.html?printPageidArticle=true#pageIndex_2

²⁹ Lásd <http://derstandard.at/1331207267450/Kurt-Gritsch-Gut-inszeniert-die-Mainstream-Meinung>, lásd továbbá a „Medien als Weichensteller zum Krieg” (Médiumok mint a háború előjelezői) című cikket, megtalálható itt: <http://www.agfriedensforschung.de/rat/2003/loquai.html>

Ez a hecckampány és háborúpártiság eddig a történelemben egyedülálló módon mutatkozott meg 2014 júliusában, a Malaysia Airlines MH-17 jelzésű civil utasszállítójának kelet-ukrajnai lezuhanása kapcsán. Még alig értek földet a roncsok, amikor egy véleménykartell máris elterjesztette a „hírt”, hogy Oroszország áll a katasztrófa mögött. A közvélemény pszichológiai manipulálásában élen járt a *Bild*. „Az EU már csak a felháborítóan tehetetlen (németül: „Empören Untätig” – a ford.) szó rövidítése?” – kérdezte a lap napokkal a szerencsétlenség után, és úgy vélte, hogy egy moszkvai rakéta okozta 298 ember halálát, bár abban az időpontban még nyilvánvalóan nem lehetett megállapítani azt, kié lehetett a bevetett fegyver, illetve ki lőtt.³⁰ Azon a napon, amelyen a *Bild* (és más német médiumok) az EU „tehetetlenségét” kárhoztatták, még az amerikai titkosszolgálatok is azt nyilatkozták, hogy nincsenek bizonyítékaik arra, miszerint az utasszállító lezuhanásában szerepet játszott volna valamifajta „orosz közreműködés”.³¹ Hamarosan nyilvánvalóvá vált, hogy az amerikaiak – ellentétben a német médiával –, nem ok nélkül voltak annyira visszafogottak.³²

Könyvünkben ettől a repülőgép-szerencsétlenségtől teljesen függetlenül is utánajárunk annak, miért terjesztik vezető médiumaink feltétel nélküli engedelmességgel a különböző egyoldalú félelemkeltő propagandákat és félrevezető információkat (PsyOp), amelyek közvetlenül elősegítik a háború elfogadtatását. Uwe Krüger lipcsei médiakutató – akinek a munkáival a későbbiekben még részletesebben foglalkozunk majd –, a német médiáról szóló tanulmányaiban mind nagyobb csodálkozással állapítja meg, hogy mennyire szellemi befolyása alá hajtja „minőségi médiumainkat” az EU, a hadiipar, a NATO és az Egyesült Államok.³³ Ha most utólag elolvassuk ezeket a cikke-

³⁰ Lásd <http://www.bild.de/politik/ausland/europaeische-union/eu-chefs-kuschen-vor-putin-36938114.bild.html>

³¹ Lásd http://diepresse.com/home/3842902/USA_Keine-Beweise-fur-russische-Mitwirkung-an-MH17Absturz?_vl_backlink=/home/3840315/index.do&direct=3840315

³² Lásd <http://deutsche-wirtschafts-nachrichten.de/2014/07/25/amerikaner-werden-nervoes-hat-die-ukraine-den-abschuss-von-mh17-ausgeloeset/>

³³ Lásd Uwe Krüger *Meinungsmacht* (Véleményhatalom) című doktori disszertációját, Köln, 2013.

ket, megértjük a kutatók, Krüger és Gritsch kijelentéseit. A FAZ mintegy négy éve a „Feigheit vor dem Bürger” (Gyávaság a polgárok előtt) című cikkben azt írta: „Németország nem engedheti meg tovább magának azt, hogy pusztán nézőközönség szerepét töltsse be a világpolitikában.”³⁴ A cikk mondandója, ha jól értettem, így szólt: „Még több német katonát Afganisztánba”. Vezető médiaplatformjaink a hadiipar, a NATO, a politika és a pénzügyi elit nagy öröme nem csak az afganisztáni harci eseményeket követik. A véleményformálók segítettek Amerika-barát politikai elitünknek az amerikai csapatok iraki bevonulásakor is. Készségesen megszépítették az Amerika által kívánt észak-afrikai és közel-keleti „forradalmakat”. Békét és demokráciát ígértek nekünk ezekben az országokban, ha mi, polgárok készek vagyunk elég hangosan együtt énekelni ezzel a Washington által vezényelt kóruossal. Ehelyett azóta terrort és gyűlöletet kaptunk. És halottakat, valamint súlyos sebesült katonákat, akik a külföldi bevetések során váltak áldozatokká. Háborúpárti médiumaink publicisztikáikban meggyújtották a közel-keleti gyújtólángot, később arcátlanul „háborút” kiáltottak Ukrajnában és a Krímben is, és a NATO keleti határán szintén „katonai nyomást akartak gyakorolni”. A háttérben – amint ezt majd láthatjuk –, többek közt amerikai propagandaszervezetek álltak. Vezető médiumaink az amerikai lobbiszervezetekkel való összefonódásuk miatt ténylegesen úgy működnek, mintha a NATO-kommunikáció, a hadiipar és egy szűk vezető politikai klikk kinyújtott kezei lennének.³⁵ Ezt is részletesen feltárjuk még könyvünkben.

Ma már valamennyi átlagpolgár számára is világos, hogy például a közel-keleti forradalmak semmi eredményt nem hoztak. Ehhez képest megdöbbentő, amit az Amerika-barát német nyelvű vezető médiumok ezen a téren azóta is elhallgatnak: például azt, hogy az egyiptomi Al-Szisi elnök vezetése alatt a helyzet sokkal katasztrofálisabb, mint egykor Mubarak elnök vezetése alatt volt. Az egyiptomi vezetés most annyira Amerika-ellenessé vált, hogy 2014 júliusában még John Kerry

³⁴ Lásd <http://www.faz.net/aktuell/politik/bundeswehr-in-afghanistan-feigheit-vor-dem-buerger-1510966.html>

³⁵ Ehhez lásd a „Der Medien-GAU von Odessa” című tudósítást itt: <https://www.freitag.de/autoren/macnulichlinker/der-medien-gau-von-odessa>

amerikai külügyminiszternek is kínos biztonsági ellenőrzésnek kellett magát alávetnie, és engednie, hogy megmottozzák, majd még egy fémkereső kapun is át kellett mennie, mielőtt az egyiptomi államfő fogadta volna.³⁶ A mi Amerika-barát médiánk a német nyelvterületen inkább takargatja az ilyen incidenseket. Elhallgatják, mint annyi más is, mert egyszerűen már nem tudnák logikusan elmagyarázni ezt az embereknek, a hurraóptimizmussal teli cikkek után, amelyek arról szóltak, hogyan terjed át állítólag a nyugati béke- és demokráciahullám a Közel-Keletre.

Aki tudni szeretné azt, hogy miért ilyen végtelenül egyhangú a hírkínálatunk, annak ismernie kell a háttérben meghúzódó hálózatokat, amelyekbe azok az „alfaujságírók” ágyazódtak be, akik nyilvánvalóan alig várják már, hogy katonáinkat az amerikaiak egy újabb háborújába küldhessék. A vezető médiumaink által előkészített külföldi missziók során eddig több mint 100 német katona vesztette életét. Vajon mit felelnének ezek az újságírók, akik olyan hangosan követelték a „gyávaság a polgárok előtt” időszak lezárását a 21 évesen Afganisztánban megölt német katona, Georg Kurat szüleinek, a 22 éves Konstantin Menz szüleinek és a több mint 50 további katona hozzátartozóinak, akik egyedül Afganisztánban életüket veszítették? Még hozzá a semmiért. Mert sem a milliárdos gazdaságélénkítő pénzek, sem a véráldozatok nem változtattak meg semmit. Vezető médiumaink közül bármelyik is elnézést kért valaha is azért, hogy tendenciózus híradásaikkal – nem csak Afganisztánban – mennyi szenvedésben és vérontásban voltak részesek?

„Alfaujságíróink” inkább csak hallgatnak erről. Amint Markus Wiegand, a *Wirtschaftsjournalist* vezető szerkesztője olyan találóan írja ezekről a kollégákról: „A szakma elitje egy buborékban él, melyben mindenki mindenkit békén hagy, miközben kölcsönösen vállon veregetik egymást.”³⁷

Nagy Sándortól (Kr. e. 356–323) kezdve, a Római Birodalmon és az angol birodalmon keresztül a második világháborúig a történelem egy dolgot megtanított nekünk: soha nem vezethet jóra az, ha a világot egy ember vagy egy csoport uralja, kormányozza vagy újrarendezzi. Ahogyan

³⁶ Lásd <http://washington.cbslocal.com/2014/07/23/kerry-defies-faa-ban-flies-into-tel-aviv/>

³⁷ Idézet forrása: [http://www.newsroom.de/news/detail/\\$IWCOISLTIOKO/](http://www.newsroom.de/news/detail/$IWCOISLTIOKO/)

Nagy Sándor – aki a nemzetek békéjéről álmodott – nem tudott békét teremteni európai, makedón csapataival a mai Afganisztán területén, úgy az amerikai vagy német csapatok sem tudtak közel 2500 évvel később változást hozni ugyanott. A német katonák is hiába próbálták megtenni azt, amibe már Nagy Sándornak is beletört a bicskája.³⁸

Soha nem küldték volna őket politikusaink a harctérre, ha vezető médiumaink nem készítették volna elő engedelmesen a terepet ügyes pszichológiai szóforgatással. Sok éven át testközelből figyelhettem ezt. Közben rengeteg embernek elege lett vezető médiumaink tendenciózus hírközlési módszereiből. És azon sem csodálkoznék, ha a német háborús áldozatok hozzátartozói e könyv megismerése után felelősségre kívánnák vonni vezető médiumainkat és hálózati szövetségeseiket. Mert a következő fejezetekben a háttérben levő rendszerek jobban ki fognak tisztulni.

„Friendly fire” (baráti tűz) – így hívják, ha valaki saját hadseregének fegyverei által esik el. Könyvemben feltárom, miként éltetik a német nyelvű területek véleményformáló erői a „transzatlanti barátságot”, miközben azok saját védtelen népükre lőnek. A média fegyverei ugyanakkor sokkal veszélyesebbek, mint a katonák robbanótöltetei. Az ő hazugságaik ugyanis halkán osonnak be egészen agyunk mélyéig. Röviden már érintettük ezt a témát az észak-afrikai forradalmakról és az afganisztáni harci bevetésekről készült, hurráhangulatot árasztó cikkekkel kapcsolatban.

Ebben a véleményharcban mindig hihetetlen számomra, miként hallgat el fontos háttér-információkat a vezető média. Egy példa: a Human Rights Watch 2014 nyarán nyilvánosságra hozott egy hosszú jelentést arról, hogyan szűkült be a sajtószabadság a nyugati demokráciákban az amerikai titkosszolgálatok egyre intenzívebb megfigyelési tevékenysége következtében. A jelentés feltárta, miként kellett megváltoztatniuk újságíróknak a munkamódszereiket, azért, hogy egyáltalán független információhoz juthassanak.³⁹ Egy szó sem esett erről azokban

³⁸ Lásd <http://derstandard.at/1259281033038/Pressestimmen-Obama-versucht-woran-Alexander-der-Grosse-scheiterte>

³⁹ Lásd http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/usnsa0714_ForUpload_0.pdf és <http://www.hrw.org/news/2014/07/28/us-surveillance-harming-journalism-law-democracy> és <http://www.asiantribune.com/node/83887>

a vezető német médiumokban, amelyek az amerikai propagandaszervezetekhez állnak közel. De ha egy kritikus tudósításról lett volna szó, amely a moszkvai állami kontroll miatt az orosz újságírók munkájának a beszűküléséről szól, akkor az a téma valószínűleg minden lap címlapjára felkerült volna. Egyszerűbben fogalmazva: semleges híradások helyett mind gyakrabban válogatott információkat tálalnak fel nekünk. Gondolkodásunkat így egy irányba fordítják. Egész biztos, hogy nem véletlenül történik ez.

Nem tudom, mi történik majd, miután megjelenik e könyv első kiadása. Hiszen olyan hálózatokról lebbentem fel a fátylat, amelyek jobban szeretnek rejtőzködni tevékenykedni. Több száz újságíró nevezek meg itt.⁴⁰ A teljes névvel való megjelenítés, illetve a személyek, szervezetek vagy cégek megjelölése nem arra szolgál, hogy megrágalmazzam őket vagy megvetést keltsek irántuk. Sokkal inkább a nyilvánosság érdekében történik mindez, mert a könyvben pontosan bemutatott katasztrofális következmények mindannyiunkat érintik. A károkat sem lehet másként elkerülni, csak a nyilvánosság segítségével. A korrupció politikusokkal ellentétben ugyanis a korrupció újságírókat nálunk nem lehet felelősségre vonni, ha – időnként szó szerint csúszópénz ellenében – manipulálják vagy elhallgatják az igazságot. A könyvben megnevezett személyek közül egyeseket levélben kerestem meg és arra kértem őket, foglaljanak állást a leírtakkal kapcsolatban. Válaszként ügyvédi felszólítást, fenyegető leveleket vagy a lehetséges jogi következményekre figyelmeztető üzeneteket kaptam. Ilyen környezetben inkább nem zaklattam tovább a nagyobb médiaszereplőket. Tehát én magam is kíváncsi vagyok arra, mi fog történni. Markus Wiegand, a *Wirtschaftsjournalist* vezető szerkesztője szerint a német médiaelit kö-

⁴⁰ Mindenkinek a megértését kérem, akiket nem említek név szerint vagy akiket nem kérdeztem meg. A több száz hivatkozás között lehetetlen volt számomra, hogy minden egyes esetben külön nyilatkozatot kérjek. Igyekeztem minden hivatkozást megbízható forrásból alátámasztani. Ha az idézett források között mégis akadna olyan, amelyik nem helytálló, vagy amely idézetek már nem tükrözik az igazságot, bármikor készen állok a helyreigazításra. Az ilyen kéréseket az info@dulfkotte.de címre küldhetik. Ugyanakkor mindenkitől előre is elnézést kérek, hogy több mint 30 szakkönyv után, amelyeknek sok millió olvasója volt, nem tudok minden más jellegű személyes kérésnek eleget tenni.

zelebről szemlélve nem más, mint „puhányok klubja”.⁴¹ Ha kritizálják őket, elkezdenek hangosan jajgatni, mint egy gyászoló özvegy.

Még egy fontos megjegyzés: mielőtt más újságírókat leleplezek, először magamat vádolom meg. Megírom, milyen korrump módon szerkesztettem a tudósításaimat és mely hálózatok befolyásolták riporterri módszereimet. Mindezt folyamatosan a munkáltatómmal egyeztetve. A történet innen válik csak igazán izgalmassá. Mi a célom? A következő fejezetekben szereplő súlyos igazságokkal – amelyeket lépésről lépésre részletes forráshivatkozásokkal támasztok alá⁴² – nemcsak tájékoztatni szeretnék, hanem lehetőség szerint az olvasóval és barátaikkal közösen változtatni is ezen a helyzeten. Vajon együtt sikerülni fog ez? Végül legtöbbször nem az történik, amire az ember eredetileg számított. A keletnémet ellenzék az 1980-as évek végén Lipcsében nem is álmodott arról, hogy egyszer leomlik a fal és Németország újra egyesül. Ők csupán a hibákat akarták a rendszertől kiiktatni. Ehelyett tevékenységük végül a rendszer bukásához vezetett. Ahogy Upton Sinclair amerikai riporter is az 1906-ban a chicagói vágóhidakról szóló társadalmi kritikát tartalmazó riportjaival is csak a munkavállalók helyzetét akarta javítani. Ehelyett törvény született a szigorúbb ételkészítési-higiéniai szabályokról. Sinclair utólag ezt mondta: „El akartam találni az emberek szívét és ehelyett a gyomrukra értem el”. Ennek fényében szeretném azt kívánni mindannyiunknak, hogy a következő fejezetek a szíveket találják el. És azt is, hogy végre elmúljon az egyre növekvő csalódottság, amelyet oly sok ember érez a nem őszinte újságírókkal kapcsolatban.

„Aki nem vásárol, nem is csapják be”. Ezzel a mottóval indítottak majlajzai aktivisták országos akciót az újságok bojkottjára, mondván egyre több ember elégedetlen a hírekkel és ezért szeretnék elgondolkozásra készíteni az uralkodó elitet. Ez a széles körű elégedetlenség nálunk is megtalálható. Vajon tényleg függetlenek a médiumaink? Vagy időközben már ez is pusztá fikcióvá vált? Ki dönt a hírek kiválasztásáról? Miért fon-

⁴¹ Idézet forrása: [http://www.newsroom.de/news/detail/\\$IWCOISLTIOKO/](http://www.newsroom.de/news/detail/$IWCOISLTIOKO/)

⁴² Az internetes linkeket időnként törlik vagy megváltoztatják. Ennek ellenére a könyvemben szereplő több mint 500 lábjegyzet eredeti tartalmát egy esetleges törlés után is visszakereshetik az alábbi internetes archívumban: <https://archive.org/web/>, ha a keresőbe bemásolják a vonatkozó hivatkozást.

tosabb ma az amerikai elnökválasztás minden kicsiny mozzanata, mint egy olyan hír, ami a közvetlen környezetünkől érkezik? Olvasóink sejtik már: a demokrácia árnyékos oldalán az információkat láthatatlan véleményalakító kartellek kezei formálják. A háttérben pedig titkosszolgálatközeli elit szervezetek húzódnak meg. „Gondolatgyárak” és alapítványok környezetében tevékenykednek. A hatalmasok egy ötödik oszlopának e tekintélyes társaságába csak ajánlás útján nyerhetünk felvételt. Ide nem lehet belépőjegyet vásárolni. Ott ugyanis annyi pénz gyűlt össze, hogy nincsenek ráutalva a belépők ára.

Mikor érezzük magunkat jól informáltkak? Ha tudjuk, hogy Angela Merkel éppen a körmét rágja?⁴³ Bár ez igaz.⁴⁴ De vajon tényleg fontos ez az információ? Tudnunk kell arról, hogy a volt szászországi miniszterelnök, Kurt Biedenkopf szívesen játszott játékvassal? És hogy a Deutsche Bank egykori vezére, Hilmar Kopper „leheletvékony, narancs csomagolására használt, származási tanúsítvánnyal nyomtatott papírokat” gyűjt, kivasalja és beragasztja őket egy albumba?⁴⁵ A mai modern információs társadalmunk szinte végtelen információmennyiséggel rendelkezik. Ezért fontos, hogy az információt gondosan válogassuk meg. És fontos ismerni azt, hogy mit hihetünk el. Korábban erre voltak a „minőségi médiumok”, a közszolgálati adók, a megbecsült újságok és a rádió. Ma mindez máshogy van.

Hildegard Knef színésznő mondta egyszer: „Hihetetlen, hogy a médiumok mennyire képesek a hazugságra. Ma már nem tudjuk, mit higgyünk el nekik.” 1997 augusztusában ismerkedtünk meg a brémai *III nach Neun* című talkshow-ban.⁴⁶ A műsor után egy bremeni hotelban ittunk együtt egy pohár bort. Akkoriban Hildegard Knef felhaborodtan mesélte, hogy hányféle kalandos történetet találtak már ki újságírók az életéről. Azt mondta: „Az újságírókban egy dolog igaz: a hazugság számukra az üzlet része.” Pár hónappal korábban hasonló véleményét hallottam majdnem 5600 km távolságban egy etiópiai utazásom során

⁴³ Lásd <http://www.sprengsatz.de/?p=2986>

⁴⁴ Lásd <http://www.stern.de/gesundheits/naegelkauen-knabbern-bis-das-blut-kommt-647394.html>

⁴⁵ Lásd <http://www.sprengsatz.de/?p=3025>

⁴⁶ Lásd <http://www.hildegardknef.de/filmografie%20TV%201997%20B.htm>

Karlheinz Böhm színésztől, aki a Sisi-trilógiában Romy Schneider oldalán Ferenc József császárt játszotta. Az etióp fennsíkon kerestem fel, hogy találkozhassunk. Hildegard Knef és Karlheinz Böhm – a német film két őskövülete – ma már nem bízok a német médiában. Ez elgondolkoztatott. Korábban a „ne hazudj” számított az egyik legmagasabb erkölcsi szabálynak. De ma már az újságírókról mindenekelőtt a hazugság szó jut eszünkbe. Udo Lindenbergnek sem volt a legjobb véleménye a médiáról. Erről beszéltünk, amikor egy tévés show-ban éppen a fellépésünkre vártunk. Peter Scholl-Latour, a 2014 augusztusában elhunyt újságíró, akivel az 1980-as évek végétől kezdve többször is összefutottam különböző háborús térségekben, egyszer azt mondta nekem: „A legelső dolog, ami egy háborúban elvész, az igazság”. Akkoriban még összeesküvés-elméletnek tartottam a Hildegard Knef, Karlheinz Böhm, Udo Lindenberg és Peter Scholl-Latour által elmondottakat. De vajon tényleg azok voltak? Később többször hallottam ilyesmit atyai jóbarátoimtól, Wilhelm Hankel professzortól, a szövetségi kincstárjegy feltalálójától. Őt főleg az zavarta, hogy médiumaink egyre kevésbé kritikusak, gyakran egyoldalú propagandát terjesztenek és „információs kínálatuk” teljesen felcserélhető egymással.

Miként győződhet meg Ön olvasóként arról, hogy az itt következő leírásaim nem pusztán a fantázia művei? Nos, először is megnevezem a személyeket, a cégeket, az időpontokat és helyszíneket. Könyvemben több száz lábjegyzet szerepel további forrásokra utaló adatokkal. Ha csak egy kis részlet nem stimmel, akkor már be fognak perelni. Másodsor olyan újságírói érdemmel is büszkélkedhetek, amilyen lovagi kitüntetést csak akkor kap az ember, ha korábban biztosan csak az igazat írta meg: Házkutatásokat tartottak nálam hazaárulás gyanújával. Ilyen nem történik az emberrel, ha hazudik. Ilyen akkor történik, ha valami olyat mond el, amit a lakosság nem szabadna, hogy megtudjon. Valószínűleg én vagyok (sajnos) az a német szerző, akinek munkássága miatt eddig a legtöbb házkutatást kellett elszenvednie. Mondhatni, a valóságnak megfelelő tudósításaim miatt újra és újra lovaggá ütöttek.

Előrebocsátanék egy további fontos megjegyzést: bár a következő fejezetekben gyakran lesz szó „az újságírókról”, semmiképpen nem a sok rendes, szakmáját komolyan vevő, rosszul fizetett és sokat dolgozó szabad vagy kötött munkarendben dolgozó szerkesztőre gondolunk, akik

nagy odaadással ragaszkodnak a sajtószabadság elveihez és értékeihez, rendszeresen alapos tényfeltárás után visszásságokat fednek fel és ezekről a valóságnak megfelelő módon számolnak be. Ők – nem kis részben erőfeszítéseik ellenére – lassacskán elvesztik az állásukat.⁴⁷ E könyvben főleg azokról van szó, akik egy szinttel a föld felett lebegnek, miközben a hétköznapi polgárok fölé emelkedve lepaktálnak az elittel, sőt részben korrumpálhatók és megkenhetőek is azért, hogy tetszés szerint formálják a híreket. De hogyan is működik ez a manipuláció?

⁴⁷ Lásd például: <http://www.wiwo.de/erfolg/beruf/kein-bedarf-diese-jobs-sind-vom-aussterben-bedroht/10208452.html?slp=false&p=7&a=false#image>

1. fejezet

LÁTSZAT-SAJTÓSZABADSÁG: SZERKESZTŐSÉGI ÉLMÉNYEIM

Az ebben a könyvben név szerint említett személyek valamennyien vitatják azt, hogy ragadós, polipszerűen összefonódott kapcsolatban állnának az elit szervezetekkel. Vitatják, hogy lobbisták lennének, és azt is, hogy az elithez való közelségük miatt „korrumpálhatók” volnának. Sőt, azt is vitatják, hogy újságírókként az említett csoportokhoz való közelségük miatt elveszítették volna szakmai rámenősségüket. Vitatják, hogy ez a közelség bármilyen hatással lenne a tudósításaikra.

AZ IGAZSÁG KIZÁRÓLAG AZ ÚJSÁGÍRÓKÉ?

Miként lehetséges, hogy véleményformáló médiumaink a jövő zálogaként ünneplik az Európai Uniót és az eurót, annak ellenére, hogy Európaszerte emberek milliói tekintenek kritikusan mind az EU-ra, mind pedig az euróra? Jean-Claude Juncker, aki hosszú időn át Luxemburg miniszterelnöke volt, ma pedig az Európai Bizottság elnöke, elmagyarázta, hogyan is van ez:

„Eldöntünk valamit, bedobjuk a köztudatba, aztán várunk egy darabig, hogy mi történik. Ha nincs nagy felháborodás vagy lázadás, mert a nagy többség fel sem fogja, hogy mit is döntöttünk el, akkor továbbhaladunk – lépésről lépésre, míg már nem marad visszaút.”¹

Vajon miért ünneplik vezető médiumaink az ilyen politikusokat, ahelyett, hogy pellengérré állítanák őket? A válasz: azért, mert a lehető legjobb barátságban állnak velük. Az újságírók ragaszkodnak az elithez. Miért támogatják a meghatározó médiumok katonáink újabb és újabb külföldi bevetését a világ minden pontján, holott a lakosság legnagyobb része nyilvánvalóan ellenzi ezt? Nos, a válasz az, hogy „alfaujságíróink” egyszerűen a NATO sajtóosztályának meghosszabbított karjaiként tevékenykednek. Könyvemben ezt az állítást részletesen bizonyítom majd. Miért lehet az, hogy véleményformáló lapjaink továbbra is áradozva dicsérik a világ minden tájáról hozzánk érkező tömeges bevándorlást? Azt állítják, hogy ez a jelenség „hozzáadott értéként” gazdagítja nemzetünket, holott a lakosság nagy része egy napot sem várna azzal, hogy bizonyos bevándorlók előtt lezárjuk a határokat? A válasz egyszerű: az ipari és a gazdasági elit akarja ezt, mert a tömeges olcsó munkaerő az ő érdekeiket szolgálja.

¹ Idézet forrása: <http://www.tt.com/home/8573752-91/zitate-von-jean-claude-juncker.csp>

Vég nélkül sorolhatnánk a hasonló húsbavágó kérdéseket. Mindennek a háttérben azonban ott húzódik a legfontosabb kérdés: vajon ki is irányítja ténylegesen Európát? Egy biztos: nem az uniós polgárok. Így aztán mindennek a demokráciához sincs túl sok köze. Sokkal inkább a demokrácia illúzióját látjuk, egy jól felépített érzéki csalódást. Ha viszont nem a polgárok szava érvényesül, akkor kié? Talán van egy véleményformáló agytröszt, az ipar, a gazdasági szféra és a politika legfontosabb és legbefolyásosabb nehezsúlyú szereplőinek csoportja, amely a háttérből mozgatja a szálakat, és a vezető médiumokon keresztül meghatározza a gondolkodásunkat?

Ez aztán az igazi, törőlmetszett összeesküvés-elmélet, nem? Egyes neves újságokban azonban megdöbbentő kijelentéseket találunk, amelyek igencsak elgondolkodtatóak. Az euró ötlete például, ahogy arról a *Frankfurter Rundschau* (FR) is tudósított, egy titkos elithálózathoz, a Bilderberg-csoporthoz vezethető vissza.² Ez az állítás, amelyet az FR szerint a Bilderberg-csoport egyik tiszteletbeli vezetője is megerősített, csupán egyetlen példa a sok közül arra, miként irányítják a háttérből életünket az elithálózatok. Könyvemben külön fejezetben foglalkozom az euró kérdésével, és azzal, milyen propagandát folytat ez a társaság annak érdekében, hogy a politikusok és gazdasági szereplők érdekeit – akár a teljes társadalommal szemben is – érvényesítse. Mindez azonban nem működik az információáramlás feletti teljes kontroll nélkül. Ez utóbbit viszont csak néhány nagy véleményformáló képes befolyásolni.

Egy érdekes müncheni egyetemi diplomamunka a *Frankfurter Allgemeine Zeitung*-ban (FAZ) 2000 és 2012 között megjelent mintegy nyolcvan újságcikket elemzett, amelyeket Obama amerikai és Putyin orosz elnökről írtak. A szerző a cikkekben előforduló melléknéveket és határozókat, valamint azokat a szavakat elemezte, amelyek értékítéletet fogalmaztak meg Obamával vagy Putyinnal kapcsolatban. A FAZ Putyin esetében egyértelműen negatív szavakat használt minősítésként cikkeiben, úgymint: fenyegető, durva, támadásra kész, konfrontatív, nyugatellenes, hatalmi politikus, igazságellenes, hideg, számító, cinikus, kemény, nyers, nem helytálló (érvelés) és nem hiteles (érvek). Teljesen más hangnemet ütöttek meg azonban Obamával kapcsolatban: lelkes, nagy örömmel üd-

² Lásd <http://www.fr-online.de/politik/bilderberg-konferenz-geheim-treffen-der-elite,1472596,4471506.html>

vözölt, tüzes, békítő, dicséretben részesült, reménységgel teljes és elkötelezett.³ Egyszóval: a nagy tiszteletnek örvendő FAZ tudósításai egészen bizonyosan nem semlegesek, nem függetlenek, nem pártatlanok, és nem is objektívek. De honnan ered mindez? Lehet-e mindennek bármi köze ahhoz, hogy a FAZ újságírói igencsak közel állnak bizonyos elit és hatalmi körökhöz? A következő fejezetekben nem csak a FAZ újságírói kapcsán nézünk utána ennek a kérdésnek. Vajon miért nem akarja a mérvadó média azt, hogy bárki akár csak utaljon is arra, milyen közel állnak az elithez?

Váltsunk helyszínt. Néhány évvel ezelőtt Thomas Leif riporter az ARD televízió *Strippenzieher und Hinterzimmer* (Szurke eminenciások és hátsó szobák) című dokumentumfilmjében egy összeesküvés képét vázolta fel: újságírók, miniszterek és pártfunkcionáriusok mind egy hajóban eveznek. Elkülönítik magukat a lakosságtól, és közben remekül megértik egymást. A nézők láthatták, miként alakul a nagypolitika a háttérben zajló titkos megbeszéléseken.

A film a mutyizások titkos világáról szól.⁴ A dokumentumfilmben bemutatott jelenség azonban nem pusztán összeesküvés-elmélet. A film kényes témát érintett, mert magukat a tetteseket láttuk benne, akik semmi kivetnivalót nem találtak a mutyizásban. Az érintett újságírók már azt is sértésnek veszik, ha valaki akár csak kérdezni merészel ezekről a háttérben működő titkos hálózatokról. Amikor az NDR csatorna magazinja, a *Zapp* egy ilyen háttérhálózat egyik tagját kérdezte ez ügyben, a következő választ kapta: „Titkos dolgokat tárgyalunk meg. Meg akarjuk érteni a politikát, és egy nézőnek, rádióhallgatónak vagy újságolvasónak nem kell feltétlenül erről tudnia. Elég, ha csak azt érti, amit mi mondunk neki.”

A nézőnek vagy olvasónak tehát mindössze azt kell értenie, amit az újságírók közölnek? Egyáltalán nem tudhatja meg, hogy kik akarják az egyes híreket vagy üzeneteket eljuttatni a nagy nyilvánosság számára?

³ „Tendenziöse Attributierung in deutschen Printmedien: Putin vs. Obama – eine linguistische Analyse” (Tendenciózus jelzőhasználat a német nyomtatott médiában: Putyin kontra Obama – nyelvészeti elemzés), Miriam Zwingli diplomamunkája a müncheni Nyelvészeti és Tolmaicsintézet Főiskolája alkalmazott nyelvek szakán, 2012, 62ff old.

⁴ Lásd http://programm.ard.de/TV/bralpha/strippenzieher-und-hinterzimmer/eid_284876038998330

Az NDR idézett egy újságírónt is, aki a következőket mondta ezekről a titkos megbeszélésekről: „Ami ott történik, az a mi szakmai titkunk. Ugyanez vonatkozik a lobbitevékenységre is. Egy lobbista soha nem mondja el nyíltan, hogy kivel beszél, milyen papírokat kap kézhez, azokat hová csúsztatja be, és mindebből végül mi sül ki. A két terület nagyon is hasonló egymáshoz.” Egy volt ZDF-szerkesztő hölgy pedig ezt mondta: „A hozzáadott érték egyszerűen abban rejlik, hogy megtudjuk az igazságot, amit aztán – bármilyen keserűen veszik is ezt tudomásul egyesek – nem írhatunk meg, vagy nem sugározhatunk.”⁵ Lehetséges ez? Az igazság vajon tényleg csak az újságíróké? És ezt nem is tehetik közzé? Tulajdonképpen, mi a csuda történik itt? Azt, aki eddig azt hitte, hogy a hírek kiegyensúlyozottak, megbízhatók és valóságghűek, e könyv alighanem minden illúziójától megfosztja majd.

Jómagam már évtizedekkel ezelőtt elveszítettem az újságírással és a valósághű tudósítással kapcsolatos illúzióimat. Egészen pontosan emlékszem arra a napra: 1990. augusztus másodikán Szaddám Huszein iraki államfő hadserege elfoglalta Kuvaitot. Nem sokkal ezután egy amerikai PR-ügynökség, a *Hill & Knowlton* egy általuk kitalált hamis történetet kezdett terjeszteni. Eszerint iraki katonák állítólag kuvaiti kórházakban fekvő csecsemőket vettek ki az inkubátorokból, majd a betonpadlóra dobálták őket, hogy az így felszabadult berendezéseket Irakba szállíthassák. A mese közvetlenül hozzájárult ahhoz, hogy az Egyesült Államok háborút indított Irak ellen, Kuvait „felszabadítása” érdekében. Senki nem tudta azonban azt, hogy az *Amnesty International* (AI) már a kezdetektől fogva a hazugságot kitalálók oldalán állt. 1990. december 19-én az Amnesty egy 82 oldalas jelentést tett közzé a Kuvaitban történt emberi jogi sérelmekről, és ebben szerepelt ez a történet is az inkubátorokról.⁶ Elgondolkodtató szövetség. Nem sokkal később, 1991. január 12-én az amerikai kongresszus megszavazta az Irak elleni háborút.

1990. október 10-én az amerikai kongresszusi meghallgatáson egy „Nayirah” nevű fiatal lány vallomást tett, miszerint saját szemével látta,

⁵ Lásd http://www.youtube.com/watch?v=vo_ApLgdLSM

⁶ Lásd John R. MacArthur: *Die Schlacht der Lügen: Wie die USA den Golfkrieg Verkauften* (A hazugságok csatája: Hogyan adta el az Egyesült Államok az öbölháborút?) – DTV München, 1993.

amint Szaddám Huszein katonái a kuvaiti kórházak hideg betonpadlójára dobálták a csecsemőket, biztos halálra ítélve őket, hogy utána ellophassák az üres inkubátorokat. Minden amerikai otthonban – és természetesen később a német otthonokban is –, láthatták ezt a szívszaggató vallomást, amely bemutatta, hogy Szaddám Huszein és csatlósai milyen ördögi figurák. Az ügy elérte a kívánt hatást és mozgósította a közvéleményt a háború támogatása mellett. Később derült csak ki, hogy az egész történet hazugság volt. A lány Kuvait washingtoni nagykövetének, Szaúd bin Nazír Al-Szabahnak a lánya volt, aki könnyfakasztó vallomása hozza a színészi felkészítést éppen a *Hill & Knowlton* PR-ügynökségen kapta. A kuvaiti kormány összesen 12 millió dollárt fizetett ki az ügynökségeknek és a médiumoknak ezért a propagandaakcióért. Ekkoriban egy újság szerkesztője voltam, és közvetlen közlelől láttam, miként veszi át számos német lap kritika nélkül ezt a légből kapott történetet, annak érdekében, hogy ezzel felszítsák a lakosság hangulatát és Szaddám Huszein – aki addig „jó vezetőnek” számított a németek szemében –, az irakiakkal együtt egyetlen éjszaka leforgása alatt kártékony rovarként tűnjön fel az emberek előtt. Médiumaink sikerrel teljesítették ezt a feladatot.

Néhány hónappal korábban a frontvonalon voltam, nem sokkal azután, hogy egy iraki mérgeggáz-támadásban Szaddám Huszein katonái német gyártmányú vegyi fegyverekkel gyilkoltak le irániakat. Ez 1988-ban, Zubaidatban történt. Könyvemben később részletesebben is beszámolok majd erről a tragédiáról.⁷ Lefényképeztem az iszonyatos szenvedéseket átélő iráni áldozatokat, akiknek az agya a szemükön, orrukon és a szájukon át folyt ki. Ne gondolják azonban, hogy Németországban ezt követően felháborodási hullám söpört volna végig. A német újságok inkább hallgatásba burkolódtak. Az imént említett inkubátoros hazugsággal szemben azonban ezeknek az áldozatoknak az elgázosítása brutálisan valóságos volt. A propagandahullám ettől függetlenül tovább folyt,

⁷ A tisztánlátás kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy a zubaidati támadás nem azonos az 1988 márciusában a kurdok ellen Halabsában történt iraki támadással, hanem egy attól teljesen független, későbbi mérgeggáz-támadásról van szó 1988 júliusában. Erről a mai napig kevesen tudnak, mert a médiumok vagy elbagatellizálták, vagy teljesen el is hallgatták ezt az incidenst. Rengeteg színes fényképem van az elgázosított irániakról, amelyeket saját kezűleg készítettem a harctéren.

és úgy tűnt, hogy a híreken keresztül sikerül tömegesen manipulálni a polgárok gondolkodását, akik egy emberként kiabálták: „Háborút! Háborút!” Mindez nem lett volna lehetséges, ha a dezinformációs kampány élén nem maguk a vezető újságírók menetelnek. Magam is része voltam a véleményformáló agytröszt által működtetett dezinformációs hadosztályoknak.

Ez a könyv a médiáról szóló háromrészes, igen érzékeny témákat feldolgozó sorozat első része. A következő fejezetekben megismerhetik, valójában milyen titkos hálózatok irányítják a ránk ömlő információtömeget. Arról is szó lesz, hogyan nőtt össze a média az elittel, és mindez milyen következményekkel jár. A következő könyvből megtudhatják majd, a német nyelvű óriás médiavállalatok milyen trükkökkel verik át következetesen ügyfeleiket. Egy kis ízelítőt már ebben a könyvben is bemutatok ebből. A harmadik kötetben pedig arról írok majd, mely újságírók mely PR-ügynökség titkos listáin szerepelnek. Ez is felettébb kínos lehet, mert kiderül, hogy tudósításaik nagy része megrendelésre készül. Egyes neveket már ebben a kötetben leleplezek. Ebben az első kötetben azonban fordítsuk a figyelmünket a látszólagos sajtószabadság, mindezekelőtt véleményformálóink lobbitevékenysége kérdésére, és arra, milyen következményekkel jár mindez a tudósításokban.

MEGVÁSÁROLT IGAZSÁG: MIT ÁRULNAK AZ ELITHÁLÓZATOK ÉS A TITKOSSZOLGÁLATOK?

Jómagam, e könyv szerzője, szintén a tettesek közé tartoztam. Visszatekintve elmondhatom, hogy korrupt voltam, manipuláltam, és félreinformáltam. Magam is hosszú ideig magától értetődőnek tartottam azt a beteges közelséget, amelyről a következő fejezetekben más újságírókkal kapcsolatban beszámolok majd. Igénybe vettem az újságíróknak járó kedvezményeket, elfogadtam az ötcsillagos szállodákba szóló ingyenes meghívásokat, sőt, főnököm utasítására részt vettem haveri utazásokon vezető politikusokkal. Betöltöttem alapítványi pozíciókat, és kapcsolatot tartottam titkosszolgálati körökhöz közel álló szervezetekkel. Ma már úgy látom, hogy annak idején a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (FAZ) munkatársaként időnként megvásároltak egy-egy pozitív tudósítás érdekében. Én pedig hagytam magam megvásárolni. Mindezt munkaadóim

tudtával, akik el is várták tőlem, hogy partner legyek ebben a játékban. Ma már szabadon beszélhetek erről, de ez nem szépíti meg ezt a múltat.

Azóta sok minden megváltozott. Ma már a megvásárolt tudósítás is magától értetődővé vált. Az Európai Unió például „független” újságírókat fizet azért, hogy az unióról kialakult képet az állítólag ugyancsak „független” médiában fényesre polírozzák. A magán- és a közszolgálati mediavállalkozások is kérdés nélkül ágyba bújnak az unióval ezekért a bőkezűen osztogatott marketingpénzekért. Ezt más néven fizetett újságírásnak nevezzük.⁸ Ez fordítva is működik: két brit újságíró EU-képviselőknek ajánlott pénzt azért, hogy törvénymódosításokat nyújtsanak be – sikerrel.⁹ Svájcban újságírók 500 frank (mintegy 410 euró) készpénzt tartalmazó borítékot kapnak, ha részt vesznek bizonyos „sajtókonferenciákon.”¹⁰ És ugyancsak Svájcban az egyik kiadó bizonyos politikusoknak azt ajánlotta, hogy őket kedvező színekben feltüntető médiaportrékat publikál, amennyiben azok hirdetési felületet is vásárolnak.¹¹ Ahol „újságírást” ígérnek, ott elvileg annak is kellene lennie. Günther Jauch például, az igen kritikus *Stern TV* magazinjának egykori műsorvezetője, egyike a legismertebb német újságíróknak, „egy húszperces anyagban az amerikai Amway céget” méltatta, „amely direkt marketing rendszerben forgalmaz mosó- és testápoló szereket.”¹² Tehet ilyet bárki is, aki magát kritikus újságírónak tartja? Hol a határ? Egyáltalán, szabad egy német újságírónak bármit is reklámozni? A gyakorlatban azonban ez mindennapos történet. Jauchról azonban, aki igazi „teflon-ember”, minden lepergett. Ennek ellenére visszatekintve mindez borzasztóan kellemetlen. És milyen kellemetlen az, amikor a német média tendenciózus tudósításairól készült

⁸ Lásd <http://www.faz.net/aktuell/feuilleton/kino/gekauft-berichte-die-eu-bezahl-journalisten-um-ihir-image-zu-pflegen-1330793.html>

⁹ Lásd http://www.deutschlandfunk.de/gekauft-stimmen.795.de.html?dram:article_id=119300

¹⁰ Lásd <http://www.schweizamsonntag.ch/ressort/medien/2484/>

¹¹ Lásd: <http://www.aargauerzeitung.ch/aargau/kanton-aargau/artikel-125129229>

¹² Lásd <http://www.spiegel.de/spiegel/spiegelspecial/d91S7545.html>, illetve <http://www.sueddeutsche.de/wirtschaft/werbung-klammiheimliche-verfuehrer-1.474417-2>, és magát a műsort a következő linken: <http://www.youtube.com/watch?v=l00SGEY10Uw>

és úgy tűnt, hogy a híreken keresztül sikerül tömegesen manipulálni a polgárok gondolkodását, akik egy emberként kiabálták: „Háborút! Háborút!” Mindez nem lett volna lehetséges, ha a dezinformációs kampány élén nem maguk a vezető újságírók menetelnek. Magam is része voltam a véleményformáló agytröszt által működtetett dezinformációs hadosztályoknak.

Ez a könyv a médiáról szóló háromrészes, igen érzékeny témákat feldolgozó sorozat első része. A következő fejezetekben megismerhetik, valójában milyen titkos hálózatok irányítják a ránk ömlő információtömeget. Arról is szó lesz, hogyan nőtt össze a média az elittel, és mindez milyen következményekkel jár. A következő könyvből megtudhatják majd, a német nyelvű óriás médiavállalatok milyen trükkökkel verik át következetesen ügyfeleiket. Egy kis ízelítőt már ebben a könyvben is bemutatok ebből. A harmadik kötetben pedig arról írok majd, mely újságírók mely PR-ügynökség titkos listáin szerepelnek. Ez is felettébb kínos lehet, mert kiderül, hogy tudósításaik nagy része megrendelésre készül. Egyes neveket már ebben a kötetben leleplezek. Ebben az első kötetben azonban fordítsuk a figyelmünket a látszólagos sajtószabadság, mindenekelőtt véleményformálóink lobbitevékenysége kérdésére, és arra, milyen következményekkel jár mindez a tudósításokban.

MEGVÁSÁROLT IGAZSÁG: MIT ÁRULNAK AZ ELITHÁLÓZATOK ÉS A TITKOSSZOLGÁLATOK?

Jómagam, e könyv szerzője, szintén a tettesek közé tartoztam. Visszatekintve elmondhatom, hogy korrupt voltam, manipuláltam, és félreinformáltam. Magam is hosszú ideig magától értetődőnek tartottam azt a beteges közelséget, amelyről a következő fejezetekben más újságírókkal kapcsolatban beszámolok majd. Igénybe vettem az újságíróknak járó kedvezményeket, elfogadtam az ötcsillagos szállodákba szóló ingyenes meghívásokat, sőt, főnököm utasítására részt vettem haveri utazásokon vezető politikusokkal. Betöltöttem alapítványi pozíciókat, és kapcsolatot tartottam titkosszolgálati körökhöz közel álló szervezetekkel. Ma már úgy látom, hogy annak idején a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (FAZ) munkatársaként időnként megvásároltak egy-egy pozitív tudósítás érdekében. Én pedig hagytam magam megvásárolni. Mindezt munkaadóim

tudtával, akik el is várták tőlem, hogy partner legyek ebben a játékban. Ma már szabadon beszélhetek erről, de ez nem szépíti meg ezt a múltat.

Azóta sok minden megváltozott. Ma már a megvásárolt tudósítás is magától értetődővé vált. Az Európai Unió például „független” újságírókat fizet azért, hogy az unióról kialakult képet az állítólag ugyancsak „független” médiában fényesre polírozzák. A magán- és a közszolgálati médiavállalkozások is kérdés nélkül ágyba bújnak az unióval ezekért a bőkezűen osztogatott marketingpénzekért. Ezt más néven fizetett újságírásnak nevezzük.⁸ Ez fordítva is működik: két brit újságíró EU-képviselőknek ajánlott pénzt azért, hogy törvénymódosításokat nyújtsanak be – sikerrel.⁹ Svájcban újságírók 500 frank (mintegy 410 euró) készpénzt tartalmazó borítékot kapnak, ha részt vesznek bizonyos „sajtókonferenciákon.”¹⁰ És ugyancsak Svájcban az egyik kiadó bizonyos politikusoknak azt ajánlotta, hogy őket kedvező színekben feltüntető médiaportrékat publikál, amennyiben azok hirdetési felületet is vásárolnak.¹¹ Ahol „újságírást” ígérnek, ott elvileg annak is kellene lennie. Günther Jauch például, az igen kritikus *Stern TV* magazinjának egykori műsorvezetője, egyike a legismertebb német újságíróknak, „egy húszperces anyagban az amerikai Amway céget” méltatta, „amely direkt marketing rendszerben forgalmaz mosó- és testápoló szereket.”¹² Tehet ilyet bárki is, aki magát kritikus újságírónak tartja? Hol a határ? Egyáltalán, szabad egy német újságírónak bármit is reklámozni? A gyakorlatban azonban ez mindennapos történet. Jauchról azonban, aki igazi „teflon-ember”, minden lepergett. Ennek ellenére visszatekintve mindez borzasztóan kellemetlen. És milyen kellemetlen az, amikor a német média tendenciózus tudósításairól készült

⁸ Lásd <http://www.faz.net/aktuell/feuilleton/kino/gekauft-berichte-die-cu-bezahl-journalisten-um-ihr-image-zu-pflegen-1330793.html>

⁹ Lásd http://www.deutschlandfunk.de/gekauft-stimmen.795.de.html?dram:article_id=119300

¹⁰ Lásd <http://www.schweizamsonntag.ch/ressort/medien/2484/>

¹¹ Lásd: <http://www.aargauerzeitung.ch/aargau/kanton-aargau/artikel-125129229>

¹² Lásd <http://www.spiegel.de/spiegel/spiegelspecial/d91S754S.html>, illetve <http://www.sueddeutsche.de/wirtschaft/werbung-klammiheimliche-verfuehrer-1.474417-2>, és magát a műsort a következő linken: <http://www.youtube.com/watch?v=l00SGEY10Uw>

diplomadolgozatban („Tendenciózus jelzőhasználat a német nyomtatott médiában”¹³) Horst Baciának, a FAZ egyik tudósítójának cikkéről a következő állítás szerepel:

„E cikk elemzése mindenképpen alátámasztja az állítást, miszerint a témakifejtés módja egy reklámszöveghez hasonlít.”¹⁴

Elnézést, mit is mondott? A diplomadolgozat alapos elemzést követően az egyik legnevesebb FAZ-szerző munkáját egy reklámszöveg színvonalára helyezi? Szemmel láthatóan itt olyan határok mosódnak el, amelyeknek nem lenne szabad elmosódnuk. Hogyan is írja Wolfgang Donsbach kommunikációkutató a valóság és az újságírás általános kapcsolatáról Németországban?

„Németországban sokkal hajlamosabbak arra, hogy az információt saját értelmezés alapján értékeljék és válasszák ki, mint más országokban.”¹⁵

Az olvasók manipulálása pont a FAZ-nál merül fel évek óta egyre gyakrabban. Dr. Heinz Loquai már 2003-ban híres előadást tartott erről, amelyben ezt mondta a FAZ-ról:

„A FAZ washingtoni tudósítójától többek között megtudtuk, hogy Bush mindennap tanulmányozza a Bibliát, rendszeresen imádkozik, és tetteit a következő kérdés alapján értékeli: »Jézus vajon mit tenne?« Az elnök »a szerénység és a nép iránti elkötelezettség« mintaképe, és bár létezik egy »arrogáns szál (!) Bush lényében«, az elnök ennek ellenére »a szeretet embere«.

¹³ „Tendenziöse Attributierung in deutschen Printmedien: Putin vs. Obama – eine linguistische Analyse” (Tendenciózus jelzőhasználat a német nyomtatott médiában: Putyin kontra Obama – nyelvészeti elemzés), Miriam Zwingli diplomamunkája a müncheni Nyelvészeti és Tolmácsintézet Főiskolája alkalmazott nyelvek szakán, 2012.

¹⁴ „Tendenziöse Attributierung in deutschen Printmedien: Putin vs. Obama – eine linguistische Analyse” (Tendenciózus jelzőhasználat a német nyomtatott médiában: Putyin kontra Obama – nyelvészeti elemzés), Miriam Zwingli diplomamunkája a müncheni Nyelvészeti és Tolmácsintézet Főiskolája alkalmazott nyelvek szakán, 2012, 40. old.

¹⁵ Lásd Wolfgang Donsbach: „Wahrheit in den Medien”, megjelent: *Die Politische Meinung*, 2001. augusztus, 72. old.

»Misszionáriusi buzgalmát államférfiúi megfontoltsága« tompítja, ugyanis »a türelmes várakozás során hozott döntésekben megnyilvánul a természetes politikai tehetsége.« Bush tudja, hogy ő maga nem értelmiségi, mégis bízhat »politikai ösztöneiben, éles eszében és talpraesettségében.« Így bízzuk magunkat a jövőben is a vezető német napi- és hetilapok amerikai tudósítóinak ítélőképességére és objektivitására! Hol a különbség, hogy egy újságíró a szövetséges csapatoknál, vagy a washingtoni politikai médiaközvetítők hálózatába van beágyazva?¹⁶

Az egykori washingtoni FAZ-tudósító, Matthias Rüb nem sokkal a nemzetközi jogot sértő 2003-as iraki háború előtt követte el a fenti slampos dicséretáradatot Bush amerikai elnökről. Egy évvel később egy másik cikkéért elnyerte az Arthur F. Burns-díjat. Az Arthur F. Burns-díjat a német külügyminiszter ítéli oda. És ki választja ki manapság a díjazottakat? A zsűri tagja többek között Sabine Christiansen és Stefan Kornelius (a *Süddeutsche Zeitung* munkatársai).¹⁷ Jegyezzék meg ezeket a neveket, mert gyakran találkozunk még velük mindenféle érdekes összefüggés kapcsán.

Németországban elismert napilapok gazdasági tudósítói gyakran írnak álnéven bizonyos cégek kiadványai számára, olyan témákról, amelyekről saját lapjuk alkalmazottaiként is tudósítanak. Közzolgálati médiumok szerkesztői fogadnak el azért fizetséget bizonyos pártoktól, hogy tanfolyamokat vezessenek politikusoknak arról, miként tarthatják távol maguktól a rámenős újságírókat. Ez ma már magától értetődőnek számít. Televíziós műsorvezetők, akik bankokról szóló gazdasági hírekről tudósítanak, ugyanezeknek a bankoknak a rendezvényeit is moderálják, amelyért fizetséget fogadnak el. Németország egyszerre egy megvásárolt és kiárusított köztársaság. Folyamatosan megvásárolt igazságokkal próbálnak meggyőzni bennünket, különösen a gazdaságról és a politikáról.

Bizonyos hálózatok megtanítják az újságírókat arra, miként lehet meghatározni vagy felerősíteni a közvélemény hangulatát. A lényeg, hogy politikusok, pártok, szövetségek vagy más intézmények érdekeit szolgáló, nekik kedvező tudósításokat kell készíteni. Évtizedekig tanúja

¹⁶ Lásd <http://www.agfriedensforschung.de/rat/2003/loquai.html>

¹⁷ Lásd <http://archive.today/RPOF#selection-255.0-255.306>

voltam mindennek, és – büszke FAZ-újságíróként – aktív résztvevője is. Igyekszem úgy elmondani a történetem, ahogyan az megtörtént. A helyzet onnan válik igazán kínossá, amikor a politikusok, a privilegizált információk urai szabják meg az újságíróknak bizonyos hírek használatát vagy éppen elhallgatását. Finoman „jóváhagyásnak” nevezzük ezt. Egy politikus dönthet arról, hogy jóváhagyja-e azt, amit kérdeztek tőle, és azt is, amit a kérdésekre válaszolt. 2012-ben így írt erről a SpiegelBlog:

„Amikor időnként én, mint német újságíró, amerikai partnerrel ülök le beszélgetni, és az interjú végén felajánlom neki a lehetőséget, hogy az általa elmondottakat még egyszer átnézze, az amerikai úgy néz rám, mintha földönkívüli idegen lennék dzsihadistának öltözve. De most valóban, nem bődületes marhaság ez? Ekkora kontrollt átengedni a másik félnek? Németországban mégis évtizedek óta ápolják a jóváhagyás hagyományát. Bár nem a Der Spiegel találta fel ezt a gyakorlatot a múlt század ötvenes éveiben, (...) de olyan következetesen gyakorolták, hogy – legalábbis itt nálunk – az interjúknál ez szakmai előírássá vált.”¹⁸

Ha közelebbről szemügyre vesszük, a jóváhagyás azt jelenti, hogy az ember alárendeli magát valamilyen tekintélynek. Az újságírók meghajlanak a hatalmasok előtt. A politikusok a kényelmetlen híreket ezzel a magyarázattal egyszerűen lesöpörhetik az asztalról, mondván, „jóváhagyás nélkül” megjelent interjúról volt szó.¹⁹ A privilégiumként kezelt információk urai Németországban is előírják az újságíróknak, hogy mely híreket használhatnak és melyeket nem. Mindezt teljesen „normálisnak” tartjuk – ahogy a középkorban is „normálisnak” tartották az udvari írások beszámolóit a nemesi udvarokban. Ahogy a középkorban, úgy az udvari kegyencek ma is igyekeznek a hatalmasok szoros közelségébe kerülni, hogy

¹⁸ Lásd <http://www.spiegel.de/spiegel/spiegelblog/ein-plaedoyer-dafuer-interviews-autorisieren-zu-lassen-a-859433.html>

¹⁹ Lásd például <http://www.haz.de/Nachrichten/Politik/Niedersachsen/Wirbelum-McAllisters-Sommerinterview> vagy <http://taz.de/139718/> és <http://www.vergabeblog.de/2011-01-20/kurioses-ramsauer-nennt-interview-uber-zusatzliche-mittel-fur-erhaltung-der-bundesfernstrassen-nicht-autorisiert/> és <http://www.abendblatt.de/politik/article119858929/Philipp-Roesler-gibt-Interview-mit-der-taz-nicht-frei.html>

gyönyörködhesse azok szavaiban. Az évszázadok során ennek a színjátéknak csupán a díszletei és a jelmezei változtak. A rendező azonban továbbra is ugyanaz: a hatalmasok hálózata.

A vezető újságírókat körbeveszik olyan elithálózatok, ahonnet az átlagpolgárok egyszerűen kiszorulnak. Az újságírók szívesen állítják magukról azt, hogy fontos kritikai és ellenőrző szerepkört töltenek be. Állítólag makacsul törekednek arra, hogy leleplezzék és közzétegyék a visszasságokat. Leginkább „a hatalmasok körmére akarnak nézni.” Az újságírók ezért gyakran a „negyedik hatalmi ágként” emlegetik magukat. A tájékoztatás a média és az újságírás központi feladatköre. Ez azt jelenti, hogy az információ címzettje számára olyasmit kell közölni, amelyről korábban nem volt tudomása – mindezt pedig teljes körűen, objektív és érthető módon. És persze olyan formában, amely nem egy diktatúra újságírására emlékeztet.

De mit gondoljunk akkor, amikor maga a ZDF egyik hírolvasója, Claus Kleber szerint a legnézettebb német napi hírösszefoglaló, a *Tagesschau* az észak-koreai állami televízióhoz hasonlít?²⁰ És hogy veszi ki magát az, ha például Kai Diekmann, a „független” *Bild* című újság vezető szerkesztője az erősen vitatott Atlanti-Híd Alapítvány tagja?

Valóban semleges lehet egy olyan ember, mint Josef Joffe, a *Die Zeit* hetilap kiadója, aki közben ott ül az Amerika-barát és „a CIA-közeleli agytröszt”²¹ *Aspen Institute* vezetőségében is? Josef Joffe így beszélt a Németországban folytatott amerikai lobbitevékenységéről: „Az ország nagy többsége nem túl barátságosan viszonyul Amerikához, ezért en-

²⁰ Lásd <http://www.sueddeutsche.de/medien/heute-journal-moderator-claus-kleber-zu-kopf-gestiegen-1.1691417> és http://www.focus.de/kultur/kino_tv/kritik-an-ard-sendung-zdf-mann-kleber-vergleich-tagesschau-mit-nordkorea_aid_1007092.html és <http://www.bild.de/politik/inland/claus-kleber/claus-kleber-vergleich-tagesschau-mit-korea-30728574.bild.html>; itt a következő idézet áll Claus Klebertől: „A száraz hírfelolvasás manapság már csak este nyolc órakor és a koreai televízióban látható.”

²¹ Heise nevezi így a „Zöldek és balosok az Atlanti-Hídban” című cikkében <http://www.heise.de/tp/artikel/41/41551/1.html>, illetve <http://www.taz.de/1/archiv/print-archiv/printressorts/digi-artikel/?ressort=me&dig=2003%2F05%2F06%2Fa0139&cHash=30ef25c225>

nek a többségnek írok.”²² Vajon pont a szívesen panaszkodó és gyakran ünneprontó Josef Joffe²³ ne tudott volna arról, hogy a berlini Aspen Intézet ellen felmerült a gyanú, miszerint amerikai titkosszolgálati tisztek munkahelyeként is szolgált?²⁴ A berlini Aspen Intézet első igazgatójáról, Shephard Stone-ról egy transzatlanti kapcsolatokról szóló tanulmány a következőket állítja:

„Ezt a »harmonikus csendéletet« senki sem zavarná meg szívesen azáltal a váddal, hogy Stone az egyik, sőt, akár több amerikai titkosszolgálat vezető tisztje lett volna. »Munkahelye« a berlini Aspen Intézet.”²⁵

Vajon képes-e bárki is arra, mint például a *Süddeutsche Zeitung* (SZ) igen szimpatikus és nyitott újságírója, Stefan Kornelius, hogy szoros kapcsolatot ápoljon seregnyi politikussal és lobbiszervezettel, közben mégis függetlenül tudósítson politikai folyamatokról? Szerintem nem, ez így egészen biztosan nem megy. Még a *Süddeutsche Zeitung* is ezt írja. Amikor Udo van Kampen, a ZDF tudósítója, aki egyben tehetséges dobos is,²⁶ 2014 nyarán egy sajtótájékoztatón kis születésnapjára szerenádot rögtönzött Angela Merkelnek, a müncheni lap felháborodva írta: „Újságírók nem csinálnak ilyet. Ők megfigyelők, és nem résztvevők. (...) Aki közel áll egy politikushoz, ne írjon többé róla, se annak szakterületéről, mert akkor vége a hitelességének és a függetlenségének. (...) Az újságírók híre amúgy sem a legjobb.”²⁷ Az újságírók tehát az SZ álláspontja szerint nem kerülhetnek közeli kapcsolatba politikusokkal, vagy azok szervezeteivel. De hogyan fér össze ez az álláspont Stefan Kornelius SZ-újságíró hosszú ideje fenn-

²² Idézet forrása: Stefan Weicherttől, *Die Alpha-Journalisten* (Az alfaújságírók), 191. old.

²³ Lásd <http://meedia.de/2014/07/29/einstweilige-verfuegung-gegen-die-anstalt-zdf-wehrt-sich-gegen-zeit-journalisten-joffe-und-bitner/>

²⁴ Lásd Friederike Beck: *Das Guttenberg-Dossier* (A Guttenberg-dosszié), 132. ff. old.

²⁵ Friederike Beck: *Das Guttenberg-Dossier, Das Wirken transatlantischer Netzwerke* (A Guttenberg-dosszié: A transzatlanti hálózatok működése), 132. old.; lásd még <http://www.taz.de/1/archiv/print-archiv/printressorts/digi-artikel/?ressort=me&dig=2003%2F05%2F06%2Fa0139&cHash=30ef2Sc225> és Robert Berghahn könyvét *Transatlantische Kulturkriege: Shephard Stone* (Transzatlanti kultúrháború) címmel, amely részletesen bemutatja Stone titkosszolgálati kapcsolatait.

²⁶ Lásd <http://www.taz.de/Pressekonferenz-mit-Angela-Merkel/1142597/>

²⁷ Idézet forrása: <http://www.sueddeutsche.de/medien/zdf-mann-singt-fuer-merkel-zwischen-naehe-und-distanz-1.2050806>

álló szoros kapcsolataival? Időközben Kornelius megrendítő ütést szenvedett el, miután az Egyesült Államok, amelyet vezércikkeiben hosszú éveken át szenvedélyes anyatigrisként védett minden támadással szemben, kést döfött a németek hátába. Kiderült, hogy itt, saját országunkban kémkedtek német állampolgárok után. Ez nyilvánvalóan Korneliusnál is megváltoztatta az Amerikával kapcsolatos hangnemet. Az egyik lap így írt Kornelius új, látványosan visszafogottabb hangvételéről:

„Kornelius utóbbi kommentárjai olyan érzést keltenek, mintha egy sértett bértollnok műveit olvasnánk, aki rájött, hogy talán rossz lóra tett. A Németország és az Egyesült Államok közötti egyre erősödő külpolitikai feszültség nyomán azonban nem csak a tengerentúlon kellene csökkenteni a kockéltárgyak és a díjátadók számát. Ezeket a német elit is egyre kevesebbre értékeli.”²⁸

Előfordul, hogy időnként rossz lóra tesz az ember. Vajon nem sérti ez a függetlenséget? Hogyan lehet a neves *Wirtschaftswoche* vezető szerkesztője, Roland Tichy egyszerre a Kereszténydemokrata Unióhoz (CDU) közeli Ludwig Erhard Alapítvány igazgatótanácsának elnöke,²⁹ a Johanna Quandt Alapítvány (amelyet Johanna Quandt milliárdos alapított) kuratóriumának tagja,³⁰ és a radikális piacpárti, libertariánus Friedrich August von Hayek Alapítvány kuratóriumának is tagja?³¹ Holger Steltzner, az egykor oly neves lap, a FAZ tekintélyes gazdasági rovatának felelős kiadója, szintén a piacot mindenek fölé magasztaló Friedrich August von Hayek Alapítvány tagja.³² Steltzner hivatalos FAZ-önéletrajzában azonban elhallgatja ezt.³³ Friedrich August von Hayek (1899–1992) lenézte a demokráciát, amely szerinte „a politika zsarolási és korrupciós rendszere által életre hívott rendszer”, illetve pusztá „szófétis”.³⁴ A Cicero politikai

²⁸ Idézet forrása: <http://www.wsws.org/de/articles/2014/07/15/korn-j1S.html> oldalról származik.

²⁹ Lásd <http://www.ludwig-erhard-stiftung.de/index.php?seite=8>

³⁰ Lásd <http://www.johanna-quandt-stiftung.de/index2.html#kuratorium>

³¹ Lásd <http://www.hayek-stiftung.de/115.html>

³² Lásd <http://www.hayek-stiftung.de/115.html>, az oldalt 2014. július 11-én töltöttem le.

³³ Lásd <http://www.faz.net/redaktion/holger-steltzner-11104375.html>

³⁴ Idézet forrása: <http://www.cicero.de/kapital/warum-man-die-marktradikalen-zum-teufel-jagen-muss/54265/seite/3>

magazin azt írja Hayekről: „Hayek dogmái közé tartozik emellett az is, hogy a demokratikus döntéseket kizárólag azok hozhatják, akiket az személyesen érint. Mit jelent ez? Csak a gazdagok dönthetik el, mennyi adót fizessenek az államnak, azaz a közösségnek. Ezzel aztán el is jutunk a demokrácia megszüntetéséhez.”³⁵ Támogathatja ezt a nézetet egy vezető német újságíró? Kinek a lobbierdekeit képviseli ekkor? Vajon ilyen a független újságírás? Tud bárki is így szabadon tudósítani?

Még súlyosabb, hogy németországi illetőséggel rendelkező transzatlanti szervezetek 2014-ben amerikai támogatói forrásokat tudnak igényelni arra, hogy a németeket Amerika-barát érdekek, többek között az Egyesült Államok által erőltetett szabadkereskedelmi egyezmény támogatására befolyásolják. Önök szerint ez egy zavaros összeesküvés-elmélet? Akkor ne higgyenek többé a neves *Washington Post*nak, és a berlini amerikai követségnek sem. Ezek ugyanis 2014-ben pont erről számoltak be.³⁶ Minden egyes, a német véleményformálókat befolyásoló, jól előkészített manipulációs akciót 5 ezer dollár (3760 euró) és 20 ezer dollár (14 700 euró) közötti összeggel jutalmazott az amerikai követség, a befolyásolt személyek fontosságától függően. Kéziratomban lezárásával egy időben a berlini amerikai követség internetes oldaláról letölthetőek voltak olyan nyomtatványok, amelyeken Amerika-közeli németországi szervezetek igényelhetek forrásokat ahhoz, hogy német állampolgárok között Washington céljait elősegítő propagandatevékenységet folytassanak. Az amerikai követség még köszönetet is mondott a manipulációs projekt iránti érdeklődés, és a résztvevők nagy száma miatt.³⁷ „Alfaújságíróink”, akik oly szoros kapcsolatot ápolnak vagy ápoltak korábban az ilyen németországi Amerika-barát szervezetekkel, talán azt akarják elhíttetni, hogy minderről nem tudtak?

³⁵ Idézet forrása: <http://www.cicero.de/kapital/warum-man-die-marktradikalen-zum-teufel-jagen-muss/54265/seite/3>

³⁶ Lásd <http://www.washingtonpost.com/blogs/in-the-loop/wp/2014/06/17/support-u-s-eu-free-trade-the-embassy-in-berlin-wants-you>

³⁷ Lásd https://docs.google.com/document/d/1oLBKsA_4pmdzSrVlebl6buH6CFvES4J-qKqfRwliAN1e/edit?pli=1 Amikor 2014. július 11-én behívtam az oldalt, ahol a pénzeket lehetett igényelni, a következő szöveg állt az oldalon: „We’ve received many excellent proposals. Thank you” (Sok kiváló ajánlatot kaptunk. Köszönjük.).

És mi a helyzet a politikai pártjaink által biztosított újságírói támogatásokkal? A polgárok valóban elhiszik azt, hogy akik elvégzik a CDU-hoz közel álló Konrad Adenauer Alapítvány,³⁸ vagy az SPD-hez közeli Friedrich Ebert Alapítvány újságíró akadémiáit,³⁹ utána egyszerűen átkapcsolják az agyukat, és máris a pártközeli oktatást feledve függetlenül képesek tudósítani?

Saját, sokéves tapasztalatom alapján állítom, hogy nem, ez így nem megy. Engem is egy elithálózat épített fel és támogatott, amely polipként már régóta észrevétlenül körbefon befolyásos újságírókat, és irányítja a tollukat. Semmi problémát nem jelentett a számomra, hogy egyszerre a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* állítólag független újságírója, és a CDU-közeli Konrad Adenauer Alapítvány tervezési stábjának is tagja legyek.

Visszatekintve egyértelműen elmondhatom, hogy lobbista voltam. Egy lobbista bizonyos érdekcsoportok szándékának megfelelően igyekszik befolyásolni a tömegmédiát általános megítélését. Én ezt tettem. Például a német külügyi titkosszolgálat érdekében. A FAZ kifejezetten bátorított arra, hogy erősítsem a kapcsolatokat a nyugati titkosszolgálatokkal, és örültek annak, amikor az időnként tőlük érkező, címszavakban előre megfogalmazott tudósításokat saját nevemmel láttam el. Az egyik ilyen példa, amely élesen megmaradt az emlékeimben, egy 1993. március 16-i keltezésű leleplező beszámoló, mely szerint „Európai vállalkozások segítik a líbiaiakat egy második mérges gázokat előállító gyár építésében.” Ezt a cikket, ahogy sok más, titkosszolgálatokhoz közeli tudósításon is, amelyek világszerte feltűnést keltettek, a Német Szövetségi Titkosszolgálat (Bundesnachrichtendienst, BND) két munkatársa fogalmazta meg a FAZ szerkesztőségének vendégtárgyalójában, a frankfurti Hellerhofstrasse 2. szám alatt. Ismétlem: a megjelent cikket a FAZ szerkesztőségében diktálták le bekezdésről bekezdésre. Ennek a két BND-munkatársnak az volt a feladata, hogy tudósításokat írjanak neves német lapokba. A BND saját munkatársai elmondták, hogy a német médiaholdingok tudtával számos német újságnál ugyanígy jártak el. A BND később a frankfurti Mainzer Landstrassén, alig két háztömb-

³⁸ Lásd <https://es-la.facebook.com/kas.jona>

³⁹ Lásd <https://de-de.facebook.com/pages/FES-Journalistenakademie/173356906150424>

nyire a FAZ központjától, egy jól álcázott kis irodát is berendezett az első emeleten, közvetlenül egy bolt felett. Itt mindig megfelelően osztályozott anyagokhoz lehetett hozzájutni, amelyek egytől egyig a BND-től érkeztek.

Ha a csapatot a cikkírással már jól „bemelegítették”, következett az „együtműködés” következő fokozata: elárasztottak bennünket titkos dokumentumokkal, amelyeket mindenki saját belátása szerint értékelhetett. Emlékszem rá, hogy a FAZ-nál az irtózatos mennyiségű titkosszolgálati jelentés számára egy acélszekrényt csináltattunk. (Egy hamburgi magazinnál tett látogatásom során láttam, hogy ők is hasonlóan tárolták az anyagot.)

Akkoriban még nem tudtam, milyen lesajnáló hangnemben beszélnek a titkosszolgálatok az újságírókról. „Az ember már havi néhány száz dollárért megkap egy újságírórt, olcsóbban, mint egy jó prostituáltat.” Philip Graham, a *Washington Post* szerkesztője ezeket a szavakat egy CIA-ügynök szájából idézte. Elmondta, milyen lelkesen és mekkora összegért vállalták az újságírók azt, hogy cikkeikben a CIA propagandaanyagait terjesszék. Természetesen főnökeik fedezete mellett, akik minderről tudtak, és áldásukat adták a dologra. A BND pedig az amerikai titkosszolgálat meghosszabbított karja volt, szinte olyan, mint egyfajta leányvállalat. A BND részéről senki nem ajánlott pénzt, erre sem nálam, sem más német kollegánál nem volt szükség. Nagyszerűen éreztük ugyanis magunkat már attól a gondolattól is, hogy egy titkosszolgálat bértollnokai vagyunk, vagy bármilyen módon nekik dolgozhatunk.⁴⁰

Sok mindent megtudtam, ám nem tudósíthattam róluk. A titkosszolgálatok vízholdójaként és lakójaként ezzel vizsgáztattak, mennyire vagyok megbízható. A külföldi titkosszolgálatok még néhány utazásomat is finanszírozták. A brit szolgálat fizette például utamat a Wilton Park-i titkosszolgálati konferenciára.⁴¹ Az intézmény a második világháború után a britek átnevelő táboraként működött,⁴² ahol egyes kiválasztott néme-

⁴⁰ Lásd ehhez a Bundestag vizsgálati jelentését, amely bizonyos neveket is említ: http://webarchiv.bundestag.de/archive/2010/0304/bundestag/ausschuesse/gremien/pkg/bnd_bericht.pdf

⁴¹ Lásd <https://www.wiltonpark.org.uk>

⁴² Lásd http://de.wikipedia.org/wiki/Wilton_Park

tekkal foglalkoztak. Később is arra használták, hogy németeket irányítsanak, köztük olyan újságírókat is, mint én. Az egészet a brit szolgálatok finanszírozták. Egyetlen szó sincs erről a titkosszolgálatokról szivárogtató Edward Snowden aktái között, úgy tűnik, hogy ez teljesen kimaradt a dokumentumokból.

2005 nyarán, amikor a *Park Avenue* nevű kis színes magazin „vezető tudósítója” voltam, a hamburgi Gruner + Jahr Kiadó központjában található irodámból több mint egy órán át beszéltem telefonon James Woolsey-val, a CIA korábbi főnökével, akinek felesége a *German Marshall Fund* nevű transzatlanti propagandaszervezetben tevékenykedik (erre később még visszatérünk). Csodálkoztam, hogy a beszélgetés közben egyszer sem szakadt meg a kapcsolat, pedig Woolsey először Virginiából, az irodájából beszélt velem, majd egy limuzinból, és később pedig egy helikopterből. A vonal olyan tiszta volt, mintha mellettem ült volna. A gazdasági kémkedés témájáról beszélgettünk. Woolsey azt akarta, hogy a Gruner + Jahrnál közöljek egy tudósítást, amely azt a benyomást erősíti, hogy az Egyesült Államok nem végez semmiféle gazdasági kémtevékenységet a titkosszolgálatain keresztül Németországban. Nem csak a beszélgetés tartalma – amely, hála Istennek, sosem jelent meg nyomtatásban – volt abszurd a számomra. Véleményem szerint ennek a helyzetnek az igazi abszurditása abban állt, hogy a Gruner + Jahr Kiadó magától értetődőnek tartotta, hogy a beszélgetés után virágot küldessenek a CIA-szolgálatában álló Woolsey titkárnőjének. Ezzel akarták ugyanis kifejezni, mennyire értékeli, hogy a kiadó munkatársa forró dróton kapcsolódhat a CIA-hoz.

Igen, visszatekintve én is tettestárs voltam, egy azok közül, akiket kívülről elláttak mindenféle információval és eszközökkel. Lobbistaként feladatom volt, hogy a közvéleményt a tömegmédiумokon keresztül befolyásoljam. Azonban akkoriban nem akartam így látni ezt az ügyet. Ezért mélyen megértem azt, amikor volt kollegáim, akik továbbra is Amerika-barát lobbiszövetségek tagjai, vagy ezekhez közel állnak, a mai napig nem akarják ezt felfogni. De attól, hogy elfordítjuk a fejünket, még nincs ez rendben. Egy lobbista tendenciózusan tudósít. Vezető médiumainkban egyértelműen bizonyítható az, hogy irányított tudósítások jelennek meg. A 2012-ben megjelent müncheni diplomadolgozat, amelynek címe

„Tendenciózus jelzőhasználat a német nyomtatott médiában”⁴³ több forrást megvizsgált, többek között a FAZ-t is. Nemrég egy ilyen szalagcímre bukkantam az interneten: „Tanulmány: a FAZ kiemelkedő helyen szerepel a lobbisták kötelező olvasmányainak listáján.”⁴⁴ A cikkben a következőket olvashattuk: „a német lobbisták által leginkább olvasott sajtótermék a *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. 88 százalékkal igen előkelő helyen szerepel a kötelező olvasmányaik listáján.” De vajon miért? Nézzük meg kicsit közelebbről.

HOGYAN KENT MEG EGY OLAJKONSZERN?

Johannes Rau, egykori szociáldemokrata szövetségi államelnök egyszer azt mondta: „Veszélyes hely az, ahol az újságírók aktív, mások érdekei által vezérelt tevékenységükkel politikai folyamatokat, vagy akár választási eredményeket befolyásolnak. Veszélyes az a hely, ahol sarkított állításokkal vagy féligazságokkal szándékosan felerősítenek, vagy létrehozhatnak bizonyos hangulatot.”

Visszatekintve elmondhatom, hogy én is egyike voltam azoknak, akiknek tudósításaikkal hatást kellett gyakorolniuk politikai folyamatokra. „Magától értetődőnek” tekintettem azt, hogy a számtalan külföldi utazásom során, amelyeken gyakran a mindenkori titkosszolgálati kapcsolattartókkal vettem részt, bőséges „információt” kaptam a FAZ hasábjain megjelenő „tudósításaimhoz”. Azt viszont szinte sosem tudtam ellenőrizni, hogy ezek az információk valósak-e. Ennek ellenére, akkori főnökeim támogatása mellett gondolkodás nélkül terjesztettem őket. Általában így kellett hivatkoznom a forrásra: „titkosszolgálati körökből származó információ szerint.” A FAZ-nál mindenki nagyon büszke volt rá, hogy jó kapcsolatot ápoltunk a „titkosszolgálati körökkel.” Senkinek nem volt viszont lehetősége arra, hogy a tőlük érkező „információkat” le-

⁴³ Lásd „Tendenzioöse Attributierung in deutschen Printmedien: Putin vs. Obama – eine linguistische Analyse” (Tendenciózus jelzőhasználat a német nyomtatott médiában: Putyin kontra Obama – nyelvészeti elemzés), Miriam Zwingli diplomamunkája a müncheni Nyelvészeti és Tolmácsintézet Főiskolája alkalmazott nyelvek szakán, 2012.

⁴⁴ Idézet forrása: <http://www.presseportal.de/pm/65649/2112879/studie-faz-steht-bei-lobbyisten-ganz-oben-auf-der-lektuereliste>

ellenőrizze. Egyszerűen lehoztuk az újságban. Ma már mindez igen kínos nekem. Ugyan szabad akaratból, önként vettem részt benne, azt is tudtam, hogy elbocsáthatnak, ha nem működöm velük együtt. Igen, tényleg van ilyen. Joghallgató voltam, és előrelátóan megkérdeztem erről ügyvéd barátaimat. Megerősítették, hogy egy munkáltató valóban elbocsáthatja alkalmazottját, ha az vonakodik együttműködni a BND-vel. Később ezeket nyilvános bírósági ítéletek is megerősítették, például egy pilóta esete, aki az ADAC leányvállalatánál, az Aero Flugdienstnél még fedett módon sem akart a titkosszolgálatnak dolgozni, így aztán „az állambiztonság veszélyeztetése” indokával elbocsátották az állásából. A munkaügyi bíróság pedig jóváhagyta az elbocsátást.⁴⁵

Sok olvasóm úgy vélheti, hogy demokráciában ilyesmi nem lehetséges, legfeljebb olyan országokban, mint az egykori NDK. Mégis ez a valóság. A külföldi tudósítók kiterjedt hálózata nagyon is érdekelte a BND-t. Ez volt ugyanis a legtokéletesebb álca, amely segítségével a minden gyanú fölött álló „újságírók” kényes küldetéseket is el tudtak végezni. Kollegáim, akik részt vettek ebben, nekem is jelentettek külföldön, miután én is ehhez a hálózathoz tartoztam. Kölcsönös hallgatást fogadtunk egymásnak. Tudnunk kell, hogy a BND hatezer állandó alkalmazottja mellett mintegy 17 ezer „informális” munkatársat foglalkoztat. Ezek az emberek teljesen hétköznapi foglalkozást üznek, és valószínűleg sosem ismernék be nyíltan, hogy a BND-nek dolgoznak. Az egész világon így van ez. Az évtizedek során alkalmam nyílt belelátni abba, hogy az amerikai és a brit lapok szinte összes külföldi tudósítója jelentett a nemzeti titkosszolgálatnak is. Egyszerűen nem hagyhatjuk figyelmen kívül ezt a tényt, amikor azt gondoljuk, hogy a média „semleges” tudósításával találkozunk.

Az én tudósításaimra minden bizonnyal hatással volt az, hogy főnökeim bátorítására elkezdtem a titkosszolgálatokhoz közel álló Biztonságpolitikai Szövetségi Akadémiának dolgozni. 1993. nyár végén egy időre még a munkavégzés alól is felmentettek, amikor hat hétre szóló meghívást kaptam a *German Marshall Fund of the United States* (Az Egyesült Államok Német Marshall Alapja) nevű transzatlanti lobbiszervezettől.

⁴⁵ Lásd <http://www.nordbayern.de/nuernberger-nachrichten/nuernberg/pilot-als-risiko-1.1172849> és <http://www.heise.de/tp/artikel/34/34655/1.html>

Az utazás során New Yorkban a *German Marshall Fund* elküldött egy éjszakai rendőrségi bevetésre Bronxba. Írtam is egy cikket erről a FAZ-ba, „Ezek az ajtókon csak a világ legkeményebb rendőrei lépnek be” címmel. Az írás egyike volt az Egyesült Államokat pozitív színekben feltüntetető számos cikknek, amelyeket a *German Marshall Fund* diszkréten támogatott. Utólag szinte felfoghatatlan, de még éles löfögyvert is kaptam, és fotó készült arról, amikor a New York-i rendőrségen átadták ezt nekem. Az olvasók viszont mit sem tudtak ennek a szimpatikus FAZ-tudósításnak a háttéréről. Magam sem tudtam, hogy kint tartózkodásom alatt kikkel hoznak össze diszkréten. Találkozót szerveztek például az iráni sah fiával, Reza Cyrus Pahlavival, aki továbbra is reménykedett abban, hogy a CIA segítségével vissza tudja szerezni családja számára a teheráni trónt. Reza Cyrus Pahlavinak leginkább médiafigyelemre volt szüksége. A találkozón megtudtam, hogyha elérkezik a megfelelő idő, a FAZ feladata lesz – más tekintélyes újságokkal együtt –, ezeknek a terveknek a médiatámogatása.

A *German Marshall Fund* az egykori megszálló hatalom, az Egyesült Államok propagandaszervezete, amelyet a Zsidó Világkongresszus létrehozójának és egykori elnökének, Nahum Goldmannak a fia, Guido Goldman alapított. A *Marshall Fund* saját ars poeticája alapján arra kötelezte el magát, hogy „segítse azokat a vezetőket, akik szerepet vállalnak a transzatlanti kapcsolatok területén.” Ez nagyon szépen hangzik, de valójában a következőket jelenti: Amerika-barát lobbistákat szeretnének kinevelni és támogatni.

Önök nem tudják ezt konkrét formában elképzelni? Hadd segítsek egy példával: 1993. július 22-én az akkori oklahomai kormányzó, aki formálisan Oklahoma amerikai szövetségi állam miniszterelnöke is, hivatalosan az „Oklahoma díszpolgára” címet adományozta nekem. David Walters kormányzó aznap aláírta díszpolgári oklevelemet, amelyet beke-reteztek, majd egy ünnepélyes ceremónia keretében átnyújtottak. Nem tudtam, hogy mindezt a *German Marshall Fund* intézte el, amely meglepetésnek szánta a díjátadót. A címeres pecséttel és aláírással ellátott díszoklevél, amelyet a szövetségi állam hivatalos levélpapírjára nyomtattak, ma is az irodám falán lóg. Azért, hogy emlékeztessen arra, milyen aljas trükkökkel próbálják behálózni a vezető médiumok újságíróit. Természetesen nem azért lett belőlem amerikai díszpolgár, mert Udo Ulfkotténak hívnak, vagy akkoriban hobbiból antik tintatartókat gyűjtöttem, hanem azért, mert a transzatlanti *German Marshall Fund* a bűvkörébe akart von-

ni. Díszpolgárként nem maradt volna más választásom, mint hogy tudósításaimban kiálljak az Egyesült Államok mellett. Hat héten keresztül az Egyesült Államokban közvetlen közletről figyelhettem meg ezt az alattomos lobbitevékenységet. Azóta minden kapcsolatot megszakítottam velük, ellentétben egykori kollegámmal, Klaus-Dieter Frankenbergerrel, aki ma a FAZ külpolitikai rovatát vezeti, és neve továbbra is gyakran feltűnik a *German Marshall Fund*nál.⁴⁶

Természetesen a politikusokkal közös hivatalos utakon mindig kéznél voltak a „háttérinformációkat” tartalmazó munkadossziék. Természetesen az ezekben levő információt változtatlan formában kellett leírnom az újságban. Vegytiszta lobbimunka volt, amiről az olvasók mit sem sejtettek. A FAZ, amely hosszú időn át a munkaadóm volt, megnyugtató, miszerint egy újságíró nem „prostituálja magát”, és nem is megvásárolható. Még akkor sem, ha a FAZ nevében drága külföldi utakra szóló meghívásokat fogad el olyan multiktól, mint a *Shell*, hogy aztán ezekről kifejezett jóindulattal tudósítson az újság hasábjain. Amikor egy újságíró korrupcióval vádolt meg az egyik ilyen út miatt, (mondván, „a *Shell* megkent”), a FAZ a kölni járásbírószágon pert indított a nevemben (28 0 19/97 iktatószám). És veszített. Mindez 1997-ben történt. Azóta teljes joggal állíthatja rólam bárki, hogy a *Shell* „megkent engem.” Mégpedig azért, mert a *Shell* nigériai tevékenységéről szóló egyik cikkemből az olvasó számára nem derült ki egyértelműen, hogy a teljes luxust biztosító kiküldetést a *Shell* finanszírozta a FAZ számára, beleértve az olajkutatás helyszínére tett helikopterút költségeit is. Bár az eredeti tudósításomban utaltam arra, hogy az utat a *Shell* fizette, a szerkesztőségben egyik kollegám kihúzta ezt, hogy a cikk beférjen az újságoldalra. Pedig mind nekem, mind a FAZ-nak is kötelező lett volna feltüntetni ezt a tényt az anyagban.⁴⁷

⁴⁶ Lásd például: <http://www.gmfus.org/?s=frankenberger> Ezután írta Frankenberger a GMF-nek a következő cikket: <http://www.gmfus.org/archives/the-atlantic-imperative-in-an-era-of-a-global-power-shift/> Frankenberger előadásokat tart a GMF-tagoknak, és gyakran vesz részt a GMF rendezvényein – lásd még <http://www.bu.edu/european/tag/klaus-dieter-frankenberger/>

⁴⁷ Lásd az 1997. május 23-án megjelent *taz*-ban „Egy üzleti út következményei” című cikket, illetve az 1997. július 3-án megjelent *taz*-ban a „Futtatók és prostituáltak” című cikket.

A bíróság a következőt állapította meg: „Miután körültekintően megvizsgáltuk a panaszos jó hírnév védelméhez fűződő jogát, és az alperes vélemény szabadsághoz való jogát, úgy ítéljük meg, hogy a kifogásolt kijelentések megengedhetőnek minősülnek. A bíróság véleménye szerint nem áll fenn a rágalmazás ténye.”

Aki azt hiszi, hogy a *Shell* által fizetett utazás, amellyel a fentiek szerint „megkentek”, ötcillagos élmény volt a számomra, javaslom, olvassa el a *Süddeutsche Zeitung* munkatársa, Klaus Podak kollegám egyik cikkét, aki szintén beszámolt közös nigériai *Shell*-utazásunkról. Tudósításban így írt: „Egy fiatal ember ide-oda rohangált, kifogástalanul vasalt katonai egyenruhájában, és úgy tűnt, egy hajszál választja el csupán az örület határától. Idegesen lóbálta gépfegyverét, lövésre készen. Néhány pillanattal korábban a minibusz oldalablakánál az egyik kollega fejéhez tartotta a fegyvert, ujjával a ravaszon.” Az illető kollegát, aki ezen az ominózus utazáson a halál torkába került, Udo Ulfkotténak hívták. Egy hajszál választott el a helyszíni kivégzéstől. El tudják képzelni, milyen érzés volt, amikor ilyen élmények után, még a megvesztegetés vádját is el kellett tűrnöm? Pedig, ha visszatekintek, teljes mértékben egyet kell értenem azokkal, akik azt állították rólam, hogy „megkentek”.

Az 1980-as években, amikor az FAZ megbízásából elkezdtem külföldre utazni, többször jártam Afrika déli részén – természetesen az akkori dél-afrikai apartheid rezsim, a dél-afrikai légitársaság, a dél-afrikai bányászati cégek és/vagy a helyi turisztikai ipar finanszírozásában. Mindezt főnökeim útmutatása szerint és teljes körű jóváhagyással. Persze cikkeimben erről egy szó sem esett. És ha már minden ilyen „szépen alakult”, lehetőséget kaptam arra is, hogy az újság akkori magán-tévécsatornájának (Tele-FAZ) stábjával néhány filmet készíthessek az országban – természetesen pozitív színben feltüntetve mindazokat, akik a számlát fizették. Ezek között az apartheid támogatói is ott voltak. Magánrepülővel utaztattak körbe bennünket Dél-Afrikában. Körbeudvaroltak, majd végül tokkal-vonóval megvettek minket, FAZ-munkatársakat. A nézők pedig (a sorozat egyes részei emlékeim szerint az RTL-csatornán is lementek) mit sem vettek észre ebből. Talán az RTL-nél sem tudta senki, hogy milyen dél-afrikai vállalatok finanszírozták azt a propagandaszemetet, amit a FAZ később büszkén bemutatott.

FAZ: NÉHA FELBUKKAN EGY-EGY KORRUPT ARC

Megvásárolt tudósítások jelentek meg az állítólag igen komoly FAZ-ban? Úgy gondolják, ez hihetetlen? Mindenesetre a már idézett kölni járásbíróság egy másik ítélete alapján (ügyszám: 28 O 19/97) Werner Sturbeck, az egyik düsseldorfi FAZ-tudósító is hagyta magát megvesztegetni, mégpedig a Thyssen-Krupp konzern által. Erről persze egyetlen szó sem található a hivatalos FAZ-önéletrajzban.⁴⁸ Sturbeck 2012. augusztus 3-án szívességből egy propagandacikket írt a FAZ gazdasági rovatába „A Thyssen-Krupp másik arca” címmel. Ezzel az írással a FAZ lényegében prostituálta magát a Thyssen-Krupp előtt. Werner Sturbeck 2012 júliusában – még a cikk megírását megelőzően – a Thyssen-Krupp magángépén először Münchenbe utazott, majd onnan a Lufthansával első osztályon öt napra Pekingbe repült, ahol az ötcsillagos China Worldben szállt meg, mielőtt továbbutazott volna Sanghajba, ahol a Ritz-Carlton Pudongban lakott, majd pedig Nandzsingban az ötcsillagos Sofitelben – mindezt anélkül, hogy egy centet is fizetett volna. Minden számlát a Thyssen-Krupp állt. Cserébe egy jóindulatú cikket vártak el Strubecktól. A FAZ csak az utazáson 15 ezer eurót takarított meg, amiről persze Werner Sturbeck későbbi cikkében egy szót sem ejt, pedig a Német Médiatanács etikai kódexe az ilyen meghívások elfogadása esetén előírja ezt.⁴⁹ Ezzel az újság – nem először – egyértelmű határokat lépett át. A lényeg, hogy a lapot megvásárló olvasók minderről semmit se tudjanak meg. A „Szívességi interjúk, PR-utazások és adócsalás” című fejezetben további kellemetlen tényekről fogok még beszámolni ennek kapcsán. A FAZ ma már utólagos büntudattal a következőket mondja Sturbeck utazásáról: „a Thyssen-Krupp közreműködésével történt első osztályú utazások nem szokványosak, és nincsenek is rendben.”

Nem szokványosak? Hangosan nevetnem kellett ezen, amikor meghallottam. Nézzük csak a FAZ egy másik luxusutazás szponzorát, amelyről az újság a múltban magától értetődően mindig pozitív hangvételben írt.

⁴⁸ Lásd <http://www.faz.net/redaktion/werner-sturbeck-11104391.html>

⁴⁹ Lásd ehhez a <http://www.welt.de/wirtschaft/article110891981/Luxusreisen-des-Thyssen-Managers-auf-Firmenkosten.html>

Utólag már nem tudom pontosan, hány luxusutazást is finanszírozott a világ egyik leggazdagabb embere, Omán mesébe illően gazdag uralkodója, Kábúsz szultán a FAZ újságíróinak.⁵⁰ Az illető milliárdos, és tanult diktátor. Nem csak az amerikai CBS News hírcsatorna nevezi így Omán uralkodóját.⁵¹ A londoni *Guardian* is „autokratának” nevezte a szultánt.⁵² A *Die Welt* című napilap pedig a világ „legszimpatikusabb diktátora” jelzővel illeti, aki azon néhány diktátor egyike, akiket az Egyesült Államok még mindig hivatalosan is támogat.⁵³ Egy diktátor azonban diktátor marad. Egy minőségi újság vajon elfogadhatja egy ilyen ember meghívásait? A FAZ központjának igazgatósági emeletén azonban újra és újra elfogadták a luxusmeghívásokat a dolgozók nevében, még hozzá igen szívesen. A FAZ mindig alaposan kihasználta azt, amikor a diktátorok világából ingyenes meghívásokat kaphatott. És nem csak onnan érkeztek meghívások – ám az olvasók minderről semmit sem sejtettek.

Egy átlagos olvasó mindebből teljesen tévesen arra a következtetésre juthat, hogy „Na jó, valaki kifizette egy riporter utazását.” Ha azonban a már említett Ománra gondolunk – és ez a többi hasonló helyzetre is vonatkozik – ez a kijelentés enyhén szólva nem fejezi ki a valóságot. Mert mi is történt? Amikor Ománból meghívást küldtek, a vendéget mint a FAZ-tól érkezett VIP személyt, az államfő költségén business vagy első osztályú repülőjeggyel utaztatták. A reptéren a szultán személyzete várta a vendéget, akit – egy egyszerű újságírót – villámgyorsan és feltűnés nélkül átvittek a reptéri vizsgálaton, jóval megelőzve a többi átlagos földi halandót. Az illető – ha eddig nem is –, ezt követően többé nem egyszerű újságírónak érezte magát, hanem a kiváltságosokhoz tartozó, rendkívül fontos VIP-személynek. Itt jegyezzük meg, hogy ez a különleges bánásmód nem csak Omán egzotikus szultánságára volt igaz: az újságírók más-hol is rendszeresen találkozhattak ezzel. Mindenekelőtt a „vezető médiumok” újságírói.

⁵⁰ Erről lásd Renate Komcsics újságíró irodáját, amelyet teljes egészében az ománi szultán finanszírozott.

⁵¹ Lásd <http://www.cbsnews.com/news/the-worlds-enduring-dictators-qaboos-bin-said-oman-19-06-2011/>

⁵² Lásd <http://www.theguardian.com/commentisfree/2011/jun/15/oman-middle-east-uprising>

⁵³ Lásd <http://theveck.com/article/index/211722/5-dictators-the-us-still-supports>

De térjünk vissza Ománhoz. A reptér épülete előtt várakozott a luxusutazás végéig rendelkezésre álló légkondicionált limuzin, sofőrrel és tolmáccsal. Ez utóbbi személy egyfajta élő pénztárcaként is működött: utazásaim során legalábbis egyszer sem engedte, hogy bármiért is saját magam fizessek. A vendégek kívánságait már a szemükből kiolvasták, és mindezért Kábúsz szultán fizetett, aki kéziratom leadásának idején éppen Németországban tartózkodott, ahol rákbetegségét kezelték.⁵⁴

Az Al-Bustan Palace nevű ománi ötcsillagos hotel bárjában, ahol Omán költségére egy tengerre néző lakosztály vendégszeretetéit élveztem, összefutottam – az utóbb, 2000-ben elhunyt – Dieter Krebs színésszel. Beszédbe elegyedtünk, és Krebs döbbenet hallgatta, hogy egy egyszerű német újságíró ilyen drága luxushotelt engedhet meg magának. Panaszkodott, milyen borzasztó drágák a hotelben nyújtott, nemzetközileg is elismert Padi-búvártanfolyamok, amelyeket a görög származású Jason Erodottu két fia, Moritz és Till vezettek. Már el sem mondtam neki, hogy az én bűvárleckéimet egyszerűen hozzáírták a szobaszámlához, amit végül a szultán fizetett ki. Igen, a szultán még azt is finanszírozta, hogy Padi-bizonyítványt nyújtó mentőbúvár kiképzést kapjak, amelyhez személyesen Jason Erodottu adott magánórákat. Az uralkodó egyszerűen mindent kifizetett, mint a mesében, bármit is írtak fel a szobaszámlára. A mosodai számlát, amikor az elutazás előtt mindent kitisztíttattam, a szuvenír boltból küldött képeslapokat, a drága telefonhívásokat a hotelből a szerkesztőségbe, és az első osztályú éttermekbe tett kiruccanásokat. Az állami kísérők szerint az országban ez volt a szokás a szultán vendégei számára. Naiv voltam és buta, hogy mindezt elfogadtam. Természetesen mindez engem is korrumpált. Így csalták törbe a vendégeket, akik csapdába is estek. Mindezt az sem teszi jóvá, ha utólag ma már beismerem. Mások számára azonban figyelmeztetésül szolgálhat.

Az egésznek ugyanis mindössze egyetlen célja volt: aki elfogadta a légkondicionált limuzint, a sofőrt és a tolmácsot, aki utánozta a szuper gazdagokat, hagyta magát kocsikáztatni és meghívatni, az persze állandó felügyelet alatt állt. Az ország biztonsági szolgálata (hiszen az ománi diktatúrának jól kiépített biztonsági hálózata volt), az információs miniszter, aki egyben a titkosszolgálatot is vezette, jelentést kapott az újságíró min-

⁵⁴ Lásd <http://www.middle-east-online.com/english/?id=67681>

den lépéséről. Irányították a beszélgetőpartnereket és azokat a benyomásokat, amelyeket a vendég az országról szerzett. Tudták, kivel beszélt telefonon, és persze az ilyen utazásokon sosem találkoztunk „ellenzéki-ekkel”, vagy elégedetlen emberekkel. Még szép.

Folyton a titkosszolgálathoz tartozó „idegenvezetők” vettek körül, akiket az ország átlagpolgárai azonnal felismertek volna. Ha belelapoztunk egy helyi újságba, abban csakis dicshimnuszokat olvashattunk a szultánról, miután a legtöbb lap a szultán tulajdonában van és udvari tudósítók írják a cikkeket. Nem volt ez másképp a német követségen sem. A diplomaták nem vállalhatták annak kockázatát, hogy a FAZ-ban akár csak egy rossz mondatot is idézzenek tőlük az országról, mert akkor repülnének a posztjukról, ahol pedig úgy élhetnek, mintha a paradicsomban lennének, feltéve, ha szemet hunynak a dolgok fölött. Persze, mi is észrevettük, hogy az üzletekben először az omániakat szolgálták ki. A külföldiek, és nem csak az indiai vendégmunkások, az omániak szemében nyíltan másodosztályúnak, alacsonyabb rendűnek számítottak. Számos emberi jogi sérelem történik ebben a diktatórikus országban, amelyről azonban én, és a hozzám hasonló újságírók mindig csak jókat írtak.

Ötcsillagos, légkondicionált luxuslimuzin, ötcsillagos lakosztály, kék ég, tenger, vakációs hangulat: ez volt a megszépített valóság, amelyet átéltem. Minden mást igyekeztem inkább kikapcsolni. A többiek is így csinálták, akik a német nyelvterületről a szultán vendégeiként az országba utaztak, hogy reklámot csináljanak neki. Ettől azonban ez még nincsen rendjén.

Szegény családból származó fiatalemberként tekintettem magamra, akinek az apja korán meghalt, és így mindenért magának kellett megoldoznia. Újságot hordtam ki, építkezéseken dolgoztam, a futószalag mellett álltam a gyárban, csak hogy egyetemre mehessek, és jobb kilátásaim legyenek arra, hogy bejussak egy jó munkahelyre. Aztán pedig beütött a főnyeremény, teljesen ingyen, mindenféle különösebb erőfeszítés nélkül. Várjunk csak, tényleg erőfeszítés nélkül? Végül is csak ki kellett kapcsolni mindent, amit nem akartunk látni. A főnyeremény ára az udvari tudósítás volt. Az első ománi utam után természetesen beszámoltam a kollégáknak az élményeimről, és nem csak a FAZ szerkesztőségében. Nem csoda, hogy más kollegák is megkívánták ezt a jackpotot.

Sosem felejttem el Klaus Bering barátomat, aki a *dpa* hírügynökségnél volt diplomáciai tudósító. Őt is meghívta a szultán Ománba a *dpa* munkatársaként, és ott ugyanazt a csábító ötcsillagos kiszolgálást élvezhette. Közösen utaztunk vissza Maszkatból, Omán fővárosából Németországba. A nagy megbecsülésnek örvendő újságíró a business osztályon úgy lerészegedett, hogy a többi utas bosszúságára többször is összehányta magát. Bering később teljesen magától értetődőnek tekintette, hogy a légi kísérők, mintha ő is egy kis sejk volna, szó nélkül eltakarították a nyomokat. Végül is mindent a szultán fizetett. Ugyanez a kolléga Klaus Kinkel volt külügyminiszterben is rendkívül keserű emlékeket ébreszthet. Amikor Kinkel, Bering és én hármásban egy rövid munkalátogatásra a Közel-Keletre utaztunk a szövetségi légierő egy aprócska gépén, a láncdohányos Bering újra és újra rágyújtott, annak ellenére, hogy Kinkel többször is udvariasan, de határozottan arra kérte, hogy legyen tekintettel a gépen utazó nemdohányzókra is. Kinkel nyilván a mai napig jól emlékszik erre, ugyanis a kis gépben a levegő egyszerűen elviselhetetlen lett. Egyes újságírók egyszerűen képtelenek disztíngválni ilyen utazásokon.

Klaus-Dieter Frankenberger is – hozzám hasonlóan – azokhoz a haszonélvezőkhöz tartozott, akik a meghívásos utazásokat követően messze nem semlegesen tudósítottak Ománról. Persze sokan voltak olyanok is, akik nem tartoztak a FAZ-hoz, de abban az időben szintén Ománba vágytak. Tisztázni szeretném: nem tudom, és nem is állítom, hogy egykori FAZ-kollégám, Frankenberger Ománban ajándékokat fogadott volna el. Azt viszont bizton állíthatom – hiszen erről elég gyakran beszélgettünk –, hogy hozzám hasonlóan legalább egyszer igénybe vette ugyanazt a helyszíni ötcsillagos kiszolgálást, amiben nekem a szultán vendégeként minden alkalommal részem volt. Frankenbergerrel a szerkesztőségben gyakran beszélgettünk erről. Ő ugyanúgy nem talált ebben semmi kivételalót, és nem érezte azt sem, hogy „korrumpálódott” volna. Olyanok voltunk ezeken a luxusutazásokon, mint a gyerekek az édességboltban, akik nem tudják, hogy melyik cukorkásüvegbe nyúljanak először. Persze, hogy kihasználtuk, ráadásul ez kvázi a munkánk része volt. Senki sem tett fel kérdéseket. Hiszen a futballban sem mondja azt a középcsatár, hogy „kevesebbet akarok keresni, mint egy védő, különben nem lenne igazságos.” Véleményem szerint már akkor úgy éltünk a FAZ-ban, mint egy iránytűjét vesztett társaság, amely hagyta, hogy teljesen korrumpálják

az értékrendjét. Vezércikkeinkben viszont mindenki másnak a szemére hánytuk ezt az értékrendet, ami visszatekintve egyszerűen hihetetlen. Frankenberger mára a róla kiderült ügyek miatt meglehetősen vitatott személlyé vált,⁵⁵ bár mindezek ellenére a mai napig a FAZ külpolitikai rovatának vezetője maradt. Nagyjából egy időben kezdtük pályafutásunkat az újságnál, 1986-ban.

Frankenberger – legalábbis ezt állítja egyik cikkéről egy 2012-es müncheni egyetemi szakdolgozat – más összefüggésben ugyancsak tendenciózus módon írta a tudósításokat.⁵⁶ Annak idején én is ezt csináltam. Az igazság így szól: Frankenbergerrel együtt a kilencvenes évektől kezdve elfogadtuk az Omán által finanszírozott luxusutazásokat. Mindezt úgy, hogy az olvasóink nem tudták, miszerint a FAZ helyett Kábúsz, az Ománi Szultánság milliárdos uralkodója fizette ezeknek az all inklusive programoknak a teljes költségét. De mit is vethet ma az ember a hozzám hasonlók, és a FAZ akkori külpolitikai újságírói szemére? Ha mást nem, legalább a korábban említett kölni járásbírói ítéletet (ügyszám: 28 O 19/97),⁵⁷ amely azt tanúsítja, hogy a múltban az ománi tudósításaink áráként hagytuk „megkenni” magunkat. Utólag be kell ismernem, hogy alaposan megvásároltak. A hatalomhoz való közelség korrumpált. A szultánnak van egy saját szimfonikus zenekara is.⁵⁸ Mindene megvolt, amit

⁵⁵ Lásd Uwe Krüger disszertációját *Meinungsmacht* (Véleményhatalom) címmel. Köln, 2013.

⁵⁶ Lásd „Tendenziöse Attributierung in deutschen Printmedien: Putin vs. Obama – eine linguistische Analyse” (Tendenciózus jelzőhasználat a német nyomtatott médiában: Putyin kontra Obama – nyelvészeti elemzés), Miriam Zwingli diplomamunkája a müncheni Nyelvészeti és Tolmácsintézet Főiskolája alkalmazott nyelvek szakán, 2012, a 37. oldal környékén: egy példa alapján itt az áll, hogy Frankenberger megpróbálja az olvasót „lelki beállítottságában befolyásolni”.

⁵⁷ Az 1997. júliusi ítélet elsősorban engem és a FAZ-t érintette; a médiában sokat használták hivatkozási alapként, mindenekelőtt olyan publikációkban, mint Christian Krüger és Matthias Müller-Henning: *Greenpeace auf dem Wahrnehmungsmarkt* (A Greenpeace a véleménypiacon), Lit-Verlag, Berlin–Hamburg–Münster, 2000. című munkájában, 224. old., és lásd a Rheinischer JournalistInnen Büro következő kivonatát: <http://www.rjb-koeln.de/zensur.html>

⁵⁸ Lásd <http://www.oman.de/oman-landeskunde/kultur-oman-handwerk-architektur/musiktanz/royal-oman-symphony-orchestra/> és <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-81303008.html>

egy ember csak megkívánhatott. Óriási mélygarázsában puha szőnyegekben ott állt a világ összes különleges márkás autója. Az ember pedig egyszer csak ott találta magát a nappalijában, amint a kereveten üldögél. Persze, a valóságban én sem voltam más, mint egy a gazdagon megfizetett lakájai közül, mégsem statisztának, sokkal inkább egy hatalmas hálózat részének éreztem magam. Már csak azért is, mert a milliárdos szultán mégiscsak szánt rám valamennyit az idejéből.

Ez viszont később teljesen máshogy alakult, mint vártam. Amikor a FAZ képviselőjében először találkoztunk, még nem tudtam, hogy Kábúsz szultán állítólag meleg, és korábban csak azért volt rövid ideig nő, hogy az iszlám országában kifelé fenntartsa a látszatot.⁵⁹ Anthony Asworth⁶⁰, a szultán előszobájában ülő brit tanácsadó és MI6 titkos ügynök, aki felkészített az első találkozásra, amelyen órákon át egyedül kellett lennem a szultánnal, valami nagyon furcsát mondott, amit sosem fogok elfelejteni: „Ha felajánl magának egy Ferrarit, de maga nem akarja a dolgot, akkor köszönettel utasítsa vissza. Nagyon udvariasan, de nagyon világosan mondja meg neki.” Akkoriban ezt teljesen abszurdnak gondoltam, és azt hittem, hogy ilyen lehet a híres fanyar brit humor, pedig nem ismertem a dolgok hátterét. Miért ajándékozna nekem a szultán egy Ferrarit? Ráadásul a Ferrari nem igazán az én világom, sokkal jobban kedvelem az öreg Deutz-traktorokat a hatvanas évekből, amelyeknek 18 km/óra a csúcsebbsége. Mint már említettem, nem is sejtettem, hogy a saját szimfonikus zenekarral rendelkező milliárdos, akinek a palotájában soha egyetlen nőt sem láttam, csak kisfiús külsejű fiatal férfiakat, igencsak bizalmas tud lenni a férfiakkal, akikkel kettesben üldögél a pamlagon. De nem akarok senkiben hamis benyomásokat kelteni: a szultán mindig korrekt módon viselkedett velem és semmilyen Ferrarit nem ajánlott fel. Anthony Asworth titkosszolgálati tiszt valószínűleg azért figyelmeztetett, mert a német követség igencsak ideges volt a pusztá gondolattól is, hogy mi lesz,

⁵⁹ A témáról számos internetes vita található itt: <https://uk.answers.yahoo.com/question/index?qid=201012211622SIAAjFPPg>

⁶⁰ Anthony Asworthról lásd John Beasant: *Oman – The True-Life Drama* (Omán: Dráma a valódi életből), Edinburgh, 2002., és Marc Valeri: *Oman: Politics and Society*, London 2009., 178. oldal, valamint Christopher Ling: *Sultan in Arabia* (Arabiai szultán), Edinburgh 2004.

ha a szultán a többórás négyszemközti beszélgetés keretein belül ajánlatot tesz nekem (amire egyébként nem került sor). Ehelyett elmesélte, hogy milyen egyedül érzi magát a palotáiban, és hogy mennyire jól érezte magát egy Garmisch-Patenkirchenhez közeli kiskocsmában, amit megvásárolt azért, hogy barátaival egy korsó német sör mellett ülve hébe-hóba normális embernek érezhesse magát. Ismét fontos emlékeztetnem arra, hogy az ilyen közelség korrumpálja az embert. Minden szinten jéghideg fejjel előre kiszámított volt az, hogy Kábúsz szultán a FAZ részére finanszírozza az utazásokat, majd a diktátor a kanapéján ülve történeteket mesél az életéről. És én, illetve mi a FAZ-nál, mind bedőlünk ennek. Természetes, hogy mindezek a körülmények befolyásolták a FAZ tudósításait. Semmi kétség.

Kábúsz szultán ugyanis minden állítólagos barátságossága ellenére is csak egy despota. Az amerikai külügyminisztérium szinte minden emberi jogi jelentése megerősíti ezt. Ezek a jelentések kifogásolják, hogy Ománban a szultán elleni kritika minden formáját tiltja a törvény, és az omániaknak pedig nincs joguk leváltani a kormányzatot. Csak a szultánnak van joga és hatalma a nemzetközi kérdésekben és a belügyekben dönteni. Egyszerűen fogalmazva: a szultán egy diktátor. Mint a külügyi jelentések beszámolnak róla, az állami hivatalnokok nem kötelesek nyilvánosságra hozni anyagi körülményeiket, a rendőröknek pedig nincs szükségük házkutatási parancsra ahhoz, hogy behatoljanak bárki lakásába. Vagyis az ország törvényeit arra használják, hogy a kormányzatot bíráló személyeket, vagy a hatalom által nem támogatott vélemények terjesztőit elhallgattassák. A könyvek és kiadványok megjelenését is államilag korlátozzák.⁶¹ De próbálják csak megtalálni ezeket a tényeket azokban a tudósításokban, amelyeket a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* az ománi luxusutazások után lehozott. Nyilvánvaló, hogy a helyzet a mai napig nem változott. A FAZ-hoz hasonló újságokban ezért szinte csak a jóságosan mosolygó szuperszultánt lehet látni, akit nyilvánvalóan mindenki nagyon szeret. Visszatekintve el kell ismernem, hogy ezek a cikkek a lobbimunka, a propaganda és a dezinformáció vegytiszta példái voltak. Milyen kellemetlen.

Hideg fejjel támogattunk egy brutális diktátort. Ha őszinték lettünk volna, akkor beszámolunk az újságban arról is, hogy Omán milyen sok-

⁶¹ Lásd <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/>

féle módon sérti meg az emberi jogokat. A szultán azonban a hozzánk hasonló újságírókat luxusutazásokkal megvásárolta, ezért még hosszú éveket folytathatja változatlanul az ügyeit. Egy példa: 2014 júliusában letartóztattak két fiatal ománi bloggert, mert az interneten utalni mertek a számtalan emberi jogi sérelemre. A fiatalok nem fogadhattak ügyvédet, egyszerűen csak bezárták őket. Egyikük a pszichiátriára került, mert bírálni merészelt a szultánt.⁶² Évek óta így megy ez: aki kinyitja a száját, letartóztatják.⁶³

Ha az olvasók már a kilencvenes években tudták volna azt, ki finanszírozta akkoriban az ötszillagos ománi utazásaink jó részét, és az ezeket követő PR-tudósításokat, teljesen más megvilágításban olvassák az Ománról akkoriban készült cikkeket. A fent már említett kölni járásbíró-sági ítélet alapján talán azt is kijelenthetjük, hogy a FAZ nemcsak a *Shell*-történetekkel, hanem az Omán-barát tudósításokkal is egyértelműen „prostitualta” magát?

Csak hogy tisztázzuk a dolgokat: Klaus-Dieter Frankenberger kollégám igen szimpatikus ember, aki szereti a jó szivarokat és a jófajta italokat. Maradjunk csak az igazság talaján. Ráadásul én is hagytam magam, hogy a kilencvenes években Omán megvesztegessen. Az ügyvel kapcsolatban a mai olvasók számára mindenekelőtt az a kérdés lehet igen érdekes, hogy ki szervezte az utóbbi években lezajlott ománi utazásokat? Vajon még mindig ugyanúgy megy minden, mint akkor, Renate Komes közreműködésével, Omán németországi sajtóirodáján keresztül?⁶⁴

Visszatekintve, a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* szerkesztőségében közösen eltöltött idő alapján már látom, hogy egykori kollegám,

⁶² Lásd <http://en.rsf.org/oman-two-omani-bloggers-freed-after-18-08-2014,46810.html> és <http://muawiya1983.blogspot.fr/>, illetve <http://fr.rsf.org/oman-deux-blogueurs-dans-le-collimateur-17-07-2014,46648.html>, és <http://en.rsf.org/oman-two-bloggers-detained-in-oman-for-18-07-2014,46652.html>

⁶³ Lásd <http://www.hrw.org/world-report/2013/country-chapters/oman> és <http://www.amnestyusa.org/our-work/countries/middle-east-and-north-africa/oman>

⁶⁴ Megjegyzés: Renate Komes teljesen átlagos (és jó) PR-szolgáltatást nyújt Omán számára, és tudomásom szerint semmi köze sincsen ahhoz a korrupcióhoz, amellyel az ember újságíróként Ománban találkozhat. Nyilván az évek során sokat megtudhatott az országról, viszont teljesen biztos, hogy nem ő a felelős a problémákért, és nem is ő irányítja ezeket a kapcsolatokat a háttérből.

Frankenberger az első, kilencvenes évekbeli ománi útjától kezdve minden egyes újabb luxusutazással, amelyet a milliárdos diktátor birodalmába tett, mind inkább átlépte a láthatatlan határt. Az első cikk „Omán a legjobb úton halad, hogy arab drágakővé váljon”⁶⁵ címmel jelent meg, majd következtek a „Valószínűtlen ománi sikertörténet”⁶⁶, az „Értelem és egyensúly hangja”⁶⁷ és az „Ománi Tanács második ülészakának ünnepélyes megnyitója”⁶⁸ című cikkek. Én is átléptem ezt a határt. Hangsúlyozom, hogy Omán csupán egy példa a német médiában előforduló számos hasonló ügyre. A *Spiegel*nél viszont sosem éltem át ilyet. A *Spiegel* újságírói – legjobb tudomásom szerint – sosem adták tanújelét annak, hogy hajlandók lennének elfogadni hasonló diktátorok meghívásait. Ez becsületbeli kérdés volt számukra. És mindenki ehhez tartotta magát. Teljesen máshogy ment ez a FAZ-nál. Ma már úgy látom, hogy mindnyájan, teljes mértékben és minden szempontból korruptak voltunk.

Azt nem tudom, vajon ez világos-e azok számára, akik Frankenbergerhez hasonlóan mind feljebb emelkedtek a médiavilágban. Talán igen. A FAZ-nál a fizetett luxusutazásokkal kapcsolatos botrány után, amely más összefüggésben ugyan, de megmutatta az ott dolgozó újságírók megvásárolhatóságát, a szerkesztőségben kihirdették, hogy meg kell valósítani az „átláthatóságot” a lapnál.⁶⁹ „A jövőben átláthatóvá tesszük azokat az utazásokat, amelyekre meghívást kapunk” – mondta Carsten Knop, a FAZ vállalkezési hírszerkesztőségének vezetője 2012-ben a *medium magazin*nak. Miután nyilvánosságra kerültek a cégek által finanszírozott első osztályú Lufthansa-repülőutak és az ötcsillagos hotellakosztályok, Knop FAZ-munkatárs az újfajta átláthatóságról kijelentette: „Nem átmeneti lépésről van szó, mostantól az átláthatóság az új standard.”⁷⁰ Olvasóként arra azért oda kell figyelnünk, hogy az

⁶⁵ FAZ, 1995. június, Omán által fizetett PR-cikk a lap politikai rovatában.

⁶⁶ FAZ, 1997. április, Omán által fizetett PR-cikk a lap politikai rovatában.

⁶⁷ FAZ, 1998. október, Omán által fizetett PR-cikk a lap politikai rovatában.

⁶⁸ FAZ, 2000. november, Omán által fizetett PR-cikk a lap politikai rovatában.

⁶⁹ Lásd <http://www.mediummagazin.de/aktuelles/pressereisen-affare-faz-schafft-fortan-transparenz/>

⁷⁰ idézet forrása: <http://www.mediummagazin.de/aktuelles/pressereisen-affare-faz-schafft-fortan-transparenz/>

ilyesféle átláthatóságot kizárólag az üzleti rovatban, vagy a politika által fizetett utak és meghívások esetében is gyakorolják-e.

Michael Spreng politikai tanácsadó, aki korábban a *Kölner Express* és a *Bild am Sonntag* főszerkesztője is volt, jól ismeri az ilyen újságírói meghívásokat és különleges bánásmódokat. A következőket írja ezzel kapcsolatban:

„Helmut Schmidttel töltött dél-amerikai utazásom utolsó állomása a Dominikai Köztársaság volt, amelyet akkor egy magát szociáldemokratának nevező párt vezetett. (...) A hivatalos látogatás búcsúestéjén Schmidt meghívott egy állófogadásra a szövetségi haditengerészet »Deutschland« nevű iskolahajójára. Itt megismerkedtem a kormányzó párt főtítkárával, aki meghívott, hogy maradjak még pár napot, hogy jobban megismerjem az országot. Maradtam, és másnap a hadsereg egyik repülőgépe jött értem, hogy a reptérre vigyen. Az utazás három extra napján végig jelen volt a külügyminisztérium egyik igen szimpatikus munkatársa. Azt a tájékoztatást kaptam tőle, hogy folyamatosan a rendelkezésemre áll az elnöki helikopter. Három napon át ide-oda röpködtünk az országban, és az elnöki címerrel díszített helikopter ott szállt le velem, ahol csak akartam – ahol aztán emberek százai rohantak meg bennünket, mert azt gondolták, hogy »El Presidente« érkezett meg.”⁷¹

Ezt azért említtem, mert a vezető médiumok újságíróinak felajánlott luxusbánásmód egészen biztosan nem csak a FAZ-t érinti. Súlyosan tévednek azok, akik úgy gondolták, hogy az idézett ománi történetek valójában egyáltalán nem tipikusak a vezető újságírók számára. Ezt az újságírók főnökei is tudják. A „Vásárolj magadnak saját újságírót” című fejezetben részletesen foglalkozom majd ezzel. A meghívásokat ugyanis a vezető szerkesztők kapják, amelyeket továbbadnak a szerkesztőiknek, és ezért ismerik a dolgok háttérét. Ha pedig a szerkesztők kapják a meghívásokat, akkor azt nekik engedélyeztetniük kell a főnökeikkel. Az ilyen utakat minden esetben jóvá kell hagyniuk a feletteseknek, már csak az utasbiztosítás szempontjából is. Emellett az utazási igényeknél azt is le kell előre adni, hogy mindez mennyibe kerül majd a kiadónak. Ha egy üzleti utazásnál a költségvetésben mindössze a németországi repülőtérré

⁷¹ Idézet forrása <http://www.sprengsatz.de/?p=3523>

és onnan vissza vezető taxiút költségei szerepelnek, akkor a főszerkesztő pontosan tudja, hogy mit is hagy jóvá. A FAZ-nál az akkori feletteseim sok ilyen utazásra adtak engedélyt. És nem csak az én esetemben.

Ebben az összefüggésben akár el is felejtetik Ománt. A szultán nevét könnyen helyettesíthetjük egy ipari vállalkozásával, vagy egy másik országgal. Omán ebben a könyvben egyszerűen a korrupció szinonimája, a megvásárolt tudósításoké. Az akkori álláspont szerint azonban a helyzet mindkét fél számára kölcsönösen előnyös volt. A meghívó fél úgy kapott reklámot a pénzéért, hogy a cikk felett nem állt ott a „hirdetés” vagy „reklám” felirat. A reklámfelület helyett egy kellően hitelesnek tűnő szöveg jelent meg az újság szerkesztett oldalain. Ma úgy látom, hogy ez nem más, mint megvásárolt, irányított PR-tudósítás, csak éppen nem így hívták. A finanszírozó gyakran nemcsak egy, hanem egy egész sor hasonló reklámszöveget kapott a pénzéért. Gazdasági szempontból is megérte tehát a meghívónak. Sokkal olcsóbb volt ez, mintha reklámfelületet vásárolt volna egy „minőségi német médiumban”. Az újságíró úgy érezte, mintha megnyerte volna a főnyereményt, a kiadó pedig szinte ingyen töltött meg jó néhány oldalt a legezotikusabb történetekkel.

Miért írom le mindezt ilyen részletességgel, és miért említettem többször is Frankenberger nevét? Azért, mert ez a kollega ma külpolitikai rovatvezetőként maga is fiatal kollegák üzleti utakra vonatkozó kéréseit hagyja jóvá. Közismert, hogy milyen rosszul áll anyagilag a FAZ, amely az egykori virágzó vállalkozásból veszteségekkel küzdő céggé vált (a gazdasági igazgatóság által a 2014-es közgyűlésen ismertetett jelentés szerint a 2013-as év vesztesége 8,3 millió euró volt). A munkatársak 2014-től kezdve nem kaphatnak béremelést. (A 2013-as év összes bér- és járulékkiadása 86,7 millió euró volt.)⁷² Ennek ellenére óva inteném minden

⁷² A *Frankfurter Allgemeine Zeitung* 2014. június 26-án tartott közgyűlésének teljes jelentése a FAZ-nál dolgozó kollegák részére – amelybe én is betekintheztem –, összesen 280 millió euró költséget mutatott ki a túlélésért küzdő vállalkozásban. A legtöbb kiadási tételt nem lehet tovább csökkenteni, a következő magyarázatok miatt: „Az újság nyugellátási költségei az előző év 2,2 millió eurós szintjéről 13,6 millió euróra növekedtek 2013. évre. A tőkepiacok visszamenőleges kamatemelésére vonatkozó törvényi előírások miatt szükségessé vált, hogy a nyugdíj-előtakarékossági számlákat ennek megfelelően feltőkésítsük.” Egy másik helyen a következő áll: „Sajnos mindezek ellenére az eredményünk még mindig a vörös zónában található.

jelenlegi és egykori kollégámat attól, hogy olyan meghívásokat írjanak alá, amelyek első ránézésre megtévesztő módon akár olcsónak is tűnnek. Visszatekintve, mindannyian tudjuk, hogy mi sül ki ebből a végén, és mit jelent mindez az olvasókra nézve, akik pénzt fizetnek az információért, és azt hiszik, hogy a pénzükért a kozmetikázatlan igazságot kapják.

Van azonban még egy ennél is diszkrétebb mód, amelyet gyakran tapasztaltam a német nyelvterületen működő médiumoknál. Szinte természetes, hogy az újságíró ezekre a fizetett luxusutakra magával viheti a feleségét vagy a szeretőjét, sőt akár a gyerekeit is. Előtte viszont tisztázni kell, hogy a meghívó az ő költségeiket is magára vállalja-e. Ha a szultán elmesélné, hogy ki mindenkinek az utazásait finanszírozta, abból könnyen lehetne forgatókönyvet írni egy botrányos tévésorozatot számára.

HOGY FINANSZÍROZZÁK TOSZKÁN VILLÁIKAT AZ ÚJSÁGÍRÓK?

Engedjenek meg egy érdekességet: egy bizonyos módszerrel – függetlenül az eddig említett nevektől és kiadóktól – újságíróként is jelentős jólétre tehetünk szert. Ennek semmi köze sincs a médiakiadókhöz, annál inkább az adóhivatalhoz. Az egészség ugyanis a német adófizetők finanszírozzák. Nem, nem csak a légitársaságok pontgyűjtő akcióira gondolok, amelyekben az ember sokat utazó újságíróként a pontjait mindenféle ajándékokra válthatja be, amelyeket aztán az eBayen vagy más aukciós portálokon áruba bocsát. Igaz, hogy ezeket a munkaadó vagy az utak finanszírozója fizeti, akiket így bizonyos szempontból kár ér. Ebből viszont még nem senki nem vett villát magának.

Nem csodálkoztak még soha el azon, hogy a vezető médiumaink „alfa-újságírói” villák birtokosai Toszkánában, Olaszország más kedvelt részén, Franciaországban vagy Spanyolországban? Talán már sejtik azokat a fő motívumokat, amelyekkel valaki indokolhatja, hogy újságíróként miért adja el a lelkét az ördögnek, hogy valaki más kontójára egzotikus helyekre

Ez okból a vezetőség és a kiadó úgy döntöttek, hogy az idén nem nyújtanak béremelést. Ez mindenki számára dühítő, de elkerülhetetlen. Egy hasonló lépés további milliós nagyságrendű terheket róna a cégre az anélkül is meglévő súlyos veszteségek mellett.”

utazhasson. A teljes igazságot azonban még nem tudják. Ha valaki olyan szponzorokat talál magának, mint a gazdag szultán (amilyenekből nem sok található a PR-ügynökségek irodáin kívül), máris meg van alapozva az ötcsillagos nyugdíj-előtakarékosság, pusztán a PR-utazásokon keresztül. És akkor még nem szóltunk az ellátásról, az mind ezen felül van, és önmagában olyan színvonalú, hogy az ember a végén már az ingyenc fogásokat is visszautasítja, mert nem bír többet fogyasztani. Ettől függetlenül a német adójogban létezik elszámolható napidíj a külföldi utakra. Persze nem korrekt dolog a német adófizetőkkel szemben az, hogy olyan útra számoljuk el ezt, amelyen újságíróként ötcsillagos ellátással vettünk részt. Külföldön többször találkoztam olyan újságírókkal, akik nem vetették igénybe az adóhivatal nagyvonalú ajánlatát. 2014-ben például egy ománi út minden egyes napjára 48 euró ellátmányt lehetett elszámolni, egy olyan amerikai városba, mint Miami vagy Houston 57 eurót, Norvégiába 64, Svédországba pedig 70 euró költséget vehetünk figyelembe egy utazási napra, az afrikai Angolába pedig 77 eurót. Az adófizető tehát így finanszírozza az újságírók országról országra történő utazásait. A tudósító valójában egy száz százalékosan finanszírozott all inclusive utazást kap, majd benyújtja a támogatási igényt az adóhivatalnak is, és mindezen felül még a munkaadója által fizetett honoráriumot is felveszi. Egy bizonyos ponton rájöttem, hogy a legügyesebb és legarcátlanabb vezető újságírók hogyan is finanszírozzák az ilyen mellékesből a toszkán villákat.

Sok ilyen arcátlan trükköt láttam. Sosem fogom elfelejteni azt az újságírót és fotóst, aki több ezer eurót számlázott ki hamburgi munkaadójának állítólagos „exkluzív fotókért”, amelyeknek a jogait állítása szerint nagyon drágán szerezte meg egy iraki út során Bagdadban. Olyan költségeket számlázott ki a lapkiadónak, amelyek valójában sosem merültek fel az út során. Ráadásul olyan fotókról volt szó, amelyeket Szaddám Huszein akkori rezsimjének bagdadi központi sajtóirodája ingyen osztogatott. A hamburgi kiadó egy idő után rájött erre – a riporternek pedig távoznia kellett. Mégis az a hír járta, hogy „Amerikát bíráló tudósításai” miatt rúgták ki. Ma pedig az egyik legjobb nevű tényfeltáró újságíróként tartják számon, aki előadásokat tart a jó újságírásról, és komoly szerződéseket kap azért, hogy a médiumokban megjelenő PR-állítások valódiságát ellenőrizze. Tényleg: ez az alak ma a német nyelvterületen a „komoly újságírás” egyik legünnepeltebb példája. Nincs még egy ilyen vicc az egész

világegyetemben. Szerencséje van, hogy a kiadó akkoriban csendben adta ki az útját, és kirúgása valódi háttéréről továbbra is diszkréten hallgat. Évekkel ezelőtt egyszer meglátogattam ezt az embert Hamburgban – semmi jelét nem mutatta a megbánásnak. Tényleg nem értette, hogy miért rúgták ki. A hamburgi halpiachoz közeli kis rusztikus halászcserdában azt mondta vacsora közben, hogy csak azt tette, amit a többi kollégája. Nagy valószínűséggel igaza is van, csak éppen ő lebukott. A legtöbb esetben a szerkesztőségeknek fogalmuk sem volt arról, hogy mi zajlik, főleg amikor a költségzámllakat olyan vesztegetési pénzekről állították ki, amelyeket állítólagos informátoroknak fizettek. Az újságírók által kifizetett vesztegetési pénzeket szintén le lehetett írni az adóból – az adófizetők még a korrupciót is támogatták. Így zajlik ez nap mint nap: korrupciós újságírók költségigényeket nyújtanak be, amelyekkel saját munkaadóikat és az adóhivatalt is átverik.

A harmadik fél által fizetett, majd az adófizetők pénzéből is megfinanszírozott utazások azonban csak a jéghegy csúcsát jelentik. Visszagondolva az igazán korrupciós és megbocsáthatatlan ügy az ajándékok kérdése volt. Egy példa: az Öbölállamok Együttműködési Tanácsa (tagjai: Szaúd-Arábia, az Emirátusok, Omán, Katar, Bahrein és Kuvait) minden évben pont a hírszegény karácsony előtti uborkaszézonban tartotta üléseit az egyik szigorú törvényekkel rendelkező iszlám országban. A nyugati újságírók mégis előszeretettel utaztak a konferenciára, persze nem azért, hogy elmeneküljenek az egészségtelen karácsonyi sültök vagy az alkohol elől. Minden résztvevő, aki kibírta a többnapos, borzasztóan unalmas és eseménytelen találkozó végéig, és egy az egyben szépen továbbadta saját szerkesztőségének a sajtóközpontból (ami inkább propagandairoda volt) kapott jelentéscsomagot, az utolsó napon értékes ajándékokat kapott: egy arany Rolexet, vagy arany töltőtollat, más alkalommal egy különleges éremesorozat, vagy amit éppen megkívánt. Az ajándékokat (ami minden évben valami más volt, de a részt vevő összes újságíró ugyanazt kapta) diszkréten a szállodai szobákban helyezték el. Esetleg az ember érte mehetett a találkozó végén a sajtóközpontba. Mindenki tudta, hogyan megy ez. Személy szerint egyetlen olyan kollégával sem találkoztam, aki ott hagyta volna az ajándékokat. Mindannyian végtelenül korrupciósak voltunk. Amikor legközelebb az Öbölállamok Együttműködési Tanácsa éves üléséről olvasnak, látnak vagy hallanak tudósításokat, jusson eszükbe, hogy

szinte teljesen biztosan megvásárolt PR-tudósítást látnak, amelyeket még diavállalkozásaink nagy örömmel fogadnak az uborkaszegzonban, hogy ingyen megtöltsenek vele az újságban egyébként üres oldalakat. És mindig gondoljanak arra is: az arab országok propaganda-, pardon: sajtóközpontjaiban éjjel-nappal nyitva van a büfé, ami az újságíróknak ingyenes. Ők azonban otthon mégis minden egyes Szaúd-Arábiában eltöltött napért benyújtják a jóváírást az adóhivatalnak a 48 eurós utazási napidíjra, amely tarifa az Emirátusokban 42 euró, Ománban 48 euró, Bahreinben 36, Kuvaitban 42, Katarban pedig 56 euró. A német ajkú nézők, olvasók és rádióhallgatók ezért a támogatásért cserébe tömeges mennyiségben kapják a megvásárolt és irányított tudósításokat. Ez kész cinizmus, az átlátszó lampolgárok megcsúfolása.

JÓL LEZSÍROZVA – AZ ÚJSÁGÍRÓI DÍJAK HÍRHEDT HÁTTÉRVILÁGA

Itt még távolról sincs vége. Az újságírók további elismeréseket is kapnak tudósításaikért, mégpedig úgynevezett „újságírói díjakat.” Ez a rendszer leginkább arra hasonlít, ahogy az élelmiszereket besorolják. Nyilván ön is ismerik a Német Élelmiszer-felügyelet (DLG) arany-, ezüst- vagy bronz színű minőségbiztosítási pecsétjét az élelmiszereken, amiről persze mindenki azt gondol, amit akar. Ehhez ismerni kell azonban a valós hátteret: egy élelmiszer-ipari szakmai szervezet, a Német Mezőgazdasági Vállalkozások Szövetsége, évente 27 ezer mintát „tesztel”, pusztán kinézet, illat és íz alapján. Csak kivételes esetekben végeznek kémiai vagy mikrobiológiai vizsgálatokat. És mindaz, ami „nem tér el a minőségi várakozásoktól”, megkapja a legjobb minősítést – az arany minőségbiztosítási pecsétet. Ez a teszt nem árul el sokat az összetevőkről és a valódi minőségről.⁷⁴ A hogy valójában mennyit is ér egy ilyen DLG-pecsét, jól látszik azokból a botrányokból, amelyek rendszeresen nyilvánosságra kerülnek a szervezet által ajánlott élelmiszerekről. Ilyen például a Müller pékségnél kirob-

⁷³ Lásd http://www.dlg.org/fileadmin/downloads/food/DLG_

[Pruefbestimmungen_2012.pdf](http://www.dlg-verbraucher.info/Pruefbestimmungen_2012.pdf) és <http://www.dlg-verbraucher.info/>

⁷⁴ Lásd például <http://www.haz.de/Nachrichten/Wissen/UEbersicht/Diesenguetesiegeln-koennen-Sie-trauen>

higiéniái botrány, ahol egérürüléket és férgeket találtak az adalékanyagokban és a berendezésekben,⁷⁵ annak ellenére, hogy a termék a DLG ajánlásával készült. A DLG-peccsét egyike a német nyelvterület legvitatottabb minőségi tanúsítványainak. Olyan élelmiszerek is megkapják, amelyekben mesterséges ízfokozók vagy aromák találhatóak. Ilyen például a Zott epres-tejszínes joghurtja. A joghurt színét ugyanis nemcsak a felhasznált eperrel érik el, hanem cékla hozzáadásával. Silke Schwartau fogyasztóvédő ezt felfoghatatlannak tartja: „Képtelenség, hogy egy mesterséges ízesítőt tartalmazó terméket kitüntessenek a jó ízéért.”⁷⁶ A mesterséges aromák és összetevők azonban a legkevésbé sem érdeklik a DLG minőségellenőreit. Még a Haribo gumimacik is megkapták a DLG-peccsétet, pedig ezek mesterséges adalékokat tartalmaznak (például az E903-at és karnaubaviaszt). További példa: a Harry cég „MeisterKrüstchen” nevű elősütött zsemleje arany minősítésű peccsétet kapott a DLG-től. A Stiftung Warentest fogyasztói tesztje során azonban ugyanezek a zsemlek „kifogásolható” minősítést kaptak. A Stiftung Warentest indoklása szerint: a zsemle íze „állott, unalmas és jellegtelen...” A DLG nem tudott magyarázatot adni a teszteredmények közötti igen jelentős eltérésre. Mindezt csak akkor értjük meg, ha tudjuk, miként működik a rendszer. A DLG a mezőgazdaság és az élelmiszeripar lobbistáinak szervezete, távolról sem fogyasztóvédelmi intézmény. A szövetségnek legalább 20 ezer tagja van, és a szolgáltatásaiért kapott bevételből finanszírozza magát. Ezek közé tartozik a tömegével kiadott DLG-termékpeccsét is. Szinte minden „vizsgált” termék – azok legalább 90 százaléka – megkapja a „minőségbiztosítási peccsétet.” Ezeknek a használatáért licenstdíjat kell fizetni. Pontosan ugyanez a hírhedt rendszer áll az „újságíródíjak” mögött is.

Azt hiszik, hogy az újságolvasók, a rádióhallgatók vagy a tévénezők – tehát a semleges fogyasztók – döntenek el, hogy ki kap újságíródíjat? Nem: a rendszer a DLG-minőségbiztosításokhoz hasonlóan önmagát tünteti ki. Szinte minden esetben a médiakonzernernek újságírói ülnek azokban a szervezetekben, amelyek a díjak odaítéléséről döntenek, és „kitüntetik” az újságírókat. Nem pártatlanságról, függetlenségről vagy szavahihetőségről.

⁷⁵ Lásd például <http://www.augsburger-allgemeine.de/bayern/Mueller-Brot-Die-Ermittlungen-werden-langwierig-id18938661.html>

⁷⁶ Idézet forrása: www.ndr.de/markt, a 2012. április 2-i adás.

ségről van itt szó, hanem – a DLG-díjhoz hasonlóan – átlagos minőség és az értékesítést elősegítő döntésekről. Amint a mesterséges alapanyagok arany minőségdíjakat kaphatnak az élelmiszereknél, az átlagos teljesítményt nyújtó, politikailag korrektül és udvariasan viselkedő, azoknak udvaroló újságírók is megkaphatják az (állítólag) nívós médiadíj, egyfajta köszönetnyilvánításként. Az újságírókat díjazó rendszer gyarmaga maga a vegytiszta fogyasztói megtévesztés. A médiavállalkozások ugyanis is – például az újságok – olyan kitüntetésekkel reklámozzák újságíróéletművét, amelyeket a legtöbb esetben saját maguk finanszíroznak. Ítélnék oda. Az így megtisztelt újságírók pedig befogják a szájukat, mellé ugyanis „pénzjutalmat” is kapnak. A díjakat általában több ezer euróval dotálják. Gyakran vettem részt hasonló díjátadókon, ahol párhuzamosan zeli szervezetek olyan médiumok újságíróit tüntették ki, amelyek egybebecsomagolt céghálón keresztül végül is adott párt tulajdonában voltak. Még a legnaivabb szemlélő is láthatta a fogyasztói megtévesztési szándékot. Mégis együttműködtünk a rendszerrel, korruptak voltunk. Néha csak utána, hány cég finanszíroz manapság újságírói díjakat? Céljuk, hogy ezek a vállalatok olyan cikkeket akarnak támogatni, amelyek mellettük, vagy a termékeikkel szemben bírálatot fogalmaznak meg?

Ez egy jól lezsírozott rendszer – és egyik-másik gyanútlan fogyasztó még mindig hisz a „független” újságírás rendszerében. A valóság azonban az, hogyha német–amerikai ötletgyárak és alapítványok díjakat ítélnék oda, állítólag kiváló újságírói teljesítmény elismeréseként, azzal szintén zárólag olyanokat tüntetnek ki, akik megítélésük szerint különlegesen pozitív színben tüntették fel őket a mit sem sejtő kívülállók előtt. Újra előtérbe kerül a problémába botlunk: vezető újságíróink betegesen közel állnak az elithez. Ezek a sztárújságírók ugyanis, amint a későbbiekben még látni fogjuk, nagy kedvvel veszik át ezeket a díjakat, és közben még nagyon elégedettek is magukkal. Túl jól ismerem ezt a dolgot. Korábban én magam is döntöttem ilyen díjak odaítéléséről, és most pontosan arról beszélek, amit ekkor elismeréssel kapcsolatban sem volt szabad nyilvánosságra hozni.

Az újságírói díjak értékére az egyik tipikus példa a Hans Joachim Friedrichs-díj, amely egykor igen elismert szakmai kitüntetés volt. Viszont már a propagandamunkások elismerésére szolgál. Egy külföldi Jens Berger „a manipulátorok Oscar-díjának” nevezte a kitüntetést, így írt róla 2014 nyarán:

„A jól kitalált alapszabály által előnyben részesített bölógatójánosok, a kritikát soha meg nem fogalmazók, a manipulátorok, a propagandisták és a karrierista újságírók egyre romlottabb rendszerében azok kerülnek előnybe, akik nem az igazságnak és a szavahihetőségnek, hanem kizárólag megbízóiknak, vezető szerkesztőiknek, és végül a karrierjüknek kötelezték el magukat. Az alapszabály ugyanis a 3. paragrafusában a tagok belépésével kapcsolatban kimondja: (2) a megnevezett díjazottak szaktanácsi tisztséget nyernek a szövetségen keresztül. A szaktanács nem rendelkezik szavazattal. (3) Ha a szövetség egyik tagja kilépés, kizárás vagy elhalálozás okán elveszti tagságát, a szaktanács egyik tagja – mégpedig a megnevezett díjazottak sorrendjében – lép a helyére új szövetségi tagként. Ha egy adott évben egynél több embert díjaznak, valamennyi adott évben díjazott személy taggá válik. Tehát minden díjazott automatikusan tagja lesz ennek a szaktanácsnak, és előbb vagy utóbb a szövetségben is automatikusan taggá válik. A személyi összefüggések révén minden egyes tag része a díjat odaítélő zsűrinek. Ez azt jelenti: a zsűri tagjai döntenek arról, hogy ki lehet – előbb vagy utóbb – a zsűri tagja. Igazán mindenki számára világos kellene, hogy legyen: az olyan emberek, mint Thomas Roth, Frank Plasberg vagy Anne Will nem igazán az oknyomozó újságírók közül jelölnek a díjra. Időközben az automatikus gombnyomogatók kerültek többségbe a szövetségben és a zsűriben is. Hozzájuk képest az alapító tagok aránya már csupán 12 a 14-hez. Csak így lehetséges, hogy egy olyan újságíró-nő, mint Golineh Atai, aki tökéletes ellentétben áll a díjat alapítók alapelvével, mely szerint „egy jó újságírót abból lehet felismerni, hogy nem azonosul teljes mértékben egyetlen ügygel sem, még jó ügyekkel sem”, idén mégis megkaphatja a díjat.⁷⁷

Léteznek olyan újságírói díjak is, amelyek hallatán tényleg csak a fejünket rázhatjuk. Ezek közé tartozik a Reemtsma dohánygyár 2007-ben alapított díja, a „Liberty Award” (Szabadság-díj), amelyet olyan „bátor újságírónak ítélnek oda, akik a szabadságért vívott mindennapos harcban felemelik a hangjukat.” Ennél már nem is lehetnének cinikusabbak. Egy olyan cég, amelynek a termékei függőséget okoznak, vagyis szó szerint megfosztanak egy embert a szabadságától, díjat ítél oda a szabadsá-

⁷⁷ Idézet forrása: <http://spiegelkabinett-blog.blogspot.de/2014/08/ihr-geschaf-manipulation-und.html?m=1>

gért vívott harcért. A cégnek mintegy 15 ezer eurót, és egy pompás gálaestet ér az, hogy így megcsúfolhatják a cigarettafüst áldozatait. Amikor Hans Leyendecker újságírókat a díjazottak közé ajánlották, ő ezt nyilatkozta: „Amint megérkezett az ajánlat, teljesen világos volt számomra, hogy még azt sem engedhetem meg, hogy jelöljenek. Egy újságírónak mindig tudnia kell, hová tart, kinek engedi, hogy meghívja, és kitől fogad el fizetséget. Mindegy, hogy díjról, beszédről vagy műsorvezetésről van szó. Egy újságíró nem hagyhatja, hogy megvegyék, és egy újságíró nem megy el ilyen rendezvényekre.” Másoknak azonban nem jelentett problémát átvenni a dohányipar díját, többek között az ARD újságírójának, Thomas Rothnak (2009-ben), vagy Konrad Schuller FAZ-riporternek sem (2012-ben).

A zsűriben olyan emberek ülnek, mint a *Die Zeit* újságírója, Theo Sommer,⁷⁸ akit jogerősen elítéltek adócsalásért. Egy rovott múltú erkölcsösöz nyilvánvalóan nem lehet példa a tisztaság állampolgárok számára.⁷⁹ Sommerrel még olyan vitatott szervezetek kapcsán is találkozunk majd, mint az Atlanti-Híd, a Bilderberg-csoport, a Trilaterális Bizottság, vagy a Német Külpolitikai Társaság. A kutatók megítélése szerint Theo Sommer annak a szakértője, hogy a háborús bevetéseket és azok következményeit tudósításaiban pozitívan fesse le. Uwe Krüger médiakutató újságíró jól bemutatja ezt az általa „ferdítésnek” nevezett módszert *Meinungsmacht* (Véleményhatalom) című könyvében. Leírja, hogyan szépültek például azok az oknyomozó újságírói kutatási eredmények, amelyek a NATO által a balkáni háborúban bevetett urántartalmú lőszeres káros hatásairól értekeztek, ám amelyekre a politika nem tartott igényt eredeti formájukban. Amikor 2001 elején az erről szóló első publikált jelentések védekezésre kényszerítették az akkori szociáldemokrata védelmi minisztert, Rudolf Scharpingot, ő pontosan úgy reagált, ahogy a politikusok ilyen helyzetben előszeretettel teszik: felállított egy szakértői bizottságot, hogy vizsgálja ki a jelentésekben szereplő vádpontokat. A bizottság ve-

⁷⁸ Lásd <http://www.liberty-award.de/index.php/liberty-award/43-jury/372-theo-sommer>

⁷⁹ Lásd http://www.focus.de/politik/experten/wolffsohn/steuerhinterzieher-theo-sommer-von-wegen-vorbild-wieder-ein-unmoralischer-moralist_id_3572472.html és <http://www.spiegel.de/kultur/gesellschaft/ex-zeit-chef-theo-sommer-wegen-steuerhinterziehung-verurteilt-a-944935.html>

zetésével a már említett Theo Sommert bízta meg, aki akkor már a *Die Zeit* főszerkesztője és felelős kiadója volt. Sommer élvezte a miniszter bizalmát, ugyanis pályafutása korábbi szakaszában már sikerre vezetett egy tervező stábot, és tagja volt a szövetségi kormány haderő-szerkezeti bizottságának is. Láss csodát: fél évvel később a Theo Sommer által vezetett bizottság meghozta felmentő ítéletét: az urántartalmú lőszer hatását jelentéktelennek értékelték, és a *Die Zeit*ban – vagyis a Theo Sommer által vezetett lapban –, megjelent egy feltűnő cikk: „A pánikkeltők blamáza” címmel.⁸⁰ Ezzel aztán le is söpörték a témát az asztalról. Uwe Krüger szerint Theo Sommer ezért kapta meg Scharpingtól a Hadsereg Arany Becsületkeresztjét.⁸¹ Theo Sommer a történetet kissé tömörebben közli saját honlapján, és a „Kitüntetések” menüpontban pusztán ennyit ír: „A Hadsereg Arany Becsületrendje” (2002).⁸²

Egy még kínosabb fejlemény az ügyben: 2014-ben Ulla Jelpke, Christine Buchholz és Jan van Aken Bundestag-képviselők a 18/2307-es dokumentumszám alatt kérvényt intéztek a szövetségi kormányhoz, amelyben azt írják, hogy a Védelmi Minisztérium 1999. július 21-i dátummal készített, a hadseregről szóló feljegyzésében a koszovói bevetéssel kapcsolatban azt a figyelmeztetést fogalmazza meg, miszerint a katonáknak tartózkodni kell az uránnal szennyezett porral való fizikai kontaktustól. A feljegyzésben arra is utalnak, hogy „a radioaktív és toxikus hatások miatt gázálc viselésével és étkezés előtti kézmosással szükséges elkerülni az uránrészecskék testbe kerülését.” Mindezek mellett harci járművekbe történő beszálláskor „le kell rázni a port a ruházatról és védőfelszerelésről, a lábbeliről pedig le kell mosni.” Scharping barátja, Theo Sommer tehát valami olyat mosdatott tisztára, amivel kapcsolatban a hadsereg már 1999-ben figyelmeztetést adott ki házon belül.

„Dr. Sommer munkabizottságában” Theo Sommer és 13 katona mellett egyébként egy további „alfaujságíró” is ült: Nikolas Busse, a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* munkatársa. Busse először a FAZ NATO-tudósítója volt, majd az újság külpolitikai rovatának felelős helyettes szerkesztője. Még visszatérünk rá a vitatott transzatlanti hálózatokkal kapcsolatban,

⁸⁰ Lásd http://www.zeit.de/2001/26/Uransyndrom_Die_Blamage_der_Alarmisten

⁸¹ Lásd Uwe Krüger: *Meinungsmacht*, 21. old.

⁸² Lásd <http://www.theosommer.de/index.php?seite=7&lang=d>

amelyben Busse már 2003-ban – a jogsértő iraki háború előtt –, letette a hűségesküt az Egyesült Államok felé (lásd részletesebben a „A nevek: Ellentmondásos érintkezések” című fejezetben).

És ami az egészben a legdurvább: bár az urántartalmú lőszereket a „Dr. Sommer-féle munkabizottság” hivatalosan állítólag veszélytelennek ítélte, a hadsereg a bizottság jelentésének közzététele után 2003-ban egy további belső iránymutatást készített, amelyben a lőszer veszélyességére figyelmeztetett, és védelmi intézkedéseket írt elő. A hadsereg jelentésében (a 25. oldalon – lásd a képen) radiológiai károsodásról esik szó, amely uránmagos páncéltörő tüzérségi lőszer bevetése során keletkezhet a „Tartós Szabadság” nevű (az amerikai légierő által indított) hadművelet keretében. A katonáknak azt javasolják, hogy atom/biológiai/vegyszeri (ABC) védőruházatot viseljenek, és ne érintsék meg a lőszerket, továbbá használjanak filmdózismérőt és azonnal jelezzék a problémákat a csapat orvosa felé.⁸³ Mindez röviden azt jelenti, hogy a katonák, akik az említett lőszer hatásaiból fizikai károsodást szenvedtek, a „Dr. Sommer-féle munkabizottság” jelentése miatt a jövőben nem reménykedhetnek abban, hogy anyagi jóvátételt kapnak. Ugyanakkor a hadsereg bizalmas belső anyagaiban a lőszer veszélyeire figyelmeztet. Abszurd helyzet. Teljesen másként fest azonban ugyanez Nagy-Britanniában, ahol egy hivatalos bírósági ítélet már 2004-ben megerősítette egy brit háborús veterán esetében, hogy betegségei és a testében felmerült egyéb elváltozások az urántartalmú lőszerre vezethetők vissza.

Theo Sommer tehát, aki annak idején a korábban már említett okokból a Védelmi Minisztérium számára tisztára mosta az urántartalmú lőszer alkalmazását,⁸⁴ ma a dohányipar számára válogatja ki a díjazandó

⁸³ Lásd <http://www.derblindefleck.de/top-themen/top-themen-2008-2/top-6/>

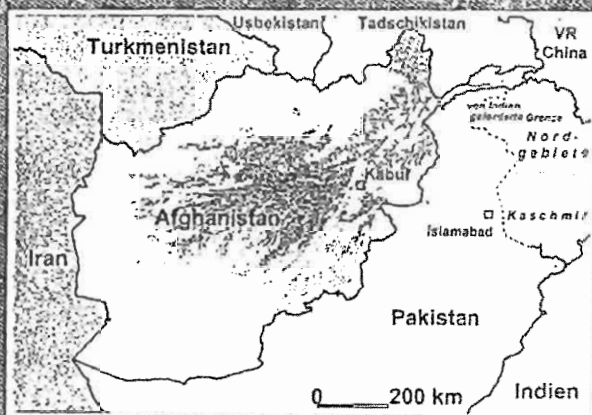
⁸⁴ A „könnyített urán” esetleges káros hatásairól szóló irodalom nem egységes, az egyet nem értés elsősorban a tényleges fenyegetettség mértékében van. Az ilyen fegyverek ellenzői, például az Orvosok az Atomháború Megakadályozásáért nevű szervezet, az uránt tartalmazó lőszer felelőssé teszik rákos megbetegedésekért, egyéb elváltozásokért, és olyan szövődményekért, mint az öbölháború-szindróma. Azt is kifejtik, hogy a bőr- és tüdőrák statisztikáiban jelentős növekedés figyelhető meg az érintett háborús övezetekben. A Világ-egészségügyi Szervezet (WHO) és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) tanulmányai alapján viszont nem áll fenn különleges veszélyeztetettség. A bírálók megkérdőjelezik a

VS - NUR FÜR DEN DIENSTGEBRAUCH

Zentrum für Nachrichtenwesen der Bundeswehr

Leitfaden für Bundeswehrkontingente in AFGHANISTAN

Stand: 06/2003

A hadsereg egyik titkos belső dokumentumának másolata a „könnyített urántartalmú fegyverek” veszélyeiről. A „VS – csak szolgálati célra” besorolás azt jelenti, hogy amennyiben jogosulatlan személyek (azaz Önök, az olvasók) megismerik a tartalmát, az sértheti a Német Szövetségi Köztársaság érdekeit

újságírókat.⁸⁵ De talán eleget időztünk már a vitatott újságíródíjaknál, ahol annak a bizonyos elitnek a tagjai jól elszórakoznak egymással.

Azért engedjenek meg még egy megjegyzést: nem a Reemtsma kon-szern ötlete volt a szabadság fogalmának kisajátítása a dohányipar szá-mára. A LobbyControl nevű szervezet, amely az átláthatóság és demok-ratikus működés biztosítására létrejött kezdeményezés, ezt állítja: „Az angolszász országokban a dohányipar célzottan támogat olyan szerve-zeteket, illetve részt vett azok létrehozásában, amelyek névleg a szabad-ságot képviselik, ugyanakkor a dohányzási tilalom és korlátozások ellen emeltek szót. Ilyen például a *Center for Consumer Freedom* (Központ a Fo-gyasztói Szabadságért, Egyesült Államok, lásd ehhez: *SourceWatch*), vagy a *Freedom Organisation for the Right to Enjoy Smoking Tobacco* (FOREST – Szervezet a Dohányzás Élvezeti Jogának Szabadságáért) Angliában. Az *Action on Smoking and Health* szervezet szerint ezek a szervezetek finan-szírozási forrásaik több mint 90 százalékát a dohányiparból kapják.”

Ne felejtjük el: 2007 óta tilosak a dohányipari reklámok a nyomtatott sajtóban. A 2003/33/EG uniós irányelv a dohányreklám képi megjelenítésére is kitér, amelyet a hamburgi területi legfelsőbb bíróság is megerősített 2009 augusztusában. Az Európai Bizottság szerint a dohánycégek képi reklámjainak minden formájára vonatkozik a tilalom. A bizottság a 2008. májusi jelentésében „vállalati márka megjelenítéseként és termékértékesítésként” kategorizál minden olyan nyilvános felületen történő

tanulmányok elkészítésének módszertanát, és a készítő szervezetek független-ségének állítólagos hiányát. Az úgynevezett Lloyd-jelentés a brit öbölháborús veteránok között kimutatta az öbölháború-szindróma jelenlétét, és megvizsgált egy sor lehetséges kiváltó okot. Ezek között az urántartalmú lőszer az egyik lehetséges indokként szerepeltek. A tanulmány ugyanakkor világossá tette, hogy nem állt rendelkezésre megfelelő mennyiségű bizonyított tényadat, amely alátámasztotta volna ezt a kockázati tényezőt. Különösen kiemelték a *Royal Society* jelentését, amely az urántartalmú lőszer katonákra gyakorolt veszélyét a tudomány mai állása szerint inkább alacsonyán állapította meg, viszont jelezte a hosszú távú kutatások és a további vizsgálatok szükségességét. Chris Busby, Malak Hamdan és Entesar Ariabi 2010-ben készített tanulmánya, melynek címe „Rák, gyermekhalálozás és születés kori elváltozások a nemi jellegben” a rákos megbetegedések és a káros elváltozások számának növekedését mutatta ki az iraki Falludza térségében.

⁸⁵ Lásd: <http://www.libertyaward.de/index.php/libertyaward/43-jury/372-theo-sommer>

1.3.3 Gefährdung durch DU-Munition¹

Bei der Operation "Enduring Freedom" zur Unterstützung der Nordallianz gegen das Taleban-Regime wurde durch US-Kampfflugzeuge u.a. auch panzerbrechende Brandmunition mit DU-Kern eingesetzt.

Beim Einsatz dieser Munition gegen Hartziele (z.B. Pz, Kfz) entzündet sich das Uran auf Grund seiner pyrophoren Wirkung. Bei der Verbrennung entstehen besonders an und in den Zielen sesshafte toxische Stäube, die jederzeit aufgewirbelt werden können.

DU-Munition kann deshalb bei ungeschütztem Personal toxische und radiologische Schädigungen hervorrufen:

- + Gefahr einer Schwermetallvergiftung
- + Gefahr durch sehr schwachen radioaktiven Strahler

Bei Verdacht des Einsatzes dieser Munition (ausgebrannte Kfz, Pz abgebrannte Personen, typische Einschüsse von 30 mm Munition) ist im Umfeld der Munitionswirkung ABC-Schutzkleidung (Overgarment) und ABC-Maske zu tragen, bis durch die ABC/Se-Truppe eine Gefährdung ausgeschlossen werden kann.

Schutzmaßnahmen:

Keine unnötige Berührung von Munition, Munitionsteilen und sonstigem potentiell kontaminiertem Material

Überprüfen auf mögliche Verstrahlung durch ABC-AbwTrp

- Ausgabe von Filmdosimetern
- Anlegen der ABC-Schutzmaske
- Abdichten der Bekleidung bzw. Anlegen der pers. ABC-Schutzbekleidung
- Dokumentation des jeweiligen Einsatzes bzw. Kontaktes zu DU-kontaminiertem Gerät (wer, wo, wann, womit, wie lange, Dosis)
- Unverzögliche Meldung mit Vorlage der Dosimeter
- Einschalten des zuständigen Truppenarztes

¹ Depleted uranium = abgereichertes Uran

1.3.3. Urántartalmú lőszerek által okozott veszélyek

A tálib rezsim ellen az Észak-Atlanti Szövetség támogatásával indított „Tartós Szabadság” hadművelet során az amerikai harci repülőgépek többek között könnyített urántartalmú páncéltörő robbanó lőszerrel vetettek be.

A páncélozott célok (járművek, páncélos harci járművek) elleni bevetéskor az ilyen lőszerben gyúlékonysági tulajdonságai miatt az urán saját magát gyújtja be. Az anyag égésekor a célponton és akörül toxikus por jön létre, amely bármikor felkavarodhat.

A dúsított urántartalmú lőszer pontosan emiatt a védelmi felszerelés nélküli személyek esetében toxikus és radioaktív károsodásokat okozhat:

- Nehézfémmergezés
- Alacsony szintű radioaktív sugárzás veszélye

Amennyiben felmerül ilyen lőszer bevetésének valószínűsége (kiégett páncélos járművek, 30 mm-es lőszerre utaló nyomok), a célpontok körül kötelező a vegyi/biológiai/radiológiai védőfelszerelés és maszk viselése mindaddig, amíg a csapat vegyvédelmi alakulata kizárja a veszélyeztetettség tényét.

Védelmi intézkedések:

- Tilos szükségtelenül megérinteni a lőszerrel, annak részeit, és más potenciálisan szennyezett anyagokat
- A lehetséges sugárzást kötelező megvizsgálni a vegyvédelmi alakulatnak
- Kötelező filmdózismérőket kiadni
- Kötelező vegyvédelmi maszkokat alkalmazni
- Kötelező a ruházat vastagságát növelni, illetve vegyvédelmi ruházatot és védőfelszerelést alkalmazni
- Kötelező dokumentálni a könnyített uránnal szennyezett eszköz mindenkor bevetését, illetve az ezzel való érintkezést (ki, hol, mikor, hogyan, milyen hosszú ideig, dózis)
- A dózismérő bemutatásával az eseményt kötelező azonnal jelenteni
- Kötelező bevonnai a mindenkori csapatorvost

megjelenést, amelyet a dohánygyártók „felelősségük tudatában” alkalmaznak. A dohányiparban kiosztott díjakról szóló tudósítások azonban nem tartoznak az unió 2007-es reklámtilalma alá. Adódik egy érdekes kérdés: vajon mióta léteznek a „Reemtsma Liberty Award” a „bátor zsrnaliszták” számára? Gondolom sejtik: 2007 óta. Világos, ugye?

Most már Önök is értik, miként gondoskodnak a dohánykonszernek a megfelelő PR-ról a díjak segítségével. És ha már úgyis igyekszem a tisztességes világgal kapcsolatos minden illúziójukat elvenni, hadd utaljak arra is, hogy a dohánygyárak a politikai pártjainkat is megvesztegetik. A pártok ugyanis olyan adományokat kapnak, amelyeket felénk, polgárok felé nem kell párttámogatásként elismerniük. Itt ugyanis a pártmédiát kenik meg. Minden pártnak vannak saját tagfolyóiratai. A Kereszténydemokrata Unió (CDU) Junge Union nevű ifjúsági tagozata például egy *Entscheidung* (Döntés) nevű folyóirattal rendelkezik, a CDU saját újságja az *Union Magazin*, a Szociáldemokrata Pártnak (SPD) pedig egy egész könyvesboltnyi újságja van (erről később egy egész fejezet szól majd). A dohánycégek mesébe illő összegeket fizetnek a pártújságok hirdetési felületeiért, amivel egyúttal a pártokat is szponzorálják. Emellett persze minden országos és helyi pártkongresszuson standokat bérelnek. Csupán a standbérleti díjakból átlagosan egymillió euró rejtett szponzori pénz folyik be a pártok kasszájába évente.⁸⁶ A polgárok persze mit sem sejtjenek arról, hogyan vesztegetik meg a pártjainkat. A megvásárolt pozitív tudósítások és a politikusok megvesztegetése között pedig szemmel láthatóan nem sok különbség van.

SZÍVESSÉGI INTERJÚK, PR-UTAZÁSOK ÉS ADÓCSALÁS

Utólag nézve különösen hátborzongatóak voltak a háborús térségekbe irányuló azon utazásaim, amelyeket a háborús felek, vagy azok támogatói finanszíroztak. Ezekre az utazásokra ilyen „támogatás” nélkül egyáltalán nem került volna sor, mert nem kaptam volna beutazási vízumot, sem pedig megfelelő védelmet. Józanul nézve ezek mind a háborút viselő erők javára rendezett PR-utazások voltak. A meghívásokat legtöbb eset-

⁸⁶ Lásd <http://www.deutsche-wirtschafts-nachrichten.de/2014/07/24/tabak-konzern-phillip-morris-spuelt-geld-in-die-partekassen/>

ben feletteseim kapták, akik elosztották ezeket a szerkesztők között, majd aláírták az utazási megbízásokat. Az ilyen utazások során a hatalomhoz, mégpedig az élet és halál fölött döntést hozó hatalomhoz való közelség valahogy mindig átütő erejű volt.

Már nem is emlékszem, hány szívességi interjút készítettem közel-keleti vagy afrikai államfőkkel, illetve miniszterekkel az ilyen utazásokon. Csak annyit tudok, hogy ezeknek az állítólag fontos embereknek a nyilatkozatai javarészt hazugságok voltak, ám a helyszínen működő német követségnek vagy a gazdasági érdekekkel rendelkező óriáscégek helyi képviselőinek legalább annyira szükségük volt rájuk, mint a nyilatkozónak. A FAZ pedig mohón kapott az alkalmon, és mindennek teret adott. Különösen durva volt az, ami Kartúmban, Szudán fővárosában történt. Az izraeli Moszad egy mezőgazdasági üzemnek álcázott birtokot bérelt a várostól délre, Omdurmanban, a Kék- és a Fehér-Nílus összefolyásánál. A szomszédos telken viszont bin Laden egyik terrorosztaga rendezkedett be, amely később világhírré tett szert. A német követség kérésére egy bemutatócikket kellett volna írnom a FAZ-ba az (izraeli) Ronny S.-ről, aki Szudánban légkondicionált istállóban tartott német tehének tejét értékesítette a szűk körű uralkodói elit számára. Azt viszont nem írhattam meg, hogy Ronny S., a Moszad tagja, a tejértékesítésen keresztül tudott közel kerülni a szudáni elithez, amely máskülönben elérhetetlen lett volna a számára. Így viszont közvetlenül bin Laden mellett lehetett a székhegye, így a „mezőgazdasági létesítményben” épült kis kilátótoronyból szépen megfigyelhetett mindent, ami a szomszéd telken zajlott. A követség kérésére megírtam a cikket a FAZ-ba a Nílus mellett élő boldog német tehének tejéről, a valóság másik részét pedig egyszerűen kihagytam a képből, ahogy már azelőtt sokszor. A főnökeim a FAZ-nál mindig helyesnek találták, ha szorosan együttműködtem a helyi német követségekkel ezeken az utazásokon.

Ennél még rosszabb volt Irán. A teheráni német követség célul tűzte ki a német–iráni kereskedelmi kapcsolatok folyamatos támogatását. A legnagyobb iráni cégek tulajdonosai a mollák, ezért a követség minden utazásomnál nyomást helyezett rám, hogy szívességi interjúkat készítsek a külügyminiszterrel vagy valamelyik ajatollahhal, illetve más iráni tisztségviselővel, vagy legalább említsem meg őket a cikkemben. Ha az irániaknak is nagy érdekük fűződött ezekhez az interjúkhoz, akkor (az ománi utaknál

már felvázolt módon) ők fizették az utazást. Világosan fogalmazva: a FAZ elfogadta a meghívásukat, majd szívességi interjúkat hozott le az újságban. Az újság archívuma tele van ezekkel az interjúkkal, amelyeket én magam készítettem. Így ment ez Afganisztántól Algériáig, Dél-Afrikától a Horn-fokig. Egy jeles német napilap tudósítójaként mindig számíthattam a német követség támogatására is.

Természetesen különböző hatások érik ilyenkor az embert. Elsősorban azok a sztorik befolyásoltak, amelyeket nem írhattunk le úgy, ahogy megtörténtek. Világosan emlékszem egy ebédre, amelyen német diplomatakkal vettem részt Bagdadban. Azt már nem tudom, hogy a nagykövet, vagy valamelyik vezető diplomata rezidenciáján rendezték-e az eseményt. A szomszédos házból borzasztó hangok, szívszaggató vonyítás hallatszott. Megkérdeztem, hogy mi az, és elmondták, hogy a szomszédban egy ázsiai diplomata lakik, aki szívesen eszik kutyahúst. Az állatokat a két telket elválasztó fal mögött lassan, élve vágatja le. Az élő kutyáknak először levágták a lábait, majd a farkukat, és végül a fejüket. Állítólag a halálos kínzásoktól a hús jobb ízűvé vált, legalábbis ez az ázsiai férfi ebben hitt. A német diplomaták viszont majdhogynem esdekeltek nekem, nehogy megemlítssem a dolgot bagdadi tudósításomban, ez ugyanis káros hatással lenne a két ország közötti kapcsolatra. Fordítsam el a szemem az állatkínzásról? Szörnyű volt.

Pont ilyen rossz volt az is, amikor német politikusokat kísértem el külföldi útjaikra. Minden elképzelhető szituációra kaptunk a beszélgetésekhez iránymutatásokat tartalmazó mappákat. A lustábbaknak elég volt ezekhez egy előre meghatározott keretet adni, és az egészet néhány helybeli élménnyel felfrissíteni, máris mindenki boldog volt. Az őszinte újságíráshoz persze mindennek nem volt semmi köze. Az egész sokkal inkább az emberek kollektív átveréséről szólt, amiért még újságírói díjakat is kilátásba helyeztek.

Mindegy, hogy az előző életember 17 évig a FAZ-nál, vagy tudósítóként a Gruner + Jahnál, a ddp hírügynökségnél, az Axel-Springer Kiadónál, televíziós csatornáknál vagy más jeles médiavállalkozásoknál dolgoztam – vezetői szinten gyakran ugyanazt a gondolkodásmódot értem tetten: mindig mások azok, akik korruptak és tisztességtelenek. Ismétlem: saját hibám beismerése nem teszi jóvá mindezt, viszont a fiatal generáció talán tanulhat ezekből a hibákból.

Teljesen magától értetődő volt a számomra, hogy miután a kormány egyik kisméretű luxusgépén az egyik kollegámmal a Német Hírügynök-

ségtől (dpa) egy utazáson vettünk részt Klaus Kinkellel, a BND titkoszolgálat korábbi vezetőjével, aki akkoriban külügyminiszteri posztot töltött be, magunkban büszkék voltunk erre a közeli kapcsolatra. Utóbb minderről pozitív hangvétellé beszámolót írtunk. De készítettem udvari tudósítást Helmut Kohlról és más politikusokról is. Ma már szégyellem magam ezért, és bocsánatot kérek miatta. Habár ezzel sem tudom eltörölni a történeteket, legalább az arcomat adhatom hozzá.

Amikor Afrikában meglátogattam Karlheinz Böhm színészt (ő játszotta a Sisi-filmekben Ferenc Józsefet), aki ekkor egy német vezető politikus társaságát élvezte, az igazságnak megfelelően le kellett volna írnom, hogy Böhm és segélyprojektjei pusztán PR-díszletként szolgáltak az őt meglátogató németek számára. A politikusok egyetlen célja az volt, hogy a választók befolyásolására alkalmas csoportkép szülessen, amelyen a népszerű színész mellett állnak, fekete gyerekektől körülvéve. Amint elkészültek a fotók, Karlheinz Böhm és az afrikai gyerekek egy csapásra érdektelenné váltak. A látogatók számára ők pusztán statisztákat jelentettek, ahogy sokan mások is. Mint oly sok más esetet, ezt sem a valóságnak megfelelően írtam meg. A hatalomhoz való közelség újra és újra korrumpált. Ugyan milyen őszinteség lehetett az, amikor valaki az etióp fővárosban, Addisz-Abeában az ötcsillagos hotelből egy légkondicionált helikopterrel kényelmesen átrepül az ország fölött, majd a helyszínen interjút készít Böhmmel az országban uralkodó szegénységről, hogy utána a légkondicionált ötcsillagos szállodában a luxusbüfében falatozva megírja a beszámolót az etióp lakosság nélkülözéséről, miközben körülötte mindenhol emberek halnak éhen?

Amikor elnökökkel, kancellárokkal vagy miniszterekkel utaztam, a vámvizsgálatokon sem kellett részt vennem. A kölni vagy bonni repülőtér hadsereg számára fenntartott részére érkeztünk, és itt a vámosok diszkrétan elfordították a fejüket. Mindenki tudta ezt, sőt, számítottunk is rá. Sokan ki is használták a lehetőséget. A politikusok, a miniszterek is. A kívülállók az egyik miniszter „szőnyeg-botrányáról” azért tudomást szereztek.⁸⁷ Túl sokan elfogadhatónak tartották azt, ha az utakról haza-

⁸⁷ Lásd http://www.focus.de/politik/deutschland/wende-in-der-teppich-affaere-nibel-muss-seinen-teppich-verzollen_aid_769237.html és <http://www.tagesschau.de/inland/nibel212.html> vagy <http://www.zeit.de/politik/deutschland/2012-06/nibel-teppich-affaere>

hozott luxustárgyakat nem mutatták be a vámon, vagy később egy másik kormányzati járat fedélzetén diszkrétan maguk után küldették ezeket. Emlékszem az egyik kollégára – egy nagy példányszámú lap munkatársa –, aki az amerikai szolgálati útvjáról a szövetségi légierő egyik gépén egy egész használt Harley Davidson-t hozatott Németországba alkatrészekre bontva. Az alkatrészeket aztán itthon eladta, amin néhány ezer eurós hasznot szerzett. Ezt máshol adócsalásnak nevezik. A szállítási költségeket pedig egyenesen a német adófizetők fizették, akik egyébként a szövetségi légierőt is fenntartják. A legtöbbünk benne volt hasonló dolgokban. Ami az egészben a legrosszabb: mindenki tudott erről, és ez láthatatlan köteléssel kötötte össze az újságírókat a politikusokkal.

Egy másik újságíró blogjában utólag arról ír, hogy mi mindent tehet az ember, amikor vezető német politikusokkal – akár a kancellárral – utazott, és tudja azt, hogy ezeken az utakon nincs ellenőrzés:

„Az egyik perui adott nekünk egy tippet, hol tudunk antik inka tárgyakat vásárolni. A régész szerint ezek a tárgyak eredetileg sírrablóktól származtak, és nagyon értékesek voltak. Az egyik kollégával elmentünk egy városzéli házhoz, és (illegálisan) megvettünk egy fejdísz (250 dollárért), valamint egy temetkezési leplet. Az országból való kiszállítás már egyszerű volt, ugyanis a kancellár kísérideinek poggyászát senki sem ellenőrizte.”⁸⁸

Mindez több mint egy évtizede történt. De felsorolhatnék sok olyan kollégát, akik a mai napig is így intézik az ügyeiket. Nem teszek nekik szemrehányást, korábban én magam is részt vettem ebben a romlott rendszerben. Viszont talán arra tudom sarkallni őket, hogy gondolkodjanak el, és változtassanak. Talán sosem vallják be nyíltan, ezért ismétlem el a lehető legvilágosabban: a tudósítások és cikkek csapásiránya az imént vázolt szoros politikai kapcsolatok miatt egész biztosan káros befolyás alá került. A pártfüggetlen és objektív újságírásnak ezzel aztán búcsút is mondhatunk.

Még egy példa: amikor Helmut Kohl volt kancellár a frankfurti FAZ szerkesztőségében meglátogatta a lap akkori felelős politikai kiadóit, Johann Georg Reißmüllert és Fritzt Ullrich Fackot, és bizalmasan elbeszélgetett velük, minden szerkesztő büszke volt rá, hogy egy

⁸⁸ Idézet forrása: <http://www.sprengsatz.de/?p=3512>

ilyen „magas rangú vendég” van nálunk. Eszünkbe se jutott az, hogy ez a közelség könnyen korrumpálhat is. Épp ellenkezőleg, mi magunk is szerettünk volna az elit közelébe kerülni. Néhányunknak, mint Frankenbergernek ez sikerült is, de vajon milyen áron? Később még visszatérünk erre.

Michael Spreng korábbi vezető szerkesztő és médiatanácsadó a következőket írja Kohlról és az újságírókhoz fűződő kapcsolatáról:

„Helmut Kohlról jól tudjuk, hogy csak két embertípus létezett a számára: azok, akik mellette, és azok, akik ellene voltak. Így sorolta be az újságírókat is. A szólásszabadsághoz »instrumentális« módon viszonyult, az volt a jó újságíró a számára, aki hagyta magát »instruálni«. Gyorsan megkapta a »kohliánus« jelzöt, aki – hozzám hasonlóan – egy bizonyos minimális szimpátiával tekintett rá. Az ilyenektől aztán elvárták, hogy fel-tétel nélkül kövessék őt.”⁸⁹

Annak idején, amikor Kohl eljött a szerkesztőségbe, hogy Reißmüllert és Fackot meglátogassa, biztos nem hittem volna el ezt, pedig már akkor is így volt. Kohl saját céljaira, saját belátása szerint eszközként használta a két FAZ-vezetőt, Fackot és Reißmüllert. A mai politikusok más média-vezetőkkel bánnak hasonlóan – úgy, hogy azok ezt észre sem veszik, vagy maguknak sem vallják be.

Ezek a már említett kiadóvezetők és lapszerkesztők részben a mi gondolkodásmodunkat is meghatározták, elsősorban a nyelvezeten keresztül, amit használniuk kellett. Sohasem fogom elfelejteni, amikor Johann Georg Reißmüller egy nyomtatott papírlappal a kezében berontott a szerkesztőségbe, és felkiáltott: „Ki dolgozta ezt át?” A szövegben valahol ugyanis szerepeltek a „szintók és romák” kifejezések. Reißmüller hangosan, félreérthetetlenül ezt mondta: „Ezek cigányok! Jól jegyezzék meg: cigányok!” Mi, a FAZ politikai szerkesztői nem írhattuk azt, hogy szintó vagy roma. Ez újságírói gyakorlatom legelején történt. Egyik kollégámmal, Reinhard Olt nyelvészprofesszorral hosszan egymásra néztünk. „Cigányok” – az ilyen szavak beleivódnak az emberbe. A gondolkodásmodunkat tehát egy bizonyos irányba tere-

⁸⁹ Lásd <http://www.sprengsatz.de/?cat=3&paged=5>

lik. Így formált bennünket a nyelvezet már fiatalon, a szakmai képzésünk során.

Túl sokat foglalkoztam már a *Frankfurter Allgemeine Zeitung*gal, és ezzel talán azt a téves képzetet ébresztettem Önökben, hogy mindez csak a FAZ-ra, és ott is csak a politikai szerkesztőségre volt jellemző, és azon belül is az én aktív időszakomban. Ez az állítás azonban egyetlen pontjában sem állja meg a helyét. A leírtak pontosan ezért nem tekinthetők a FAZ elleni támadásnak, sokkal inkább egy kezdeményezés a médiavállalkozások számára, hogy mindenki a saját portáján söprögesen. Az én időmben a FAZ-nál – mint már említettem –, a „megkent” tudósításokat legvilágosabban a kulturális rovatban, vagy legalábbis az idetartozó turisztikai vagy utazási részben lehetett tetten érni. Ezekhez mindig kapcsolódott egy sor mások által finanszírozott, távoli országokba szóló luxusmeghívás, amelyeket nehéz is lett volna másnak tekinteni. Ingyenes utazások, amelyek során a számlát álló szponzorok egy adott témával kapcsolatban egyértelműen elvártak bizonyos tartalmi elemeket, vagyis az ehhez tartozó PR-t. Nem volt tilos az, hogy egy utazást az finanszírozzon, akiről az szólt, például egy utazási iroda vagy légitársaság. Az ilyen utazásokat rendszeresen szétosztották a szerkesztőségben, mi pedig legtöbbször egy szóval sem nem utaltunk arra, hogy ki is állta a cechet. Emlékeim szerint ez is teljesen „normálisnak” számított a többi médiavállalkozásnál is. Nem egészen egy éve voltam a FAZ-nál, amikor 1987 júliusában az újság lehozta egyik hosszú tudósításumat „A katfa árnyékában” címmel. A meghívás és a pénz a Yemenia elnevezésű jemeni légitársaságtól érkezett, így a cikk teljes egészében PR-tudósítás volt. A meghívást a kulturális rovat utazási szekciója kapta. A jemenieknek annyira tetszett az újságban kiváló helyen megjelent PR-tudósításum, hogy megkérdezték tőlem, milyen kívánságom lenne – azon kívül, hogy a jövőben ingyen nyaralhatok Jemenben. Viccesen megjegyeztem, hogy sehol a világon nem ettem olyan kiváló grillezett királyrákot, mint a jemeni Mokka nevű kisvárosban (amelyről a mokka kávé a nevét kapta). Néhány nappal később a jemeniek egy egész ládányi, alig néhány órával korábban Jemenben grillezett királyrákot küldtek a szerkesztőségbe. A kollégáimmal lelkesen nekiestünk a „vályúnak” (ahogy akkoriban az ilyesmit neveztük a szerkesztőségben), miközben teljesen helyénvalónak gondoltuk az

egészet. Senkinek eszébe sem jutott, hogy etikai vagy erkölcsi szempontból átgondolja a dolgot.

A FAZ kultúrrovatának irodájában állt egy könyvekkel teli polc, olyan művekkel, amelyeket kéretlenül küldtek a kiadóba, „szíves megtekintésre”. Minél több pozitív recenzió jelent meg egy kiadó könyveiről a lapban, annál többet küldtek a legújabb kiadványokból. Néha egy egész karton vadonatúj könyvet vittem át a kultúrrovattól kollégáimnak a politikai részbe, hogy nyugodtan szolgálják ki belőle magukat, és senki sem találta ezt botrányosnak. Természetesen a FAZ-szerkesztők legújabb könyveit is megemlítettük az újságban. Emlékszem az én első, *Verschlussache BND* (A BND titkos dossziéi) című bestselleremre, amelyet a FAZ kiadója adott ki, és amelyet a FAZ helyiségeiben rendezett sajtótájékoztatón a FAZ szerkesztői nyugodt szívvel reklámoztak.

Emlékszem, hogy a Szövetségi Bűnügyi Hivatal az iszlám ideológiával kapcsolatos kritikáim miatt több éven át „potenciális célpontként” tartott nyilván. Talán én voltam az egyetlen német újságíró, aki teljesen legálisan tartott éles lőfegyverrel a zakója alatt járhatott a szerkesztőségi megbeszélésekre. A BMW autógyár hónapokon át teljesen ingyenesen páncélozott limuzint bocsátott a rendelkezésemre, amelyet televízióval és minden más luxussal is felszereltek. A FAZ nemcsak tudott erről, még azt is engedték, hogy minden egyéb járműköltséget elszámoljak a FAZ terhére. A lap ugyanis örült annak, hogy ez idő alatt a szolgálati autóm-ba nem került több kilométer. Valahogy minden magától értetődő volt. Összefoglalva elmondható: mindig egy dologról volt szó. Persze, nem a tényszerű tudósításra gondolok. A pénzre ment ki a játék, és az egyéni előnyök megszerzésére. Mindenki a saját céljait követte.

ALJAS IVÓCIMBORÁK: BEPILLANTÁS AZ ÚJSÁGÍRÓI PISZKOS MUNKÁBA

Másodpercre pontosan le tudom írni, mikor érkezett el a pillanat, amikor egy csapásra, végleg megundorodtam saját magamtól. Aznap történt, amikor felhívtam Hans Wolfgang Euler frankfurti büntetőjogászt, és a tanácsát kértem, ugyanis az egyik legismertebb kereszténydemokrata politikus tanúk előtt a saját dolgozószobájában azt a feladatot akarta adni nekem, hogy kémkedjek Rheinland-Pfalz szövetségi tartomány

akkori szociáldemokrata miniszterelnöke, Kurt Beck ellen. A beszélgetés egyik tanúja egy korábbi rajnai kereszténydemokrata vállalkozó volt. Az illető sok mindenben részt vett a CDU-ban, és már túl sok ügyben túl sokáig tartotta a száját. Könnyen meglehet, hogy éppen most dönt úgy, hogy nyilvánosan megosztja a háttéremberek nevét. Tartom magam az ajánlatomhoz, hogy bármikor vele együtt nyilvánosan tanúskodom bíróság előtt is. Az ismert kereszténydemokrata üzletember nem a megbízó volt, hanem tanúként végignézte, amint egy ismert CDU-politikus először ötezer eurót ajánlott fel nekem, hogy újságíróként kikémeleljem Kurt Beck feleségének családi ügyeit. A Beck család védelmében semmiképpen nem szeretnék részletekbe bocsátkozni, így csak annyit mondok: Beckék bankszámlakivonatai már ekkor is a CDU rendelkezésére álltak. Állítólag már sikerült beszervezni egy, a CDU-hoz közel álló banki ügyintézőt. A szociáldemokrata miniszterelnök nyilvánvalóan mit sem tehetett anélkül, hogy az ne jutott volna a CDU tudomására, egészen a család legintimebb dolgaiig. Ezeket pedig nekem kellett volna dokumentálni. A politikus, aki velem szemben ült, nem kicsit volt gátlástalan. Tudtam róla, hogy a CDU egyik ismert bizottságának tagja. Ekkor már két órája hallgattam a kívánságlistáját, belül teljesen felkavarodva, de egyetlen szó nélkül. Ezekben a pillanatokban megkérdeztem magamtól, tényleg ennyire mélyre süllyedtem, ha egy politikus azt gondolja, hogy érte és a pártjáért, burkolt fizetség fejében (amit előadási honoráriumként akartak kifizetni) átveszem tőlük a megbízást és elvégzem helyettük a piszkos munkát. A mainzi parlament épületében található irodában látszólag elfogadtam az ajánlatot, de még azon a forró nyári napon az autóból felhívtam Hans Wolfgang Euler büntetőjogászt. Euler megszervezett egy találkozót Kurt Beck titkárságvezetőjével, akitől megtudtam, hogy már értesültek a megbízásokról. Nem az egyetlen újságíró voltam ugyanis, akit a CDU ráállított Kurt Beckre. Mindez nem történt volna meg, ha újságíróként nem gabalyodok bele a politikai elit ragacsos hálójába. Ekkorra már természetes módon elvárták tőlem ezt a fajta aljasságot.

Cserébe számos előnyt élveztem: nyaralhattam Konrad Adenauer nyári rezidenciáján, az olasz Comói-tó melletti Cadenabbiában található, óriás parkkal körülvett saját úszómedencés villában. A Villa La Collina a mai napig is a CDU-hoz közel álló Konrad Adenauer Alapítvány

tulajdona, amellyel szoros kapcsolatot ápoltam.⁹⁰ Itt rendszeresen találkoztam a német politika vezető tagjaival. Ezekben az években ugyanis a Konrad Adenauer Alapítvány tervezési stábjának tagja voltam. A CDU pedig rendszeresen felkért különböző jól fizető megbízásokra és előadások megtartására. Ezekre elsősorban a Villa La Collinában került sor, ahová akkoriban idegenek nem juthattak be, én viszont veszélyesen közel kerülhettem itt a politikusokhoz. Sokat ettünk és ittunk. Sosem fogjuk elfelejteni a feleségemmel, amikor az egyik rheinland-pfalzi kereszténydemokrata politikus az egyik éjjel a villában, amely már ekkor is az alapítvány nyári rezidenciájaként szolgált, részegen bejött az első emeleti szobánkba, mert azt hitte, hogy a mellékhelyiségben van, ahol könnyíthet magán. Csontrészen az ágyunkra okáta mindazt, ami a gyomrában volt. A politikusokhoz való ilyen közelség a szó legszorosabb értelmében megbotránkoztató volt. A Villa La Collinában mindenki a belső körökhöz tartozónak számított és nem zárhatta ki magát. Ez lett az eredménye: beállított a szobánkba ez a csontrészeg CDU-nagyágyú. Ezt a botrányos közelséget már akkoriban is csak fogcsikorgatva türtem el. Amikor azonban ott ültem a mainzi parlamenti irodában, ahol az akkori rheinland-pfalzi szociáldemokrata miniszterelnök, Beck ellen megkaptam a megbízást, nem tehettem mást, meg kellett húznom a határvonalat. Világos volt számomra, hogy rengeteg gondot és problémát okoz majd, ha nem leszek hajlandó együttműködni, de ez teljesen hidegen hagyott. Szerettem volna végre újra a tükörbe nézni.

Konrad Adenauer egykori Villa La Collinája még legalább egy titkot rejteget. A ház egy dombon áll a Comói-tó fölött, szép kilátással a tó másik oldalán fekvő Belaggio nevű falura,⁹¹ amely néhány percnyi kompútra található a villától. A Rockefeller Alapítvány pedig, amely óriáspolitiként titkos szervezetek egész hálózatával rendelkezik, és ezáltal összefogja a hatalomban levő elitet, Belaggióban egy különálló, kommunikációs szempontból jól védett oktatási centrumot tart fenn.⁹² Amikor a politikai elit tagjai valódi titkos találkozókat folytatnak az amerikai elittel, hogy politikai döntéseket egyeztessenek, a Villa La Collinában szállnak meg,

⁹⁰ Lásd <http://www.kas.de/villalacollina>

⁹¹ Lásd <http://www.kas.de/villalacollina/de/about>

⁹² Lásd <http://www.rockefellerfoundation.org/bellagio-center>

majd komppal átmennek Belaggióba, a Grand Hotel Villa Serbelloniba, ahonnet diszkrétén a Rockefeller Alapítvány soförje elfuvarozza őket.

Ezekről a diszkrét eseményekről a teheráni német követség jut az eszembe, a Ferdowsi utca 324-ben. Ennek szomszédjában ott van a török követség. A két épületet egy szigorúan titkos alagút köti össze egymással, hogy a nagykövet és legközelebbi munkatársai veszély esetén a szomszédos épületbe menekülhessenek. Amikor a szövetségi titkosszolgálat munkatársa úgy akart bejuttatni engem a német követségre, hogy arról a követségi munkatársak ne szerezzenek tudomást, akkor a török követségre kellett mennem, ahová értem jöttek a föld alatti alagúton keresztül. Hasonló föld alatti összekötő alagutak más német követségeken is voltak (mindenekelőtt az arab és afrikai országokban, és ezeket az amerikai szolgálatok is használták, hogy bizonyos személyeket így csempésszenek ki az országból, de ez most nem fontos). Mindez nagyon izgalmas és titokzatos volt a számomra, de ha jobban belegondolunk, ez az egész inkább örült-ség. Pont olyan, mint a német vezető politikusok titkos találkozói, akik a Villa La Collinából komppal Belaggióba utaztak, hogy a Rockefeller Alapítványnál átvegyék az instrukciókat a különböző politikai kérdésekről. Csak később tudtam meg, hogy a Rockefeller Alapítvány a Trilaterális Bizottsághoz hasonló fiókszervezeteken keresztül vezető német újságírókat is megnyer magának: „fekete özvegyként” előbb szívességekkel szorosan a hálójába fonja őket, amíg már nincs többé menekvés. De erről egy másik fejezetben még lesz szó.

ÓCSKA TRÜKKÖK: ÍGY VERIK ÁT A HIRDETŐ ÜGYFELEKET

Az eddig vázolt módszerekkel az újságírás az olvasókat és a nézőket veri át. Ez az olvasók számára már most egyértelmű. Ne felejtkezzünk el azonban azokról sem, akik hirdetéseket adnak fel, és a befektetett pénz fejében valamiféle eredményt várnak. A hirdető ügyfeleket azonban, akik horror összegeket fizetnek az újságok hirdetési felületeiért, alaposan átverik. A nagy kiadóközpontok már régóta versenyeznek egymással a felületekért, a hirdetési árak pedig aszerint alakulnak, hogy mennyi a ténylegesen értékesített hirdetési felület. Ez a harc a ténylegesen értékesített hirdetési felület mennyiségek kapcsán a kiadókat olyan módszerekre sarkallja, amelyek engem már újságírói tevékenységem kezdetén is

megdöbbenettek, viszont ezek a szakmában akkoriban (és persze most is) nyilvánvalóan teljesen „rendben” voltak. Egy szakmai dologra gyorsan rájöttem: alig nyomtatták ki este a másnapi újságot, a kiadott példányok egy részét, amelyet bizonyos trükkökkel a marketingrészlegen keresztül felvásároltak, teherautóra pakolták, és 24 órán keresztül utaztatták ide-oda az országban. A következő napon pedig, amikor a „remittenda” (tehát azok a példányok, amelyeket a kereskedők a hivatalosan megjelent változathól nem tudtak eladni) visszaérkezett, a teherautóban folyamatosan utaztatott mennyiséggel együtt a zúzdában került.

Egyetlen szombati kiadás hirdetési oldalai – legalábbis akkoriban ez a hír járta – egy kiadó összes munkatársának négyheti bérét fedezték (ez ma már nem így van). Ezek gazdaságilag sikeres idők voltak, viszont a hátteret senki nem sejtette. Nagyjából még emlékszem rá, mennyire büszkék voltak a kiadóvezetők arra, milyen sok „ostoba” hirdető ügyfelet vertek így át. Ők ugyanis olyan „teljesen értékesített példányszámra” fizették a reklámköltséget, ami a valóságban nem létezett. A kilencvenes években az egyik délnémet újságkiadó vezető munkatársa egy hesseni kiadóhoz igazolt át, és bizonyítékokat mutatott be új főnökeinek arról, hogy a bajor kiadó a fent ismertetett módon miként növelte napról napra mesterségesen az egyik nagy német napilap állítólagosan értékesített példányszámát. A munkatárs arra számított, hogy új munkaadója majd megdicséri, és nyilvánosságra hozza a visszaélést. Nem gondolt azonban arra, hogy a hesseni kiadó pontosan ugyanígy járt el, így aztán a kompromittáló bizonyítékok a mai napig sem kerültek elő a páncélszekrény mélyéből.

Miután hézagosan emlékszem már csak ezekre az időkre, 2014. június 9-én felhívtam egy korábbi marketingvezetőt, aki régebben az egyik kiadónál dolgozott, ahol rálátása lehetett a hirdetési ügyekre. Megkeresésemre az alábbi írásos válasz érkezett: „Kedves Udo, tudod, hogy mindig megbíztam benned. Nos, valóban így történt. Három évvel halála előtt X-et (egy kiadó ügyvezetőjét) felkereste az XY újság munkatársa, aki az ilyen ügyekre vonatkozó bizonyítékokkal szerette volna kompromittálni korábbi munkaadóját. X ügyvezető akkoriban nem ment bele ebbe. Az üvegház tipikus esete, amelyben az ember maga is bent ül... Ettől függetlenül biztos forrásból tudom, hogy az XY kiadó még mai is naponta legalább 20 ezer pluszpéldány esetében alkalmazza az általad leírt módszert.”

Megkérdezhetik, hogy ebben a fejezetben – teljesen eltérően a könyv más részeitől – miért nem nevezem meg a személyeket és a cégeket? A válasz egészen egyszerű: közben egy másik könyvön is dolgozom egy nyugdíjas belső munkatárssal együtt a kiadói szakma piszkos ügyeiről. Így aztán nem lenne értelme az érintettek figyelmét az anyag teljes nyilvánosságra hozatala előtt felkelteni, és ezzel értékes munkaidőt vesztegetni ügyvédi és bírósági tárgyalásokra. A neves kiadók mindenesetre évek óta szisztematikusan becsapják a legnagyobb hirdetőket. A könyv nyilvánosságra hozatala után viszont hosszú évekre visszamenőleg óriási összegeket követelhetnek majd vissza tőlük.

A médiában azonban nem csak a kiadók követnek el csalásokat. Az átverés ott bujkált és bujkál ma is mindenhol a médiában – ahogy újra és újra belebotlottam. Tényleg minden sarkon ott van, a legszokatlanabb helyeken. Amikor Namíbiában először szálltam meg a fővárosban, Windhoekben, egy neves hotelben, az ágyamban egy számomra ismeretlen nő feküdt, és szemtelenül vigyorgott rám. A hosszú repülőút után idegesen mentem le a recepcióra, azt gondolva, hogy a szobámat hibásan kétszer adták ki. Csak miután másnap, amikor a kollégáim, akikkel együtt utaztam, megkérdezték, hogy „na, a tied milyen volt?”, jöttem rá, a hölgy nem véletlenül feküdt az ágyamon. Fiatal voltam és naiv. Meg kellett tanulnom, hogyan vesztegetik és vásárolják meg az újságírókat, és hogy milyen trükkök működnek a szakmában. Az út hivatalos, fizetett meghívás volt, ahová a FAZ küldött. Emlékeim szerint a programot valamilyen dél-afrikai utazási iroda fizette. Visszatekintve elmondhatom, hogy a minta később is egyértelműen ugyanez volt.

AZ ELHALLGATÁS SPIRÁLJA: AMI NINCS BENNE AZ ÚJSÁGOKBAN

Negyed századig tartott, amíg felszínre került a valóság, és hivatalosan is megerősítették azt. A szakmai szakszervezet több mint 25 év után, 2014 júniusában ismerte el, hogy a FAZ egykori háborús tudósítójaként hivatásom gyakorlása közben mérges gáz áldozatává váltam. Talán én vagyok az egyetlen még élő nyugati tanúja egy tömeges gáztámadásnak, amely során 1988 júliusában néhány óra alatt több száz embert öltek meg német mérges gáz alkalmazásával. Összességében valószínűleg ennél is sokkal

több emberről volt szó, és nyilvánvaló, hogy a „Schwefellost” nevű kénes mustárgáz ellen semmilyen gázmaszk nem nyújtott védelmet. Időközben 25 év után a CIA is nyilvánosságra hozott belső dokumentumokat erről az incidensről, amely során mérges gázt vetettek be.⁹³

Miért kezdem ezt a fejezetet ezzel a történettel egy olyan könyvben, amely a német médiáról és az ott megjelent tudósítások valóságtartalmáról szól? Azért, mert ez is tipikus példája annak, hogyan működik a politika és a média Németországban. Ha valaki mélyen beleásza magát a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* archívumába, amelynek akkoriban én is a tudósítója voltam, egy cikket találhat a nevem alatt a következő címmel: „Zubaidatban eltakarítják az összecsapás nyomait”.⁹⁴ Az időközben nyilvánosságra hozott CIA-s archív dokumentumokban további bizonyítékokat is találhatunk arra, ami német részvétellel az iraki harctéren történt.⁹⁵ Továbbá egy kis fotó is szerepel a cikkem mellett, rövidke képaláírással. Ennyi. Ha valahol a világban német gyártmányú mérges gázzal embereket gázosítanak el, akkor azt gondolhatnánk, hogy jól informált polgároként erről hírt kellene hallanunk. A valóság azonban teljesen másként fest. Még mindig megvannak azok a színes fotóim a tömeges gáztámadásról, amelyeket eddig sehol sem hoztak nyilvánosságra. Pontosabban: egy

⁹³ Időközben a külföldre irányuló tevékenységért felelős amerikai titkosszolgálat, a CIA is közzétett egy jelentést saját honlapján, amelyben szerepel az akkori besorolás szerint C-kategóriás fegyver és mustárgáz 1988. júliusi bevetése (az akció, ahová a FAZ engem küldött). Forrás: https://www.cia.gov/library/reports/general-reports-1/iraq_wmd_2004/chap5.html A jelentés az „Iraq’s Chemical Warfare Program” (Irak kémiai hadviselési programja) címet viseli, és a következőket tartalmazza 1988 júliusáról, idézem: „July 1988 South-central border – Mustard & nerve agent, 100s or 1,000s Iranian casualties.” (1988. július, déli középső határ – mustár- és ideggáz, több száz vagy több ezer iráni áldozat). Az 1988 júliusában (ekkor kizárólag Zubaidatban volt összecsapás, amelyről én is tudósítottam) említett bevetett mérgező „mustard & nerve agent”, azaz mustárgáz. Az irániak ellen Zubaidatban indított mérgesgáz-támadást a *Los Angeles Times* is említette mintegy mellékesen 1988 augusztusában, lásd: http://articles.latimes.com/1988-08-28/news/mn-1725_1_poison-gas

⁹⁴ FAZ, 1998. július 19-i szám.

⁹⁵ Ott így áll: „July 1988 South-central border – Mustard & nerve agent, 100s or 1,000s Iranian casualties.” Forrás: https://www.cia.gov/library/reports/general-reports-1/iraq_wmd_2004/chap5.html

egészen jelentéktelen képtől eltekintve nem lehetett nyilvánosságra hozni ezeket. Akkori felettesem, a külpolitikai rovat felelős munkatársa, Fritz Ullrich Fack legalábbis nem akarta ezt. Ehelyett a fotókkal a Vegyipari Szakmai Szövetséghez küldött, miután visszatértem a harcterről. Egy rövid, mínuszos hír egy mérgesgáz-bevetésről, egy jelentéktelen fotó a FAZ-ban, ennyi jelent meg. A FAZ kiadójának utasítására nem adhattam tovább más kiadóközpontoknak sem a fotókat, amelyeknek nálam voltak a közlési jogai. Akkoriban a *Stern* meg akarta venni a fotósorozatot. De az állásomba került volna, ha odaadom nekik. Akkor úgy tűnt nekem, hogy az ügyről a nyilvánosság a lehető legkevesebbet tudhatta csak meg.

Ezt már akkor is sejtettem, amikor még Irakban voltam, és magam is a gázmérgezés fizikai következményeivel küzdöttem. Nagy erőfeszítéssel igyekeztem teljes részletességgel beszámolni arról, milyen elképzelhetetlen dolgok történtek ott. Emberek holtteste borították a harcmezőt, akiknek a mérgesgáz-támadás után a rekkenő hőségben szemükön, orrukön és szájukon át folyt ki az agyuk. Az irakiak bulldózerekkel, amelyek történetesen szintén német gyártmányúak voltak, összekotorták, és sivatagi homokkal borították be a hullahegyeket. Akkoriban még nem voltak mobiltelefonok, internet, és műholdas összeköttetés sem állt rendelkezésemre. Súlyos egészségügyi károsodást szenvedtem, és pokoli szenvedés volt a harcterről a Bagdadig vezető út. Ennek ellenére telefonon még aznap leadtam a teljes, minden részletre kitérő jelentésemet. Amikor ma visszaolvasom mindazt, ami ebből az FAZ-ban megjelent, csak fogom a fejemet. Visszatérésemkor akkori kollégám, Klaus Dieter Frankenberger a szerkesztőségben tájékoztattott arról, hogy a hírosztályon ő dolgozta át a jelentésemet, és mind kivette belőle a szörnyű részleteket. Mint mondta, az elgázosított emberek kifolyó agyveleje nem illik a FAZ-hoz, és az újság olvasóit nem terhelhetjük ezekkel a gusztustalan részletekkel. Csak 1990 őszén, mintegy két évvel a FAZ-ban megjelent tudósításom után tartóztatták le azokat a német háttéremberek, akik segítséget nyújtottak az irakiaknak a mérges gáz előállításában.⁹⁶

⁹⁶ Lásd erről Hans Leyendecker cikkét „Die Giftgaslieferungen an den Irak waren kein Zufall” (Az iraki mérgesgáz-szállítmányok nem véletlenül történtek) címmel, a következő címen: library.fes.de/gmh/main/pdf-files/gmh/1991/1991-03-a-200.pdf

2013. december 19-én, 25 évvel a gáztámadás után újra írtam Facknak, a már régen nyugdíjban lévő korábbi FAZ-szerkesztőnek, hogy megkérem, adjon magyarázatot akkori döntésére. Többek között ezt írtam neki:

„Az Ön utasítására visszatérésem után azonnal a Vegyipari Szakmai Szövetség elé kellett tárnom a gáztámadásról általam készített számos felvételt. Ennek egyik tagszervezete – emlékeim szerint – nem sokkal az esemény előtt szállította az irakiaknak a mustárgáz alapanyagait, amellyel az irániakat elgázosították. A FAZ-ban akkor csak egyetlen, meglehetősen ártalmatlan kép jelenhetett meg a borzasztó képsorozatból, amelyet a harctéren készítettem az elgázosított iráni áldozatokról, mert a FAZ álláspontja szerint a felvételek nem kerülhettek az olvasók elé.

Az egykor FAZ-szerkesztő a mai napig nem tudta, vagy nem akarta ezt megmagyarázni nekem. Fél évszázaddal a zsidók elgázosítása után újra embereket öltek meg ilyen módon. Tudomásom szerint német részvétellel, miközben a média az egész témát a legmesszebbmenőkig elhallgatta.

Német kancellárok kértek Izraelben bocsánatot azért, hogy a nácik generációkkal ezelőtt zsidókat gázosítottak el. Német kancellárok térdeltek le Párizsban és Varsóban, hogy bocsánatot kérjenek szomszédjainktól olyan háborúkért, amelyek nemzedékekkel ezelőtt zajlottak. Hogyan lehetséges akkor, hogy német politikusok és médiumok a jelenben csak lapítanak, amikor irániakat gázosítanak el német mérges gázzal? Hallottak már valaha is arról, hogy Kohl, Schröder vagy Merkel kancellárok bocsánatot kértek az iráni néptől? Pedig német gyártmányúak voltak azok a nagy teljesítményű gyártósorok is, amelyekkel a mérgesgáz-gránátok hüvelyét elkészítették Irakban, csakúgy, mint a lost, tabun és szarin típusú mérges gázok kémiai alapanyagai is. Ezeket az anyagokat „növényvédőszer” név alatt szállítottuk le egyenesen a konfliktuszónába. Úgy tettünk, mintha az irakiak a sivatag közepén több ezer tonna növényvédőszer akartak volna szétszórni. Hazugok vagyunk.

A mai napig állandóan vannak olyan dolgok, legalábbis ez a személyes benyomásom, amelyekről a nyilvánosság semmiképpen nem értesülhet. Ez a benyomásom később csak tovább erősödött a Gruner + Jahr Kiadónál. 2005 novemberében írtam egy tudósítást „A berlini alvilág arisztokráciája” címmel. Ebben a berlini éjszakai élet egykori királyának számító

Steffen Jacob számol be arról, miként indult a „karrierje”, azáltal, hogy egyik első kuncsaftja az akkori berlini polgármester, Willy Brandt volt, aki egy bizonyos szakma „készséges hölgyeit” vette igénybe rajta keresztül. Steffen Jacob – aki sok évvel később, 2014 augusztusában halt meg –,⁹⁷ mindenáron rá akart venni, hogy segítsék neki a háttérből megírni az emlékiratait. Nagy rajongója volt a szakmai könyveimnek, és abban reménykedett, hogy a Gruner + Jahrnál megjelenő tudósításom mellett más felületen, így könyv formájában is megörökítheti „felemelkedését” az éjszakai életben. Ez az ember, aki súlyos összegeket keresett a könyvnyű nőkkel, egy teli bőrönd köszönőlevelet gyűjtött össze, amelyek sok kínos ügy kiindulópontjai lehettek volna. Az egyik levelet egy volt védelmi miniszter írta. Az ismert politikus megköszönte a „kellemes estét.” Steffen Jacob elmondta nekem azt is, ami nem szerepelt a levélben: állítása szerint a miniszter azt kedveli, ha üvegekkel kínozhatja szexuálisan a nőket. Nem tudtam, elhiggyem-e neki a dolgot, vagy nem, mert a részletek teljesen hihetetlenül hangzottak számomra. Olyan szélsőséges kicsapongásnak tűnt ez, ami csak akkor jutott eszembe, miután évekkel később nyilvánosságra kerültek Dominique Strauss-Kahn, a Nemzetközi Valutaalap vezetőjének piros lámpás kiruccanásai és az állítólagos nemi erőszak ügye. Teljesen nyilvánvaló volt, hogy Steffen Jacob nagyon sok embert tartott a markában. A német miniszterek féltrelepéseit ugyanis nem ők maguk, és nem is az adófizetők finanszírozták, hanem egy német fegyvergyártó konzern lobbistáinak berlini irodája. Steffen Jacob megmutatta nekem a megfelelő bankszámlakivonatokat. Ragaszkodott ahhoz az állításhoz is, hogy az ilyen „szolgáltatásokat” gyakran teljesen hivatalosan leadózták. Steffen Jacob mesélt az egyik párt főtitkáráról, a berlini CIA-kirendeltség vezetőjéről, és egy német védelmi miniszterről, akik mind ilyen hölgyekkel szórakoztak nála. Megmutatta a vonatkozó köszönőleveleket is. Vannak egyes embereknek, akiknek semmi nem túl kínos. Az idő tájt, amikor a tudósítást írtam, Steffen Jacob egyes információk szerint a külügyminisztériumot, a Szövetségi Bűnügyi Hivatalt és ezek vendégeit is kiszolgált. Egy másik informátor egy játszóteret mutatott nekem a berlini Fuggerstrassén, amely mellett a férfiak lassan elhalad-

⁹⁷ Lásd: <http://www.berliner-kurier.de/kiez-stadt/steffen-jacob-der-leise-tod-des-puff-prinzen-vom-stutti,7169128,28124090.html>

va gyerekeket választhattak ki maguknak, akiket ezután szexuális aktus céljából egy „védett házba” szállítottak. Egy berlini fotós, Ali Kepenek néhány ilyen esetet részletesen is látott, ugyanis az ő feladata volt, hogy Steffen Jacob és más alvilági titánok állításait képekkel illusztrálja.⁹⁸ Nem tudom, Ali Kepenek hány képet tartott meg ezek közül. Egy lengyel, fárut importáló kereskedő azt is elmondta az olvasóknak, hogyan működik az illegális fegyverkereskedelem Berlinben, és kik az ügyfelek. Frank Warneck, a Hells Angels csoport egyik tagja, akit „Wanne” néven is ismernek, ugyancsak kipakolt a bíróság előtt. Akkori találkozónkon ezek voltak az utolsó szavai: „A lelkiismeret ott tud működni, ahol ismeret van. De vajon az olvasóitok tényleg tudni akarják mindezt? Kíváncsi vagyok, hogy megjelenik-e az anyag.”

Nos, igaza lett, a mai napig nem jelent meg sehol. A kutatás sok pénzbe került, viszont a tanúk, akik Willy Brandtról és a prostituáltakról, vagy ismert politikusokról mint pedofilokról számoltak be, megrengethették volna az egész politikai életet. A történet így aztán eltűnt az archívum süllyesztőjében. Személyes véleményem szerint – és ebben akár tévedhetek is –, a Gruner + Jahr Kiadó nem igazán akarta ezeket a témákat. Ez a néhány személyes élmény legalábbis azt bizonyította előttem, hogy a nagy kiadókörzpontok bizonyos témákra nem szívesen „vetik rá magukat.” Ennek okai különbözőek lehetnek. Így azonban nem teljesen tükrözi vissza a valóságot az, amit látunk, hallunk vagy olvasunk.

Amikor Elisabeth Noelle-Neumann, az Allensbach Közvéleménykutatási Intézet alapítója látogatást tett a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* szerkesztőségében, ezt mondta nekem: „Az emberek fejében ma gyakran nem a valóság, hanem a médiumok által létrehozott, szerkesztett valóság rögzül.” A hölgy a kilencvenes években gyakran volt a FAZ szerkesztőségének vendége. A kommunikációtudomány 94 évesen elhunyt professzor asszonya világszerte elismert véleménykutatónak is volt, ám nem sok örömét lelte ekkoriban a német médiában. Sok újságíró bírálta amiatt, mert egyszer ki merészelte mondani azt, ami Németországban a mai napig tabunak számít: újságírók egy szűk csoportja szisztematikusan befolyásolja és irányítja az embertömegeket. Noelle-Neumann az „elhallgatás spiráljának” nevezte azt, amikor a tömegmédiát, köztük a televíziót is, a kisebbség-

⁹⁸ Lásd <http://www.alikepenek.com/>

gi véleményt nyilvánosan úgy állítja be, mintha az a többség véleménye volna. Az emberek tartanak a társadalmi elszigetelődéstől, így amikor hallják ezeket a véleményeket, nem mernek felhördülni, inkább egyszerűen hallgatnak. Az „elhallgatási spirál”, amelyet Noelle-Neumann kommunikációs kutatásai már a hetvenes években tudományos elméletként megfogalmaztak, az időközben eltelt évtizedekben sokkal hatalmasabb és gonoszabb démonná vált, és ez a nap minden percében a markában tart és manipulál minket, polgárokat.

És ez a démon hazudik is. Mindenekelőtt a háborúkról. A libanoni polgárháború (1975–1990) óta, amikor a tévénézők estéről estére a legújabb felvételekre voltak kíváncsiak a Bejrútban zajló városi harcokról, a televíziós újságírók között minden országban meghonosodott a tudósítás egy kényelmes formája: a riporter összebarátkozik az egyik polgárháborús frakcióval, átad nekik egy televíziós kamerát, ők pedig fizetség ellenében házhoz szállítják a legújabb felvételeket. Ezután a riporter odaáll néhány harcias külsejű álarcos fegyveres mellé, egy kiégett rom, mint díszlet előtt – amelyet némi benzinnel újra és újra füstölgő állapotba lehetett hozni –, gépfegyverropogás közepette máris helyszíni német tudósítóként jelentkezhet be a nézőknek, „a hadszíntérről”. Mindenki elégedett lehetett: a német televíziók első osztályú képanyagot kaptak, a nézők borzongtak attól, hogy a tudósítók milyen merészséget vállalnak azért, hogy elkészíthessék nekik a rémisztő háborús különkiadást, a polgárháborús milíciák statisztái pedig újabb napra elegendő pénzhez jutottak, amiből cigarettát és alkoholt vásárolhattak.

E könyv szerzője a világ számos háborús övezetében járt – Afganisztántól Angolán és Kongón át egészen Irakig és Iránig. Mindig belebotlottam tévés forgatócsoportokba, akik egy kanna benzinnel a kezükben a lehetőségeket vadászták, hogy – kellő távolságra a valódi harcoktól – rég kiégett harci járműveket gyűjtsanak fel újra, és azokat díszletként használva felvételeket készítsenek. Egész komoly kis színműveket mutattak be: a tudósítók behúzták a nyakukat, idegesnek tunk és összerezentek, ami néhány méter távolságból nagyon viccesnek látszik, és csak akkor tűnik hitelesnek, ha az ember megnézi a készre vágott tudósítást. A hanghoz ugyanis később gépfegyverből leadott lövéseket kevernek, egyes esetekben még aknagránát morajlását is. Nos, ilyen „hősök” vannak a német adóknál. Ők különleges érdemeikre való tekintettel már rég a csatorna

vezetőségéhez tartoznak, olyannyira, hogy nem is illendő megnevezni őket. Mások viszont elszenvedték annak következményeit, amikor hasonló plágiumok kapcsán lelepleződtek.

Akkoriban inkább nem írtam le a személyes tapasztalataimat az ilyen szituációkról, még akkor sem, ha érintve voltam. Valószínűleg nem festett volna jól, ha a FAZ olvasói számára valóságghűen tudósítok arról, amint egy Kalasnyikovval és egy töltényövnnyi lőszerrel felfegyverezve utazgatók Afganisztánban, amikor onnan tudósítottam. Pedig fényképeim is vannak erről. A német ajkú olvasó, aki egy békés világban kényelmesen ült a reggeli kávé mellett, nem értette volna meg akkoriban, hogy az afganisztáni háborús övezetben (jóval azelőtt, hogy az első nyugati katonák megjelentek volna), „hitetlen” külföldiként az ember szabad préda volt, amelyre a mudzsahedek előszeretettel lőttek is. Néhány célzott sortűzzel egész jól távol tudták tartani az ilyen kéretlen idegeneket. Egészen biztosan egy napot sem éltem volna túl, ha borotvált arccal utazgatók arrafelé. Ezért a nyugat-afganisztáni Herát városában, Ismail Khan mudzsahedin vezető előtt színleg áttértem az iszlámra, aminek a híre elég gyorsan elterjedt a harctéren a mudzsahed katonák között. Voltak, akik nem hallottak erről, és szórakozásból rám lőttek, de őket fegyverrel távol tudtam tartani magamtól. Más újságírók azonban bajba jutottak, akik nem fogták fel, hogy iszlám területen vannak, ahol zavargások zajlanak, és a tudósítóknak egyedül, védelem nélkül kell mozogniuk, úgy, hogy közben akár fegyverrel is védeni kell magukat. Daniel Pearl amerikai újságíró például nem értette meg, hogy polgárháborús övezetben az ember soha nem bízhat meg a háborús felekben. Ő azonban mindig teljesen megbízott ezekben az emberekben. A muszlimok aztán később élve lefejezték, amit le is filmeztek, és feltettek az internetre.⁹⁹ A svéd Nils Horner sem védte magát soha. Mindig fegyvertelen volt, és nem akart még fegyveres kíséret sem. Iszlám fanatikuskok Kabulban lőtték le.¹⁰⁰ Ugyanígy járt két francia riportert is Maliban.¹⁰¹ A kelet-vesztfáliai német fotóst, Anja Niedringhaust –

⁹⁹ Lásd http://www.liveleak.com/view?i=01e_1175818014

¹⁰⁰ Lásd <http://www.theguardian.com/world/2014/mar/11/journalist-shot-dead-afghanistan-kabul>

¹⁰¹ Lásd <http://www.aljazeera.com/news/africa/2013/11/two-french-journalists-executed-mali-2013112174124558898.html>

sok más emberhez hasonlóan – Afganisztánban egyszerűen lelőtték.¹⁰² Az ilyen országokban ez a mindennapi valóság. De a mi médiumaink inkább másfajta képet szeretnek terjeszteni. Én magam 1987-ben tanultam meg, hogy a háborús övezetekben senkiben se bízzak. Az angolai háborúban a nyugatbarát bozótharcos, Jonas Savimbi egyik táborában voltam, amikor a *Quick* folyóirat egyik német újságírója félig szórakozásból felém dobott egy kézigránátot, amelyek egyébként szanaszét heverték a táborban, viszont korábban kihúzta belőle a biztosítószeget. Meg volt győződve róla, hogy a bozótharcosok táborában nem heverhetnének szanaszét valódi, éles kézigránátok. Ez a gránát azonban éles volt, és másodperceken belül fel is robbant. Szerencsére még előbb félre tudtam dobni, majd homokzsákok mögött a földre vetettem magam. A *Quick*-újságíró ebben a pillanatban egy fekete-fehér képet kattintott rólam, amiről ma is van egy másolatom. Egész életemben arra emlékeztet, hogy sose bízzak meg idegenben háborús övezetben.

EGYSZER FENT, HOLNAP LENT: KIVÉGZÉSEK A MÉDIÁBAN

Amint látni fogjuk, a média és az újságírók a nap minden percében igyekeznek manipulálni bennünket. Mindenhol. Az agyunk időközben már hozzászokott ehhez. Tudjuk, hogy a média gyakran hazudik. Akkor válik ez igazán pusztítóvá, amikor a manipuláció célja, hogy érzelmileg is megmozdítson vagy befolyásoljon minket. Amikor az állam a háttérből arra használja az újságírókat, hogy pletykákat terjesszenek.

Ezt éltem át abban a pillanatban, amikor azok a titkosszolgálatok, amelyek a FAZ-nál eltöltött időm alatt információkkal láttak el, egyszer csak „lekapcsoltak.” 2003 végén otthagytam a FAZ-t. 2004 elején tartottam Drezdában egy előadást, ahol megtudtam, hogy a rendőrség és az ügyészség a több száz kilométerre levő lakásomban éppen házkutatást tart. Mégpedig „államtitok megsértésének gyanúja” miatt. A hír mindenhol megjelent, a *Tagesschaute*ól kezdve a *Spiegelig*.¹⁰³ A FAZ így számolt be erről: „Átkutatták egy terrorszakértő lakását”. Az írás név szerint is

¹⁰² Lásd edition.cnn.com/2014/04/04/world/asia/afghanistan-journalists-shot/

¹⁰³ Lásd <http://www.spiegel.de/panorama/verdacht-auf-geheimnisverrat-razzia-beim-terrorexperten-ulfkotte-a-293459.html>

hivatkozott rám. Egy csapásra bűnözővé váltam és nem csak a szomszédjaim szemében. Meglepett, hogy amit tegnap még az állam támogatott – vagyis a bizalmas dokumentumok átvétele és értékelése – hirtelen büntetné vált. Aztán nagyon lassan felfogtam, hogy egyszerűen hiteltelenné akarnak tenni a nyilvánosság előtt, és „le akarnak kapcsolni.” Jelzés volt mindazok felé, akik eddig információval láttak el: mostantól Ulfkotténak vége. Utólag értettem csak meg a dolgot. Egyet viszont azóta sem értek: sem a *Tagesschau*, sem a *Spiegel* a mai napig nem számolt be arról, hogy megszüntették ellenem a büntetőeljárást. Sem államtitok megsértése, sem más bűncselekmény nem történt. Ezek szerint nyilvánosan ki lehet végezni embereket – legalábbis a cikkeket akkor így éltem meg –, majd nem szükséges ezt utólag jóvátenni. Fontos, hogy az olvasók – az én jelentéktelen ügyemtől függetlenül is – megtudják ezt. Mostanában mindig mosolyognom kell, amikor politikusokról jelennek meg leleplező anyagok a médiában, vagy hirtelen minden újság arról számol be, hogy valakinél valamilyen vád miatt házkutatást tartottak. Ezeknek a cikkeknek más oka is van, ahogy azt megtapasztaltam. Az újságírókat pedig nem kötelezi semmi, hogy az igazságról is beszámoljanak, vagy arra, hogy rehabilitálják azokat, akiket kivégeztek. Szégyenteljesnek tartom, hogy a FAZ, amely 2004-ben (tényszerűen) beszámolt a nálam tartott házkutatásról, később nem rehabilitált engem, miután megszüntették a büntetőeljárást, és a mai napig nem kért elnézést tőlem ezért az ügyért. Ugyanakkor igyekeztem, hogy ebben a könyvben még a FAZ-zal kapcsolatban is tényszerű maradjak. Természetesen nem lepott meg, hogy Stefan Niggemeier médiaújságíró egy másik esetben azt írja, hogy a „FAZ elhallgatja az olvasói elől az indokolt bírálatot”.¹⁰⁴ Niggemeier beszámolt arról, hogy a kereszténydemokraták ifjúsági szervezete, a Junge Union egyik vezetője saját FAZ-előfizetését az egyoldalú tudósítások miatt mondta fel.¹⁰⁵ Ma már jól értem, hogy miért.

Apropó: különösen közeli kapcsolatot ápoltam a kereszténydemokrata Bernd Schmidbauerrel azokban az években, amikor az akkori elit el-

¹⁰⁴Idézet forrása: <http://www.stefan-niggemeier.de/blog/faz-was-wissen-professoren-schon-vom-geldverdien/>

¹⁰⁵Lásd <http://www.stefan-niggemeier.de/blog/faz-was-wissen-professoren-schon-vom-geldverdien/>

árasztott különböző titkos anyagokkal. 1998-ig Schmidbauer volt a kancellária titkosszolgálati koordinátora. Más cikkekben már írtam arról, miként zárta rám az ajtót a kancellárián, hogy nyugodtan végig tudjak nézni titkosnak minősített dokumentumokat, és azokból a legfontosabb pontokat ki tudjam írni magamnak. Később ilyen dokumentumokat futárral kézbesítettek a számomra, vagy kézben adták át ezeket.

A dokumentumok közül, amelyeket a házkutatásnál lefoglaltak, több Schmidbauer irodájából származott. Rajtuk volt az aláírása, így közvetlenül vissza lehetett vezetni őket hozzám. Az ügyészséget, amely akkoriban „államtitok megsértésének” gyanúja miatt nyomozott ellenem, ez egyáltalán nem érdekelte. Schmidbauer jogi értelemben viszont áruló volt.

Nagyon jól emlékszem arra, amikor egy beszélgetős műsorban, élő felvétel közben dokumentumokat vettem elő a táskámból, mert a vita egyik fordulójában kétségbe vonták, hogy a titkosszolgálati nyilatkozatok valóban a titkosszolgálatoktól kapom. Önkényesen a táskámhoz kaptam, és egy halom dokumentumot tartottam a kamera elé. Legfelül, ahogy később a lefotózott és felnagyított tévéképernyőn látszott, egy olyan mappa volt, amely Schmidbauer irodájából származott, saját jelzésével ellátva. A kancellárián kitört a pánik. Attól tartottak, hogy az ellenzék eljárás indít Schmidbauer ellen, aki az Első Osztályú Szövetségi Szolgálati Kereszt kitüntetésre volt, és felmerült, hogy az ügy miatt akár a parlamenti képviselői mentességét is elveszítheti.

Megdöböntő módon semmi ilyesmi nem történt. Egyik legmagasabb rangú forrásom, Bernd Schmidbauer, nyilvánvalóan teljesen védett volt. Ma már ő is a tisztes nyugdíját élvezi és tiszteletbeli elnöke a Szakszerű Természet- és Művészetvédelmi Szövetségnek (BNA), amely az állattenyésztők és növénytermesztők egész országára kiterjedő ernyőszerkezete. A tanulság azonban megmarad: bizonyos emberek bűncselekményeket követhetnek el, mégis megkapják az Első Osztályú Szövetségi Szolgálati Keresztet. A cinkosaik pedig olyanok, mint a figurák a sakktáblán. A mi „minőségi médiumaink” pedig önként együtt játszanak velük. Ez is újabb bizonyíték arra, hogy a demokrácia és a jogállam csak látszat.

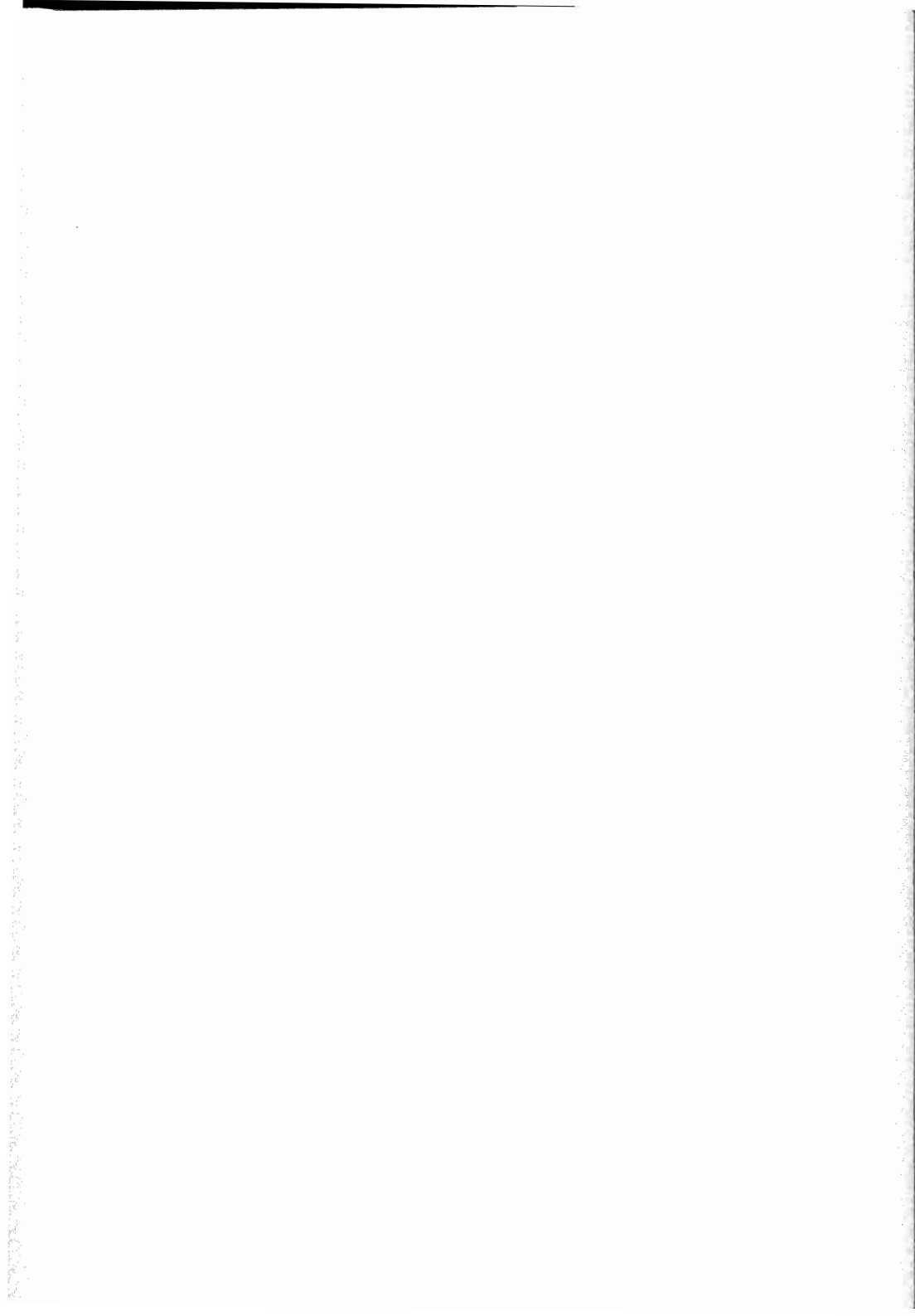
A „Titkosszolgálatok markában” című fejezetben beszámolok arról, hogy a nyolcvanas években még egyetemistaként (tudtomon kívül) a BND egy professzoron keresztül szerveztem. 1999-től kezdve én magam is megbízott óraadó voltam egy egyetemen, mégpedig Lüneburgban.

Itt éveken át biztonságmenedzsmentet tanítottam a közgazdasági tanszéken. Ennek során pedig más referensekkel együtt (mint Rolf-Wilhelm Dau, a Phillips egykori biztonsági főnöke), titokban egyetemistákat választottunk ki, akik a személyiségük, politikai beállítottságuk és képességeik alapján érdekesek lehettek a titkosszolgálat számára. Ezt a feldeleitő munkát a szemináriumaimon egyszerűen meg lehetett valósítani. A szemináriumokon sokat beszéltünk a politikáról, szerepjátékokat játszottunk, miközben játékosan kikérdeztem őket a hobbijaikról és személyes beállítottságaikról is. Sok diákom ma is jól emlékezhet rá, hogy egyszer megnéztünk egy James Bond-filmet, amely után megkérdeztem őket, ki tudná elképzelni, hogy később egy titkosszolgálatnak dolgozzon. Akkor mind nevettek. A diákok mindezt roppant viccesnek találták. Senki nem sejtette az igazságot. A BND azonban mégis ezt akarta, az egyetem pedig támogatta. Sok évvel később mindez egy azonnal érthető és világos jelzéssel ért véget: a már említett házkutatásokat a Lüneburgi Egyetemen is elvégezték. Az állami ballonkabátosok, akik „le akartak kapcsolni”, megjelentek az egyetem rektorának irodájában is, és bejelentették, hogy nyomozás folyik ellenem „államtitok megsértésének” gyanúja miatt. Ettől a pillanattól kezdve megvetés fogadott az egész campuson. Visszavonták oktatói megbízásomat. Azóta már más egyetemi tanárok rég átvették a korábbi feladatkörömet, amely során a diákok titkosszolgálati alkalmasságát vizsgáltam azok tudta nélkül. Nos, így megy ez Németországban. Persze minderről nem lenne szabad beszélni sem.

2. fejezet

MÉDIUMAINK: EGYFORMÁK, ENGEDELMESEK, ÉS NEM SZERETNEK KUTATNI

Az ebben a könyvben név szerint említett személyek valamennyien vitatják azt, hogy ragadós, polipszerűen összefonódott kapcsolatban állnának az elit szervezetekkel. Vitatják, hogy lobbisták lennének, és azt is, hogy az elithez való közelségük miatt „korrumpálhatók” volnának. Sőt, azt is vitatják, hogy újságírókként az említett csoportokhoz való közelségük miatt elveszítették volna szakmai rámenősségüket. Vitatják, hogy ez a közelség bármilyen hatással lenne a tudósításaikra.

THILO SARRAZIN: ELÍTÉLIK A NÉP HŐSÉT

Az újságírás gonosz démonát könnyen leleplezhetjük az ismert szerkesztőségekben. Vegyük csak példaként Thilo Sarrazin állításait. A komoly közvélemény-kutatások eredményei alapján a német polgárok több mint kétharmada (70 százaléka) egyet ért Sarrazinnal.¹ A válaszok alapján Sarrazin egyfajta „népi hős”. Médiúmink azonban pont ennek az ellenkezőjeként állítják be – mintha maga lenne a megtestesült gonosz. Pusztán amiatt, mert ki meri mondani azt, amit a többség gondol. A *taz* Sarrazint „demagógnak” nevezi,² a *Kölner Stadt-Anzeiger* szintén,³ a német rádió pedig „jobboldali populista” bélyeget nyomott rá.⁴ Mely Kiyak újságíró úgy mutatta be Sarrazint, mint egy „pösze, dadogó, rángatózó emberi karikatúrát”, akinek az arca jobb oldalon részlegesen lebénult.⁵ Médiúmink „pösze, dadogó, rángatózó emberi karikatúráként” csúfolják ki azt az embert, aki nyíltan fel mer szólalni arról, amit a többség gondol. Komolyan mondom: azt az embert, aki a közvélemény-kutatások alapján a nép hőse, országszerte az összes médium pellengérré állította. Az e mögött megbúvó manipuláció gonosz démona ma már ott pöffeszkedik szinte az összes szerkesztőségben. A *Die Zeit* című hetilap teljesen komolyan feltette a kérdést, vajon szabad-e egyáltalán foglalkozni Thilo Sarrazinnal a médiában, mondván: „nem pont így terjesztjük azokat a gondolatokat, amelyeket manapság minden újságíró és politikus egyértelműen elítél? Hát igen, ezzel szívességet teszünk Thilo Sarrazinnak, aki a legjobb úton

¹ Lásd <http://www.n-tv.de/politik/21-Prozent-fuer-die-Gruenen-article1440946.html>

² Lásd <http://www.taz.de/!S7865/>

³ Lásd <http://www.ksta.de/debatte/kommentar-zu-sarrazin-der-zwaghafte-demagoge,1S188012,12644874.html>

⁴ Lásd http://www.deutschlandradiokultur.de/rechtspopulismus-sarrazin-will-antabus-ruehren-die-in.954.de.html?dram:article_id=278802

⁵ Lásd <http://www.tagesspiegel.de/weltspiegel/verstoss-gegen-persoenslichkeitsrechte-thilo-sarrazin-gegen-die-taz/8653894.html>

halad afelé, hogy a nép hőse váljon belőle...”⁶ Persze, miért is szabadna megengedni, hogy Németországban a nép többségének a véleménye a médiában is megjelenjen, vagy képviselve legyen?

A német nyelvterület az újságok, televíziós csatornák és más médiafelületek igen széles választékát kínálja, amelyek állítólag mind különböző véleményeket képviselnek. A szélsőbaltól a szélsőjobb. A mai újságírók állítólag teljesen függetlenek azoktól az emberektől és témáktól, amelyekről tudósítanak. Állítólag kötelesek az objektív igazságot közvetíteni. Ám, ahogy Önök hamarosan látni fogják, ez pusztán illúzió csupán.

Illúzióknak az olyan érzéki csalódást nevezzük, amikor valami mást fogunk fel, mint ami a valóságban ténylegesen létezik. „Minőségi médiumaink” mesterei annak, hogyan keltsenek érzéki csalódásokat. Csak tettetik előttünk, mintha különböző véleményeket, függetlenséget és a valóságon alapuló tudósítást képviselnék. A valóságban azonban a média manipulálja és dezinformálja a polgárokat, miközben úgy irányítja őket, ahogy azt a mindenkorai politika szeretné.

PROPAGANDA: JÖNNEK A BALKÁN POROSZAI

2014. január 1-vel a német munkaerőpiacot megnyitották a bolgár és román bevándorlók előtt. A téma igen nagy vitát gerjesztett, és elhangzottak olyan vélemények, amelyek a német szociális rendszert kihasználó „szegénységi migrációra” figyelmeztettek. A kancellár asszony azonban nem volt elragadtatva ettől a vitától. A média egyből megértette a kikacsintást. Rögtön elindult egy cikkhullám, amely a románokat és a bolgárokat igen szorgalmas embereknek mutatta be, akik semmit nem vesznek ki a szociális ellátások pénzeszsákjából, sőt, inkább töltik bele a pénzt. A *heute-journal* minden más udvaroncon túltett a politikailag korrekt tudósításában: egyenesen a „Balkán poroszainak” nevezte a románokat és a bolgárokat. A nézők csak ámulva hallgatták, hogy „aki megnézi a munkaerő-piaci statisztikákat, látni fogja, ez bizony így van. A bevándorolt románok és bolgárok között ráadásul alacsonyabb a munkanélküliségi ráta, mint a teljes

⁶ Idézet forrása: <http://www.zeit.de/2010/36/01-Sarrazin>

népességben.”⁷ Állítólag alaptalan félelmeket gerjesztettek azok a hírek, miszerint a román és bolgár polgárok elárasztják a német szociális ellátó rendszert. Az aggódók megnyugtatóására a *heute-journal* még azt is elmondta, hogy „a legtöbbjük olyan piaci réseket tölt be a német munkaerőpiacon, ahol hiányzik a szakképzett munkaerő.”⁸ Az állami propagandaadó, a ZDF a dezinformációs és propaganda-hullám élharcosa lett, amellyel semlegesíteni akarják a németekben a félelmet új honfitársaikkal szemben. Voltak olyan műsorok, amelyek nagyon szorgalmasnak állították be a román és a bolgár népet, olyan közösségnek, amelyben a német átlagnépességgel összehasonlítva kifejezetten ritka a munkanélküliség.⁹ Az összes – de tényleg az összes – német médium átvette, és érdemi vizsgálat nélkül továbbterjesztette ezt. Végére is az adatok, amelyeket a *heute-journal* bemutatott, közvetlenül a szövetségi kormánytól származtak. Mindez röviddel a 2014-es európai és önkormányzati választások előtt történt. Fenn kellett tartani a polgárok jó hangulatát. Azokban a napokban még az olyan neves gazdasági újságok, mint a *Handelsblatt* is ezt terjesztették, például a „Bolgárok és a románok: elmaradt a népvándorlás” című cikkben.¹⁰ És miután a témáról egyáltalán nem kívántak vitatkozni, rögtön nyelvi akadályokat is emeltek ezzel szemben: a „szegénységi migráció”¹¹ és a „szociális turizmus”¹² kifejezéseket az „évszótokszavai” címre jelölték. A *Tagesschauban* a nyelvi rendőrség tagjai főműsoridőben magyarázták el nekünk, miért nem szabad ilyen szavakat használnunk:

⁷ Idézet forrása: <http://www.heute.de/diskussion-um-armutszuwanderung-viele-bulgaren-fuehlen-sich-von-der-csu-offen-angegriffen-31602446.html>

⁸ Ua.

⁹ Lásd <http://www.zdf.de/ZDFmediathek/beitrag/video/2060066/Rumaenen-und-Bulgaren-in-Deutschland#/beitrag/video/2060066/Rumaenen-und-Bulgaren-in-Deutschland>

¹⁰ Lásd: <http://www.handelsblatt.com/politik/international/bulgaren-und-rumaenen-die-voelkerwanderung-faellt-aus/9272340.html>

¹¹ Lásd <http://www.fnp.de/rhein-main/Begriff-Armutszuwanderung-als-Unwort-des-Jahres-vorgeschlagen;art1491,726636>

¹² Lásd <http://www.sueddeutsche.de/kultur/sprache-sozialtourismus-ist-das-umwort-des-jahres-1.1862368>

„Ezek a kifejezések olyan embereket diszkriminálnak, akik pusztán életszükségből keresik a jobb jövőt Németországban. Az ilyen szavak elhomályosítják a bevándorlók erre vonatkozó alapvető jogait. A »szociális turizmus« kifejezés a zsúri szerint szintén a hasonló szitokszavak sorába tartozik, amelyek együttesen arra szolgálnak, hogy hangulatot szítsanak. A »szegénységi migráció« szóhasználat alapvetően rágalom, ha »a szociális rendszerbe történő bevándorlás« értelemben használják, miközben egyre inkább megkülönböztetés nélkül úgy alkalmazzák, mintha ez szakmailag semleges kifejezés volna. A »szociális turizmus« kifejezés ezt a gonosz szándékú gyanúsítást a szélsőséges mértékig fokozza.”¹³

Pontosan hat nappal azután, hogy lezárultak a 2014-es európai és helyhatósági választások, bemutatták a polgároknak a valóságot: „Hartz-IV¹⁴-igénylők: egyre több közöttük a bulgáriai és romániai bevándorló” – így szólt a *Bild* egyik főcíme. A cikk első két mondata mindennél többet elmondott: „Egyértelműen tovább nőtt a keleti uniós országokból és az eurózóna eladósodott országaiból érkező szegénységi bevándorlók száma, akik Németországban Hartz-IV segélyt igényelnek. Február végén a Szövetségi Munkaügyi Hivatal (Bundesagentur für Arbeit – BA) adatai szerint 290 760 személyt támogattak a 10 keleti uniós tagállamból, illetve az eurózóna négy eladósodott tagállamából. Ez 21 százalékkal (50 226 fővel) több, mint 2013 februárjában. Ez alapján a Hartz-igénylők között a románok és bolgárok száma először lépte túl az 50 ezret. A BA február végén 28 705 segélyezettet tartott nyilván Bulgáriából, és 24 098 főt Romániából.”¹⁵

2014 júniusában pedig így tudósítottak a német médiumok: a bolgár és román Hartz-IV-igénylők száma az év elejéhez képest jelentősen, mintegy 60 százalékkal növekedett.¹⁶ Ezek a cikkek a Munkaerő-piaci és Foglalkozáskutatási Intézet adatait vették alapul. Az alapellátásra szoru-

¹³ Lásd <http://www.tagesschau.de/inland/unwortdesjahres114.html>

¹⁴ A munkanélküli segélyek legalsó kategóriája – a ford.

¹⁵ Idézet forrása: <http://www.bild.de/politik/inland/hartz-4/bezieher-aus-rumaenien-bulgarien-36201208.bild.html>

¹⁶ Lásd <http://www.derwesten.de/politik/zahl-bulgarischer-und-rumaenischer-hartz-iv-bezieher-steigt-id9457712.html>

ló újdonsült polgártársaink ez alapján főleg néhány nagyvárosban élnek, elsősorban Dortmundban, Duisburgban, Stuttgartban és Hamburgban. Ismétlem: *hatvan* százalékkal nőtt a Hartz-IV-igénylők száma a bolgár és román bevándorlók között. Nem sokkal korábban pont ennek az ellenkezőjét állították. Akkor ezek az emberek még az állítólag oly szorgalmas „balkáni poroszok” voltak.

Hadd fogalmazzak világosan: igazuk volt azoknak, akik a választások előtt erre a jelenségre figyelmeztettek. Egyre csak jöttek és jönnek tömegeivel a szegénységi bevándorlók. A politika és a média a választások előtt mégis a „Balkán poroszai” dumával etetett bennünket, és ezt a merész kijelentést olyan statisztikákkal támasztották alá, amelyeket pontosan erre a dezinformációs kampányra hamisítottak. Ez az egész történet igazi példa a valós és független tudósításra. Ami nem más, mint illúzió.

Miért is tették ezt? Marco Arndt, a Konrad Adenauer Alapítvány megbízottja néhány éve már utalt erre Szófiában, egy beszélgetés keretében, amely a német rádióban hangzott el. Arndt a következőt válaszolja arra a kérdésre, hogy vajon nem túl korai-e Bulgáriát felvenni az Európai Unióba: „Ha a formális kritériumokat vesszük alapul, akkor valóban igaz, hogy sem Bulgária, sem Románia nem töltötte be maradéktalanul ezeket a feltételeket, és az is, hogy az Európai Unió részéről politikai döntés volt ennek a két államnak a felvétele”. Majd így folytatta: „Bulgária Európa határán fekszik. Ha az orosz befolyásra gondolok – amely, ha Bulgária nem volna az unió tagja, sokkal erősebben jelentkezne az országban, mint most –, egyetlen kulcsszó jut eszembe, és ez pedig az energiapolitika.”¹⁷ Az egész döntés tehát pusztán hatalmpolitikai és geostratégiai megfontolásokat szolgált, amelyek ahhoz vezettek, hogy Bulgáriát 2007-ben felvették az Európai Unióba. 2004-ben a keleti blokk egykori országai, Észtország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Szlovénia és Magyarország, amelyek a volt Szovjetunió befolyási területéhez tartoztak, beléptek az EU-ba. 2007-ben pedig Bulgária és Románia felvételével sikerült Oroszországot teljesen elzárni Nyugat-Európától. A háttérben kizárólag a hatalmi politika állt.

¹⁷ Idézet forrása: http://www.deutschlandfunk.de/es-entwickelt-sich-eine-zivilgesellschaft.694.de.html?dram:article_id=255262

A MÉDIA ÉS A POLITIKA VERBÁLIS MEGTÉVESZTŐ TRÜKKJEI

Nem csak a legnagyobb hírcsatornáink keltenek folyamatos érzéki csalódást. Miközben az élet minden nappal egyre viharvertőbb körülöttünk, az iskolákban mállik a vakolat a falról, a bűnözés újabb és újabb kerületeket hódít meg, a szegények és gazdagok közötti szakadék a végtelenségig szélesedik, és a lakosság köreiből a visszafojtott düh eddig ismeretlen méreteket ölt, „minőségi médiumaink” csereszabatos politikusok reklámszlogenjeivel próbálnak mély álomba ringatni minket. Míg ott kint lassan, de biztosan romlik és omlik minden, a „minőségi médiumok” nap mint nap elszánt jelszavakkal próbálják elhitetni velünk a stabilitás, a jólét és a gazdasági biztonság illúzióját.

Hans Herbert von Arnim államigazgatási jogásznak köszönhetjük azt, hogy megismerhettük: a bevett pártok zsákmányként tekintenek az államra, minket, polgárokat pedig szinte rablóként viselkedve, mohón kihasználják. A „minőségi médiumok” készséges segítők mindebben. Asszisztálnak, segédkeznek, hogy az áldozatok nyugodtak, sőt, jókedvűek maradjanak, miközben kihasználják őket. Immár semmi köze sincsen az igazsághoz, az objektivitáshoz és a függetlenséghez mindannak, amit ma a német nyelvterületen a legtöbb médium folyamatosan előállít. Sokkal több köze van viszont az elkendőzés művészetéhez.

A politika és a média verbális megtévesztő trükkjei könnyen tetten érhetők ebben a „gleichschaltolásban”, ami minden véleményt egy szintre egyenget: megmondják, hogy mit gondoljunk, és ezt úgy állítják be, mintha „nagykorú polgárokat képeznének.” El kell fogadnunk, mint „kulturális sajátosságot”, amikor a bevándorlók mindenfajta tiszteletet megtagadnak a helybeliek iránt. A médiavilág „sokszínűségéért” kell fogadnunk azt, amikor minden nagy médium, minden csatornán és minden újságban folyamatosan ugyanazt hozza le – pont úgy, mint a diktatúrákban is. Nincs ez másként az euróval kapcsolatban sem: ha pártpolitikusaink egyre jobban veszélyeztetik „euró-mentőcsomagokkal” a megtakarításainkat, azt „stabilizációnak” nevezik (amit a „stabilizációs megállapodás” keretében értek el). Távolról is ordít a hazugság, amit ezekkel a kifejezésekkel akarnak leplezni. Mindenki ismeri ezt a hétköznapi trükköt, a kifacsart kifejezéseket, amelyeket a politika és a média meghitt egyetértésben talál elénk. Ha minden nagyobb párt és kiadó szinte ugyanazt az

álláspontot képviseli az olyan fontos kérdésekben, mint a klímaváltozás, a női képviselők kvótája, vagy az euró megmentése, akkor azt maguk között „megélt demokráciaként” emlegetik. A valóságban azonban a „minőségi újságírók” az orrunknál fogva vezetnek minket. Energiaellátásunk az „energia-rendszerváltás” miatt folyamatosan az összeomlás szélén áll, de a média ezt a kiszolgáltatott helyzetet egyszerűen „fenntarthatónak” nevezi. Senki sem tiltakozik a kifejezések ilyen idióta kifacsarása ellen, sőt, egy idő után el is hisszük ezeket, pedig tudjuk, hogy pont az ellenkezője igaz. Lassan már normálisnak tartjuk a csalást, amelyet az újságírók minden nap megpróbálnak elhitetni a polgárokkal. Sokan elfogadták azt a helyzetet, hogy a politika, és a „minőségi médiumoknál” dolgozó készséges cinkostársai folyamatosan hazudnak, és átverik őket. Mi a következő? Az, hogy joggal nem bízunk már az újságírókban.

A SZAVAHIHETŐSÉG ELVESZTÉSE

A német nyelvterületen az újságírók számos ok miatt az egyik leginkább megvetett társadalmi csoportba tartoznak. Nem véletlenül: ezt a hírhedtséget kemény munkával érték el az elmúlt évtizedek alatt. A piaci részesedésért és a példányszámért vívott küzdelemben oly gyakran hazudtak, fedezték el az igazságot, hogy ma már alig hisz nekik valaki.

Az orvosok, a nővérek és a rendőrök népszerűek – de mi van a vezető médiumok újságíróival?¹⁸ Ne áltassuk magunkat, a minőségi újságírók elismertsége a pincszinten mozog.¹⁹ Az átlagpolgár elfogadottsági listáján nagyjából a politikusok és a prostituáltak között található. Akkor miért csodálkoznak azon, hogy egykor megbecsült médiavállalkozásokat az interneten gyakran nevezik „médiakurváknak”, és az egykor oly neves hírmagazin, a *Spiegel* a „Der Speichel” (Köpedelem) dicstelen nevet érdemelte ki?

Az Allensbach Médiautató Intézet 2013-as kutatása alapján a televíziós műsorvezetők a bankárokkal holtversenyben a népszerűségi skála

¹⁸ Lásd <http://meedia.de/2013/08/20/berufe-ranking-journalisten-weit-hinten/>

¹⁹ Lásd <http://www.kontextwochenzeitung.de/macht-markt/152/streiken-imm-keller-2051.html> és <http://www.derwesten.de/panorama/politiker-sind-die-berufsgruppe-mit-dem-niedrigsten-ansehen-id3445294.html>

utolsó helyén állnak. Pedig az illetők saját magukat a legnagyobbak közé sorolják. Ott van például Johannes B. Kerner. 2014 márciusában a *Bild der Frau* lapban a következő briliáns kijelentést tette: „Intelligenciahányadosom valahol 130 körül mozog.” Amikor a saját maga iránt szintén igen lelkes műsorvezető, Michel Friedman lebukott egy prostitúcióra kényszerített ukrán nővel, teljes komolysággal kijelentette: „Sajnos, túl kevésre értékeltem magamat.”²⁰

A külföldi újságírók sincsenek túl jó véleménnyel német kollegáikról. A londoni *Times* németországi tudósítója, Roger Boyles már két év-tizeddel ezelőtt elmondta, hogy „a német újságírók túlságosan függenek a hírügynökségeiktől. Sok cikk, amelyet saját nevük alatt publikálnak, valójában az előző napi dpa- vagy német nyelvű AP-tudósítások átirata. Ha van különbség, mindössze annyi, hogy az újságíró hozzátoldotta saját véleményét – de bármiféle érdemi kutatás nélkül.”²¹ Brandon Michener, a neves *International Herald Tribune* munkatársa ugyancsak bírálta a német újságírókat: „Igen sok cikk saját kutatómunka nélkül születik, és ezért ezek távolról kerülnek a kritikát. Kevés kivételtől eltekintve az újságírók túl passzívok, és szerintem bizonyos mértékig lusták is. Mindig jól informáltak, de nagyon készségesek is.”²² Lusták, készségesek, és nem szeretnek kutatni – nos, így látják kollegáink a német újságírókat. És a polgárok? Wolfgang Donsbach professzor, drezdai kommunikációkutató az „Amikor eloszlik egy szakma varázsa” című tanulmányában vizsgálta ezt a kérdést. Ebben a következőket olvassuk:

„A polgárok többsége óriási befolyási teret enged az élet számos területén az újságíróknak: ők határozzák meg, hogy miről beszélgetnek napközben, mit gondolnak a politikusokról, melyik pártra szavazzanak, vagy melyik árut vegyék meg. A polgárok többsége életében az újságírók nagyobb hatalommal bírnak, mint a politikusok. Miközben szinte mindenki egyetért abban, hogy

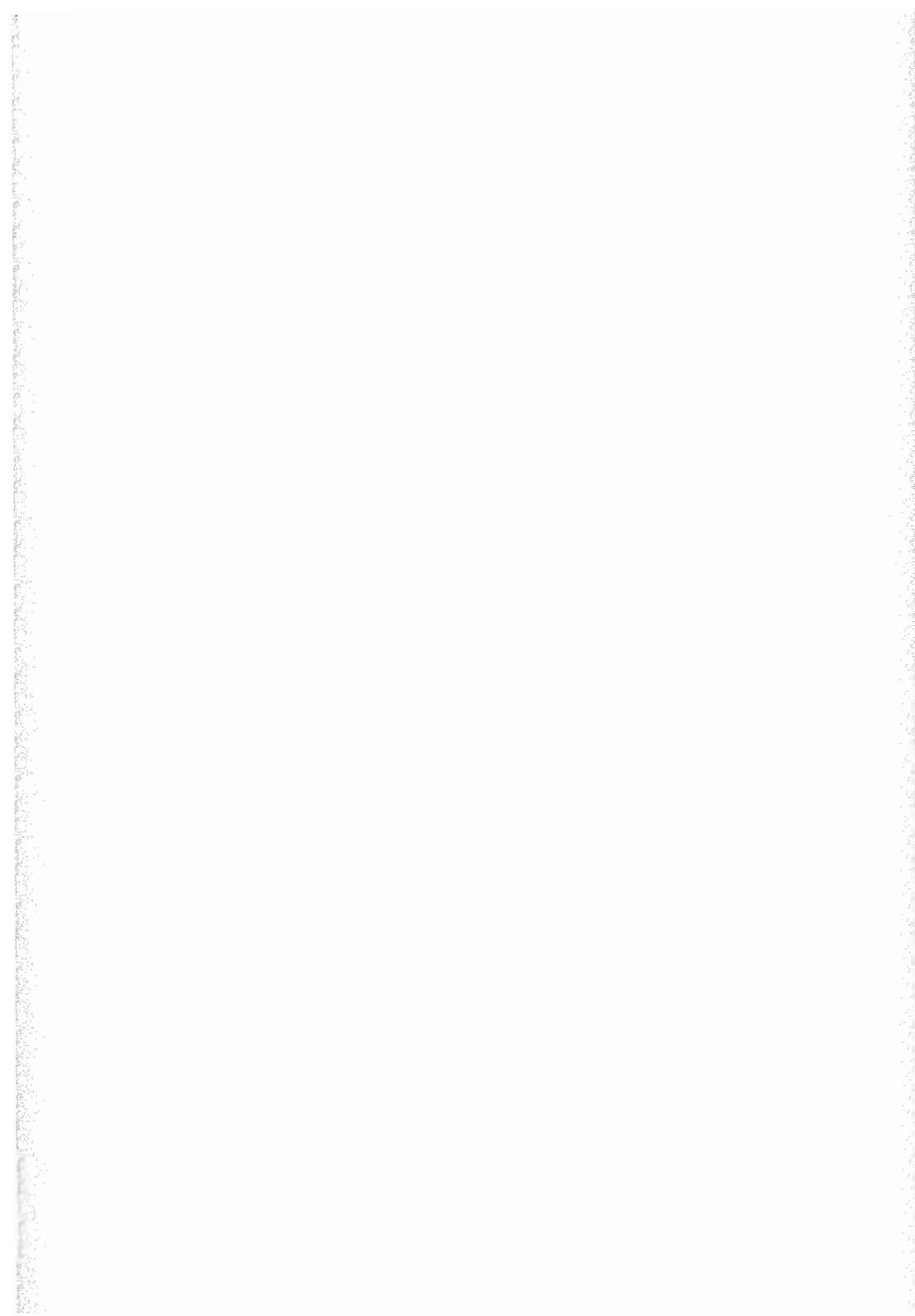
²⁰ Lásd <http://www.sueddeutsche.de/wirtschaft/reden-wir-ueber-geld-michel-friedman-ich-habe-mich-zu-wenig-selbst-geliebt-1.1079939-3>

²¹ Lásd http://medien-news.blog.de/2005/06/09/journalisten_haben_einen_schlechten_ruf/

²² Lásd http://medien-news.blog.de/2005/06/09/journalisten_haben_einen_schlechten_ruf/

ez így nem jó. A polgárok csaknem kétharmada azért bírálja a politikai tudósításokat, mert kevésbé objektívek, miközben a polgárok ugyancsak kétharmada elvárja az objektivitást. Így aztán az újságírók nem számítanak becsületes közvetítőnek. Az emberek közel kétharmada szerint az újságírók gyakran nem veszik figyelembe azokat a szakértői állásfoglalásokat, amelyek ellenkeznek az ő véleményükkel."²³

²³ Idézet forrása: http://denkreiz.de/wp-content/uploads/Krise_des_Journalismus.pdf

3. fejezet

ELTITKOLT IGAZSÁG: SZTÁRÚJSÁGÍRÓK AZ ELITTEL ÖSSZHANGBAN

Az ebben a könyvben név szerint említett személyek valamennyien vitatják azt, hogy ragadós, polipszerűen összefonódott kapcsolatban állnának az elit szervezetekkel. Vitatják, hogy lobbisták lennének, és azt is, hogy az elithez való közelségük miatt „korrumpálhatók” lennének. Sőt, azt is vitatják, hogy újságírókként a már korábban említett csoportokhoz való közelségük miatt elveszítették volna szakmai rámenősségüket. Vitatják, hogy ez a közelség bármilyen hatással lenne a tudósításaikra.

Ha az ember annak a sok Amerika-barát szervezetnek a környezetében tevékenykedik, amelyeket az Egyesült Államok, a korábbi megszálló hatalom német földön hátrahagyott, akkor mind politikusként, mind pedig újságíróként gyorsan abszurd konfliktusokba kerülhet. Egy példa erre: a *Die Zeit* magazin egyik szerzője, Jochen Bittner 2014-ben egy másik újságíró kollégával együtt cikket írt a német külpolitikáról.¹ Az írás a Müncheni Biztonsági Konferenciáról, és a német államelnök, Joachim Gauck egyik felszólalásáról szól, aki támogatja a német katonák külföldi bevetéseit. Ez a *Die Zeit*-cikk méltatja Gauck felszólalását. Azt viszont az olvasók nem tudhatták, hogy Gauck beszéde részeiben a *German Marshall Fund* (GMF) transzatlanti szervezet projektjére vezethető vissza, amelyet a – Külügyi Hivatal által támogatott – Tudomány és Politika Alapítvánnyal együtt dolgozott ki. Bittner, a *Die Zeit* újságírója közvetlenül részt vett a

¹ Lásd <http://www.zeit.de/2014/07/deutsche-aussenpolitik-sicherheitskonferenz/komplettansicht>

projektdokumentum elkészítésében, és a projektben is közreműködött.² Bittner maga ezt a dokumentumot „nyilvános ötletelésnek” nevezte – más szóval egyfajta téziszvázlatnak.³ Egy erről szóló cikk így fogalmaz:

„Bittner szerint nincs abban semmi kivetnivaló, hogy a 2013-as év folyamán »egy vitacsoportban vett részt, a Tudomány és Politika Alapítvány (SWP), valamint a GMF szervezésében«. A csoport célja az volt, hogy egy téziszvázlatot dolgozzon ki egy új német biztonsági stratégiához. Bittner szerint azonban csak egy »nyilvános ötletelést tartalmazó dokumentumról« volt szó.”⁴

Egy ügyvéd az alábbi megjegyzést fűzte mindehhez:

„Bittner nem csupán egy, »a GMF és az SWP által szervezett konferencián vagy vitakörben vett részt« (...). Sokkal inkább egy olyan projektről volt szó, amely több mint egy éven át zajlott, és amelyből végül egy új német kül- és biztonságpolitikához kapcsolódó dokumentum született. Ez a projekt tehát inkább ötletbörze jellegű volt, amely a legkülönbözőbb szempontokhoz társított konkrét ajánlásokat.”⁵

Bittner tehát a *Die Zeit*-ben egy olyan beszédről ír, amelyet részben a *German Marshall Fund* lobbiszervezet és az SWP dolgozott ki Bittnerrel közösen. Ez a beszéd egy Amerika-barát lobbista rendezvény, a Müncheni Biztonsági Konferencia keretében hangzott el. Az olvasóknak fogalmuk sem volt arról, hogy Bittner a *Die Zeit*-ben nyíltan azt a projektet dicsérte, amelyben előtte, legalábbis egyes részeiben, egy „nyilvános ötletelést” összegző dokumentum egyik szerzőjeként saját maga is közreműködött. Ez az egész annyira abszurd, hogy utóbb még a *Die Anstalt* (Az Intézmény) című satirikus műsor is foglalko-

² Lásd <http://www.swp-berlin.org/de/projekte/neue-macht-neue-verantwortung/mitwirkende.html>

³ Lásd <http://m.heise.de/tp/artikel/42/42401/>

⁴ Idézet forrása: <http://m.heise.de/tp/artikel/42/42401/>

⁵ Idézet forrása: <http://www.internet-law.de/2014/07/zeit-journalisten-gegen-gerichtlich-gegen-das-zdf-und-die-anstalt-vor.html>

zott vele. Csak ezek után jelentette meg a *Die Zeit* az online kiadásában az alábbi utalást:

„A szerkesztőség megjegyzése: jelen cikkben, mely a *Die Zeit* magazin 7/14-es számában jelent meg, a szerzők többek között a Tudomány és Politika Alapítvány, valamint a German Marshall Fund egyik tanulmányprojektjét is megemlítik a német biztonságpolitika építőelemeivel kapcsolatban. A cikk egyik szerzője, Jochen Bittner a projekt résztvevője volt.”⁶

A *Die Anstalt* már említett 2014. április 29-i adása részletesen is foglalkozott azokkal a propagandamódszerekkel, amelyekkel a német média Washingtonot ajnározza, miközben pellengérré állítja Moszkvát. Az egyik jelenetben egy grafikont mutattak be, melyen öt vezető német újságíró neve szerepelt: Stefan Kornelius a *Süddeutsche Zeitung*tól, Josef Joffe és Jochen Bittner a *Die Zeitt*től, valamint Günther Nonnenmacher és Klaus-Dieter Frankenberger a *Frankfurter Allgemeinen*től. Ezen kívül 12 transzatlanti agytröszt neve szerepelt – például az Aspen Intézet, a Trilaterális Bizottság, a Német Társaság a Külpolitikáért, és a Biztonságpolitikai Szövetségi Akadémia –, amelyekben úgy tudni, hogy „hivatásos katonák, gazdasági vezetők, valamint politikusok diszkrét légkörben” különböző külpolitikai stratégiákat vitatnak meg. Az ábrán vonalakkal jelölték az öt újságíró és a kormány közeli agytrösztök korábbi kapcsolatát. Az eredmény egy sűrű, szövevényes ábra lett.⁷ Az adás szerint: „Akkor tehát mindezek az újságok pusztán a NATO-sajtószolgálat helyi kiadványainak számítanak.” Ez a megjegyzés heves tiltakozást váltott ki az említett médiumoknál. Uwe Krüger médiakutató később ezt nyilatkozta a témában: „Gondolom, elég nagy lehetett rajtuk a nyomás a milliós nézettségű TV-adás nyomán. Mindenesetre látható, hogy gyalázkodó kommentek lepték el az online-cikkeket, és egyértelmű, hogy többen lemondták az előfizetésüket is a műsor után.”

A *New York Times*nál tiltják az olyan összefonódásokat, amilyenek a *Die Zeit*nél előfordultak. Nálunk ez másként van. Nálunk ezt „minőségi

⁶ Lásd <http://www.zeit.de/2014/07/deutsche-aussenpolitik-sicherheitskonferenz/komplettansicht>

⁷ Lásd <http://www.youtube.com/watch?v=-NABdIPFvls>

újságírásnak” hívják. Olyan érzésünk lehet, mintha mindazok a német lapok, amelyek így viszonyulnak az amerikai lobbiszervezetek sokaságához, tényleg csak a NATO-sajtószolgálat helyi kiadványai lennének.

Vajon mit reagált a *Die Zeit* a *Die Anstalt* satirikus műsorára?

„Josef Joffe, a Die Zeit kiadója panaszt tett a ZDF főszerkesztőjénél, Peter Freynél, a satirikus műsorában megjelent, állítólagosan hamis ábrázolásmód miatt. A Die Anstalt szerkesztősége kénytelen volt elfogadni a liberális újság kiadója és egyik szerkesztője által megküldött nyilatkozatot, amely szerint a jövőben felhagynak a »jogsértő magatartással«. Stefan Kornelius, a Süddeutsche Zeitung vezércikkírója visszautasította az elithez való közelség miatti kritikát, amelyet a Zapp című, az NDR által kiadott médiamagazin megfogalmazott vele szemben.”⁸

A szakmai körökben is rendkívül vitatott megítélésű Josef Joffe, aki meglátásom szerint gátlástalanul rombolja az egykor oly komolyan megbecsült *Die Zeit* magazin jó hírét, a ZDF-adásban említett további társaival együtt szintén azt bizonygatja, miért nem lobbiszervezetek azok a csoportok, melyekhez tartoznak vagy korábban tartoztak. Joffe, saját bevallása szerint már nem tagja az Aspen Intézetnek, az ACG-nek vagy az Atlanti-Hídnak. Joffe azt állítja, hogy a ZDF csapata „bedőlt” a könyvemben már többször említett kutató, Uwe Krüger doktori disszertációjának, amely a múlt hálózati összefonódásait elemezte.⁹ Josef Joffe helyében jobban ügyelnék arra, hogy mikor használom a „bedőlés” kifejezést. Stefan Niggemeier média-újságíró 2014-ben azzal szembesítette Joffét, aki magát komoly újságíróként tartja számon, hogy képtelenséget terjesztett egy hírlapi kacsza formájában, mert egyik cikkében „bedőlt egy fiktív gerillamarketing ügynökségnek”.¹⁰

A *Die Zeit* újságírói ráadásul médiabeszámolók szerint ideiglenes jogi intézkedést kérvényeztek a satirikus adással szemben, hogy a *Die Anstalt* című műsor hivatkozott részletét többé ne adják le. Az egyik tudósítás

⁸ Idézet forrása: <http://www.heise.de/tp/artikel/41/41841/1.html>

⁹ Lásd például Joffe egyik leveléből ezt a részletet, amelyet kritikusanak küldött, forrás: http://www.heise.de/tp/bild/41/41841/41841_1.html

¹⁰ Lásd <http://www.stefan-niggemeier.de/blog/17162/die-zeit-erinnert-anti-lanz-petition-an-anti-juden-kampagne-der-nazis/>

így számolt be erről: „Egy *Die Zeit*-szintű zászlóshajó számára a Joffe és Bittner kontra ZDF jogi eljárás újságírói csődöt jelent. Sajnos az olyan nagy lapok, mint a SZ, a FAZ vagy a *Der Spiegel* egyike sem tudósít a Joffe és Bittner kontra ZDF vitáról. Rossz az, aki rosszra gondol.”¹¹

Igen, jól olvasta: egy állítólag „független” és állítólag „demokratikus” hírlap lépett fel egy szatirikus műsorral szemben. A „szabad” sajtó egy komédiával szemben! Aki eddig még nem sejtette volna, mi is a helyzet a minőségi médiumok kapcsán, legkésőbb most választ kaphatott.

Érdekes: miután Josef Joffe 2014. május 2-án írásban, levél formájában arról biztosított, hogy nem „tagja az Aspen Intézetnek, az ACG-nek vagy az Atlanti-Hídnak”, saját honlapján, amely az amerikai Stanford Egyetem weboldalán található – Joffe ebben az intézményben tanít – még hónapokkal később is név szerint szerepelt e szervezeteknél. Ezt olvashatjuk Joffe számos megbízatásáról (a képernyőfotót lementettem):

„Igazgatósági tag: a berlini American Academy, Brémai Nemzetközi Egyetem, Ben Gurion Egyetem, Izrael; Goldman Sachs Alapítvány, New York; a Berlini Aspen Intézet, Leo Baeck Intézet, New York; Német Gyermekek és Ifjúsági Alapítvány, Berlin; Hypovereinsbank európai tanácsadótestülete, München (2001–2005). Szerkesztőbizottsági tag: The American Interest, (Washington); International Security (Harvard), Prospect (London), The National Interest, Washington (1995–2000). Felügyelőbizottsági tag: Atlanti-Híd (Berlin); Deutsches Museum (München), Abraham Geiger College (Berlin). Tag: American Council on Germany, Intl. Institute for Strategic Studies.”¹²

Na, itt már biztosan elveszti az ember a fonalat ebben az egész zavaros hálózatban. Esetleg az idézett honlap gondozója veszítette el a fonalat. Nekem is csak a második olvasásra tűnt fel Josef Joffe bemutatkozásában az, ami pedig ott olvasható sok egyéb információ mellett: miszerint a Hypovereinsbank tanácsadó testületének is tagja volt. Ahogy a Goldman Sachs Alapítványnak is.

¹¹ Idézet forrása: <http://www.internet-law.de/2014/07/zeit-journalisten-gehen-gerichtlich-gegen-das-zdf-und-die-anstalt-vor.html>

¹² Lementve 2014. augusztus 2-án, erről a címről: http://europe.stanford.edu/people/josef_joffe/

Mi keresnivalója is van egy német újságírónak a kétes hírű Goldman Sachs Alapítványnál? A *Handelsblatt* című napilap az alábbi szavakkal figyelmeztette olvasóit ezzel kapcsolatban:

*„A Reuters hírügynökség kétségbe vonja a Goldman Sachs Alapítvány tevékenységét, ami a Goldman Sachs Csoport által életre hívott, világméretben tevékenykedő, közhasznú alapítvány. Az alapítvány 200 oldalas, oldalanként egysoros adóbevallása jól szemlélteti azt, milyen komoly összegeket és erőfeszítést fordít a Goldman a saját maga iránti jótékonyására. Érdekes, hogy bár a Goldman 501 millió dollárt fektetett be az alapítványba 1999 óta, mégis ennek csak töredékét, mintegy 5 százalékát fordították a projektek céljaira – a minimumot, ami a közhasznú státuszhoz szükséges. Az alapítvány legtöbb tevékenységéből végeredményben maga a Goldman profitál. A Reuters a New York-i Park Avenue-n bejegyzett Asia Societyt hozza fel erre példaként: ez egy olyan »szöveggyár«, ahol a Goldman-bankárok ámtíják külföldi vevőiket »mézesmázos szavakkal«.*¹³

A Goldman Sachs azoknak a kapzsi amerikai pénzügyi elit csoportoknak a megtestesítője, amelyek milliárdos nyereséget kaszáltak be, amikor a pénzügyi és gazdasági válság tetőpontján egyszerű emberek elveszítették házaikat és megtakarításaikat. A kapzsi Goldman-bankárok kétes hírű alapítványa pedig arra szolgál, hogy a nyereszkedők megtépzott tekintélyét kissé kifényesítse. Mi keresnivalója volt egy német újságírónak a Goldman Sachs Alapítványnál? Ennél rosszabb már nem jöhet. Vagy mégis?

LEGYEN MEG A SAJÁT VÉLEMÉNYED

Emlékeznek még Mao Ce-tung kínai kommunista államfőre? Na, az az ember szerette a személyi kultuszt. A média állandó kötelessége volt, hogy hódoljon előtte. De ha Mao megérhette volna Angela Merkel hat-

¹³ Idézet forrása: <http://www.handelsblatt.com/meinung/presseschau/presseschau-goldman-gottes-werk-und-bankers-beitrag/3302952.html>, lásd még az eredeti forrást itt: <http://blogs.reuters.com/felix-salmon/2009/11/12/goldman-sachss-not-very-charitable-foundation/>

vanadik születésnapját, elsárgul az irigységtől. Mao drákói büntetésekkel fenyegetve kényszerítette talpnyalásra a kínai médiát. A német médiában azonban ez manapság magától értetődő és teljesen automatikus. „Mutti” – akit mindenki szeret. E modern személyi kultuszban élen jár a *Bild* magazin.¹⁴

Brigitte Witzer professzor asszony azt állítja, hogy az „ostobák diktatúrájában” élünk, egyfajta „idiokráciában”.¹⁵ A társadalmunk kezd elhülyülni. Ebben az egész elhülyülésben jeleskedik a *Bild* magazin. Witzer professzor asszony elemezte, miként „informálódik” a vezető média a *Bild* magazinból. Így írt erről:

„Természetesen van különbség a Bild és más újságok között, vegyük csak például korábbi minőségi médiumainkat, a FAZ-t vagy a Süddeutsche Zeitungot, melyek országos terjesztésűek, és igényes módon látják el információval olvasótáborukat. De még ők is a Bildhez szabják magukat, ami a közbeszédben szereplő témákat illeti. Legalábbis ezt tapasztalhattam a Prezlauer-Bergen fekvő kávéházban, ahol három éven át közvetlen közelből szemlélhettem egy ismert FAZ-szerkesztő újságolvasási szokásait. Rendszeresen elakadt a lélegzetem, amikor megláttam, kezében a Bilddel. Lehet persze, hogy ez egy kivételes eset, de történetesen olyan emberek vesznek körül, akik kenyerüket a médiában keresik, és tőlük is lépten-nyomon ezt hallom. Ezért fenntartom a véleményem: a Bild tematizálja a közéleti témákat. Ezeket aztán mind a FAZ-ban, mind a Süddeutschében kissé intelligensebbé varázsolják, és feldúsítják némi ismerettel (...). Ezzel máris magasabb szintre emelik a tudósítást. De vajon van-e ennek más célja is?”

Mi is tehát a *Bild* magazin „célja”? És mi is zajlik ott a háttérben?

Gerhard Schröder egykori szövetségi kancellár mondta egyszer, hogy a kormányzáshoz csak „egy Bildre, egy BamS-ra (Bild am Sonntag, azaz Vasárnapi Bild – a ford.), meg a kereskedelmi tévére” van szüksége. Hatalom néhány tömegmédium felett – és máris könnyen lehet irányítani az

¹⁴ Lásd <http://www.bild.de/politik/inland/angela-merkel/zum-geburtstag-von-angela-merkel-leser-malen-die-kanzlerin-36838114.bild.html>

¹⁵ Lásd <http://www.kn-online.de/Freizeit/KN-Forum-Wissen-2014/Prof.-Dr.-Brigitte-Witzer-Die-Diktatur-der-Dummen>

embertömegeket. Főként, hogy egy maroknyi véleményformáló készségesen közre is működik a tömegek manipulálásában. Miután elolvasták a következő fejezeteket, alighanem teljesen más szemmel tekintenek majd az olyan médiumokra, mint a *Bild*, a *Süddeutsche Zeitung*, a *Frankfurter Allgemeine*, a *Zeit* és az ADR.

Heinz Oskar Vettertől, a Német Szakszervezeti Szövetség, a DGB korábbi elnökétől származik a mondat, miszerint: „Aki a *Bild*hez adja magát, ott is fog elvérezni.” Mára azonban a *Bild* megérkezett a társadalom főáramába. Többé nem számít hírhedtnek, ha valaki kapcsolatba kerül a lappal. A *Bildet* még komoly újságírók is elfogadják információforrásnak. Olyan művészek, mint Marius Müller-Westernhagen vagy Veronika Ferres is reklámot csinálnak a *Bild*nek. Emlékszünk még az óriásplakátokra, amelyeken olyan hírességek mondták meg a magukét a *Bild*nek, mint Til Schweiger, Armin Rohde, Thomas Gottschalk, David Garrett, Udo Lindenberg, Michelle Hunziker, Peter Scholl-Latour, Katharina Witt vagy Bill Kaulitz. Ezzel a marketingakcióval fórumot biztosítottak a „topkategóriás prominens személyeknek”, hogy „elmondhassák nyílt, őszinte és kendőzetlen véleményüket a *Bild*nek”.

Richard von Weizsäcker volt szövetségi elnök így reklámozta a *Bildet*: „A »Bild«: politikáról izgalmasan, tarka(barka) stílusban.” Azon a plakáton, melyen Alice Schwarzer, feminista aktivista és adócsaló szerepel, ez áll: „Minden igazságnak szüksége van valakire, aki elég bátor ahhoz, hogy kimondja.” Peter Scholl-Latour az alábbi szavakkal idézték: „Számomra a »Bildben« az a legérdekesebb, hogy a nagy véleménytrendeket tükrözi vissza – sőt néha mobilizálja is azokat.” Stefan Kretzschmar kézilabdajátékos az alábbi merész megállapítást teszi: „A »Bild« főcímeiket képes generálni, anélkül, hogy saját véleménye lenne azokról.” Hans-Dietrich Genscher egykori külügyminiszter: „Ha a »Bildet« olvasom – naponta –, abból még nem tudom, mit gondol Németország, azt viszont igen, hogy mit érez – a »Bild« véleménye szerint”.¹⁶

A *Bild* a legszélesebb körben terjesztett újság Németországban. Naponta mintegy 2,4 millió példányt adnak el belőle. A *Bild* célcsoportja nem az egyetemi professzor vagy a segédmunkás, hanem az átlagfogyasztó. Az olvasók 63 százaléka férfi, az olvasók 43 százaléka általános iskolai

¹⁶ Idézet forrása: <http://wirbt-fuer-bild.de/wer.html>

végzettségű, szakmával rendelkező, 35 százalékuk középiskolát végzett és 4 százalék felsőfokú végzettségű. Az olvasók 7 százaléka önfoglalkoztató, 34 százaléka alkalmazott vagy hivatalnok, és 37 százaléka szakmunkás. Összességében a *Bild* a németek mintegy 18 százalékát éri el – vagyis majdnem minden ötödik embert. Naponta 4,3 millió nő és 7,3 millió férfi olvassa a *Bildet*, átlagosan 45 percen át.

A lázadó 68-as diákok számára a *Bild* olyan heccclap volt, amelynek jelzavaira a Rudi Dutschke diákvezér elleni merénylet elkövetője is hivatkozhatott. Ezek után gyűjtötták fel a Springer Kiadó teherautóit. Heinrich Böll „Katharina Blum elvesztett tisztessége” című regényében ennek a konfliktusnak állított irodalmi emlékművet. Mára mindez rég feledésbe merült. Ma a *Bild* a legdivatosabb. Ezt a fordulatot a lap mindenekelőtt egy embernek köszönheti: Kai Diekmann főszerkesztőnek. Az ő idején jelent meg a lap XVI. Benedek megválasztását köszöntve a „Mi vagyunk a pápa” címlappal, ami a nyelvalkotók Olümposzára emelte Diekmannt.

A *Bild* önreklámjában még mindig „függetlenként” és „párton kívüliként” hirdeti önmagát. Vajon tényleg ez a *Bild*, vagy volt-e valaha is ilyen? Amikor a *Bild*-szerkesztők időnként megkerestek valami szöveg, egy interjú vagy némi együttműködés céljából, mindig előre megadták a válaszokat, vagyis legalábbis a „kutatási eredmények” irányát. Ez egyezik az Otto Brenner Alapítvány egyik 2011-es tanulmányából vett adatokkal. A *Bild*-szerkesztőkről ezt olvassuk:

„A szerkesztők kevésbé a valóságghűség, inkább a hatékonysági szempontok szerint alakítják a sztorijait. Ami nem illik a képbe, azt úgy formálják, hogy belepaszsoljon. A szerkesztők bátran körbekérdeznak a potenciális interjúalanyoknál, vajon készek-e arra, hogy a kívánt véleményt fogalmazzák meg – és sokan bele is mennek ebbe a játékba.”¹⁷

Ugyanezt a manipulatív benyomást kelti az évtizedek óta változatlan formában kinyomtatott „nyertes/vesztes” rovat elemzése is. A statisztikák szerint a jobboldali politikusok az évek során egyértelműen gyakrabban szerepeltek nyertesként, mint a baloldali politikusok.¹⁸

¹⁷ Idézet forrása: http://www.boeckler.de/32365_35234.htm

¹⁸ Lásd például: <http://www.spiegel.de/kultur/gesellschaft/a-921253.html>

Michael H. Spreng, a *Bild am Sonntag* egyik korábbi főszerkesztője azonban egészen más tapasztalatot szerzett erről a rovatról:

„2001. január 1-je óta tisztáztuk a viszonyunkat a *Bild*dal: ők ki nem állhatnak engem, és ez az érzés kölcsönös. Velem szemben azonban ez milliós példányszámban megjelenő alkalmi szemétkedésekben is megnyilvánul. 2002-ben, amikor Edmund Stoiber bajor miniszterelnöknek dolgoztam, Oscar Lafontaine rovatában »Cohiba úr«-ként szerepeltem, csak mert időnként elszívtam egy jó szivart Gerhard Schröderrel. Legutóbb a »30 legidegesítőbb« talk-show-vendég listáján szerepeltem, 2004-ben pedig, amikor Jürgen Rüttgers tanácsadója voltam, a »nap vesztésének« tituláltak. Ez így történt: Rüttgers választási kampányában a »Rüttgers – egészen személyesen« címet viselő talkshow programunkkal bejártuk Észak-Rajna–Vesztfáliát. Bielefeldben mérsékelt sikert arattunk, aminek következtében két vagy három ember előtt – bizonyára óvatlanul – megjegyeztem, hogy jól ismerjük, milyen nehezen lelkesednek az emberek Vesztfáliában. Ha egy bielefeldi bólint, az már eksztatikus tetszésnyilvánításnak számít. Nem tudtam viszont azt, hogy Kai Diekmann, a *Bild* főembere Bielefeldben nőtt fel, így aztán másnap az újság címlapján a »nap vesztésének« tituláltak.”¹⁹

De egy 2007-ben megjelent tanulmány, amely a „*Bild* – független, pártok feletti? Németország legsikeresebb bulvárlapjának választási tudósításai” címet viselte, szintén nem túl hízelgő képet festett a *Bild*ről:

„Gerhard Schröder keményen nekiment a médianak 2005-ben a szövetségi parlamenti választások estéjén, a parlamenti pártok csúcspolitikusai részvételével a ZDF »Berlini forduló« című műsorában megrendezett kerekasztal-megbeszélésen. Az a kancellár, akinek saját állítása szerint a kormányzáshoz csak »a *Bild*re, a *Bild am Sonntag*ra és a kereskedelmi tévére« van szüksége, agresszív hangnemben nehezményezte a médiumok mesterkedéseit. Azt állította, hogy külön választási harcot kellett vívnia az ellen, amit róla »leírtak és bemutattak« (Schröder a »Berlini Forduló« adásában, ZDF). Mi váltotta ki ezeket a szemrehányásokat?

¹⁹ Idézet forrása: <http://www.sprengsatz.de/?p=3644>

Talán a médiumok elő akarták írni a kormányváltást? Különösen érdekes ez a kérdés a Springerhez tartozó médiumokkal kapcsolatban, mert ezek az újságok, különösképpen a *Bild*, Schröder kormányzása alatt egyre több szemrehányást kaptak, hogy a konzervatív uniópártokat részesítik előnyben (...). A választás után a kiadó uniópártok felé tevékenykedő kapcsolattartója, Friede Springer, aki a kiadó alapítójának, Axel Springernek az özvegye, és egyben a vállalat többségi tulajdonosa, a szövetségi parlament vendégpáholyában foglalt helyet Angela Merkel kancellárrá választásánál. Schrödernek tehát a *Bild*-Zeitunggal szemben kellett kormányoznia, illetve korteskednie, ahelyett, hogy a *Bild* segítette volna? Lehet, hogy Merkel már a választási kampányban is támaszkodhatott a bulvárlap támogatására?"²⁰

Kommunikációtudósok több tanulmánya ugyanezt a képet mutatja. A *Bild* a parlamenti választások során közvetlen választási hirdetésekben reklámozta az uniópártokat, bár a lap magát „párton kívülinek” állítja be, és a múltban elítélte a *Financial Times Deutschland* nyílt választási ajánlását. Az újság nemcsak 2002-ben, hanem a 2005-ös és a 2009-es parlamenti választások során is megjelentetett választási hirdetéseket, még hozzá az uniópártok és Angela Merkel javára, aki annak idején az NDK-ban a német ifjúszocialisták propagandafunkcionáriusa volt.²¹

Subjektív tapasztalatom alapján a *Bild* célja semmiképp nem a független újságírás. A cél az, hogy a lehető legtöbb hasznot termelje a Springer Kiadó számára. És ebben a *Bild* kész figyelmen kívül hagyni a nyilvános kommunikáció minden formájának (legyen az újságírás, PR, reklám vagy klasszikus közszolgálat) szabályait. Az, hogy egy adott információ nyilvánosságra kerül-e vagy sem, nem annak hírértékétől függ, és nem is a demokratikus elvárások vagy az újságírói szabályok szerint döntenek el, hanem az üzleti mérleg szempontjai a lényegesek. Az újságírás a *Bild*nél nem tiszteletre méltó iparos munka, amelynek a szabályai korlátot szabnak az üzleti szempontoknak. Az újságírás itt ágyúötletként szolgál a

²⁰ Idézet forrása: http://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-3-531-90536-5_7

²¹ Lásd <http://www.welt.de/print-wams/article129161/Angela-Merkels-zweierlei-Welten.html>

profit számára. És a *Bild*-féle újságírás lényege az embertömegek manipulálása, a politikai elit partnereként.²²

ÚJSÁGÍRÓK MINT ESKÜVŐI TANÚK: ÍGY TEREMTS MAGADNAK HATALMAT

Az újságírók és az elit kirívó közelségének legmeggyőzőbb példája az, amikor újságírók tanúskodnak politikusok esküvőjén, vagy fordítva. Amikor Helmut Kohl 2008-ban feleségül vette élettársát, Maïke Richtert, a *Bild* egész közletről tudósíthatott. Az eseményen Daniel Biskup, Kohl kedvenc fényképésze fotózott. És az esküvőről a *Bild* főszerkesztője, Kai Diekmann számolt be. Diekmann tanú volt Kohl esküvőjén, Leo Kirchhel együtt.²³ Épp úgy, ahogyan Kohl is tanú volt 2002-ben Diekmann esküvőjén.²⁴ Nem éppen így szoktuk elképzelni a politika és az újságírás szétválasztását.²⁵ Vagy talán a „*Bild*” szó azt jelöli, hogy „teremts magadnak hatalmat” („Bild dir deine Macht”)? Most visszatekintve egészen más színben tűnik fel a múltban Kohlról megjelent számos pozitív *Bild*-tudósítás.

A szomszédos Franciaországban sem ismeretlen az „újságíró mint esküvői tanú” fogalma. Még Nicolas Sarkozy volt a francia elnök, amikor Augustin Scalbert újságíró beszámolt egy olyan neves esküvői tanúról, akinek több francia médium volt a birtokában:

„Vegyük például a milliárdos Bernard Arnault-t, a legfontosabb francia gazdasági napilap (Les Echos), és a világszerte legnagyobb luxuscikkeket forgalmazó csoport (LVMH) tulajdonosát, aki egyszerűen Sarkozy jó barátja. Barátságuk régre nyúlik vissza: Arnault Sarkozy esküvőjén is tanú volt. Akkor még »csak« a La Tribune (a Les Echos versenytársa) tulajdonosa volt,

²² Lásd <http://www.carta.info/73163/bild-studientrilogie-nicht-die-ereignisse-bestimmen-die-berichterstattung-sondern-die-eigene-vorhersage/>

²³ Lásd <http://www.stern.de/lifestyle/leute/kohl-hochzeit-mit-dem-bild-chef-als-trauzeugen-620216.html>

²⁴ Lásd <http://www.rp-online.de/panorama/bild-chefredakteur-diekmann-und-kolumnistin-kessler-verheiratet-aid-1.2048046>

²⁵ Lásd <http://www.sueddeutsche.de/medien/bild-chef-kai-diekmann-bild-dir-deine-macht-1.998172-11>

és lapjában feltétel nélkül támogatta Sarkozyt, időről időre Ségolène Royal hátrányára, aki Sarkozyval küzdött meg az elnöki tisztségért.”²⁶

A *Süddeutsche Zeitung* 2010-ben meggyőző tudósítást közölt arról, miként működik ez az esküvőitanú-újságírás Franciaországban:

„Tavaly nyáron, az egyre intenzívebbé váló választási kampány közepén a *Paris Match* (a lap a *Stern* magazin francia megfelelője) címlapon közölt egy fényképet Sarkozy feleségéről egy másik férfi társaságában. A konzervatív politikus azonnal a telefon után nyúlt. Felhívta a *Paris Match* kiadóját, egy bizonyos Arnaud Lagardère-t, aki mellesleg a világ legnagyobb újságbirodalmát mondhatja magáénak. A *Paris Match* megbízott főszerkesztője azon nyomban az utcán találta magát. Praktikus előnyökkel járt az is, hogy Lagardère tulajdonában van az *Europe 1*, az ország egyik leghallgatottabb rádióadója, ahová mindig sikerült a legjobb adásidőben interjúra hívni Sarkozyt, amikor csak megszorult valamilyen ügyben. A nagyvállalkozó örököse még a *Le Monde* napilapban is rendelkezik némi kisebbségi részesedéssel. Ezenkívül tulajdonosi portfóliójába tartoznak magazinok (*Elle*), a *Journal du Dimanche* vasárnapi újság és különféle regionális lapok is. (...) A privatizált, valaha közszolgálati program Sarkozy egyik esküvői tanújához, Martin Bouygues-hez tartozik. Övé egyúttal a harmadik legnagyobb francia mobilcég is. Bouygues Sarkozy egyik fiának a keresztapja. (...) Szintén tény, hogy Sarkozy másik esküvői tanúja Bernard Arnault volt, aki az LVMH luxuscsoporton keresztül nemcsak olyan illusztris márkákat tudhat magáénak, mint a *Louis Vuitton*, a *Kenzo* és a *Givenchy*, hanem a *La Tribune* és az *Investir* gazdasági lapokat is.”²⁷

Ám nem csak tanú-újságírás létezik. A *Bild* más módokon is magához láncolja a politikusokat. Egész ügyesen. Így néz ki a helyzet Rudolf Scharping SPD-politikussal kapcsolatban:

²⁶ Idézet forrása: http://www.eurotopics.net/de/home/presseschau/archiv/magazin/politik-verteilerseite/frankreich-2008-07/artikel_scalbert/

²⁷ Idézi a *Süddeutsche Zeitung* 2010. május 17-i számában Michael Klägen: Ein Netz von Freunden, im Internet című cikke: <http://www.sueddeutsche.de/kultur/sarkozy-und-die-medien-ein-netz-von-freunden-1.805499>

„Különleges közelség állt fenn Rudi Scharping SPD-politikus és a Bild am Sonntag (BamS) között. A BamS-ban mutatta be új élettársát, és kizárólag a BamS számára borotválta le a szakállát is. És a BamS számára tudósított még SPD-frakcióvezetőként a – politika melletti – legnagyobb szენvedélyéről, a Tour de France-ról. »Rudi riporter«, ahogy a szerkesztőségben nevezték, mindig szombat délután adta le jelentését, amelyet Bodo Müller sportrovatvezető csiszolt aztán újságírói szempontból elfogadható formára. Mindezért Scharping rendes tiszteletdíjat kapott, legtöbbször készpénzben.”²⁸

HOGYAN MŰKÖDIK KAI DIEKMANN?

A *Bild* sikerreceptje egyszerű – az újság napról napra viszonylag kevés oldalba sűríti az emberi élet minden lényeges vonatkozását. Mindezt olyan elbeszélői stílusban, mintha csak egy ponyvaregény lenne, amely nem támaszt nagy igényeket az olvasóval szemben. Szerelem és gyűlölet, hűség és árulás, boldogság és kétségbeesés, halálos betegségek, bűnözés, továbbá a politika mint hatalmi harc és leszámolás – és mindezt érzelmi-
leg túlfűtött, testre szabott, egyszerűsített és szélsőségesen konfrontatív stílusban. A *Bild*-olvasó számára nem az a fontos, ami objektíven fontos, hanem az, ami egyúttal érzelmi hatást is tesz rá. A klasszikus újságírói tudósításnak a *Bild*-ben legfeljebb csak alibi funkciója van. Amikor olyan unalmas politikai témákról kénytelenek hírt adni, mint pártkonferenciák vagy kormánynyilatkozatok, akkor is érzelmi elemeket keresnek, és az összetett híreket így teszik személyessé. Az olvasó figyelmét elterelik arról, ami tényszerűen fontos, miközben egy mellékes szál kerül középpontba, gyakran álnyilatkozatok segítségével. Az olvasó elől tehát elrejtik a politika és a gazdaság tényleges problémáit. A *Bild* magazin olyan, mint egy meglepetéscsomag, amelyből naponta – könnyen érthető morzsánként adagolva – az egész világ az ölünkbe hullik. Amikor a *Spiegel* józan hangvétellel beszámol egy thaiföldi katonai puccsról, a spanyol király lemondásáról és a NATO Oroszország elleni üzleti játékairól, akkor a *Bild* azt a kérdést teszi fel olvasói előtt harsány betűs szalagcímében: „Megvan

²⁸ Idézet forrása: <http://www.sprengratz.de/?p=2580>

még valakinek Angela Merkel mobilszáma?”²⁹ Ezt követően a *Bild* felvilágosítja az olvasóit, hogy mindenki tisztában legyen vele, kinek is lehet meg Merkel mobilszáma:

„Merkel közvetlenül elérhető irodavezetője, Beate Baumann (50), Eva Christiansen (44) tanácsadónő, Steffen Seibert (53) kormányzóvivő, Peter Altmaier (55) kancelláriaminiszter és még néhány további tanácsadó számára, mint például Christoph Heusgen (59, külpolitika), Lars-Hendrik Röller (55, gazdaság) és Nikolaus Meyer-Landrut (54, Európa-ügyek), akik fontos tárgyalásoknál SMS-ben küldhetnek információt. A kancellár asszony nagyon nem értékeli azt, ha a számát továbbadják, vagy amikor bizalmasai azzal akarnak benyomást kelteni, hogy ismerik a telefonszámát. Május 7-én meg is változtatta a számát, és két nyelven adott hírt (németül és angolul) az új körzetszámáról (»Új mobilszámom van ...«), mert szerette volna a mobil barátok körét újfent korlátozni.”

De természetesen a *Bild* is el tudja érni a kancellár asszonyt telefonon. A vezető szerkesztő természetesen könnyedén el tudja őt érni. Ezt azonban az olvasók nem tudják. 2001 januárjától Kai Diekmann a *Bild* vezető szerkesztője, valamint a *Bild* és a *Bild am Sonntag* (*BamS*) kiadója. Amikor anyagot gyűjtöttem könyvemhez, érdekes képaláírásra bukkantam. Egy fénykép alatt, amelyen a *Bild* vezető szerkesztője látható Angela Merkel társaságában, ez áll:

„A *Bild* egyenlő hatalom. És ez azt jelenti, hogy a lap nyári partijára (itt 2008-ban) még Angela Merkel is eljön.”³⁰

Diekmann és Merkel jól ismerik egymást. Nagyon jól. Mindketten tagjai az Atlanti-Hídnak, sőt Diekmann még vezetőségi tag is a szervezetben.

²⁹ Lásd <http://www.bild.de/politik/inland/wolfgang-bosbach/wolfgang-bosbach-bei-wer-wird-millionaer-wer-hat-eigentlich-merkels-handynummer-36244074.bild.html>

³⁰ Idézet forrása: <http://www.sueddeutsche.de/medien/bild-chef-kai-diekmann-bild-dir-deine-macht-1.998172-2>

A Német Újságírók Szövetsége (DJV) világosan foglalt állást az ilyen közéleti szerepvállalásokról. 2014 nyarán a szövetség az alábbi közleményt jelentette meg:

„A Német Újságírók Szövetsége az újságírók lobbiszervezeti tagságáról ki-
robbant aktuális vita kapcsán az újságírók megfigyelői szerepét hangsúlyoz-
za. »Az újságírás függetlensége és hitelessége megköveteli, hogy az újságírók
ne játsszanak aktív szerepet olyan szervezetekben, amelyekről tudósítanak«,
nyilatkozta Michael Konken, a DJV országos elnöke.”³¹

Diekmann értékeli Merkelt. És Merkel értékeli Diekmant. És a *Bild* magazin Diekmann vezetése alatt mindent megír Angela Merkelről, kivéve azt, ami negatív. Gondolok itt például arra a tényre, miszerint Angela Merkel Németország legszenvedélyesebb körömrágó politikusa. Igen, a szövetségi kancellár asszony rágja a körmét. Ahogyan a volt brit miniszterelnök, Gordon Brown is. Vagy mint a 2014-ben elhunyt FAZ-kiadó, Frank Schirrmacher, a nagy szerkesztőségi konferenciák alkalmával. Ideális téma lett volna a *Bild* számára. Erről viszont az újság hallgatott.³²

Merkel valószínűleg az erőből politizáló Helmut Kohltól tanulta meg, mennyire fontos a *Bild* egy szövetségi kancellár számára. Kohl, aki 1982 és 1998 között volt kancellár, az 1980-as évek második felében ismerkedett meg Diekmannel, amikor a *Bild* parlamenti tudósítójaként dolgozott az akkori szövetségi fővárosban, Bonnban. Kohl kezdetben nem kedvelte Diekmant, mert hosszú haja volt, melyet copfban összefogva viselt. Amikor Kohl interjút akart adni a *Bild* számára, az alábbi célzást tette Diekmannra: „Nehogy a hosszú hajút küldjétek ide nekem!”³³ Michael H. Spreng médiatanácsadó és az *Emberek Maischbergernél* című talkshow főszerkesztője így ír blogjában arról, hogyan alakult ez a kapcsolat a későbbiekben:

³¹ Idézet forrása: <https://www.djv.de/startseite/profil/der-djv/pressebereich-download/pressemitteilungen/detail/article/unabhaengig-bleiben.html>, lásd még <http://www.heise.de/tp/artikel/42/42430/1.html>

³² Ehhez lásd <http://www.sprengsatz.de/?p=2986>

³³ Idézet forrása: <http://www.sprengsatz.de/?p=3437>

„Diekmann az évek során elnyerte Kohl legmélyebb bizalmát, és idővel közelebb került a volt kancellárhoz, mint saját fiai – legalábbis, ami a családi ünnepeken való részvételek gyakoriságát illeti. És Diekmann van annyira tapintatos, hogy nem, vagy csak feltűnés nélkül említi meg a Kohl fiúk távollétét az esküvőkről és születésnapokról.”³⁴

Kai Diekmann főszerkesztősége alatt sok politikus lett naggyá – hogy aztán újra a süllyesztőben tűnjön el. Nézzük például az egykori szépművészeti honvédelmi minisztert, Theodor zu Guttenberget, aki Top-Gun-pózban díszelgett a *Bild* magazin címlapján. Felesége az „Egy gyermekekért dobogó szív” címmel futó *Bild*-kampány nagykövete volt. Alig múlt el *Bild*-nap „Gutti” nélkül. Még akkor is kiállt mellette a *Bild*, amikor kritikát fogalmaztak meg felesége afganisztáni útja kapcsán: „Szerintünk rendben volt”. A *Bild am Sonntag* egyik szerkesztőnője, Anna von Bayern még egy szeretetteljes Guttenberg-életrajzot is írt. Guttenberg mutatta be a *Bild* parlamenti irodavezetője, Nikolaus Blome új könyvét. Akkoriban Guttenberg egyik rokona, Karl Ludwig von Guttenberg volt a *Bild* országos kiadása felelős kiadójának helyettese. Sok olvasó arról sem értesült, hogy Guttenberg a Springer Kiadónál (a *Welt* magazinnál) töltötte gyakornoki idejét. Guttenberg minden kétséget kizáróan nagyon közel állt a Springer-féle *Bild*hez – és a *Bild* pedig Guttenberghez. Kívülállóként az ember csak találgat, valójában vajon ki irányított kit. A történetben szerepel némi kölcsönös segítségnyújtás is: Guttenberg milliós értékű reklámkampánnyal boldogította a *Bild*-et, amelyben a honvédelmi minisztérium önkénteseket toborzott a szövetségi véderő számára³⁵ – bár a *Bild*-nek éppenséggel nincs túl sok fiatal olvasója. Az ilyen – adópénzt pazarló – exkluzív szerződések csak a Springernél fordultak elő. Viszonzásképpen a *Bild* dicshimnuszokkal árasztotta el Guttenberget, akit a lap tett politikai sztárrá. A *Bild* és Guttenberg összefonódását alig lehetett szavakkal visszaadni. Vegyük például a Gorch Fock-ügyet, amelyben a hasonló nevű német vitorlásoktatóhájóval kapcsolatos visszaélések kerültek felszínre. Guttenberg

³⁴ Idézet forrása: <http://www.sprengsatz.de/?p=3437>

³⁵ Lásd <http://www.fr-online.de/politik/eigenwerbung-der-bundeswehr-vertraege-vorerst-nur-mit-springer,1472596,7504662.html>

kezdetben óva intett az „előre ítélezéstől” –, majd az egyik Bild-szerkesztő telefonhívása nyomán mégis felmentette a parancsnokot.

Michael H. Spreng újságíró 2013-ban így tudósított a politika és a Bild közötti „másféle korrupcióról”:

„A politikusok és az újságírók közötti kapcsolatban is megtalálhatók a korrupció azon formái, amelyeknek kétségtelenül nincs közük a pénzhez, és amelyek büntetőjogi kategóriákba sem sorolhatók. Ez itt másként működik: a politikus egyes újságírókat közel enged magához és bizalmas információkat oszt meg velük, vagy pedig bábfiguraként odaáll egy újság vagy kiadó projektje mellé. Az újság pozitív tudósításokkal viszonzza a gesztusokat, amelyek által tekintéllyel és fontosságtudattal ruházza fel az illetőt. Az ilyesféle üzleti kapcsolatok általában rejtve maradnak, és a nyilvánosság előtt csak a következményeik látszanak. Néha azonban egy meggondolatlan tett szétszakítja ezt a kapcsolati szöveget – jelen esetben a kínos fénykép Kai Diekmann Bild-főszerkesztőről Philipp Rösler szabaddemokrata gazdasági miniszter társaságában. Szívélyes ölelést látunk a képen: a politikus és az újságíró szerelmesként ölelkeznek össze, mint akik hosszú elválás után végre újra találkoznak. Erre az esetre is érvényes: egy kép ezer szónál is többet mond. A kritikus közvélemény pedig máris a mögöttes történettel foglalkozik. A Bild hetek óta »Mr. Cool«-nak vagy »Cool Minister«-nek dicséri a négy százalékos támogatottságot élvező párt elnökét. Rösler cserébe újra elővette a hirdetési bővítészarut, ami megnyitotta az ajtót arra, hogy a Springer szorosabbra fűzze kapcsolatát a start-up-világgal. Na, ez egy mindkét fél számára nyerő (win-win) helyzet, gondolhatnánk. A fénykép azonban egy mindkét fél számára vesztes (lose-lose) szituációt hozott létre. Két férfi, akiknek kritikus szakmai távolságtartásban kellene állniuk egymástól, ehelyett egymás nyakába borulnak. Ez a fénykép mindkét fél szakmai hitelességét csorbította. A fotó mindkettejüket hosszasan kísérti majd, és újra meg újra előbukkan. A Röslerrel írt következő lelkes Bild-tudósításnál, vagy amikor Rösler legközelebb fellép a Springer Kiadónál, vagy a javukra. Ahogy Karl Theodor zu Guttenberget is utolérte a Times Square-en készült szemtelen fotója. Ő is használta a Bildet a karrierje elősegítése érdekében – és a Bild is használta őt. A vége ismert.”³⁶

³⁶ Idézet forrása: <http://www.sprengsatz.de/?p=4016>

A *Frankfurter Rundschau* 2011-ben megpróbált választ kapni arra a kérdésre, hogyan működött ez a bizalmi kapcsolat. Miután számos értelmezési kísérletet végigpróbáltak, végül is néhány mondatra szűkítették a választ:

„Más újságoktól eltérően, ahol a főszerkesztők szabadságot biztosítanak a szerkesztőiknek és rovatvezetőiknek, a Bildnél a »szűk keresztmetszet«-elv működik: mindennek keresztül kell mennie a főszerkesztőn, így a Bild Kai Diekmann terméke. A Bild maga Kai Diekmann.”³⁷

Hogyan is működik akkor ez a Kai Diekmann? Jőmagam mindig szimpatikus és abszolút megbízható embernek ismertem meg, amikor a *Bild* szerkesztőségében személyesen beszélgettünk. Viszont erős embernek is. És mélyen konzervatívnak. Diekmann tagja a ma is párbajokat vívó Münsteri Franconia Diákegyletnek.³⁸ Diekmann 1983-ban lett Franconia-tag, majd 1985-ben kilépett, aztán később újra belépett.³⁹ Diekmann tehát, még ha akarna se léphetne be az SPD-be. Ott ugyanis elfogadtak egy összeférhetetlenségi határozatot, miszerint diákegyleti tag nem lehet tagja az SPD-nek.⁴⁰ Aki diákegyletbe tartozik, egyúttal automatikusan egy hatalmas hálózat részévé is válik. Sok politikus és gazdasági vezető volt korábban ilyen egyetemi fraternitás tagja, vagy jelenleg is az: Markus Söder CSU-politikus a Nürnbergi Teutonoknál tag, Bernhard Vogel CDU-politikus a majnai Arminiában, Heinz-Christian Strache osztrák FPÖ-politikus a bécsi Vandaliában, Hans-Peter Uhl CSU-politikus a müncheni Arminia-Rhenaniában, Rezzo Schlauch a Zöldektől a freiburgi Saxo-Silesiában, Peter Ramsauer CSU-politikus a müncheni Franco-Bavariában, Edmund Stoiber CSU-politikus, bajor miniszterelnök a K.D.St.V. Trifels München katolikus fraternitásban, Klaus Kinkel, a német hírszerző szolgálat, a BND volt vezetője és egykori külügyminiszter az A.V. Guestfalia Tübingen katolikus

³⁷ Idézet forrása: <http://www.fr-online.de/politik/nach-dem-ruecktritt-gutenberg-und-die-bild-zeitung,1472596,7504534.html>

³⁸ A diákegyesületről lásd <http://www.franconia-muenster.de/>

³⁹ Lásd <http://www.taz.de/1/archiv/archiv/?dig=2006/10/28/a0203>

⁴⁰ Lásd <http://www.spiegel.de/unispiegel/studium/parteevorstand-hat-gesprochen-entweder-sozialdemokrat-oder-burschenschaftler-a-408440.html>

diákszövetségben, Günther Oettinger korábbi baden-württembergi miniszterelnök és jelenlegi EU-polikus a Landsmannschaft Ulmia Tübingennél. Henning Schulte-Noelle, aki az Allianz Biztosító felügyelőbizottságának elnöke volt, az arcán lévő sebhelyet egy ma is párbajokat vívó fraternitásnak köszönheti.

Stephan Peters elitkutató szerint senki nem híreszteli magáról a nyilvánosság előtt azt, hogy egy diákszövetség tagja. Ettől azonban ez még egy jól működő hálózat – több tízezer taggal.⁴¹

A szövetségek fontosak. De vajon a régi diákszervezete mellett milyen testületnek tagja még Diekmann, az újságíró? Nos, 2004 óta a *Hürriyet* török napilap tanácsadó testületének is tagja.⁴² Diekmann Törökország iránti lelkesedése magyarázza azt, hogy miért közöl a *Bild* időről időre egész cikkeket törökül. Diekmann szeretné, hogy Törökország EU-tagálam legyen, emellett ezt mondja:

„Szabadságomat rendszeresen Törökországban töltöm, a török barátimmal. Személyi asszisztensőmnek török gyökerei vannak. (...) Nyugodtan kijelenthetem magamról azt, hogy a Bild történetének „legtörökösebb” főszerkesztője vagyok.”

A Springer konzern – vagyis Diekmann munkaadója – pénzügyi érdekeltségekkel rendelkezik Törökországban. Ezek mind olyan információk, melyeknek valahol és valahogy utána lehet járni. Sokkal érdekesebbek lehetnek a gyakran elhallgatott információk arról, hogy az elithálózat milyen szálakat sző a háttérben. Lapozzunk fel ehhez egy cikket a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* 2011. február 24-i számából, mely az alábbi címmel jelent meg: „Guttenberg, a Bild és az Atlanti-Híd.”⁴³

A cikkben a FAZ külpolitikai rovatvezetője, Klaus-Dieter Frankenberger arról a zűrzavarról ír, ami az Atlanti-Híd elnevezésű elitháló-

⁴¹ Lásd <http://www.politik-kommunikation.de/ressorts/artikel/niemand-geht-damit-hausieren>

⁴² Idézet forrása: <http://www.deutsch-tuerkische-nachrichten.de/2014/05/S02462/kai-diekmann-erdogans-politik-fuehrt-tuerkei-in-eine-instabile-lage/>

⁴³ Lásd <http://www.faz.net/aktuell/politik/der-aufwurf-zum-anruf-zu-guttenberg-bild-und-die-atlantik-bruecke-1593253.html>

zat fiatal vezetőket képző programjának végzős hallgatóihoz intézett felhívás kapcsán támadt. (Az Atlanti-Híd egyébként Klaus-Dieter Frankenbergerrel reklámozza magát, amit azonban a szerkesztő elfelejt megemlíteni a FAZ honlapján szereplő bemutatkozásában.⁴⁴) Beate Lindemann, aki korábban az intézet vezetője volt, a végzett hallgatókat megkérte, vegyenek részt a *Bild* felhíváskampányában, továbbá támogassák azt, hogy a szintén az Atlanti-Híd vezetőképző programjában részt vett Karl-Theodor zu Guttenberg továbbra is honvédelmi miniszter maradjon. A *Bild* korábban ugyanis a címlapján harsány felhívást intézett a „Guttenberg-döntés” kapcsán. Az Atlanti-Híd igazgatótanácsa ezt követően ismételten elhatárolódott ettől a felhívástól. Az alább olvasható hír tartalma a történetünk szempontjából teljesen érdektelen. Sokkal érdekesebb viszont az, hogy a cikk egy fontos információt elhallgat az olvasó elől: Kai Diekmann maga is tagja az Atlanti-Hídnak. Ahogy Guttenberg is részt vett az intézet vezetőképző programjában – még hozzá 1995-ben.⁴⁵

Az Atlanti-Hídat, melynek Kai Diekmann is tagja, „Titkos Páholy” néven is szokták emlegetni.⁴⁶ Az intézetről úgy tudják, hogy közel áll a CIA-hoz. Markus Kompa egyik tudósítása szerint:

„A CIA-közelséget még csak nem is leplezik, hiszen az Atlanti-Híd teljesen hivatalosan adja át a Vernon A. Walters-díjat. Ezt a díjat egy olyan CIA-igazgatóhelyettesről nevezték el, aki az elképzelhető legpiszkosabb államcsínyekben játszott szerepet, mint például Iránban (1954), Brazíliában (1964) és Chilében (1973), valamint Olaszországban az 1960-as években a szakszervezetek elleni felforgató tevékenységben. Walters, a megrogzított kommunistagyűlölő a keleti titkosszolgálatok szemében maga volt a fő manipulátor.”⁴⁷

⁴⁴ Lásd <https://www.atlantik-bruecke.org/willkommen/analysen-und-kommentare/> Frankenberger fotóval illusztrált cikke felett ez olvasható: „Itt találhatják az Atlanti-Híd műhelyéből a transzatlanti témához kapcsolódó kiadványokat és interjúkat”. Az oldalról képernyőfotókat készítettem.

⁴⁵ Lásd <http://www.atlantik-bruecke.org/service/dokumente/overtures-and-finales-germany-and-the-united-states.pdf>

⁴⁶ Lásd például <http://www.heise.de/tp/artikel/41/41551/1.html>

⁴⁷ Idézet forrása: <http://www.heise.de/tp/artikel/41/41551/1.html>

Ugyanebben a tudósításban arról is szó esik, hogy bizonyos újságíróknál az Atlanti-Hídhöz való közelség befolyással bírhat-e a tudósításaikra. Ezt írták:

„Aki kíváncsi arra, milyen motívumból ír a Bild és a Spiegel olyan buzgón Oroszország ellen, és miért azonosítja reflexszerűen „Amerika-ellenességnek” az amerikai állásponttól eltérő véleményeket, elég egy pillantást vetnie a taglistára és alighanem már választ is kap a kérdésre. Neves újságírók szerepelnek rajta, ezért aligha meglepő, hogy szinte soha nem olvashatunk kritikus sajtóhíreket az Atlanti-Hídról.”⁴⁸

Vajon pusztán összeesküvés-elmélet lenne azt hinni, hogy olyan emberek, mint Kai Diekmann, egy bizonyos elithálózatba keveredtek, amely az újságírói munkájukra is kihatással van? Nézzük csak meg közelebbről azt az elithálózatot, amelyben az újságírók, valamint a politika és a gazdaság kulcsszereplői a nyilvánosság kizárása mellett diszkrétan és sűrűn találkozhatnak egymással. Létezik ebben a világban az „akolmeleg által megvalósuló korrupció”? Nem szeretném elhallgatni azt sem, hogy e hálózatok egyes részeinek korábban jómagam is tagja voltam – és korrumpálódtam is általuk.

AZ ATLANTI-HÍD

Tina Hasselt, az ARD televízió washingtoni stúdióvezetőjét 2014-ben felkérték, hogy 2015 közepétől Ulrich Deppendorf helyére lépjen, és ezzel ő legyen az ARD berlini stúdiójának első női főszerkesztője.⁴⁹ Az ARD-elnök így kommentálta a hírt: „Tina Hassel épp olyan szakmai profillal rendelkezik, amilyenre az ARD berlini stúdióvezetőjének szüksége van.”⁵⁰ Döntését számos okkal indokolta, többek között méltatta Hassel eddigi tudósítói állomáshelyein végzett munkáját és vezetői képességeit.

⁴⁸ Idézet forrása: <http://www.heise.de/tp/artikel/41/41551/1.html>

⁴⁹ Lásd http://www.dwld.de/nachrichten/45406/tina_hassel_loest_deppendorf_im_hauptstadtstudio_ab/

⁵⁰ Uo.

Más ismert újságírók is nyilatkoztak, akik szintén utaltak Tina Hassel képesítéseire. Érdekes viszont, hogy mindeközben soha, senki nem említette az Atlanti-Híddal való kapcsolatát. Pedig neve ott szerepel a hivatalos dokumentumokban a Rajna/Ruhr regionális csoport egyik találkozója kapcsán, továbbá az Atlanti-Híd 2011/2012-es éves jelentésében, valamint az USA-munkacsoport 2010/2011-es éves jelentésében.⁵¹

Karl-Theodor zu Guttenberg, Kai Diekmann, Tina Hassel – sok prominens név kötődik egy olyan szervezethez, ami a nyilvánosság előtt meglehetősen ismeretlen. Olyan szervezet, amelyet többen „Titkos Páholynak” és „CIA-közeli intézetnek” is neveznek.⁵² Minél többet kutunk, annál jobban megdöbbenhetünk: Claus Kleber, aki 2003–2009 között a *ZDF-heute-journal* vezetője, 2003 óta pedig moderátora, az Atlanti-Híd alapítvány kuratóriumi tagja.⁵³ Stefan Kornelius újságíró, a *Süddeutsche Zeitung* külpolitikai vezetője az NDR-televízióban sugárzott interjújában bevallotta, hogy tagja az Atlanti-Hídnak⁵⁴. Szerinte az újságnak érdeke fűződik ahhoz, hogy ő a szervezet tagja legyen, sőt az is, hogy átvállalja az éves tagdíját is. Az ilyen típusú közelséget ő az „üzlet járulékos elemének” nevezi.⁵⁵ Uwe Krüger kommunikációkutató szemrehányást tett a Korneliushoz hasonló embereknek az Atlanti-Híddal való közelségük miatt. Krüger azt állítja, hogy azok az újságírók, akik tagjai a szervezetnek, átveszik annak a gondolkodásmódját. Kornelius visszatúsította ezt a vádat. Christian Wernicke, a *Süddeutsche Zeitung* amerikai tudósítója 2012-ben részt vett az alapítvány tagjainak Washingtonba szervezett utazásán.⁵⁶ Ezen a programon még a ZDF ismert műsorveze-

⁵¹ Lásd a jelentés 46. oldalát: http://www.atlantik-bruecke.org/w/files/dokumente/120628_jahresbericht_2012.pdf

⁵² Lásd például <http://www.heise.de/tp/artikel/41/41551/1.html>

⁵³ Lásd <http://www.atlantik-bruecke.org/stiftung/>

⁵⁴ Lásd <http://www.ndr.de/fernsehen/sendungen/zapp/zapp7506.html> és például http://www.atlantik-bruecke.org/w/files/dokumente/120628_jahresbericht_2012.pdf

⁵⁵ Lásd <http://www.ndr.de/fernsehen/sendungen/zapp/zapp7506.html>

⁵⁶ Az eredeti oldalt, lásd <http://www.atlantik-bruecke.org/programme/mitgliederreisen-in-die-usa/> időközben törölték, de az internetes archívumban a prezentáció adatai lehívhatók az alábbi címen: <https://web.archive.org/web/20140103013945/http://www.atlantik-bruecke.org/programme/mitgliederreisen-in-die-usa/>

deményezte az Atlanti-Híd, mint magánszervezet megalapítását. McCloy abban az időben lett Rockefeller *Chase Manhattan Bank*jának az igazgatósági elnöke. McCloy korábban a Német Szövetségi Köztársaságért felelős főbiztos volt, vagyis az amerikai megszálló hatalom első embere Nyugat-Németországban. Marion Gräfin Dönhoff újságíró, a *Die Zeit* hetilap társkiadója az Atlanti-Híd alapító tagjai közé tartozott. A szervezet magától értetődőnek tekintette, hogy minden rendelkezésre álló médiumon keresztül befolyásolni igyekszik a közvéleményt. Az alapokmány szerint az egyesület hivatalosan „képzési, tudományos, kulturális és jótékonyági célokat, valamint a népek közötti megértést elősegítő” célokat követett. A valóságban azonban kezdettől fogva egy vezetőkből álló személyes kapcsolati hálóról volt szó, amely arra törekedett, hogy a közvéleményt a maga szempontjai szerint formálja. A *Frankfurter Allgemeine Zeitung* az Atlanti-Hídat 1981-ben egy „elitista lobbicsoportnak”, tevékenységüket pedig konzervatív jogi szemszögből a demokráciára nézve aggasztónak nevezte.⁶⁶

A FAZ, úgy tűnik, manapság már nem kezeli ilyen fenntartásokkal az elit szervezetet. A FAZ külpolitikai vezetőjét, Klaus-Dieter Frankenbergert az Atlanti-Híd 2009/2010-es éves jelentése a 129. oldalon, 2010. június 10-i dátummal említi. A bejegyzés így szól:

„Az USA-munkacsoport 79. ülése: »Biztonsági partnerség az Egyesült Államokkal: Németországra és az Európai Unióra várható hatások és következmények«. Bevezetőt mond: Hans-Ulrich Klose, MdB, a német–amerikai együttműködés külügyminisztériumi koordinátora, Berlin; Stéphane Beemelmans, az EU-val és a nemzetközi ügyekkel kapcsolatos szakpolitikai kérdések osztályvezetője; a Belügyminisztérium új tagállamokért felelős részlege, Berlin; és Klaus-Dieter Frankenger, külpolitikai ve-

⁶⁶ A témához lásd Ludger Kühnhardt: *Atlantik-Brücke: Fünfzig Jahre deutsch-amerikanische Partnerschaft* (A német–amerikai partnerség ötven éve), 11., 37. és 71. oldal; 1981-ben a FAZ részletes publicisztikai teret szentelt az Atlanti-Hídnak. A szerző az Egyesült Államokban elterjedt magántársaságok rendszerére hivatkozik, mondván, „ezek maguk nem döntéshozók, de mégiscsak hozzá tartoznak a döntési háttérhez”, amelyek Németországban egy eddig nem hallott, új jelenségnek számítanak. Mint írja, „a demokrácia egy puritánja aggodalommal figyelheti az ilyesféle elit véleményformáló csoportokat.”

zető, *FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG*, Frankfurt am Main. »Washingtoni beszámolót« tart John C. Kornblum nyugalmazott nagykövét, Magnus-ház, Berlin.⁶⁷

Frankenberger szerepel a rendezvényről készült egyik fényképen is, a 2006/2007-es éves beszámoló 98. oldalán.⁶⁸ Az Atlanti-Híd Klaus-Dieter Frankenbergerrel hirdeti magát, amit ő ugyanakkor elmulaszt közölni olvasóival a FAZ-bemutatójában.⁶⁹ Nem egyedi eset, hogy elismert újságírók közeli kapcsolatba kerülnek ezzel a vitatott intézménnyel: csak a 2006 és 2012 közötti éves beszámolók 88 újságírót említenek, köztük 26 a közszolgálati médiában dolgozik. Másként fogalmazva: úgy tűnik, az újságírók már nem tartják fontosnak a távolságtartást. Az Amerika-barát és nyilvánvalóan nem semleges szervezet befolyása mind inkább begyűrűzik a médiatudósításokba.

Persze, az „Amerika-barát” jelző nem feltétlenül szitokszó. Itt azonban nem arról van szó, hogy ez jó vagy rossz, hanem elsősorban a háttérben meghúzódó értékrendszerről. Kivel állnak értékközösségekben Németország és a német médiumok? Olyan országokkal feltétlenül, mint Hollandia, Ausztria, Svájc és Spanyolország. A NATO-val azonban egész biztosan nem. Még nyilvánvalóbb az, hogy Németország nem áll érdekközösségekben Erdogan Törökországgal. És az Egyesült Államokkal? Itt is egyértelmű a válasz. A németek és az amerikaiak egyaránt magukénak vallanak olyan értékeket, mint a demokrácia, a vélemény- és a sajtószabadság. De nagy különbségek jelentkeznek már például a jogállamiság és

⁶⁷ Idézet forrása: lásd 129. oldal, <http://www.atlantik-bruecke.org/w/files/dokumente/jb-0910-final.pdf>

⁶⁸ A Szövetségi Biztonságpolitikai Akadémiával tartott közös rendezvény, lásd az alábbi hivatkozás 98. oldalán: <http://www.atlantik-bruecke.org/service/dokumente/jahresbericht-der-atlantik-bruecke-2006-2007.pdf>

⁶⁹ Lásd <https://www.atlantik-bruecke.org/willkommen/analysen-und-kommentare/> Frankenberger fotóval illusztrált cikke felett ez olvasható: „Itt található az Atlanti-Híd műhelyéből a transzatlanti témához kapcsolódó kiadványokat és interjúkat”. Az oldalról képernyőfotókat készítettem. Lásd még Frankenberger személyes bemutatkozását a FAZ honlapján: <http://www.faz.net/redaktion/klaus-dieter-frankenberger-11104551.html> A fenti kapcsolatról nem számol be az olvasóknak.

a nemzetközi jog kérdései kapcsán. Az Irak elleni háború, Guantanamo vagy a drónokkal végrehajtott kivégzések egyáltalán nem egyeztethetők össze a német jogértelmezéssel. Tény, hogy nem állunk értékközösségben az Egyesült Államokkal, és egészen biztosan nem Washington szemüvegén át nézzük a dolgokat. Ezt világosan bizonyítja például az amerikai kémkedés, ami korlátozza a szabadságunkat és nap mint nap megsérti polgáraink magánszféráját. Amikor tehát német újságírók olyan Amerika-barát szervezetekhez adják magukat, mint az Atlanti-Híd, és szerepelnek a rendezvényeiken vagy bármilyen módon támogatják őket, már kilépnek a német értékrendszer keretei közül. Ők ilyenkor egy másik értékrendszer szószólóivá és/vagy lobbistáivá válnak.

2010. március 12-én adták le először a közszolgálati televízióban a *Phoenix* tv-csatorna közreműködésével az Atlanti-Híd egyik rendezvényét. 2010. március 10-én az Atlanti-Híd kerekasztal-beszélgetést rendezett a Hamburgi Honvédelmi Egyetemen Helmut Schmidt nyugalmazott szövetségi kancellárral és az akkori honvédelmi miniszterrel, Karl Theodor zu Guttenberggel, „Bevetésen a szövetségi hadsereg: Afganisztán, a válságfócpont” címmel. A beszélgetés moderátora Friedrich Merz, az Atlanti-Híd elnöke volt. A témához tartozik, hogy Helmut Schmidt az Atlanti-Híd tagja, és Guttenberg pedig elvégezte az Atlanti-Híd fiatalok számára indított vezetőképző kurzusát. Kellemes kis tagsági beszélgetés – és mindezt a közszolgálati televízió sugározza.⁷⁰ A *Bild* pedig, melynek főszerkesztője, Kai Diekmann szintén tagja az Atlanti-Hídnak, „A volt kancellár és a honvédelmi miniszter Hamburgban beszélgetnek – amit Guttenberg Schmidttől tanulhat” címmel számolt be az eseményről.⁷¹ Emlékezzünk csak arra, hogy Diekmann és Guttenberg ez idő tájt szoros barátságban álltak egymással. Vajon a tévénézők és az újságolvasók tudtak erről bármit is? Aligha. Pont így működik a közvélemény befolyásolása. Néhány hasonlóan gondolkozó véleményvezér találkozik, „elbeszélgetnek” – a velük kapcsolatban álló médiumok pedig tudósítanak róla.

Nyilván teljességgel véletlen, de mintha az Atlanti-Híd politikaközelségét tükrözné a jelenlegi székhelye is: a szervezet központja az Angela

⁷⁰ Lásd <http://www.phoenix.de/content/phoenix/bibliothek/442028>

⁷¹ Lásd <http://www.bild.de/politik/2010/schmidt/diskutierte-in-hamburg-mit-altkanzler-schmidt-11791926.bild.html>

Merkel szövetségi kancellár magánlakása melletti házban található. Ezt az Atlanti-Híd egyik ügyvivője is megerősítette egy interjúban – ahogy azt is, hogy Angela Merkel szintén tagjuk.⁷² Ezek után ki csodálkozik azon, hogy Angela Merkel újra és újra dicshimnuszokat zeng az Atlanti-Hídról?

Mit akar tehát az egyesület? Egy korábbi egyesületi elnök, Arend Oetker így fogalmazott: „Az Egyesült Államokat 200 család kormányozza, és velük akarunk jó kapcsolatot fenntartani.”⁷³ A már említett média-befolyásolás mellett ez minden?

Az Atlanti-Híd adományozza – mint már említettük – a Vernon A. Walters-díjat. Ezt az elismerést „olyan személyiségeknek adják, akik rendkívüli módon hozzájárultak a német–amerikai kapcsolatok erősítéséhez. A díjat az Egyesült Államok korábbi németországi nagykövete (1989–1991), Vernon A. Walters után nevezték el, aki amerikai oldalról kísérte végig a német újraegyesülést. Az eddigi díjazottak: Liz Mohn (Bertelsmann Alapítvány, 2008), Dr. Jürgen R. Großmann (Georgsmarienhütte Holding GmbH, 2007), Dr. Dieter Zetsche (DaimlerChrysler AG, 2006), Dr. Michael Otto (Otto Group, 2005), Wolfgang Mayrhuber (Lufthansa AG, 2004), Dr. Bernd Pischetsrieder (Volkswagen AG, 2002), Dr. Manfred Schneider (Bayer AG, 2000), Dr. Henning Schulte-Noelle (Allianz AG, 1999), Dr. Thomas Middelhoff (Bertelsmann AG, 1998), Dr. Rolf-E. Breuer (Deutsche Bank AG, 1997), Jürgen E. Schrempp (Daimler Benz AG, 1996), Jürgen Dormann (Aventis Hoechst AG, 1995), Eberhard von Kuenheim (BMW AG, 1994), Louis R. Hughes (General Motors, 1993)”.⁷⁴

Az Atlanti-Híd egy apróságáról megfeledkezik ebben az ismertetőben: Vernon A. Walters (1917–2002) az Egyesült Államok külföldi titkosszolgálati koordinátora volt és a CIA operatív vezetője. Élete végén úgy jellemezte a több millió ember életét követelő vietnami háborút, mint ami az

⁷² Lásd az Eveline Y. Metzennel készített interjút, az idézett rész 06.35-től látható: <http://www.tvbvideo.de/video/iLyROoafzSjA.html>

⁷³ Idézet forrása: <http://www.berliner-zeitung.de/archiv/ein-whos-who-der-politik-und-wirtschaft,10810590,9990036.html>

⁷⁴ Idézet forrása: <https://www.atlantik-bruecke.org/programme/preisverleihungen/vernon-a-walters-award/>

Egyesült Államok által valaha is vívott „legnemesebb és legönzetlenebb háborúk egyike volt”.⁷⁵ Továbbá pont ez a CIA-munkatárs, Vernon A. Walters volt az, aki Európában a titkos Gladio-hálózat alapvonásait felépítette. Walters 1941 óta szolgált az Egyesült Államok hadseregében, kezdettől fogva hírszerzési állomáshelyeken. Jelentős szerepet vállalt a 20. század második felének szinte minden forró politikai konfliktusában. Részt vett többek között a koreai háborúban (1950–1953), a demokratikusan megválasztott iráni miniszterelnök, Mohammad Mossadegh elleni államcsínyben (1953), titkosszolgálati akciókban az olasz kommunisták választási sikereinek megakadályozása érdekében (1960–1962), valamint a brazíliai véres katonai puccsban (1964). A CIA operatív vezetőjeként ő volt a felelőse a „Centauro” néven futó CIA-akciónak, ami a chilei katonai puccs erőteljes támogatását tűzte ki célul (1973), továbbá a portugál szegfűs forradalom (1974) elfojtását célzó műveleteknek. Walters nyomait felfedezhetjük olyan jelentős áldozatokkal járó akciókban is, mint amelyeket Angolában, Guatemalában és Nicaraguában indítottak a demokratikus kibontakozási kísérletek ellen, továbbá a dél-amerikai katonai rezsim által éveken át emberi jogi területen elkövetett visszaélésekben („Condor” akció), amelyek során emberek százazreit gyilkolták meg, hurcolták el vagy kínozták meg. Az Atlanti-Híd mindezt elhallgatva erről a CIA-emberről nevezett el egy díjat.⁷⁶ Olyan emberek, mint Angela Merkel szövetségi kancellár asszony, vagy Kai Diekmann *Bild*-főnök ennek a szervezetnek a tagjai. És a jelek szerint a FAZ is jól érzi magát náluk.

Az említett transzatlanti szervezetekről – amelyeknek újságírók is tagjai – tudnunk kell, hogy a különféle transzatlanti találkozóikon újra és újra ugyanazok a jelmondatok hangzanak el. Ezek közül a legfontosabbak az állítólagos közös értékekről, a transzatlanti értékközösségről szólnak, amelyeket már megtárgyalni sem kell, mert rég magától értetődőnek tekintjük ezeket. Ez az állítás az állandó ismételtetésnek köszönhetően már rég saját életet él. Olyan ez, mint egy agymosás. Csakhogy a német részt-

⁷⁵ Idézet forrása: Friederike Beck, *Das Guttenberg-Dossier* (A Guttenberg-dosszié), 76. oldal.

⁷⁶ Lásd Ernst Langrock könyvét: „*Der Drahtzieher. Vernon Walters – Ein Geheimdienstgeneral des Kalten Krieges*” (A bábjátékos. Vernon A. Walters – A hidegháború egyik titkosszolgálati hadvezére).

vevők rendszerint nem veszik észre, hogy közben Amerika-barát agymosásnak vannak kitéve. Pedig természetesen – ha közelebbről megnézzük – sok értékük távol esik a miénktől; kezdve az Egyesült Államokban megengedett halálbüntetéstől a távoli országokban drónok által végrehajtott törvényen kívüli kivégzésekig és a külföldi bevetésekig. Ezeket a németek többsége ellenzi. Azonban mindazok az Amerika-barát, minőségi médiumok, amelyeket e könyvben bemutatunk, támogatják az Egyesült Államok oldalán zajló külföldi bevetéseket, a drónok által végrehajtott likvidálásokkal együtt. Ezt teszik például, amikor a Münchener Biztonsági Konferenciáról a fegyverkezési lobbiszemzőgéből tudósítanak. Már ez önmagában jelzi az agymosás hatását. A háttérben pedig mindig ugyanazok állnak: a titkosszolgálatok.

Valójában minden transzatlanti szervezet a NATO támogatásáról szól. A NATO-t pedig az Egyesült Államok irányítja. A németek csak vazallusok. Daniele Ganser történész és NATO-szakértő határozott véleménye szerint azáltal, hogy Németországot bekapcsolták a katonai szövetségbe, többé nem más, mint az „Egyesült Államok vazallusállama”. Ezt mondja:

„A NATO-nak minden NATO-tagállamban NATO-nagykövete van. Ezek azok a nagykövetek, akiket minden ország kirendel a katonai szövetség mellé, hogy tájékozódjon, mit is kíván éppen a NATO. A kapcsolat úgy működik, hogy a NATO – vagyis mindenekelőtt az Egyesült Államok – közli, hogy így és így van és most ezt kell tennetek. (...) Az európaiak aztán gyakran csak engedelmeskednek.”⁷⁷

Jobb, ha tisztában vagyunk azzal, hogy az Atlanti-Híd évente bizalmas szakértői megbeszéléseket szervez az Egyesült Államok Hadseregének Európai Parancsnokságával (USEUCOM)⁷⁸. Ennek célja, hogy bizalmas (!) keretet teremtsenek az Európában állomásozó amerikai fegyveres

⁷⁷ Idézet forrása: <http://deutsche-wirtschafts-nachrichten.de/2014/07/14/nato-experte-aus-sicht-der-usa-ist-deutschland-ein-besetztes-land/>

⁷⁸ Lásd <http://archive-org.com/page/1259165/2013-01-29/http://www.atlantik-bruecke.org/programme/konferenzen-und-expertengespraech/expertengespraech-mit-dem-us-european-command/20-expertengespraech-mit-dem-us-european-command/>

erők – a hadsereg, a légierő, a hadiflotta és a tengerészgyalogság – parancsnokai, valamint a szövetségi véderő főfelügyelője, tábornokai és admirálisai számára, hogy véleményt cserélhessenek aktuális biztonságpolitikai kérdésekben a területek további szakértőivel. „A USEUCOM-mal (U.S. European Command) folytatott megbeszéléseken a kormányzat, az ipar és a média területén dolgozó honvédelmi szakértők ülnek egy asztalhoz az Egyesült Államok Hadseregének Európai Parancsnokságának és a szövetségi véderőnek magasrangú képviselőivel.”⁷⁹ Utóbbi idézet az Atlanti-Híd 2013/2014-es éves jelentéséből származik.

Transzparenciáról itt szó sincs. Zárt rendezvényekről beszélünk, ahová az átlagpolgár sosem léphetne be. Vagy próbáljon csak meg egyszer is belépési engedélyt szerezni az Atlanti-Hídnál egy ilyen rendezvényre. Pedig vezető újságíróink magától értetődő módon helyet foglalnak ezeken. Ez igazi botrány, mert az USEUCOM háborúkat tervez Európában, és a média feladatul kapta, hogy propagandával kíséresse ezt a hadviselést. Jól látható volt ez 2014 nyarán, miután egy maláj utasszállító lezuhant Ukrajnában. Az amerikai hadsereg európai parancsnoksága 2014 szeptemberére nagyszabású NATO-hadgyakorlatra készült Ukrajnában. Egy újság így adott hírt erről:

„Az Európában állomásozó amerikai hadsereg (USAREUR) és az ukrán hadsereg együtt vezetik a hadgyakorlatot, melyben 16 nemzetből körülbelül 1300 katona vesz majd részt. Helyszínként nem messze Lvivtől, a Javorivnál fekvő, közel 400 négyzetkilométeres katonai gyakorlóteret választották. A gyakorlatra Örményország, Azerbajdzsán, Bulgária, Kanada, Grúzia, Nagy-Britannia, Lettország, Litvánia, a Moldvai Köztársaság, Norvégia, Lengyelország, Románia, Spanyolország, Ukrajna és az Egyesült Államok mellett Németországnak is katonákat kell küldenie.”⁸⁰

Jobban szemügyre véve most már világosabb, miért is nevezhetjük „minőségi médiumainkat” egyoldalú NATO-propagandistáknak, akik

⁷⁹ Idézet forrása <http://www.atlantik-bruecke.org/programme/konferenzen/expertengespraech-mit-dem-us-european-command/21-expertengespraech-mit-dem-useucom/>

⁸⁰ Lásd <http://www.neues-deutschland.de/artikel/940649.nato-bereitet-manoever-in-ukraine-vor.html>

a USEUCOM-mal a „szakértői megbeszéléseken” háborúkat tárgyalnak meg (bár ezeket az ártatlanul hangzó „biztonságépítés” címszóval illetik)? Már rég nincs szó újságírói „függetlenségről”, ha az ember újságíróként a USEUCOM „szakértői megbeszéléseit” látogatja, és végezetül már teljesen a NATO nézőpontjából ír.

TITKOSSZOLGÁLATOK MARKÁBAN

Legkésőbb a híres kiszivárogtató, Edward Snowden leleplezése óta tudjuk: az Egyesült Államok személyében egy Nagy Testvért kaptunk, aki mindent tud rólunk. Mindannyiunkról. Amíg szépen és rendesen mindig azt tesszük, amit akar, addig kedves Nagy Testvér marad. Ha viszont csak egyszer is nem értünk vele egyet, olyan dolgok történnek, amelyeket korábban az összeesküvés-elméletek kategóriájába soroltunk. Werner Weidenfeld professzor jobban ismeri ezt a Nagy Testvért, mint mi valamennyien. Weidenfeld ugyanis sok éven át a szövetségi kormány német–amerikai együttműködésért felelős koordinátoraként dolgozott. A *Beckmann* című talkshow-ban elmesélte, miként is működik a gyakorlatban a Németország és az Egyesült Államok közötti „barátság”:

„Elmondhatom Önöknek, hogy az Amerika-koordinátorként eltöltött 12 évem során az amerikai kormányzat részéről háromféle magatartást tapasztaltam meg. Amikor egy véleményen állunk, a lehető legjobb barátok vagyunk, megölelnek, szinte félti az ember a bordáit, annyira intenzív az ölelésük. Ha másdrangú kérdésekben eltérő a véleményünk, akkor az amerikai kormányzat rendszerint azt mondja – és velünk is ez történik –, hogy ugyan hol marad a történelmi hála, hiszen ők vívták ki és tartották meg a németek szabadságát és biztonságát. Ha pedig komoly kérdésben eltérő a felfogásunk, akkor színre lép a titkosszolgálat, amely Németországot zaklatja, és megüzenik: vagy haladtok velünk tovább vagy megnézhetitek magatokat. (...) Az amerikaiaknak világos elképzeléseik vannak az érdekeikről. (...) És ezt ennek megfelelően meg is valósítják. Ez a realitás.”⁸¹

⁸¹ Idézet forrása: Beckmann: *Der geheime Krieg* (A titkos háború), ARD, 2013.11.28, lásd 00:51:10 - 00:52:10 között, itt: http://mediathek.daserste.de/sendungen_a-z/443668_beckmann/18361194_der-geheime-krieg

Világos: az amerikai titkosszolgálatok az 1950-es évek óta egy sor magánjótékonyági alapítványt hoztak létre és finanszíroztak Németországban, amelyek mindenekelőtt egyetlen célt szolgáltak: azt, hogy egy megfelelő fedőtörténet, „legenda” fedezékében titkosszolgálati előőrsoket építsenek fel, ahová be tudják építeni vezető beosztású munkatársaikat, mint állítólagos alapítványi alkalmazottakat. Mindezt annak érdekében, hogy a jövőbeli német elitet Amerika-barát irányba befolyásolják, miközben, ahol csak lehet, igyekeznek zsarolhatóvá is tenni.

Nézzük meg most közelebbről, vajon milyen közel is állnak az amerikai alapítványok az Egyesült Államok titkosszolgálataihoz. Meglehet, a CIA vagy más tengerentúli szolgálatok képviselői minden egyes alkalommal ott ülnek azokon a nagy találkozókön, amelyeket az amerikai agytrösztök támogatása mellett újságírók, politikusok és gazdasági vezetők részvételével tartanak. Ösztöndíjasként én is részt vettem ilyen szervezetek rendezvényein. A FAZ hivatalosan jóváhagyta, amikor a *German Marshall Fund*tól többször is hathetes utazásokra kaptam meghívást az újságnál dolgozó BND-rezidensektől. Ezekon az utakon bemutattak különböző amerikai szolgálatok munkatársainak is. Nem titok, hogy a *German Marshall Fund* a legjobb kapcsolatokkal rendelkezik a hírszerző szolgálatokhoz. Amikor 2014 júniusában a szaúdi katonai hírszerző szolgálat korábbi vezetője és az izraeli katonai hírszerzés korábbi vezetője találkoztak, ez magától értetődően a *German Marshall Fund*nál történt.⁸² Karen Donfried, aki a *Mashall Fund* élén áll, előzőleg Obama Nemzetbiztonsági Tanácsának európai illetékese volt.⁸³ A szervezet korábbi vezető munkatársai is közel álltak a titkosszolgálatokhoz.⁸⁴ Suzanne Woolsey, James Woolsey korábbi CIA-vezető felesége kuratóriumi tag és igazgató a *German Marshall Fund*nál.⁸⁵ Ó, igen, történetesen én is a *German Mar-*

⁸² Lásd <http://www.srf.ch/news/international/stelldichein-von-einstigen-widersachern> und <http://www.srf.ch/player/radio/echo-der-zeit/audio/geheimeliaison-zwischen-israel-und-saudi-arabien?id=944e8419-117f-471a-8030-fb51130ccf5a>

⁸³ Lásd <http://www.rp-online.de/politik/deutschland/telefonierte-cia-chef-mit-kanzleramt-aid-1.4374517>

⁸⁴ Lásd például <http://www.voltairenet.org/article30085.html>

⁸⁵ Suzanne Woolsey-t több dokumentum a szervezet „igazgatósági tagjának” nevezte, lásd például <http://www.gmfus.org/?s=suzanne+woolsey>

shall Fundon keresztül kerültem kapcsolatba férjével, James Woolsey CIA-főnökkel.

Ez a *German Marshall Fund* hasonlóan viselkedett velünk, mint a néhány fejezettel korábban bemutatott ománi szultán – a milliárdos. A *German Marshall Fund* az amerikai tartózkodásunk idejére mindnyájunknak készpénzzel teli borítékokat adott. Klimatizált bérautót választhattam, és természetesen az üzemanyagot is fizették. Meg persze a hoteleket, a tisztítószalon-számlákat és az étkezéseket is. És mint olvasóim a kedves ománi milliárdos története kapcsán már sejthetik, vendéglátóink ezúttal is adtak ajándékokat. Talán még emlékeznek, hogy a szultán kifizetett számomra egy privát búvároktatót, valamint a hivatásos Padi-mentőmerülő kiképzést is. Megdöbbenésemre a *German Marshall Fund* a transzatlanti elit utazásom során elvitt egy amerikai céghez, ahol egy profi búvárfelszerelés legfontosabb tartozékait nyújtották át a látogatásom végén. Az amerikaiak nyilvánvalóan egész pontosan tudták, milyen megvesztegetési ajándékokat fogadtam el Ománban nem sokkal korábban. És az út zárásaként még tesztelhettem is az új felszerelést 60 méter mélyen, San Diego közelében egy Seal elit alakulat tagjaival. Ez volt az az út, amely során – mint említettem – a *German Marshall Fund* az amerikai szövetségi állam, Oklahoma díszpolgári dokumentumával lepett meg. Amerikai utazásom során magam sem tudtam átlátni, ki is a csoportban a *German Marshall Fund* vendége, és ki az, aki inkább az amerikai titkosszolgálathoz köthető. Anynyi világos volt, hogy ott nem titkolták különösebben a szoros kapcsolatokat. Gyanítom, hogy ugyanez a helyzet számos transzatlanti szervezet esetében, amelyek közül sokat közvetlenül az amerikai titkosszolgálatok alapítottak vagy az ő segítségükkel hoztak létre.

Amikor a közel-keleti térségből tudósítottam a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* számára, a korábbi – természetesen pusztán véletlenszerűen történt – „titkosszolgálat-közeli beszélgetéseken” elhangzott megállapodásnak megfelelően különleges helyzetekben először a titkosszolgálatok felé jelentettem, majd csak utána a FAZ-nak. Külföldi útjaim során minden fontos, új információt elsőként a német követség „katonai attaséja” (legtöbbször egy hírszerzési munkatárs) számára és a helyi amerikaiaknak küldtem, majd csak ezután a FAZ szerkesztőségébe.

Nem tudom, vajon ugyanilyen megegyezések történnek vagy történtenek-e (akár teljesen az Atlanti-Híd tudta nélkül) az Atlanti-Híd meg-

hívásai keretében a vezetőképző programon végzett fiatalokkal is? Ez a program ugyanis hasonló koncepcióra utal, mint a számomra küldött meghívók. Ha azonban nagy általánosságban arra vagyunk kíváncsiak, miként próbálnak az Egyesült Államokban fiatal német politikusokat saját céljaikra mozgósítani, érdemes megnéznünk mit ír erről Jutta Ditfurth *Háború, atom, szegénység. A Zöldek: amit mondanak, és amit tesznek* című könyve 145. oldalán. Ott ez áll:

„Bár az este nyílt vitában fejeződött be, a Modern Kori Német Tanulmányok Amerikai Intézetétől érkezett vendéglátónk meglepően higgadt maradt, miközben azt kérdezte tőlem, kész lennék-e pártomról egy tanulmányt írni. Elutasítottam. Az illető azzal igyekezett hatni rám, hogy elkezdte sorolni olyan zöld párti személyiségek neveit, akik nagyobb együttműködési készséget tanúsítottak. Egyikük Lukas Beckmann, a másik Otto Schily volt. Petra Kellyt pedig mindnyájan jól ismerjük. Végül abban maradtunk, hogy nem. Ezekben a napokban sok mindent megtudtam arról, milyen »kiegészítő képzést« kínálnak azoknak a német politikusoknak, akiket jól használható vezető erőknak tartanak. Erre gondoltam, amikor 11 évvel később arról olvastam, hogy »Fischert jól ismerik«. Ez a szokásos nyelvi fordulat, ami manapság például Guttenberg honvédelmi miniszter kapcsán is szerepel a WikiLeaks-dokumentumokban.⁸⁶

Hasonló tapasztalatokra tettem szert én is, mind az Egyesült Államokban, mind pedig Németországban, mint amilyenekről Jutta Ditfurth beszámolt a tengerentúlról. Saját tapasztalatból mondhatom, hogy az első néhány évben egyáltalán nem is lehet érezni a titkosszolgálat „ölelését”. Hadd érzékeltessem ezt egy visszatekintéssel arról, mit tapasztaltam, amikor először találkoztam a német hírszerzés, a BND finom kezdeményezési kísérleteivel. Akkoriban még nem sejtettem, hogy egyszer majd újságíró leszek:

A nyolcvanas évek elején a Breis-járásban fekvő Freiburgban hallgattam jogtudományt és politikát. Az 1979/80-as téli félév már majdnem

⁸⁶ A könyvoldalról készült képernyőfotó itt is megtalálható: <http://1.bp.blogspot.com/-gGV7k8rOgxo/UUh-vBZO39I/AAAAAAAAAPA/hlohWIT48kk/s1600/Jutta+Ditfurth+USA.jpg>

véget ért, és közeledett a félévi szünet. Egy olasz utat terveztem. A következő félévet is meg kellett finanszírozni, ezért a szabadság során arra készültem, hogy építkezésen vagy kisegítő pincérként fogok dolgozni. A pénzkereset hozzátartozott a félévi szünethez, és ehhez ezúttal is tartani akartam magam. Ez idő tájt nagyjából annyi fogalmam volt a német hírszerzésről, mint bárki másnak. A tanulmányaimban ez a terület nem játszott szerepet, és nem érdekelték különösképpen az ügynökök munkamódszerei sem. Ez csak sokkal később változott meg.

Akkoriban a professzorokat még nagy tisztelet övezte, és hallgatóként nem volt tanácsos hirtelenkedve elutasítani azt, ha kértek tőlünk valamit. Így aztán magától értetődik, hogy figyelmesen és udvariasan hallgattam az egyik ilyen mélyen tisztelt személy szavait, amikor nem sokkal a félévi szünet előtt, egy előadást követően átnyújtott egy röplapot. Felületesen szemlélve legalábbis röplapnak tűnt. Valójában egy meghívó volt. „Ezen feltétlenül részt kell vennie. És tájékoztasson majd, hogy tetszett” – mondta a jogászprofesszor. Az illető egy tekintélyes ember. Ismert ember. De olyan ember, aki kettős életet él. Nincs tudomásom arról, hogy vajon más hallgatókat is megkörnyékezett-e ilyen meghívókkal, de feltehetően igen. Önmagában persze egy továbbképzésre szóló meghívó első látásra semmi szokatlant nem jelent. A professzorok ismerték a hallgatóikat, és támogatták azokat, aki kitűntek. Ma sincs ez másként. Nem volt tehát okom arra, hogy csodálkozzak.

Visszatekintve már tudom, hogy a tiszteletre méltó professzor a BND útját egyengette. Nem tudnám megmondani, vajon ő maga milyen intenzíven vett részt a hálózatban. Arra sem tudok visszaemlékezni, hogy később elbeszélgettem volna vele erről az „útnyitó” találkozásról. A röplapján egy meghívó állt „Szeminárium a konfliktuskutatásról” címmel, fő témája pedig így szólt: „Bevezetés a kelet–nyugat-konfliktus kérdésébe”. Akkoriban elképzelni sem tudtam volna ennél unalmasabb témát. Éppen azon morfondíroztam, hogyan magyarázhatnám ki valahogy hihető módon az érdeklődés teljes hiányát a professzor előtt, amikor jól hangzó szavak ütötték meg a fülemet: „20 márka a napidíj, és megtérítik a vonatköltséget a bonni helyszínre. Ott természetesen hotelszoba várja. Záráskor további 150 márka könyvpénz jár.”

A professzor hirtelen rendkívül felkeltette az érdeklődésemet. Egy építkezésen napi 8 órás munkáért maximum 50 márkát lehetett keresni.

Ezzel szemben csábító volt a lehetőség, hogy hotelszobát, meleg étkezést és ehhez még némi pénzügyi „desszertet” is kapok. Álljunk csak meg, miért is nem éreztem már korábban kínzó vágyat arra, hogy részt vegyek egy ilyen konfliktuskutatásról szóló szemináriumon? Ezt a vágyat már képtelen voltam csak úgy egyszerűen elnyomni. A professzor szemmel láthatólag örült a beleegyezésemnek. Az időközben már megszűnt „Időszerű Problémákkal Foglalkozó Tudományos Társaság” elnevezésű szervezet székhelye az akkori szövetségi főváros, Bonn előkelő külvárosában, Bad Godesbergben, az Ubierstrasse 88. szám alatt volt. A társaságot a Honvédelmi Minisztérium finanszírozta, és ma már jól tudjuk, hogy a BND-vel állt kapcsolatban. Erich Schmidt-Eenboom, a BND egyik ismert bírálója évekkel később, 1998-ban megjelent, *Fedett státusban – A BND és a német újságírók* című könyvében beszámol hasonló szemináriumokról és arról, hogyan toborozták ott a hallgatókat.

1980. február 25-én találkoztam először a további mintegy 20 hallgatóval az Ubierstrasse 88. szám alatti kétemeletes, polgári, kissé ódon épületben. Társaim hozzám hasonlóan kezdő egyetemisták voltak, szinte mind különböző szövetségi tartományból érkeztek azért, hogy végre a kelet–nyugati konfliktus valódi hátterét kutathassák. Az ásítoán unalmas előadásokon sokat megtudtunk a Szovjetunióról és az NDK-ról. Szerepjátékot játszottunk, melyben védelmeztük vagy épp kritizáltuk a kommunizmust. Beszélgetésekből megtudtam, hogy a többi résztvevő is hasonló módon jutott el az akkori szövetségi fővárosba, Bonnba – egy továbbképzési kurzusra ajánlották őket. Akkoriban kissé furcsálltuk, hogy soha nem léphettünk a régi épület első szintjére. A titokzatos emeletre vezető lépcső tabu volt. Nem is sejtettük, hogy megfigyelnek bennünket. Az első emeleten egy férfi ült, akivel hébe-hóba összefutottunk a házban, de egyikünk sem tudta azt, hogy mit is keres ott az illető. Herr Schulte – így hívatta magát, de nem tudom, hogy vajon ez volt-e a valódi neve. Mint később kiderült, Schulte úr meglehetősen pontos adatokkal rendelkezett mindnyájunkról. A szerepjátékok és a véget nem érő megbeszélések csupán a német titkoszolgálat jól leplezett pszichológiai tesztjei voltak. Mindebből semmit sem vettünk észre. Schmidt-Eenboom szerint a tudományos társaság akkori ügyvivője, Rudolf Rothe szintén azt állította, hogy nem tudott Schulte úr munkájáról.

Pont ugyanezt éltem át később rendszeresen az Egyesült Államokba történő utazásaim során, amikor nagy és bőkezű szervezetek finanszírozták az utat: minden másodpercben gondosan megfigyeltek bennünket a különböző szituációkban. Amikor Jutta Ditfurth az amerikai utakon történő „utóképzésről” beszél – nos, ezt csak megerősíteni tudom. Épp emiatt tanácsos kerülni az ilyen szervezetekkel való közelséget, mert hamar gerinctelenné válik közöttük az ember.

Miért is mondhatjuk tehát CIA-közeli szervezetnek az Atlanti-Hídat? Tán ott is történik titokban egy és más? Úgy, amint én éltem ezt meg más formában az Időszerű Problémákkal Foglalkozó Tudományos Társaságnál? Van, aki már megváltoztatta a véleményét, és hátat fordított az Atlanti-Hídnak. Közéjük tartozik a zöld párti Katrin Göring-Eckhardt. Eleinte nagyon naiv volt, mint mondta:

„Néhány más »zöld« személyiséghez hasonlóan én is az Atlanti-Híd Egyesület tagja vagyok. Az Atlanti-Híd olyan egyesület, mely – amiként alapokmányában is szerepel – a nemzetközi megértést szolgálja. Egy bejegyzett egyesületről van szó, ami az egyesületi jog alapján működik (és ezáltal épp oly demokratikus, mint bármely sportegyesület vagy hasonló szervezet), és külpolitikai témákban, különösen a transzatlanti kapcsolatok terén szervez konferenciákat és háttérbeszélgetéseket. Ezek olyan témák, amelyek nekünk, zöldeknek fontosak, és amelyekről párbeszédet kell folytatnunk újságírókkal, gazdasági emberekkel és politikai ellenfelekkel, ebben vagy másfajta keretekben.”⁸⁷

2009/2010-ben már igazgatósági tag volt. Azóta azonban a fáma szerint kilépett onnan.⁸⁸ Claudia Roth, aki 2005 és 2010 között az Atlanti-Híd tagja volt, időközben szintén bejelentette a kilépését.⁸⁹ Cem Özdemir is azt mondja, hogy már semmi köze a szervezethez.⁹⁰ Az Atlanti-Híd egy közelmúltban megjelent kiadványában viszont azt állítják róla, hogy a ve-

⁸⁷ Idézet forrása: <http://www.gruene.de/partei/urwahl/frage-5-atlantikbruecke.html>

⁸⁸ Lásd például <http://www.heise.de/tp/artikel/41/41551/1.html>

⁸⁹ Lásd <http://www.gruene.de/partei/urwahl/frage-5-atlantikbruecke.html>

⁹⁰ Lásd <http://www.youtube.com/watch?v=4wBK7mjBcqq>

zetőképző program egyik legkiemelkedőbb fiatal végzőse volt.⁹¹ Özdemir erre azt felelte egy riporternek, aki az Atlanti-Hídról és a fiatal vezetőkről kérdezte, hogy nem érti, miért gyártanak összeesküvés-elméleteket, és ő is jobban tenné, ha kezeltené magát.⁹² Özdemir a legnagyobb komolysággal állította az interjú során: „Inkább orvosi segítséget kellene adni azoknak, akik összeesküvés-elméletekben hisznek. Ha politikusként engem kérdez, akkor rossz címzettet választott. (...) Jobban érdekelne, hogy az ön kezelőorvosa mit szól mindehhez.” Mindenesetre az Atlanti-Híd 2010/2011-es éves jelentésének 47. oldalán Cem Özdemir képpel és névvel szerepel a fiatal vezetőket képző programmal összefüggésben. De ki tudja, talán Özdemir a jövőben még beperli az Atlanti-Hídat azért, hogy őt a vezetőképző program egyik legtehetségesebb gyakornokaként sorolják fel.⁹³

A *Berliner Zeitung* egyszer azt írta az Atlanti-Híd sajátosságaival és titkolózásával kapcsolatosan:

„Szándékosan kevés információ kerül nyilvánosságra az Atlanti-Híd tevékenységéről. Nem olyan egyesületről van szó, ami kifelé akarna hatni. Sokkal inkább tökéletes csendben működik, ami az egyesületről gyakran egy titkos szövetség képét kelti – valamint egy elitklub hírért. Az Atlanti-Hídnál nem lehet tagságra jelentkezni, oda meghívják az embert. Befolyása jelentősnek számít. Az Atlanti-Hídat minden nagy német vállalat támogatja. Az igazgatóság névlistája (...) úgy hangzik, mintha a »Ki kicsoda a politikában és a gazdaságban« kiadványból másolták volna ki. Az Atlanti-óceán túlsópartján hasonlóan befolyásos üzleti partnerek vesznek részt benne.”⁹⁴

Ma az Atlanti-Híd körülbelül 500 tagot számlál, körülbelül a fele a gazdaságból kerül ki, kereken 100-an érkeztek a politikából, a többiek pedig a tudományból, az egyesületekből, a szakszervezetekből és mindezekelőtt a médiából.

⁹¹ Lásd <http://www.atlantik-bruecke.org/w/files/dokumente/yl-history-2011.pdf>

⁹² Lásd <http://www.youtube.com/watch?v=4wBK7mjBcqq>

⁹³ Lásd <http://www.atlantik-bruecke.org/w/files/dokumente/yl-history-2011.pdf>”

⁹⁴ Idézet forrása: <http://www.berliner-zeitung.de/archiv/ein-whos-who-der-politik-und-wirtschaft,10810590,9990036.html>

A NEVEK: ELLENTMONDÁSOS ÉRINTKEZÉSEK

Az újságírók értelmezik számunkra a világot, ők befolyásolják a véleményünket és formálják a politikát is. De vajon kik azok, akik az újságírók számára értelmezik a világot, befolyásolják a véleményüket, és formálják ezáltal a politikát? Az Atlanti-Híd bizonyára közéjük tartozik. Tagjai gondoskodnak arról, hogy a közvéleményt teljes mértékben az egyesület Amerika-barát felfogása szerint befolyásolják. Az ARD és a ZDF közszolgálati adóknál dolgozó sztárújságírók részére épp emiatt küldenek különösen szívesen meghívást az Atlanti-Híd találkozóra és utazásaira, vagy az egyesület tagjaival történő beszélgetésekre. Egyedül a 2006-tól 2012-ig terjedő időszakban 88 újságírót említenek név szerint az éves beszámolók, közülük 26-an a közszolgálati médiumokban dolgoznak. Ezen újságírók listája alább olvasható. Nem azt állítjuk ezzel, hogy ők mind a szervezet tagjai vagy az általuk képzésben részesített fiatal vezetők lennének vagy lettek volna. A lista csupán az Atlanti-Híddal való kapcsolatukat dokumentálja. A lista az Atlanti-Híd 2006/2007-től 2011/2012-ig terjedő éves beszámolói, valamint további dokumentumok alapján készült.⁹⁵

Minden olvasó véleményt alkothat magának és eldöntheti, hogy vajon a fenti újságírók tényleg függetlenül és pártatlanul tudósítanak-e különböző transzatlanti témákban, vagy esetleg előfordulhat, hogy egyik vagy másik tudósításuknál valamilyen sajátos, mindenekelőtt Amerika-barát nézőpontból tudósítanak. Az Atlanti-Híd ezt bizonyára üdvözléne, és nem találna benne semmi kivetnivalót.

⁹⁵ Ehhez lásd az Atlanti-Híd éves beszámolóit, amelyek itt olvashatók: <http://www.atlantik-bruecke.org/service/dokumente/jahresbericht-der-atlantik-bruecke-2006-2007.pdf>; <http://www.atlantik-bruecke.org/service/dokumente/jahresbericht-2008-2009.pdf>; <http://www.atlantik-bruecke.org/w/files/dokumente/jb-0910-final.pdf>; http://www.atlantik-bruecke.org/w/files/dokumente/jahresbericht-2010_2011-final.pdf; http://www.atlantik-bruecke.org/w/files/dokumente/120628_jahresbericht_2012.pdf; <https://www.atlantik-bruecke.org/service/dokumente/a-message-to-the-people-of-the-united-states-of-america.pdf>; továbbá: <https://www.atlantik-bruecke.org/w/files/dokumente/conference-report-daylk-2007.pdf>; <https://www.atlantik-bruecke.org/w/files/dokumente/yl-history-2011.pdf> és https://www.atlantik-bruecke.org/programme/konferenzen/deutsch-amerikanische-konferenzen/konferenz-ab-acg/?pic=15&gal=gal_0

Név	Keresztnév	Funkció
Schönenborn	Jörg	ARD – vezető szerkesztő WDR-TV
Deiß	Matthias	ARD – fővárosi stúdió
Roth	Thomas	ARD – New York-i tudósító
Mikich	Sonia	ARD – a WDR-Monitor hazai programcsoport vezetője
Wabnitz, Dr.	Bernhard	ARD – a Weltspiegel című műsor moderátora
Hassel	Tina	ARD – a washingtoni stúdió munkatársa 2012. 07. 01-től
Zamperoni	Ingo	ARD – Napi Témák és Éjszakai Magazin című műsorok
Ehni	Ellen	ARD – WDR-TV – a gazdasági és jogi programcsoport vezetője
Jahn	Frank	ARD – londoni tudósító
Wilhelm	Ulrich	Bajor Rádió – igazgató
Schoeller	Olivia	Berliner Zeitung, Frankfurter Rundschau – Panoráma osztály vezetője, korábban amerikai tudósító
Diekmann	Kai	Bild Zeitung – vezető szerkesztő
Kallen, Dr.	Paul-Bernhard	Burda Media – igazgatósági elnök
Pleitgen	Frederik	CNN, előtte ZDF, RTL, n-tv
Feo de, Dr.	Marika	Corriere della Sera – németországi tudósító
Aslan	Ali	Deutsche Welle TV
Meurer	Friedbert	Deutschlandradio – a Zeitfunk szerkesztőség vezetője
Stürmer, Prof. Dr.	Michael	Die Welt – vezető tudósító, Deutschlandfunk, Deutschlandradio kulturális szerkesztősége, továbbá szerző
Sommer	Theo	Die Zeit – kiadó, 2000 óta általános szerkesztő
Joffe	Josef	Die Zeit – kiadó
Naß	Matthias	Die Zeit – nemzetközi tudósító
Brost	Marc	Die Zeit – a fővárosi iroda vezetője
Ross	Jan	Die Zeit – szerkesztő
Stelzenmüller, Dr.	Constanze	Die Zeit – szerkesztőnő, a German Marshall Fund berlini irodájának vezetője, 2009 óta vezető beosztású transzatlanti munkatárs

Kingst	Martin	Die Zeit – amerikai tudósító
McLaughlin	Catriona	Zeit online, a vezetőség (Die Zeit) – referense
Heckel	Margaret	Korábban a Welt, a Welt am Sonntag és a Financial Times Deutschland hírszerkesztője, 2009 óta szabadúszó és író
Busse Dr.	Nikolas	Frankfurter Allgemeine Zeitung
Frankenberger	Klaus-Dieter	Frankfurter Allgemeine Zeitung – szerkesztő
Wrangel, von	Cornelia	Frankfurter Allgemeine Zeitung – szerkesztő
Kammerer	Steffi	Szabadúszó újságíró, olyan lapoknak ír, mint a Stern, Süddeutsche Zeitung, Spiegel, Spiegel online, Park Avenue
Seligmann	Rafael	Szabadúszó újságíró – publikál a Spiegelben, a Berliner Zeitungban, a Weltben, a Bildben, a Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitungban, a Jüdische Allgemeinenben és az Atlantic Timesban
Schulte-Hillen	Gerd	Gruner und Jahr – a Bertelsmann munkatársa 2003-ig
Inacker, Dr.	Michael J.	Handelsblatt – főszerkesztő-helyettes
Steingart	Gabor	Handelsblatt csoport – lapigazgató
Klasen-Bouvatier	Korinna	A Jungle World munkatársa
Marohn	Anna	NDR – Lutz Marmor igazgató személyi asszisztense
Diehl	Julia	NDR – szerkesztő
Bremer	Heiner	n-tv – a „Das Duell” című műsor moderátora, a Stern magazin vezető szerkesztőnöje
Kolz	Michael	Phoenix, az Ereignis 2 szerkesztőségvezetője, programigazgató-helyettes
Augter Dr.	Stefanie	A Német Szövetségi Köztársaság állandó EU-képviselője Brüsszelben, a Családügyi Minisztérium szóvivője, Wirtschaftswoche, Handelsblatt
Arnold	Tim	ProSiebenSat1 – a ProSiebenSat.1 csoport politikai stratégiáért felelős rangidős alelnöke
Schrepper, Dr.	Ralf	ProSiebenSat1 – a Digital programigazgatóság pénzügyi vezetője
Ebeling	Thomas	ProSiebenSat1 – igazgatósági tag
Procházková	Bára	Respekt, a Tschechien (Csehország) című lap munkatársa

Krauel	Thornsten Wilhelm	Rheinischer Merkur – belpolitikai rovatvezető
Ridderbusch	Katja	Atlantából tudósít a Welt, a Handelsblatt, a Spiegel online, a Deutschlandfunk, a WDR és a The European részére
Hoffmann	Christiane	Spiegel – a fővárosi iroda vezetőnöje, FAZ
Hujer	Marc	Spiegel online
Trautmann, Dr.	Clemens	Springer Kiadó – Döpfner irodavezető
Klaeden von, Dr.	Dietrich	Springer Kiadó – kormányzati kapcsolatok vezetője
Döpfner, Dr.	Mathias	Springer Kiadó – igazgatósági elnök
Gloger	Katja	Stern – tudósító, Washington – a korábbi Spiegel főszerkesztő, Georg Mascolo felesége
Wernicke	Christian	Süddeutsche Zeitung – amerikai tudósító
Klüver	Reymer	Süddeutsche Zeitung – amerikai tudósító
Kornelius	Stefan	Süddeutsche Zeitung – külpolitikai rovatvezető
Dewitz von	Ariane	Tagesspiegel
Schäuble	Juliane	Tagesspiegel
Marschall, von	Christoph	Tagesspiegel – washingtoni tudósító – a Deutschlandfunk, a Deutschlandradio, a Cicero és az Atlantic Times kommentátora
Rohwedder	Cecilie	Tagesspiegel – szerkesztő
Rimscha, von	Robert	2004-ig a Tagesspiegel, FPD, 2011-ben laoszi nagykövet
Karnitschnig	Matthew	Wall Street Journal – németországi irodavezető
Hombach	Bodo	WAZ-Médiacsoport – ügyvivő, Bonni Kutatási és Gyakorlati Politikatudományi Akadémia (BAPP)
Koll	Theo	ZDF – kül-, bel-, társadalmi és oktatáspolitikai főszerkesztőség
Burgard, Dr.	Jan Phillipp	ZDF – fővárosi stúdió, Morgenmagazin
Kampen van	Udo	ZDF – a brüsszeli stúdió vezetője
Kleber, Dr.	Claus-Detlev	ZDF – a Heute Journal moderátora
Schmiese, Dr.	Wulf	ZDF – a Morgenmagazin moderátora
Jobatey	Cherno	ZDF – Morgenmagazin
Theveßen	Elmar	ZDF – helyettes főszerkesztő – az Aktuelles főszerkesztőség vezetője

Nézzük meg azonban egy egészen konkrét példa segítségével közelebbről, hogyan működnek az ilyen kapcsolatok az Atlanti-Híddal. A fenti táblázatban szerepel Nikolas Busse FAZ-újságíró. Az olvasóknak már ismerősen csenghet a neve abból a kínos történetből, amiről a „Jól lezsírozva – az újságírói díjak hírhedt háttérvilága” című fejezetben írtam annak kapcsán, hogyan tisztázták a honvédelmi minisztérium számára az uránból készült lövedékek ügyét.

Busse a FAZ honlapján olvasható bemutatkozásában ezt írja magáról: „1998 novemberében csatlakoztam a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* politikai szerkesztőségéhez. 2007: kiküldetés Brüsszelbe, NATO-és EU-tudósítóként. 2014 szeptembere óta a *Frankfurter Zentraléban* dolgozom, mint külpolitikai felelősszerkesztő-helyettes”.⁹⁶ Az újságírónak tehát felelős megbízatása van, és ezért kínosan kell ügyelnie arra, hogy teljesen semlegesen járjon el.

Mekkor tévedés: Busse hivatalos FAZ-életrajzában elhallgatta, hogy 2003 februárjában a *New York Timesban*, az Atlanti-Híd kapcsán megjelent terjedelmes hirdetésben hűségesküt tett az Egyesült Államoknak; legalábbis én így értelmezem az Atlanti-Híd barátai és tagjai – köztük Busse – által jegyzett, „A Message to the People of the United States of America” (Üzenet az Egyesült Államok népéhez) című közlemény tartalmát.⁹⁷

Mielőtt rátérnénk a Busse és az Atlanti-Híd által kiadott felhívás részleteire, emlékeztetni szeretném önöket arra, hogy a fent nevezett közlemény néhány nappal azelőtt jelent meg, hogy az amerikai csapatok 2003 márciusában a nemzetközi jogot megsértve bevonultak Irakba. Colin Powell, az Egyesült Államok akkori védelmi minisztere az ENSZ Biztonsági Tanácsa előtt olyan hamisított „bizonyítékokat” mutatott be, miszerint Irak állítólag tömegpusztító fegyverekkel rendelkezik. Nem csak a német szövetségi kormányzat ellenezte az amerikaiak iraki háborúját. Tüntetők milliói vonultak az utcára, hogy német politikusokkal együtt pártsemleges módon demonstráljanak a fenyegető háborús támadás ellen. És pont ebben a helyzetben írja alá Busse, a biztonságpolitikáért felelős FAZ-

⁹⁶ Idézet forrása: <http://www.faz.net/redaktion/nikolas-busse-11104508.html>

⁹⁷ Lásd <https://www.atlantik-bruecke.org/service/dokumente/a-message-to-the-people-of-the-united-states-of-america.pdf>

munkatárs a *New York Times*ban az Atlanti-Híd „üzenetét” az amerikai népnek. Végigolvasva a közleményt, szerény véleményem szerint az nem más, mint elkötelezettségi nyilatkozat a transzatlanti partnerség iránti hűség mellett. Beleértve azt az akkor már jól előrelátható esetet, ha az Egyesült Államok a nemzetközi jogot megsértve támadó háborút indítana Irakkal szemben (amit aztán meg is tett). Történetesen épp ekkor, 2003 márciusában jelent meg 17 éves pályafutásom utolsó cikke a FAZ-ban. A várható nagy létszámú áldozat miatt példátlanul gondoltam azt, ahogyan a FAZ kiállt az Amerika-barát háborús uszítás mellett. Miután ekkor egy súlyos balesetet is szenvedtem, amelyben jobb lábam idegpályái roncsolódtak, a lap felmondta a velem kötött megbízási szerződést. Erről azonban később még – a személyes tapasztalatok kapcsán – szót ejtek.

Térjünk vissza a *New York Times*ban megjelent, az amerikai néphez intézett „üzenetre”. Egyértelmű volt: Nicholas Busse, a sok aláíró egyike, az iraki háború előtt megfogadja, hogy „fáradtságot nem kímélve” tevékenykedik majd annak érdekében, hogy „a Németország és Amerika közötti szövetség a jövő nemzedékei számára is megmaradjon”. Busse hangsúlyozza „az Egyesült Államok iránti kötődését.” Kifejezi akarátát, miszerint „védelmezni” fogja az Egyesült Államokkal való értékközösséget. Nem tudom, hogy Busse az „értékközösség” alatt a Németországban széles körben zajló, évek óta ismert amerikai kémkedésre célzott, vagy az amerikai elnök rendeleteire, amelyek alapján jogi eljárás nélkül, törvényfeletti módon hajthattak végre gyilkosságokat, illetve az amerikai börtönökben szörnyű körülmények között történő kivégzésekre. E könyv szerzőjeként meggyőződésem, hogy ez az állítólagos „értékközösség” jórészt csak az amerikai propaganda terméke. 2003-ban sok millió ember tüntetett az utcán, tanúsítva azt, hogy nem mindenki osztozik az Egyesült Államok háborús uszításában, amelynek háttérben az energiahordozókhöz kötődő hatalmi érdekek húzódtak meg. Már azt is szégyenletesnek találom, hogy egy FAZ-alkalmazott lett a NATO haditudósítója, azt követően, hogy letette a hűségesküt egy nemzetközi jogot sértő támadó jellegű háború mellett. Ezt a közleményt az Atlanti-Híd megbízásából 2003 februárjában a *New York Times* mellett olyan német vezető médiumok is lehozták, mint a FAZ és a *Die Welt*. A szöveget tehát nemcsak az Egyesült Államokban ismerték, hanem Busse frankfurti munkaadója előtt is

ismert volt.⁹⁸ Ebben az időben a FAZ-nál már Busse felelt a „biztonságpolitikáért”.

Újságíróként természetesen alá lehet írni felhívásokat. Utánakérdeztem Berlinben az orosz és a kínai követség sajtóosztályán, hogy Busse vajon aláírt-e hasonló felhívásokat (esetleg a krími válság kapcsán) Moszkva, vagy az ázsiai vitákban Peking javára. Nem tett ilyet. Tehát egyoldalúan csak Washington mellett tette le a voksát. És a FAZ-olvasók az eseményekről csak a NATO-tudósítóként dolgozó Busse írásaiból értesülhettek. Ha ismerjük az említett, Egyesült Államok melletti atlanti hűségesküt, amely éppen az Egyesült Államok által Irak ellen indított támadó háború előtt jelent meg, akkor Busse NATO-jelentéseit is egész más szemmel olvashattuk volna. Jómagam azóta Bussét egyértelműen a NATO-sajtószolgálat meghosszabbított karjának tekintem.

Mindehhez hozzátartozik, hogy Nikolas Busse a német média egyik vezető újságírójaként részt vett a sokat vitatott és korábban már általunk is említett, „Új hatalom – új felelősség” című tanulmány megalkotásában, ami 2013 végén jelent meg, az amerikai *German Marshall Fund of the United States* lobbiszervezet, valamint a Tudomány és Politika Alapítvány közös kezdeményezéseként, a külügyminisztérium tervezőreszlegének támogatásával.⁹⁹ A kritikusok a tanulmányt a német militarizmus újjáélesztése melletti kiállásnak tekintik, ami washingtoni nyomásra született meg.¹⁰⁰ Busse ennek megfelelően úgy ír, ahogy az amerikaiak szeretnék.¹⁰¹

Kész katasztrófa, ha egy ilyen, semlegesnek gondolt személy felbukkan a nyilvánosság előtt a televízióban, vagy rendezvényeket moderál. Épp ezt teszi azonban Busse, legyen szó akár a Német Nemzeti Alapítvány, „Milyen reformokra van szüksége Európának?” témakörben megrendezett konferenciájáról, vagy az ARD-ről. Egyébként is nagyon szívesen lép fel az ARD-sajtóklubban Tina Hassellel együtt, akinek a neve már úgy-

⁹⁸ Lásd <https://www.atlantik-bruecke.org/veroeffentlichungen/weitere-veroeffentlichungen/a-message-from-germany/>

⁹⁹ Lásd például <http://www.swp-berlin.org/de/projekte/neue-macht-neue-verantwortung/mitwirkende.html>

¹⁰⁰ Lásd például <https://www.wsws.org/de/articles/2014/05/08/mili-m08.html>

¹⁰¹ Lásd <http://www.bmlv.gv.at/wissen-forschung/publikationen/beitrag.php?id=363>

szintén ismerős e könyv olvasóinak az Atlanti-Híd kapcsán.¹⁰² Ilyenkor a kamerák előtt elbeszélget egymással a két barát, mindketten ugyanannak az Atlanti-Híd lobbigyűlésnek a tagjaiként, amely, mint a fenti beszámoló alapján láthattuk, Washington háborúit támogatja propagandájával – miközben erről a nézőnek sejtelme sincs.

Egyébként mielőtt elfelejteném: az Atlanti-Híd barátairól és tagjairól fent említett fizetett közleményben Busse FAZ–NATO-munkatárs mellett a ZDF műsorvezetője, Theo Koll is hűséget esküdött az Egyesült Államoknak. Ha tehát legközelebb belenéz az *Auslandsjournal* című műsorba, vagy bármelyik másik, Theo Koll által vezetett adásba, akkor most már tudhatja, mit is lát éppen. Koll az Atlanti-Híd szempontrendszerének megfelelően az Egyesült Államokkal fennálló értékközösséget „védelmezi”. Még hozzá akkor is, ha az Egyesült Államok nagyhatalmi és a nyersanyagokkal kapcsolatos megfontolásokból egy, a nemzetközi jogot megsértő háborúba vonul. Vagy talán a „kettes csatornánál” (ZDF) egyoldalúbban látják a dolgokat? A török Akif Pirincci sokkal drasztikusabban fogalmazott a ZDF közszolgálati adó feltételezett elfogultságáról. 2014-ben a ZDF reklámszlogenjét („A Kettessel jobban lát”) kiforgatva élő adásban kijelentette a kamerák előtt: „A fenekével is jobban lát az ember”. A ZDF a politikailag inkorrekt interjút természetesen azonnal cenzúrázta és megvágta.¹⁰³

Theo Koll, a ZDF munkatársa és Nikolas Busse FAZ-munkatárs esetében a transzatlanti kapcsolatok iránti mély hűség kinyilvánítása nem csak egyszeri botlás volt: a *Die Welt* napilap 2002. április 17-i számának 6. oldalán megjelent fizetett közleményben mindkét újságíró háláját fejezte ki az Atlanti-Hídnek „a nagyszerű esélyért és lehetőségekért, melyet számunkra szakmai és személyes karrierünkben is elének tárt”. Az Atlanti-Híd ugyanezen beszámolójában a FAZ akkori teheráni tudósítója, Christiane Hoffmann is köszönetet mond a fent említett szakmai támogatásért, csakúgy, mint Katja Gloger (akkoriban *Stern*-munkatárs), Malte Lehming (a *Tagesspiegel* amerikai tudósítója), Rüdiger Löwe (Bajor Rádió), Eckart Stuff (az SFB rádióadó továbbképzési vezetője), Christian Wernicke (a *Süddeutsche Zeitung* európai tudósítója Brüsszelben),

¹⁰² Lásd például <http://programm.ard.de/TV/Programm/Alle-Sender/?sendung=287216448290044> und <http://www.nationalstiftung.de/tagungen>

¹⁰³ Lásd <https://www.youtube.com/watch?v=A9Qi0R-6bFQ>

Sabine Ulbrich (az N24 és a SAT1 tudósítója Washingtonban), Margaret Heckel (*Financial Times Deutschland*), Matthias Naß (a *Die Zeit* helyettes főszerkesztője) és Anke Plättner (újságíró, Köln). Ez a bók – „Az Atlanti-Híd támogatása a »nagyszerű esélyért és lehetőségekért«, melyet (a fent nevezett újságírók számára) szakmai és személyes karrierjükben is eléjük tárt” –, nekem valahogy úgy hangzik, mintha pozíciójukat is az Atlanti-Hídnak köszönhetnék. Ön mint semleges kívülálló, hogyan értelmezné ezt? A transzatlanti szervezetek támogatják tehát az újságírók „szakmai karrierjét”? Mi is zajlik itt a háttérben?

De térjünk csak vissza az Atlanti-Hídhöz. Elképzelhető, hogy a korábbi táblázatban megnevezett újságíróknak egyszerűen fogalmuk sincs arról, kinek a világába is csöppentek bele. Hiszen vannak olyan újságírók, akik a UPI „hírügynökséget” továbbra is teljesen hétköznapi hírügynökségnek tartják. Holott ez ma már a Moon-szektához tartozik.¹⁰⁴ Sok újságíró ezt egyszerűen nem tudja. Vagyis könnyen megté-

¹⁰⁴ A hírügynökségeket általában a komolyság színimáiként szokták tekinteni. Ki feltételezné azonban ezt egy olyan szervezetről, amelynek a világalomra törekvő Moon-szekta a tulajdonosa? Az 1907-ben alapított hírügynökség 1958-ban egyesült William Randolph Hearst tudósítói hálózatával. Az így létrejött hírügynökség a United Press International (UPI) nevet vette fel, és hamarosan az Associated Press (AP) hírügynökség legkomolyabb vetélytársává vált. 159 tudósító dolgozott a UPI-nál, akik Washingtonból, Londonból, Latin-Amerikából és Ázsiából küldték jelentéseiket a világ minden pontján zajló politikai és gazdasági eseményekről. 2000 májusában a UPI-t megvásárolta a News World Communications nevű részvénytársaság. Ez a vállalat azonban az Egyesítő Egyház – Németországban ismertebb nevén a „Moon-szekta” – tulajdonában áll. Sőt, nemcsak a UPI, hanem számos más ismert újság, például a Washington Times is az övék. A UPI hagyományosan jól csengő név a szakmában, amely Németországban is számos ügyféllel rendelkezik. Ezért riasztó az, hogy a német híradásokat is képes befolyásolni egy olyan hírügynökség, amelynek a tulajdonosait az újságírók korábban kínosan igyekeztek elkerülni. Számos újságíró hajlamos azonban arra, hogy a hírügynökségek anyagait sajátjaként közölje, a forrás megjelölése nélkül. Hogyan jönne rá bárki is a hír eredetére, ha azon már nem szerepel a UPI-megjelölés. 2011-ben a koreai alapítású Moon-szekta Németországban a „Tongil Gyo Egyesítő Mozgalom” nevet vette fel. A német újságírók 99 százalékának fogalma sincs a UPI hírügynökség tulajdonosi háttéréről, és az ártatlanul hangzó Tongil Gyo névvel sem tudnak mit kezdeni. Ez nagyon is megfelel a háttérben meghúzódó emberek érdekeinek, akik így könnyebben el tudják juttatni világnézetüket az emberekhez.

veszthetők, és lépre csalhatók olyan jól csengő nevekkel, mint amilyen az „Atlanti-Híd” is.

A *Tageszeitung* 2013-ban a következő szavakkal jellemezte az Atlanti-Hídhöz hasonló szervezetek hatását: „Befolyásolt újságírók – rossz kapcsolatok.” Ez olvasható a cikkben: „Vajon a vezető német újságírók azért írnak egyoldalúan, mert egy követ fújnak a politikai elittel? Egy mostani tanulmány szerint igen.”¹⁰⁵ Uwe Krüger hivatkozott szakdolgozata azt vizsgálja, milyen befolyással bír az elit a tudósítások tartalmára és bemutatja a gazdaság, a politika, valamint az újságírás területén tevékenykedő befolyásos emberek hálózatát. Ezekhez a hálózati szervezetekhez tartozik az Atlanti-Híd is. A tanulmány szerint az újságírók a vélemények és gondolatok szabad tárháza helyett ezeken a hálózatokon keresztül gyakran a hatalmasok szempontjait képviselik. Uwe Krüger azt állítja, hogy Európában és szerte az egész világon élesedik a konfliktus az „elit és a nép” között. Miközben az újságírók túl gyakran az elit oldalán állnak.

KÍNOS TALPNYALÁS

Hadd mutassuk be a *Bild-Zeitung* alapján, hogyan is néz ki – természetesen pusztán véletlenségből – egy Atlanti-Hídról szóló tudósítás a valóságban. Nézzük meg az újság a „Nap nyertese/vesztese” rovatát. Az átlagpolgár számára teljesen érdektelen Atlanti-Híd elit szervezetet a múltban a *Bild*nél mindig a „Nyertesek” közé csempészték be. Néhány példa a múltból.

Bild, 2002. április 12-én:

Nyertes

A német–amerikai barátság 50 éves évfordulójának szimbóluma az Atlanti-Híd. Az egyesület érdeme: támogatja a két ország közötti párbeszédet, mélyíti a politikai és a kulturális megértést. Arend Oetker elnök (63, fénykép): „Ez egy olyan híd, melyet mindig érdemes megújítani”. A BILD szerint: „Ami igazán számít, az a barátság.”

¹⁰⁵ Idézet forrása: <http://www.taz.de/!114755/>

Bild, 2002. április 18-án:

Nyertes

Egy férfi, aki hidakat épít: George Bush, az Egyesült Államok volt elnöke (77) tegnap a berlini kastélyban, Charlottenburgban megkapta az Eric M. Warburg-díjat. A laudációt Joschka Fischer külügyminiszter tartotta. Ezzel a díjjal az Atlanti-Híd Egyesület Bush elnöknek Németország és az Egyesült Államok közötti kapcsolatok erősítésében szerzett érdemeit ismer-te el. A BILD szerint: „Transzatlanti!”

Bild, 2003. május 5-én:

Nyertes

Ha a német–amerikai viszonyról beszélünk, nem lehet kihagyni Dr. Beate Lindemannt (60), aki képes bárkit telefonon elérni Washingtonban. Az Atlanti-Híd Egyesület ügyvivőnője a napokban is azon fáradozik, hogy jó viszonyt építsen ki Amerikával. Fontos feladat ez, melyet sok leleményességgel és bájjal képes végezni. A BILD szerint: „Transzatlanti!”

Bild, 2004. február 3-án:

Nyertes

Egy repülőgép-kapitány, aki hidakat épít: Wolfgang Mayrhuber (56), a Lufthansa vezetője ma veszi át New Yorkban a Vernon A. Walters-díjat a német–amerikai partnerség ügyében tett szolgálataiért. A díjat a neves Atlanti-Híd Egyesület ítéli oda. A BILD szerint: „A felhők felett határta-lan a barátság.”

Bild, 2004. június 11-én:

Nyertes

Walther Leisler Kiep (78) CDU-politikus az Atlanti-Híd Egyesület új tisz-teletbeli elnöke. A közgyűlés (többek között Otto Graf Lambsdorff, Hilmar Kopper, Rudolf Scharping) ezzel az elismeréssel egyhangúlag méltatta Kiep érdemeit a német–amerikai megértés előmozdítása ügyében. A BILD szerint: „Rászolgált a megtiszteltetésre!”

Bild, 2005. június 16-án:

Nyertes

Az Atlanti-Híd most szárnyakat kap: Dr. Thomas Enders (45), az EADS európai légi és űrközlekedési konszern igazgatója lesz az egyesület új elnöke. Az Amerika-barát Enders Los Angelesben tanult, és 5 év után Dr. Arend Oetkert váltja a pozícióban. A pártsemleges Atlanti-Híd bejegyzett egyesületként 1952 óta munkálkodik a Németország és az Egyesült Államok közötti barátság érdekében. A *BILD* szerint: „Sok sikert!”

Bild, 2005. október 1-jén:

Nyertes

Két hónapon belül három megtiszteltetés is érte Michael Otto-t (62): elsőnek a Bertelsmann-díjat vehette át az ifjúság támogatásáért, majd a 2005-ös Környezetvédelmi Díjat, és most New Yorkban az „Atlanti-Híd” Vernon A. Walters-díját. A világ legnagyobb csomagküldő konszernjének 54 000 munkatársa lehet most büszke a főnökre. A *BILD* szerint: „Otto – ez igen!”

Bild, 2005. október 10-én:

Nyertes

Hidat ver Németország és Amerika közé. Ennek elismeréseként Dr. Beate Lindemann ma átveheti Berlinben az Első Osztályú Szövetségi Érdemkeresztet. Az „Atlanti-Híd” Egyesület alelnöke többek között egy olyan csereprogramot indított el, ami 1990 óta több mint 3000 keletnémet középiskolásnak tette lehetővé azt, hogy egy évet tölthessenek az Egyesült Államokban. A *BILD* szerint: „Tisztelet jár az arra érdemesnek.”

Bild, 2007. május 15-én:

Nyertes

1990-ben döntő szerepet játszott a második világháború győztes hatalmai és a két német állam közötti, a német egységre irányuló tárgyalásokban Condoleezza Rice (52). Emiatt az amerikai külügyminiszter

május 31-én átveheti az Atlanti-Híd egyesület Eric M. Warburg-díját. A laudációt Helmut Kohl korábbi szövetségi kancellár mondja. A BILD szerint: „A díj Rice!”

Bild, 2009. július 1-jén:

Nyertes

Megtszélő feladat Friedrich Merz (53) számára: A bátor politikus lett a neves Atlanti-Híd új elnöke. Merz a tisztséget Enderstől, az Airbus vezetőjétől veszi át. Az Atlanti-Híd olyan, többek között gazdasági vezetőkől és politikusokból álló németországi egyesület, melynek célja a német–amerikai barátság támogatása. A BILD szerint: „Csúcs férfi egy csúcs feladatra!”

Bild, 2010. június 30-án:

Nyertes

Az Atlanti-Híd régi-új elnökét Friedrich Merznek (54) hívják. Az egyesület tegnapi közgyűlésén az ügyvédként és gazdasági szakértőként dolgozó Merzet nagy többséggel újraválasztották. Merz az Atlanti-Híd 1952-es megalakulása óta tevékenykedik a Németország és az Egyesült Államok közötti barátság érdekében. A BILD szerint: „Hídépítő!”

A listát még sorolhatnánk tovább. Még érdekesebbé válik a helyzet, ha megnézzük a fotókat is.

2009. február 27-én a *Bild* a második oldal tájékán fényképes tudósítást közölt az Atlanti-Híd Mumbaiban kiadott nyilatkozatáról, amelyhez fotót is mellékeltek. Ám ez a fénykép nem a teljes csoportkép volt. Az eredeti fénykép bal szélén Kai Diekmann, a *Bild* magazin főszerkesztője, az Atlanti-Híd tagja állt. Ezt a részt viszont levágták a fényképről.¹⁰⁶ Olvasóként ön vajon hogyan értékelné az ilyen „véletleneket”? Egyébként távolról sem Kai Diekmann az egyetlen atlanti tag a *Bild* vezetői közül. A *Bild* jelenlegi főszerkesztő-helyettese Bela

¹⁰⁶ A fotók az interneten itt találhatóak: <http://www.bildblog.de/20427/kleine-bruecken-unter-freunden-2/>

Anda, aki korábban a szövetségi kormány sajtóosztályának vezetője is volt. Anda egy interjúban elismerte, hogy az Atlanti-Híd tagja.¹⁰⁷ Hogyan is kezdte ezután a *Berliner Zeitung* az Atlanti-Híd hatalmáról szóló tudósítását, amelynek ezt a címet adta: „A kapcsolatok a Fehér Házig nyúlnak”:

„Bela Anda kormányzóvivő bizonyára tegezi, csakúgy, mint Kai Diekmann Bild-főszerkesztő is. Helmut Kohl volt szövetségi kancellár szívesen fényképezkedik vele, és idősebb George Bush korábbi amerikai elnök is kötelező jelleggel »Kedves Beátának« hívja. Beate Lindemann nem politikus, nem vezet gazdasági vállalkozást és nem is kiadó, mégis gyakran jelenik meg hatalmasságok oldalán: Beate Lindemann a köztársaság egyik legbefolyásosabb hálózatának, az Atlanti-Hídnek az ügyvezető elnökhelyettese. Az 1952-ben alapított Atlanti-Híd legfőbb célja, hogy ápolja és szilárdítsa a német–amerikai barátságot.”¹⁰⁸

E fejezet végén nehezen szabadulhatunk attól a benyomástól, hogy olyan egészségtelen, vitatott titkosszolgálati háttérű szervezetek, mint amilyen az Atlanti-Híd is, melynek igazgatóságában ott ül Kai Diekmann Bild-főnök,¹⁰⁹ enyhén szólva is jelentős befolyást gyakorolnak a médiánkra. „Minőségi újságírás hibauzenettel: újságírók mint lobbisták” – így látja a *Meedia* című szaklap a szervezet tevékenységét. És felteszi a kérdést: „Az újságírók nem engedik, hogy olvasóik alakítsák a véleményüket – de talán egyes szervezeteknek mégis megengedik?”¹¹⁰ Nem is olyan hosszú az út, hogy valaki újságíróból propagandistává váljon.

¹⁰⁷ Lásd <http://www.mediummagazin.de/archiv/2012-2/ausgabe-092012/bela-anda-bild-mann-und-sonne-fan/>

¹⁰⁸ Idézet forrása: <http://www.berliner-zeitung.de/archiv/beate-lindemann-setzt-sich-mit-der-atlantik-bruecke-seit-jahrzehnten-fuer-die-deutsch-amerikanische-freundschaft-ein-die-kontakte-reichen-bis-ins-weisse-haus,10810590,10058202.html>

¹⁰⁹ Lásd <https://www.atlantik-bruecke.org/ueber-uns/gremien/vorstand/weitere-vorstandsmitglieder/>

¹¹⁰ Lásd <http://meedia.de/2014/05/02/qualitaetsjournalismus-fehlanzeige-journalisten-als-lobbyisten/>

ELTITKOLT HATALOM: KLASSZIKUS PROPAGANDATECHNIKÁK

A már említett tudós, Uwe Krüger a német elit újságírókra gyakorolt befolyásáról írta doktori disszertációját. Krüger bemutatja a gazdaságban, a politikai életben és az újságírás területén tevékenykedő fontos emberek hálózatait. Bizonyos újságírók emiatt gyakran a hatalmon levők pozícióját képviselik, ahelyett, hogy szabad teret biztosítanának az ötletek és gondolatok számára. Michael Voregger interjút készített Krügerrel, aki ezt mondja:

„Én magam is újságíró voltam, és fennkölt ideálokat szívtam magamba az egyetemen a függetlenségről, a kritikáról és a kontrollról. Szakmámban tevékenykedve az újságírásról és újságírókról írtam. Ennek kapcsán egy titkos konferenciára bukkantam – az éves Bilderberg-konferenciára. Ezen a rendezvényen észak-amerikai és nyugat-európai politikusok, katonai és gazdasági vezetők, valamint újságírók találkoznak. Akkoriban alig lehetett tudni valamit is erről a konferenciáról, amelyről a jelen lévő újságírók természetesen nem tudósíthattak. Ez indított arra, hogy nyomozni kezdjek, mi is zajlik a háttérben.”¹¹¹

Krüger így válaszolt arra a kérdésre, vajon milyen közel kerültek az újságírók társadalmunk elitjéhez, és mely médiumok rendelkeznek különösen jó kapcsolatokkal:

„Az újságírók elitkapcsolatai széles területet fednek le. 64 újságíró-találtam, akik 82 olyan szervezetben vettek részt, melyekben a politikai vagy gazdasági elit szereplői is tagok. Különösen szemet szúr négy külpolitikai újságíró kapcsolati hálója. Ez a négy személy: Stefan Kornelius, a Süddeutsche Zeitung külpolitikai rovatvezetője, Klaus-Dieter Frankenberger, a FAZ külpolitikai felelős szerkesztője, Michael Stürmer, a Die Welt vezető tudósítója, valamint Josef Joffe, a Die Zeit társkiadója. Rendszeresen kül- és biztonságpolitikai »think tank«-ekben vesznek

¹¹¹ Idézet forrása: <http://www.nachdenkseiten.de/?p=17471>

részt, tagjai az Egyesült Államok és a NATO érdekkörébe tartozó egyesületeknek és bizalmas köröknek, melyek kapcsán részben mindig ugyanazokkal az emberekkel érintkeztek.¹¹²

A szakember olyan kijelentéseket is megerősít, amelyeket korábban bizonyára összeesküvés-elméletnek tartottunk volna, ugyanis azt mondja:

„Mindez nyilvánvalóan nagy egyéni haszonnal jár az újságírók számára: háttér-információkat, iránymutatást, exkluzív kapcsolatokat és magas rangú interjúalanyokat biztosítanak nekik. Az olvasók és a nézők számára azonban csak korlátozottan tartom ezt hasznosnak. Ezáltal ugyanis nem csupán tudósításokat és riportokat kapnak ezekből a háttérkörökből, hanem az információkat az elit tudásával és nézőpontjával együtt találják. Ez a szemlélet beszivárog olyan kommentárokbá és vezércikkekbe is, amelyekről azt hihetnénk, hogy független és kritikus újságírók művei. Akár még ellentétes hatást is kiválthat az, ha az újságírók részt vesznek olyan bizalmas politikai tervezési folyamatokban, amelyekkel kapcsolatban hallgatásra kötelezik magukat. Az elit igyekszik bizalmas fórumok keretei között kiiktatni a feszültséget a világból, és még azelőtt konszenzusra jutni, mielőtt a nyilvános vita egyáltalán megkezdődhetne. Az újságíró viszont a nyilvánosság ügyvédje.”¹¹³

Krüger azt állítja, hogy bizonyos újságírók és médiumok feladták az ellenőrző funkciójukat:

„Minél közelebb kerülnek a hatalmon levőkhöz és a döntéshozókhoz, annál messzebb távolodnak a kritikától és a kontrolltól. A közelséget legtöbbször azáltal lehet megszerezni, hogy az újságírók azonosulnak az elit nézeteivel. Valóban szükséges lenne megvitatni, mekkora is legyen a távolság az újságírók és az elit között. Vajon azt akarjuk, hogy legnagyobb és legbefolyásosabb médiumaink az elit irányába hajoljanak el, vagy inkább semleges megfigyelőknek, kritikusoknak és ellenőröknek szeretnénk őket látni – még akkor is,

¹¹² Idézet forrása: <http://www.nachdenkseiten.de/?p=17471>

¹¹³ Idézet forrása: <http://www.nachdenkseiten.de/?p=17471>

*ha meglehetősen, nem mindig rendelkeznek a legforróbb kiszivárogtatásokkal és a legújabb bennfentes információkkal az elitkörökből?*¹¹⁴

Krüger az interjúban „pártosságot” emleget az általa vizsgált újságírókkal kapcsolatban, és arra utal, hogy a jó hírű *New York Times* magazin etikai kódexében található egy olyan paragrafus, mely szerint az újságírók nem kötelezhetik el magukat olyan szervezetek felé, amelyek maguk is hírértékű tevékenységet folytatnak, vagy összefüggésben állnak a politikával és a gazdasággal. Krüger azt állítja: „Nem ülhetnek tanácsadói testületekben vagy kuratóriumokban. Kizárólag az újságírói ki- és továbbképzések felé kötelezhetnek el magukat. Ez egy olyan »tisztasági előírás«, amit szívesen vennék, ha Németországban is gyökeret verne.”

Albrecht Müller, aki korábban a szövetségi kancellária hivatalos tervezési vezetője volt, gondosan tanulmányozta és elemezte Krüger iménti kijelentését. Szerinte „Németországban a fontos vezető médiumok Amerika-közeli szempontú, szervezett »gleichschaltolása« zajlik.”¹¹⁵ A befolyásos Müller ezért a következőket követeli:

*„Fontos, hogy az emberek felvilágosítást kapjanak arról, hogyan zajlik számos médium szervezett egybehangelése. Fontos, hogy ezáltal felrúzzuk a médiumok szavahihetőségét (...). Ezért az a tiszteletteljes kérésem lenne, hogy szíveskedjenek felvilágosítást adni arról, milyen függőségben áll számos médium a hatalmi pozíciókban lévő személyektől, valamint attól a militarista, meghatározó ideológiától, amely szükségszerűen hordoz bel- és társadalompolitikai vonatkozást is. Mondjanak nevéket. Mert a jelenleg is zajló agitáció nem névtelen. Konkrét személyek szervezik és hordozzák. E személyek szavahihetőségét kell alapjaiban véve megingatni.”*¹¹⁶

Az alábbiakban található egy táblázat befolyásos német újságírók nevével, akik transzatlanti irányultságú kül- és biztonságpolitikai elit szervezetekhez kötődtek vagy kötődnek. Ez a táblázat kivonat Uwe Krüger könyvéből (lásd ott a 119–122. oldalakat).

¹¹⁴ Idézet forrása: <http://www.nachdenkseiten.de/?p=17471>

¹¹⁵ Ehhez lásd <http://www.nachdenkseiten.de/wp-print.php?p=21155>

¹¹⁶ Ehhez lásd <http://www.nachdenkseiten.de/wp-print.php?p=21155>

Médium	Név	Szervezet, melyben az újságíró 2002 és 2009 között érintett volt
Zeit	Josef Joffe	Berlini Amerikai Akadémia American Council on Germany American Institute for Contemporary German Studies Aspen Intézet, Németország Atlanti-Híd Bilderberg-csoport Europe's World Goldman Sachs Foundation Hypovereinsbank International Institute for Strategic Studies „Nemzetközi Politika” Müncheni Biztonsági Konferencia „The American Interest” Trilaterális Bizottság
Zeit	Matthias Naß	Atlanti-Híd Bilderberg
Zeit	Marc Brost	Atlanti-Híd
Süddeutsche Zeitung	Stefan Kornelius	American Institute for Contemporary German Studies Szövetségi Biztonságpolitikai Akadémia Német Atlanti Társaság Német Külpolitikai Társaság „Nemzetközi Politika” Körber Alapítvány Müncheni Biztonsági Konferencia
ZDF	Claus Kleber	Aspen Intézet, Németország
ZDF	Peter Frey	Szövetségi Biztonságpolitikai Akadémia Körber Alapítvány
Bild	Kai Diekmann	Atlanti-Híd
FAZ	Klaus-Dieter Frankenberger	Atlanti Kezdeményezés Szövetségi Biztonságpolitikai Akadémia Európai Politika Intézet Müncheni Biztonsági Konferencia Trilaterális Bizottság

FAZ	Günther Nonnenmacher	Alkalmazott Politikakutatás Központ Német Külpolitikai Társaság International Institute for Strategic Studies Nemzetközi Politika Valdai Discussion Club Walter-Rathenau Intézet
FAZ	Frank Schirrmacher (+2014. június)	Herbert-Quandt Alapítvány M100 Sanssouci-Colloquium
Welt	Michael Stürmer	Német Külpolitikai Társaság European Council on Foreign Relations German British Forum Müncheni Biztonsági Konferencia Valdai Discussion Club

Uwe Krüger „Véleményhatalom” című doktori disszertációjának adatai szerint ezek a személyek az elmúlt években számos különféle módon fonódtak össze a fenti intézményekkel, nevezetesen egyesületi, tanácsadó testületi vagy kuratóriumi tagság, vagy például konferenciákon, sajtókonferenciákon és bizalmas interjúkban való részvétel által.

Krügernek alapvetően az tűnt fel, hogy a FAZ-újságírók Németország leginkább „behálózott” véleményformálói közé tartoznak. A lap társkiadója, Günther Nonnenmacher (politikai rovat) a lista 3. helyén áll, a FAZ külpolitikai vezetője, Frankenberger az 5. helyen, a 2014 júniusában elhunyt FAZ-társkiadó, Schirrmacher (kultúra rovat) a 9. helyen, míg Helmut Schmidt volt szövetségi kancellár és Zeit-társkiadó csak a 15. helyet foglalja el.¹¹⁷

Nonnenmacher érintett a Bundestag hivatalos lobbilistáján¹¹⁸ szereplő „Német Külpolitikai Társaság” (DGAP) nevű szervezetben. A Lobbypedia adatai szerint és saját bemutatkozása alapján ez a szervezet a *Transatlantic Policy Network* lobbihálózat része.¹¹⁹ A Lobbypedia internetes portál így

¹¹⁷Uwe Krüger: Véleményhatalom, 126. o.

¹¹⁸Lásd <http://www.bundestag.de/dokumente/lobbyliste/>

¹¹⁹Lásd https://lobbypedia.de/wiki/Deutsche_Gesellschaft_f%C3%BCr_Ausw%C3%A4rtige_Politik és <http://www.tponline.org/organisation/cooperating-institutions/>

ír róla: „A *Transatlantic Policy Network* (TPN) nagy európai és amerikai vállalatok, valamint gazdaságközeli hálózatok lobbiszervezete, amely európai és amerikai politikusok bevonása által gazdasági érdekeinek megfelelően befolyásolja a transzatlanti politikát. Önmagát ezen érdekkör tagjai által alkotott hálózatként értelmezi.”¹²⁰ Véleményem szerint tehát a FAZ társkiadójaként tevékenykedő Nonnenmacher mind a szövetségi parlament, mind pedig a Lobbypedia szemszögéből egy lobbista szervezet aktivistája (noha a DGAP saját maga vitatja, hogy lobbiszervezet lenne).¹²¹ Ezek után nem csoda, hogy a FAZ és a DGAP lobbiszervezet teljesen természetesnek veszi, hogy közös rendezvényeket szervez. A honlapjuk szerint: A „DGAP-Forum Frankfurt 2010 projekt elnökségi tagjaink, Herbert J. Scheidt és Prof. Dr. Günther Nonnenmacher kezdeményezésére jött létre. A Fórum a *Frankfurter Allgemeine Zeitung*gal és a Bank Vontobellel szoros együttműködésben »DGAP-párbeszéd« címmel színvonalas rendezvényeket tart a FAZ létesítményeiben.”¹²²

A FAZ-székház lobbistái közé tartozik a lap külpolitikai vezetője, Klaus-Dieter Frankenberger is, akit 2008-ban transzatlanti témájú tudósításaiért a Steuben-Schurz Társaság médiadíjával tüntettek ki (a honlap szerint a szerző „támogatta a német–amerikai megértést”¹²³). Frankenberger az Atlanti Kezdeményezés tanácsadó testületében is helyet foglal.¹²⁴ Ez utóbbi pozíciójával – személyes véleményem szerint –,

¹²⁰ Idézet forrása https://lobbypedia.de/wiki/Transatlantic_Policy_Network

¹²¹ A DGAP saját nyilatkozatai alapján arra törekszik, hogy minden szinten aktív befolyást gyakorolhasson a külpolitikai gondolkodásra. Ez alapján lobbiszervezetnek számít. A DGAP ezt írja önmagáról: „Független, párton kívüli, nonprofit magánszervezetként a DGAP aktív és sokszínű tevékenységével arra törekszik, hogy minden szinten részt vegyen a Németországban zajló külpolitikai véleményformálásban és tanácsadással segítse a politikai döntéshozók munkáját” – idézet forrása a „DGAP-jelentés” című kiadvány (Markus Lux és Gereon Schuch, Das Carl Friedrich Goerdeler-Kolleg der Robert Bosch Stiftung, Berlin 2008). A kiadványról készült fotó a szerző birtokában. Azáltal, hogy a DGAP nem csupán passzív, hanem „aktív” véleményformálásról ír „minden szinten”, véleményem szerint lobbiszervezetnek minősül.

¹²² Lásd https://dgap.org/de/gesellschaft/dgap_regional/dgapforum_frankfurt

¹²³ Lásd <http://www.steuben-schurz.org/projekte/medienpreis/medienpreis1.htm>

¹²⁴ Ennek kifejtését lásd még itt: <http://www.heise.de/tp/artikel/42/42430/1.html>

igencsak túllépi az újságírói szerepkört, amely csupán az események megfigyelésére korlátozódik.¹²⁵

A szervezetet azonban a szövetségi parlament is a „lobbilistán” tartja nyilván.¹²⁶ Tehát Nonnenmacher, a FAZ külpolitikai kiadója és Frankenberger, a FAZ külpolitikai rovatvezetője véleményem szerint egyértelműen lobbisták. Ezek az információk arra engednek következtetni, hogy egy elithálózat egészen pontosan meghatározott érdekeit tartják szem előtt. És most olvassuk csak el, hogyan hirdeti magát a FAZ a lap bemutatkozó oldalán: „1949-es alapítása óta a FAZ a legnagyobb hangsúlyt a függetlenségére fekteti.”¹²⁷ Egyre több olvasó fordít hátat az ilyen fajta „függetlenségnek”. Az egykor oly jó hírű FAZ azonban gyorsan veszít a népszerűségéből, és hosszú ideje hűségese olvasói sorban mondják le előfizetésüket a részrehajló újságra. Mind kevesebben hajlandóak pénzt adni az ilyen fajta „újságírói minőségért”.¹²⁸ Hiszen az elithálózatokhoz való közelség netán a tudósításokat is befolyásolhatja.

Krüger vizsgálatában a legfontosabb kérdések egyike, hogy vajon az olyan sztárújságírók, mint Klaus-Dieter Frankenberger (FAZ), Stefan Kornelius (*Süddeutsche*), Josef Joffe (*Zeit*) és Michael Stürmer (*Welt*) esetében az elittel való összefonódásuk tudósítói munkájukban is visszatükröződik-e? Krüger így fogalmaz:

„Igen, munkámat én is azzal kezdtem, hogy megvizsgáltam, mennyire érvényes az újságíróknak az elit általi »kognitív begyűjtéséről« szóló tézis. Miután megvizsgáltam a négy kiválasztott újságíró cikkeit, tényszerűen megállapítottam, hogy ezek az újságírók teljes összhangban állnak az elittel, sőt klasszikus propagandatechnikákat is bevetettek érdekükben.”¹²⁹

A kutató megállapításai szerint tehát a FAZ, a *Süddeutsche*, a *Zeit* és a *Welt* újságírói „klasszikus propagandatechnikákat” alkalmaznak. Ho-

¹²⁵ Lásd <http://www.bundestag.de/dokumente/lobbyliste/>

¹²⁶ Lásd <http://verlag.faz.net/unternehmen/ueber-uns/portraet/wissen-fuer-kluge-koepfe-portraet-der-f-a-z-11090906.html>

¹²⁷ Idézet forrása: <http://www.heise.de/tp/artikel/38/38515/1.html>

¹²⁸ Idézet forrása: <http://www.heise.de/tp/artikel/38/38515/1.html>

¹²⁹ Idézet forrása: <http://www.heise.de/tp/artikel/38/38515/1.html>

gyan is egyeztethető ez össze a sajtószabadsággal? Krüger a múltra vonatkozóan további pikáns részleteket is felidéz:

„Vizsgálataimban felbukkant egy külpolitikai rovatvezető, aki a NATO lobbiegyesületeként működő Német Atlanti Társaság elnökségében foglalt helyet. Egy további külpolitikai rovatvezető és egy ZDF fővárosi stúdióvezető pedig a Biztonságpolitikai Szövetségi Akadémia tanácsadó testületének tagjai, amely minőségükben a szövetségi kormányzatnak is tanácsot adtak biztonsági kérdésekben. Már azzal sokat nyernénk, ha nem lenne lehetőség ilyen összefonódásokra, és ezek a tiszteletbeli hivatalok tabunak számítanának az újságírók számára.”¹³⁰

Azért jó lenne tudni azt, vajon ki vette semmibe az etikai szempontból elvárható távolságtartást az újságírás és az elit között. Ki az a külpolitikai osztályvezető, aki a NATO egyik lobbiegyesületében ül? Krüger adatai szerint az illető Stefan Kornelius, a *Süddeutsche* külpolitikai vezetője.¹³¹

És ki az a külpolitikai rovatvezető, aki a Biztonságpolitikai Szövetségi Akadémia tanácsadó testületében foglalt helyet, és ott a szövetségi kormányzat számára adott tanácsot biztonsági kérdésekben? Krüger adatai szerint az így leírt külpolitikai rovatvezető nem más, mint a FAZ munkatársa, Klaus-Dieter Frankenberger.

Az érintett újságírók nem akartak állást foglalni Krügerrel szemben, aki pusztán felsorolta, hogy az illetők hogyan fonódnak össze ezekkel a szervezetekkel. Krüger azt írja ezzel kapcsolatban:

„A tanulmányt elküldtem a négy újságírónak, és egyben kértem őket, értelmezzék ezeket a tényeket a saját szemszögükből a könyv számára. Ezt a lehetőséget mind a négyen elutasították.”¹³²

¹³⁰ Idézet forrása: <http://www.heise.de/tp/artikel/38/38515/1.html>

¹³¹ Lásd Uwe Krüger: *Meinungsmacht* (Véleményhatalom), 133. o.

¹³² Idézet forrása <http://www.message-online.com/archiv/message-1-2013/leseproben/die-naehe-zur-macht/>

KALLMORGEN ÉS BOHNEN – GYANÚS PR-SZAKEMBEREK ÉS JÓ HÍRŰ ÚJSÁGOK

Klaus-Dieter Frankenberger FAZ-munkatárs Uwe Krüger ugyanebből a tanulmányból származó adatai szerint egyben az Atlanti Kezdeményezés tanácsadója is, továbbá tagja az Európai Politika Intézet igazgatótanácsának¹³³ és a Trilaterális Bizottságnak.¹³⁴ Magam is pontosan utánanézttem ezeknek az adatoknak.

A lobbi szó eredetileg a parlament előcsarnokát jelölte, ahol különböző csoportok képviselői (a lobbisták) a választott képviselőket visszahívásuk lehetőségére emlékeztetik, és így egyfajta kontrollt gyakorolnak felettük, továbbá bizonyos kedvező magatartás esetén előnyöket is helyeznek kilátásba. A német Bundestag elnöke nyilvános listát vezet, melyben minden olyan egyesülés bejegyeztetheti magát, mely érvényesíteni kívánja érdekeit a szövetségi parlamenttel vagy a szövetségi kormányzattal szemben. A lista nyilvános és „lobbilista” néven megtekinthető.¹³⁵ És ezen a listán szerepel az Európai Politika Intézet is.¹³⁶ Frankenberger tehát újságíróként egy, a parlament által hivatalosan lobbiszervezetként számon tartott csoportosulásban játszott aktív szerepet.¹³⁷ Az Atlanti Kezdeményezést szintén nyilvántartásba vették a hivatalos lobbilistán.¹³⁸ Itt a FAZ külpolitikai vezetője, Frankenberger még ma is tanácsadó posztot tölt be.¹³⁹

Nézzük csak meg ezt közelebbről. Véleményem szerint az Európai Politika Intézet az Európai Unió egyik érdekképviselője, mivel „stratégiai partnerségi viszonyban” áll az EU-bizottsággal. A honlap szerint: „Az Európai Politika Intézet (IEP) az Európai Bizottság egyik stratégiai partnere, amely pénzügyileg is támogatja.”¹⁴⁰ Ez tehát azon német kormányzati köröknek a lobbiszervezete, amelyek kutatási és integrációs projektek leple alatt tovább akarják erősíteni az európai

¹³³ Lásd <http://archive.today/gysXX>

¹³⁴ Lásd Uwe Krüger: *Meinungsmacht* (Véleményhatalom), 131. o.

¹³⁵ Lásd <http://www.bundestag.de/dokumente/lobbyliste/>

¹³⁶ Lásd <http://www.bundestag.de/dokumente/lobbyliste/>

¹³⁷ Lásd <http://archive.today/gysXX>

¹³⁸ Lásd <http://www.bundestag.de/dokumente/lobbyliste/>

¹³⁹ Lásd <http://atlantische-initiative.org/ueber-uns/verein/>

¹⁴⁰ Lásd <http://www.iep-berlin.de/>

„integrációt” – tehát az EU-bővítést¹⁴¹ –, ami pedig nem túl népszerű a német lakosság körében.

A szintén Frankenbergerrel összefüggésben megnevezett Trilaterális Bizottság, melyre majd még egy külön fejezetben is kitérünk, a pénzügyi szektor privát érdekcsoportosulása. Az Atlanti Kezdeményezés pedig egy vitatott Amerika-barát lobbiszervezet,¹⁴² melynek alapításában a Bohnen Kallmorgen & Társa PR-ügynökség és vállalati tanácsadó tulajdonosai is részt vállaltak.¹⁴³

Nézzük meg közelebbről, kik is ők ketten, az Atlanti Kezdeményezés alapítói. A kedves Kallmorgen úr bemutatkozásában az áll, hogy „2007-ig a Transzatlanti Kapcsolatok Programját vezette a Német Külpolitikai Társaságnál (DGAP). Miután államvizsgázott történelemből és politikatudományból, mesterképzésben vett részt nemzetközi kapcsolatokból a *Georgetown University*n, Washingtonban. Közben különböző vállalati tanácsadó cégeknél és a Világbanknál dolgozott. 2000 és 2003 között a Goldman, Sachs & Co. Bankházban tevékenykedett. Kallmorgen az Atlanti-Híd bejegyzett egyesület Young Leader programjának tagja.”¹⁴⁴

Kallmorgen a Goldman-Sachs befektetési menedzsereként a *LobbyControl* adatai szerint „a pénzügyi befektetők és hedge fundok részére létrehozott egyik lobbipatform” lobbistája is, „mely ugyanazon a levelezési címen működik, mint a Bohnen Kallmorgen & Társa.”¹⁴⁵

¹⁴¹ Lásd <http://www.iep-berlin.de/erweiterungundnachbarschaft.html>

¹⁴² Lásd például <http://spiegelkabinett-blog.blogspot.de/2012/10/ein-blick-in-den-berliner-lobbysumpf.html>

¹⁴³ Lásd <http://atlantische-initiative.org/team/> Lásd továbbá: <http://spiegelkabinett-blog.blogspot.de/2012/10/ein-blick-in-den-berliner-lobbysumpf.html> Itt többek között ez áll: „A Bohnen Kallmorgen & Társa ügynökség, valamint az Atlanti Kezdeményezés az elit hatalmát biztosító növekvő hálózati kör középpontjában állnak. A hatalmi pozíciók és magánvagyonok közös érdekkörébe tartozik például a Bertelsmann Alapítvány, az Atlanti-Híd, az Új Szociális Piaccgazdaság Kezdeményezés (Initiative Neue Soziale Marktwirtschaft), a Goldman Sachs, a CDU Gazdasági Tanács, a ZDF, a Bild-Zeitung, a Springer konszern, valamint az energiaipar és hadiipar számos szereplője.

¹⁴⁴ Idézet forrása: <http://atlantische-initiative.org/team/>

¹⁴⁵ Lásd a *LobbyControl* tanulmányát az NTSA lobbügynökség alapításáról, 12. o., itt: <https://www.lobbycontrol.de/download/NTSA-Dossier.pdf>

A kedves Bohnen úr is „az Atlanti Kezdeményezés alapítója és tiszteletbeli igazgatója. A washingtoni *Georgetown University*n folytatta egyetemi tanulmányait (Master of Science), majd Oxfordban doktorált, nemzetközi politikából. Többek között a CSIS amerikai „think tank”, a Német Szövetségi Gyűlés (Parlament) és a Bertelsmann Alapítvány számára tevékenykedett, majd egy országos párt sajtóreferenseként, valamint az oktatásügyi és kutatási szövetségi miniszter beszédírójaként dolgozott”.¹⁴⁶

A *LobbyControl* adatai szerint egy másik, a Kallmorgen és Bohnen alapította lobbiszervezet „a lobbitevékenység egy tisztességtelen formáját (...) végzi, melyben másnak adja ki magát, mint aki valójában: egy elsősorban tudósok és a civil társadalom tagjai által létre hívott közhasznú kezdeményezés képviselőjének, ami valójában egy lobbüagnökség tárlalmánya. Ez a szervezet megtéveszti a nyilvánosságot valódi céljaival és tagjaival kapcsolatosan; és végül azt sem tisztázzák, hogyan finanszírozzák magukat.”¹⁴⁷

Foglaljuk tehát össze: az Atlanti Kezdeményezést mindenekelőtt olyan személyek alapították, akik – rendkívül udvariasan és óvatosan fogalmazva is – egyértelműen vitatott személyek: a *LobbyControl* adatai szerint tisztességtelenül dolgozó lobbisták, akik a múltban lobbimunkájuk kapcsán megtévesztették a közvéleményt valós céljaikkal kapcsolatban. Méghozzá a médiumok segítségével.

A *Saldo* svájci lap 2011-ben „Újságírók a PR-üagnökségek szolgálatában” címmel arról tudósított, hogy olyan jó hírű újságok, mint a FAZ és a *Süddeutsche Zeitung* – az Atlanti Kezdeményezéstől függetlenül – PR-szekere elé a Kallmorgen és Bohnen céget fogták be.¹⁴⁸ Azt írják, hogy egy új tanulmány arra enged következtetni, miszerint FAZ- és *Süddeutsche*-cikkek „egy PR-cég formára szabott üzenetét terjesztették.” Értsd a Kallmorgen és Bohnen cég, valamint lobbihálózataik üzenetét. A cikk így folytatódik arról, hogyan amortizálja a PR-üagnökség kritikátlanul a

¹⁴⁶ Lásd <http://atlantische-initiative.org/team/>

¹⁴⁷ Idézet forrása: A nem toxikus Solar Alliance – egy lobbüagnökség alapításáról”, *LobbyControl*, 4. o., lásd itt: <https://www.lobbycontrol.de/download/NTSA-Dossier.pdf>

¹⁴⁸ Hangsúlyozni kell azonban, hogy itt az újságok szerkesztőiről és nem személyesen a nevezett újságírókról van szó. A *Saldo* cikk itt olvasható: <https://www.saldo.ch/artikel/d/journalisten-im-dienst-von-pr-agenturen/>

jó hírű médiumokat: „Ez a bohózat megvilágítja, milyen könnyű a PR-cégeknek saját céljaik számára befogni újságírókat.” Az országos PR-tanács már 2011-ben figyelmeztette Kallmorgent és Bohnt felrevezető fellépésük miatt.¹⁴⁹ Ez a cég „kétes” szervezeteket mutat be úgy, mint amelyek „közhasznú kezdeményezések”, hogy ezáltal tanácsadási megbízásokhoz jussanak. Önhasznúság a közhasznúság helyett. Ez aztán arcátlan üzleti modell.¹⁵⁰

Frankenberger, a FAZ külpolitikai vezetője pedig a fenti lobbisták által alapított egyik szervezet, az Atlanti Kezdeményezés tanácsadó testületében foglal helyet, mely szervezet a szövetségi parlament lobbilistáján szerepel.¹⁵¹ Nyilvánvalóan jól érzi magát a lobbiszervezetek környezetében (akárcsak fent nevezett kollégái más egyesületeknél). Albrecht Müller, a szövetségi kancellária volt tervezési főnöke ekképpen vélekedett az ilyen újságírókról: „Az elithez és azok politikai beállítottságához való közelség kifizetődő a nevezett újságírók karrierje szempontjából.” „Ideológiai irányultságuknak és az elit befolyásos köreivel való összeköttetéseknek is köszönhetően sikeresek a szakmájukban.”¹⁵²

Emlékeztetőül: a szövetségi kancellária volt tervezési főnöke az ilyen újságírókkal kapcsolatban arról beszélt, hogy Németországban „a fontos vezető médiumok Amerika-közeli szervezett összehangolása zajlik”.¹⁵³ Ha tehát legközelebb a *Frankfurter Allgemeine* vagy más, látszólag jó hírű médium kerül az Ön szemé elé – akkor már sejtheti, hogy mit gondoljon némely tudósításról: klasszikus propagandatechnika, az elit iránymutatásai alapján. Ezeket az újságírókat az elit szellemisége alighanem már a hatalmába kerítette.

¹⁴⁹Lásd <https://www.lobbycontrol.de/2011/07/pr-rat-mahnt-lobbyagentur-hinter-der-non-toxic-solar-alliance/>

¹⁵⁰Lásd <https://www.lobbycontrol.de/2011/07/pr-rat-mahnt-lobbyagentur-hinter-der-non-toxic-solar-alliance/> és http://www.google.de/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=0CDEQFjAC&url=http%3A%2F%2Fdrpr-online.de%2Fwp-content%2Fuploads%2F2013%2F08%2FNTSA_BKP_Ratsbeschluss_110728.pdf&ei=PHbKU4yZO8v07AbJwICYBA&usg=AFQjCNEV7HubdE1W9bEH8jBsOf_vCBr-wg&bvm=bv.71198958,d.bGE

¹⁵¹Lásd <http://atlantische-initiative.org/ueber-uns/verein/>

¹⁵²Idézet forrása: <http://www.nachdenkseiten.de/wp-print.php?p=21155>

¹⁵³Ehhez lásd <http://www.nachdenkseiten.de/wp-print.php?p=21155>

Egy komoly kiadó feltehetően azonnali hatállyal elbocsátaná az olyan újságírókat, akik esetében ismertté és bizonyíthatóvá váltak a fent bemutatott összefonódások. Könnyen érthető azonban, hogy miért nem történik ez meg: a főnökségben az erre illetékesek maguk is érintettek a homályos hálózatokban, így elsőként saját maguknak kellene azonnali hatállyal felmondaniuk. Ehelyett inkább még tapsolnak is hozzá. Nos, ez már az „információért” pénzt áldozó polgárok nyílt megcsúfolása.

OBAMA TROLLJAI: AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK ÖTÖDIK HADOSZLOPA

Németországban állítólag széles választék áll a rendelkezésünkre újságokból, televíziós csatornákból és más médiumokból, amelyek a legkülönbözőbb véleményeket képviselik. Szélsőjobbtól egészen a szélsőbalig. Az újságírók függetlenek a tudósításaikban szereplő témáktól és személyektől. Csak az objektív igazság iránt elkötelezettek. És mi a valóság? Az, hogy nyilvánvalóan csak színleljük a véleményszabadságot.

A második világháború vége óta alaposan megszaporodtak az amerikai lobbiszervezetek Németországban. Ennek az lett a következménye, hogy az egymást követő kormányzatokban a miniszterek mind gyakrabban köszönhetik karrierjüket az amerikai koktélpártikon szerzett védőhálójuknak. Az amerikai lobbiszervezetek – mint már láthattuk és még látni is fogjuk –, igyekeznek befolyásuk alá vonni az újságírók gondolkodását.

2014-ben a jó hírű *Neue Zürcher Zeitung*ban a következő bekezdést olvastam a nyilvánosságot naponta meghazudtoló és becsapó „rossz emberekről”:

„A kormányt bíráló orosz lap, a „Novaja Gazeta” egyik cikke fél évvel ezelőtt arról tudósított, hogy egy „Ügynökség az Internet Tanulmányokért” elnevezésű szervezet Szentpétervárott havi 650 franknak megfelelő összeget és ingyen étkezést kínált olyanoknak, akik rendszeresen a Kreml szájíze szerinti kommentárokat írnak az interneten. Az ügynökség emberei a Kremlhez lojális ifjúsági szervezetek környezetéből valók...”¹⁵⁴

¹⁵⁴ Idézet forrása: <http://medienblog.blog.nzz.ch/2014/05/02/rebellion-unter-den-lesern/>

Ez aztán mozgósító erejű. Szinte telitalálat. A gonosz oroszok ott a Kremlben azért fizetnek fiatalokat, hogy az interneten propaganda-tevékenységet folytassanak az orosz kormányzat érdekében. Botrány. Szegény orosz fiatalok ingyen ételt és pár eurót kapnak cserébe a propagandáért. Egy ilyesféle hír futótűzként terjed az állítólagosan szabad világban. Ezt az aljasságot! De álljunk csak meg: mi van azzal a számtalan német újságíróval, akik – szívességekért cserébe – készségesen írnak propagandacikkeket Amerika-barát szervezeteknek, vállalatoknak vagy politikusoknak? Miért is nem botrány, sőt inkább „magától értetődő” ez? Szinte minden, e könyvben is említett Amerika-barát vagy titkosszolgálat-közeli szervezetnek van olyan blogja, amelyekre német újságírók is rendszeresen írnak. Ugyanezen újságírók gyakran e szervezetek fogadásain készült fényképeken is szerepelnek – ez ugyan miben különbözik az oroszoknál annyira kifogásolt „ingyen ételtől”? És ezek az elhű újságírók gyakran kapnak meghívásokat amerikai utakra is. Ahol aztán (fizetett) előadásokat is tarthatnak. Itt zárul be a kör. A legcsekélyebb különbség sincs a *Neue Zürcher Zeitung* tudósításával összevetve, melyre az ember önkéntelenül is elhúzza a száját. Így van ez a megvásárolt tudósításokkal is – ugyanúgy megvannak ezek keleten, mint nyugaton is. Csak időközben nálunk már annyira „normálissá” és elterjedté váltak, hogy észre sem vesszük, és magától értetődőnek tartjuk.

A *Süddeutsche* ezen felül is még egy egészen különleges ingyencéggel szolgál: 2014 júniusában cikket írt „Putyin trolljairól”, a német médiában megjelenő állítólagos oroszországi propagandáról. Így szól a cikk: „Fizetett manipulátorok százai próbálják meg világszerte a közösségi hálózatokon és a komment rovatokban – amiként a *Süddeutschénál* is –, a Kreml szájíze szerint befolyásolni a közvéleményt.”¹⁵⁵ A cikk olvasása közben az a benyomásunk támad, hogy a német minőségi médiumok hírportáljainak szerzői nyakában túlnyomórészt Moszkvához hű és Moszkva által irányított „véleményformáló ügynökök” lihegnek. Ha egy cikk alatt egy nem kívánatos kommentár szerepel, akkor ez állítólag „Moszkva ötödik hadosztályától” származik. Pardon, hogy is van ez most? Német újságírók a NATO sajtóirodája meghosszabbított karjaként írnak.

¹⁵⁵ Idézet forrása: <http://www.sueddeutsche.de/politik/propaganda-aus-russland-putins-trolle-1.1997470>

Ők közölnek a *Süddeutschen*nál is elfogult Amerika-barát cikkeket.¹⁵⁶ Ez utóbbit egy müncheni és egy lipcsei tanulmány tudományos szempontból is igazolta. És akkor „Moszkva ötödik hadosztálya” vág vissza a cikk alatti kommentár hasábjára? Nem, ezt tudományosan nem igazolták, mert a *Süddeutsche* e nevetséges állításához jobbára névtelen forrásokra hivatkozik. Az említett cikkhez a *Süddeutsche* mindössze egy propagandafotót mellékel illusztrációként a „Riporterek Határok Nélkül” nevű szervezettől, melyen Putyin orosz elnök feltartott középső ujjal látható. Ezáltal a *Süddeutsche* azt akarja bemagyarázni megszépezt olvasóinak, hogy Putyin magasról tesz a sajtószabadságra. Közben feledésbe merült a kérdés, ki is pénzeli ezeket a „Riportereket Határok Nélkül”, és kinek is az érdekében tevékenykednek: a szervezet mögött a múltban például az amerikai külügyminisztérium és Soros György amerikai milliárdos állt.¹⁵⁷ A Riporterek Határok Nélkül küldetése a *Junge Welt* újság szerint mindenekelőtt az Amerika-barát dezinformálás.¹⁵⁸ A *Süddeutsche* ezt mind elhallgatja. Amikor ezt olvastam, mindez a korábban már említett „klasszikus propagandatechnikára” emlékeztetett. Az átlagpolgár úgy érzi magát, mintha gyerekeknek néznék a játszótéren. Vagy pedig úgy, mint akit alaposan átverték.

Mielőtt elfelejtenénk: Edward Snowden kiszivárogtatott információi szerint a brit titkosszolgálat az internet tartalmát tetszés szerint tudja manipulálni. Nem hekkerek manipulálnak, hanem az állam, egy európai „demokrácia”, amely még az internetes körkérdések végeredményeit is megváltoztatja. Korábban az ilyesmit összeesküvés-elméletnek titulálták. Ma ez már a realitás világába tartozik. A programok megváltoztathatják az online szavazatokat és klikkelési számokat is, de videókat is cenzúrázhatnak. Glenn Greenwald újságíró úgy írja le

¹⁵⁶ Ehhez lásd Uwe Krüger: *Meinungsmacht* (Véleményhatalom), továbbá:

„Tendenziöse Attributierung in deutschen Printmedien: Putin vs. Obama – eine linguistische Analyse” (Tendenciózus jelzőhasználat a német nyomtatott médiában: Putyin kontra Obama – nyelvészeti elemzés), Miriam Zwingli diplomamunkája a müncheni Nyelvészeti és Tolmácsintézet Főiskolájának alkalmazott nyelvek szakán, 2012.

¹⁵⁷ Lásd például: <http://www.heise.de/tp/artikel/20/20052/1.html>

¹⁵⁸ Lásd <http://www.hintergrund.de/2007080165/hintergrund/medien/mission-desinformation.html>

ezeket a programokat, mint „az internetes propaganda és megtévesztés egyik legelképezhetőbb módszereit”.¹⁵⁹ Na már most, a brit titkoszolgálat az amerikai szolgálatok partnerszolgálat. És amire a britek képesek ezen a területen,¹⁶⁰ azt az amerikaiak már régen meg tudják csinálni. Nemcsak tudják, hanem meg is csinálják.¹⁶¹ Az interneten elsősorban kommentárokat cenzúráznak és manipulálnak.¹⁶² És ennek a tömegfelügyeletnek, mint mindig is a történelemben, csak egy célja van: az, hogy kiiktassák a politikai ellenfeleket.¹⁶³ Hogy is van? Vajon a *Süddeutsche* a jövőben „Obama-trolloknak” fogja nevezni az amerikaiakat, akik az interneten ilyen manipulációkat hajtanak végre? Vagy az Egyesült Államok ötödik hadosztályaként továbbra is egyoldalúan a „Putyin-trollok” ellen fog uszítani?

ROCKEFELLER SZELLEME – A TRILATERÁLIS BIZOTTSÁG

Alapvetően teljesen legitim az, ha egy magánszemély valamely privát elit egyesülethez csatlakozik. Még akkor is, ha olyan szervezetekről van szó, melyekhez kizárólag befolyásos, sőt nagyon befolyásos emberek tartoznak. Ennél csupán az figyelemre méltóbb, hogy a nyilvánosság előtt milyen kevés szó esik az ilyen kapcsolatok létezéséről. Ez nagy ösztönzést ad az összeesküvés-elméletek terjedéséhez. Továbbá felveti azt a kérdést is, vajon mit keresnek pont az újságírók a hatalmi elit bizonyos szervezeteiben.

Kétség kívül a nyugati hatalmi elit legjelentősebb szervezetei közé tartozik a Bilderberg-csoport mellett a Trilaterális Bizottság is. Az 1973-

¹⁵⁹ Lásd <http://www.zerohedge.com/news/2014-07-14/new-snowden-docs-british-spies-manipulate-polls-and-pageview-counts-censor-videos-the> és <https://firstlook.org/theintercept/2014/07/14/manipulating-online-polls-ways-british-spies-seek-control-internet/>

¹⁶⁰ Lásd <http://bazonline.ch/digital/internet/Der-Servicekatalog-des-britischen-Geheimdienstes/story/29902489>

¹⁶¹ Lásd <http://www.washingtonsblog.com/2014/07/pentagon-admits-spending-millions-study-manipulate-social-media-users.html>

¹⁶² Lásd <http://www.washingtonsblog.com/2014/02/secret-playbook-social-media-censors.html>

¹⁶³ Lásd <http://www.washingtonsblog.com/2014/06/spying-different-time.html>

ban David Rockefeller védnöksége alatt létrejött szervezet a Bilderberg-csoport egy további titokzatos ágának számít.¹⁶⁴

Smilja Avramov belgrádi nemzetközi jogász szerint – aki könyvet is írt erről a szervezetről – a Trilaterális Bizottság „nem más, mint egy parkoló pályára állított világkormány. Üléseiken minden egyes aktuális globális problémát megtárgyalnak, és ehhez megfelelő határozatokat is hoznak...”¹⁶⁵ Avramov információi szerint néhány évvel ezelőtt a Trilaterális Bizottság egyik találkozásán határozták el Jugoszlávia feldarabolását is. Ezt akár összeesküvés-elméletnek is tarthatnánk, de több szakember hasonló állásponton van. Feltételezésük szerint a Trilaterális Bizottság köréhez tartozó elit tagjai elhatározták, hogy az európai polgárok nyakába varrják az európai gazdasági és pénzügyi válság pénzügyi következményeit. Ezt írja például Adrian Salbuchi argentin gazdasági szakember is egy figyelemre méltó cikkében, amelynek címe: „Socializing losses: Trilateral takeover of Europe?” (A veszteségek baráti elkendőzése: a Trilaterális Bizottság átveszi a hatalmat Európában?)¹⁶⁶ Eszerint a háttérben a Trilaterális Bizottság számára hosszú évek óta a fő kérdés az, miként tudják megmenteni vagyonukat a világ szupergazdagjai. És a vezető médiumok az orwelli újbeszél (Newspeak) eszközeivel gondoskodnak arról, hogy a polgárok ezt szépen le is nyeljék. A médiumok, amelyek a százjuk szerint írnak vagy tudósítanak, ebből a szemszögből nézve nem mások, mint a Trilaterális Bizottság bábfigurái. Uwe Krüger lipcsei médiatudós olyan szervezetként írja le a Trilaterális Bizottságot, ahol megtárgyalják az elit „érdekeit, mielőtt azok nyilvánosságot kapnának”.¹⁶⁷

A sajtó, és egyúttal a nyilvánosság kizárását a Trilaterális Bizottság találkozóiról általában azzal magyarázzák, hogy a tagok csak ezzel a feltétellel tudják szabadon és nyíltan megvitatni egymással ötleteiket és információikat. Így megy ez a maffiánál is. Az előadásokról és megbeszélésekről nem juthatnak ki megbízható információk. Ebből logiku-

¹⁶⁴ Idézet forrása: <http://info.kopp-verlag.de/hintergruende/deutschland/andreas-von-tyi/trilaterale-kommission-hauptversammlung-dieses-jahr-in-deutschland.html>

¹⁶⁵ Idézet forrása: <http://juergenelsaesser.wordpress.com/2009/05/21/bilderberger-und-trilaterale-kommission/>

¹⁶⁶ Lásd <http://rt.com/news/europe-debt-crisis-takeover-215/>

¹⁶⁷ Lásd Uwe Krüger: *Meinungsmacht* (Véleményhatalom), 148. o.

san következik, hogy az ilyen titoktartás számtalan spekulációhoz vezet, amelyekkel kapcsolatban kétségtelenül szintén indokolt az alapos szkepticismus. A már említett belgrádi nemzetközi jogász, Smilja Avramov például ezt mondja a Trilaterális Bizottságról:

„A Global Governance (globális kormányzás) fogalom alatt a Trilaterális Bizottság valójában a „Governance without Governments”, kormányok nélküli világalummal ért. Így törekednek világszerte az államok működőképességének szétverésére és szereznek úgynevezett nem kormányzati szervezeteken (NGO) keresztül eszközöket arra, hogy a fennálló kormányok feje felett át lépve a népek sorsát irányítsák.”¹⁶⁸

Ezek után arra a következtetésre juthatnánk, hogy nem véletlenül keletkeztek a jelenlegi válságok, hanem szándékosan idézték elő azokat. Az olyan homályos szervezetek, mint amilyen a Trilaterális Bizottság is, tevékenységükkel az Új Világrend és az elit diktatúrájának célját szolgálják.

A találkozók fontosságát nem utolsósorban a konferenciák helyszínei is igazolják: 1977-ben a Trilaterális Bizottság éves ülését Németországban, közvetlenül a kancellária hivatalában tartották. Az akkori szövetségi kancellár, Helmut Schmidt még pótszékeket is hozatott, hogy minden hatalmasságnak jusson hely a kancellariahivatalban.¹⁶⁹ Azóta sem sokat változott a helyzet. 2013 márciusában a Trilaterális Bizottság éves rendes közgyűlését Berlinben rendezték. Ahogy már 1977-ben Bonnban, az alapító, David Rockefeller most is az első sorokban ült.¹⁷⁰

2010-ben a Trilaterális Bizottság brüsszeli találkozóján döntött arról, hogy az EU-polgároknak több döntési jogkört kell átadniuk Brüsszel számára. A Reuters hírügynökség ezt úgy találta a számunkra, hogy a nemzetállamok szuverenitásának leépítése szükségszerűen elvezet a „gazdasági unióhoz”.¹⁷¹ Több döntési jogkört kell átcsoportosítani Brüsszel-

¹⁶⁸ Idézet forrása: <http://juergenelsaesser.wordpress.com/2009/05/21/bilderberger-und-trilaterale-kommission/>

¹⁶⁹ Lásd <http://www.zeit.de/1977/45/heimliche-herrscher-des-westens>

¹⁷⁰ Lásd a fotót itt: <https://compact-online.de/bilderberger-und-trilaterale/>

¹⁷¹ Lásd <http://www.reuters.com/article/2010/05/17/us-eurozone-budgets-analysis-idUSTRE64G12W20100a517>

szelnek. Vajon a polgárok, az adófizetők és a választók egyetértenek ezzel? Hogyan is tehetnék, ha még csak információt sem kapnak arról, amit a zárt ajtók mögött elhatároznak? Ha nem is tudják, hogy az olyan titokban üléselő szervezetek, mint a Trilaterális konferencia résztvevői a fejük felett egyeznek meg egymással?

A *LobbyControl* egyik projektje, a Lobbypedia a Trilaterális Bizottságot „a gazdasági elit lobbiszervezetének” nevezi.¹⁷² Klaus-Dieter Frankenberger, a FAZ külpolitikai vezetője mindig is szívesen részt vesz a programjaikon.¹⁷³ Az újságíró, aki a FAZ-nál már az én időmben is az öltönyhöz viselt amerikai cowboykizmával és vastag szivarjával tűnt ki, nyilvánvalóan még büszke is arra, hogy tag a pénzarisztokráciának ebben a rejtélyes lobbiszervezetében. A *Frankfurter Allgemeine Zeitung*nál feltüntetett hivatalos életrajza az alábbiakat írja róla: „A 2001-es évtől kezdve a külpolitikáért felelős vezető. A Trilaterális Bizottság tagja.”¹⁷⁴

Frankenberger, a FAZ újságírója egy szervezetben ül a milliárdos David Rockefellerrel, a Bilderberg-tag Mario Monti volt olasz miniszterelnökkel és Jean-Claude Tichet-vel, az Európai Központi Bank volt elnökével, valamint a Deutsche Bank főnökével, Jürgen Fitschennel és Madeleine Albright volt amerikai külügyminiszterrel. Ugyanebben a szervezetben tag a korábbi amerikai honvédelmi miniszter, John Deutch, valamint John Negroponte volt amerikai titkosszolgálati vezető és Henry Kissinger is.¹⁷⁵ Tényleg ez a megfelelő hely egy újságíró számára, akinek a médiumok működéséről szóló korábbi felfogás szerint mindenekelőtt kontroll funkciót kellene betöltenie?

Miként lehetséges az, hogy egy vezető német újságíró szerepet vállal David Rockefeller amerikai milliárdos és a gazdasági elit konspiratív módon működő lobbiszervezetében? És ez az újságíró még ír is erről, mintegy mellékesen, a szervezet 2013-as berlini éves találkozója kapcsán.¹⁷⁶

¹⁷² Idézet forrása: https://lobbypedia.de/wiki/Trilaterale_Kommission

¹⁷³ Lásd [http://www.trilateral.org/download/file/TC_list_12-13\(3\).pdf](http://www.trilateral.org/download/file/TC_list_12-13(3).pdf)

¹⁷⁴ Idézet forrása: <http://www.faz.net/redaktion/klaus-dieter-frankenberger-11104551.html>

¹⁷⁵ Lásd [http://www.trilateral.org/download/file/TC_list_12-13\(3\).pdf](http://www.trilateral.org/download/file/TC_list_12-13(3).pdf)

¹⁷⁶ Lásd a „Welt in Unruhe” (Nyugtalan világ) című FAZ-cikket: http://fazarchivfaz.net/?q=frankenberger+trilaterale+kommission+2013&search_in=q&timePeriod=timeFilter&timeFilter=&DT_from=&DT_to=&KO=&crxdefs=&NN=&CO=&CN=&BC=&submitSearch=Suchen&sext=0&maxHits=&sorting=&toggleFilter=&dosearch=new#hitlist

A tudósítás alcíme szerint: „Nincs világítótorony – vagy talán mégis?” A cikk így kezdődik: „40 évvel ezelőtt hívta életre David Rockefeller a Trilaterális Bizottságot.” Vajon sejti-e az olvasó, hogy épp az egyik egyesületi tag ír itt a saját szervezetéről?

Ha az ember bepillant a FAZ archívumába, akkor – véleményem szerint – számos „kincstári tudósításra” emlékeztető beszámolót talál, amelyeket Frankenberger írt a Trilaterális Bizottságról és David Rockefellerről. 2003 áprilisa körül Frankenberger e szavakkal kezdte „Amerika új játszótársa” című írását: „30 évvel ezelőtt David Rockefellernek támadt egy jó ötlete: vajon nincs épp itt az idő egy fórum megalapítására?” 2013 márciusában Frankenberger így kezdte a „Nyugtalan világ” című FAZ-cikket: „David Rockefeller 40 évvel ezelőtt hívta életre a Trilaterális Bizottságot, ami a New York-i bankárok és szponzorok válasza volt...” A „jó milliárdos” Rockefeller „jó ötletével” életre hívta a „jó Trilaterális Bizottságot”? Emlékezzenek csak vissza arra, mit is írtam a könyv legelején egy másik milliárdosról és a Frankenbergerrel együtt készített kincstári tudósításunkról a FAZ-ban: azt a másik milliárdost Kábúsz szultánnak hívták, aki Frankenberget – velem együtt – álom luxusutakkal fizette le, amint arról mindketten oly sokat áradoztunk a kollégáink előtt. Mindketten készségesen hagytuk magunkat „megkenni” a FAZ-ba írt kincstári tudósításainkért. Az elittel fennálló ragacsos közelség Frankenberger esetében nyilvánvalóan megmaradt. De vajon milyen mértékben szabad újságíróknak közel kerülniük a pénzvilág és a hatalom elitköreihez, és mennyire lehetnek érintettek a különböző lobbiszervezetekben?

E könyvben már gyakran említettem volt kollégám, Klaus-Dieter Frankenberger nevét. Nem azért, mintha nem kedvelném. Épp ellenkezőleg. Éveken keresztül a lehető legközelebről ismertem meg őt, így világossá vált számomra, hogy a hozzá hasonló vezető újságírók olyanok, mint az orosz matrjoskák, azok az egymásba rakható babák, melyekben mindig található egy újabb szintet. Az ember azt hiszi, hogy végre megtalálta a legbelső szintet a bábú alján, amikor felbukkan a következő. Frankenbergernél ez először az Atlanti Kezdeményezés tanácsadó testülete volt, aztán az Európai Politika Intézet igazgatótanácsa, a Münchener Biztonsági Konferencián való részvétel, majd a vitatott Trilaterális Bizottságban vállalt tagság. Az újságíróknak azonban

nem szabadna olyan matrjoskává válniuk, akiknél nem tudjuk eldönteni, mely érdekek, mikor, hol és hogyan befolyásolhatják. A Trilaterális Bizottság a Bilderberg-csoportból nőtt ki és annak oldalága is maradt. Személyes véleményem szerint az újságíróknak nincs ott semmi keresnivalójuk.

Rudolf Stumberger német szociológus tendenciózus „újrafeudalizálódásról” beszél, abban az értelemben, hogy a hivatalos struktúrák mellett egyre jelentősebbé válik az önjelölt elit által létrehozott párhuzamos struktúrák világa – más szóval az árnyékkormányzás jelenségéről, valamint annak céljairól, hogy egy átfogó, lehetőleg globális hatalmat és totális kontrollt építsenek ki.

Itt az idő, hogy a nyilvánosság tudomást szerezzen az ilyen struktúrákról és céljaikról. Ám ehhez az eddig tudatosan tájékoztatlanságban tartott közvéleménynek is át kell gondolnia a dolgokat. Az új ismeretek alapján az emberek felismerhetik – és késznek is kell lenniük erre –, a „polip” rejtőzködő karjainak valóságát. A Trilaterális Bizottság csak egyike annak a sok elit szervezetnek, melyek polipként fonják körbe a német vezetőket.

Aki csodálkozik azon, hogy különböző politikusok, gazdasági vezetők és újságírók szinte azonos véleményt képviselnek a német külpolitikával kapcsolatban, azt tanácsolom, nézzen körül a német külpolitikához kapcsolódó további elit egyesületek világában is. Az elmúlt években egy olyan hálózat jött létre, mely kizárólag a transzatlanti kapcsolatokra és a NATO-ra összpontosít. Ennek az Amerika-barát hálózatnak a láncszemei időközben olyan sűrűn szövődtek össze, hogy szinte már semmilyen ellenvélemény nem tud áthatolni rajtuk. Az eltérő véleményeket azonnal felelőtlen álmodozásként és potenciális veszélyt jelentő kijelentésként bélyegzik meg. Előszóretettel összeesküvés-elméletek gyártóiként állítják be azokat, akik kritikusan beszélnek ezekről a hálózatokról. Németországban a milliárdos Rockefeller Trilaterális Bizottsága mellett nagy befolyása van az olyan szervezeteknek is, mint az *American Academy* (Amerikai Akadémia), az *American Jewish Committee* (Amerikai Zsidó Bizottság), az *Aspen Institute* (Aspen Intézet), az Atlanti-Híd, az Atlanti Kezdeményezés, a Német Atlanti Társaság, a Német Külpolitikai Társaság (DGAP) és a Soros György milliárdoshoz köthető szervezet, a *European Council of Foreign Relations* (Európai Külkapcsolatok Tanácsa).

Az ilyen szervezetekhez és a környezetükben működő hálózatokhoz többek között az alábbi személyek tartoznak vagy tartoztak:

Név	Kereszt-név	Szervezet	Foglalkozás
Baring, Prof. Dr.	Arnulf	Atlanti Kezdeményezés	Történész
Berger Prof. Dr. h. c.	Roland	Atlanti-Híd Német Külpolitikai Társaság (DGAP) European Council of Foreign Relations (ECFR)	Vezető tanácsadó, Roland Berger Strategy Consultants
Brok	Elmar	Német Külpolitikai Társaság (DGAP)	EP-képviselő
Brzezinski, Dr.	Mark	Atlanti Kezdeményezés	McGuireWoods
Bütikofer	Reinhard	American Jewish Committee Aspen Institute Atlanti-Híd Német Külpolitikai Társaság (DGAP)	EP-képviselő
Chrobog	Jürgen	Atlanti Kezdeményezés	Herbert Quandt BMW Alapítvány
Cromme, Dr.	Gerhard	European Council of Foreign Relations (ECFR) Aspen Institute	Siemens AG, a felügyelő bizottság elnöke
Diekmann	Kai	Atlanti-Híd	Bild magazin
Dohnanyi, Dr., von	Klaus	Német Külpolitikai Társaság (DGAP)	Hamburg volt pol- gármestere, SPD
Dombret Dr.	Andreas	Atlanti-Híd	Bundesbank igazga- tóság
Döpfner, Dr.	Mathias	American Academy Aspen Institute American Jewish Committee	Springer Kiadó
Enders	Thomas	Atlanti-Híd Német Külpolitikai Társaság (DGAP)	EADS
Fischer	Joschka	Atlanti-Híd European Council of Foreign Relations (ECFR)	volt külügyminiszter
Fitschen	Jürgen	Atlanti-Híd	Deutsche Bank
Frey, Dr.	Peter	American Jewish Committee	ZDF

Gauck	Joachim	Atlanti-Híd	szövetségi elnök
Genscher, Prof. Dr. h. c.	Hans-Dietrich	Német Külpolitikai Társaság (DGAP)	volt külügyminiszter
Graf Lambsdorff	Alexander	American Jewish Committee Atlanti-Híd Atlanti Kezdeményezés European Council of Foreign Relations (ECFR)	EP-képviselő
Graf Lambsdorff	Hagen	Német Külpolitikai Társaság (DGAP)	diplomata
Großmann, Dr.	Jürgen R.	Atlanti-Híd	Georgsmarienhütte GmbH
Guttenberg zu	Karl-Theodor	Atlanti-Híd European Council of Foreign Relations (ECFR)	volt honvédelmi miniszter
Holbrooke	Richard C.	American Academy	1993-ban amerikai nagykövet, +2010
Inacker, Dr.	Michael	American Academy Német Külpolitikai Társaság (DGAP)	Handelsblatt
Ischinger	Wolfgang	American Academy American Jewish Committee Atlanti-Híd European Council of Foreign Relations (ECFR)	Allianz SE, a Müncheni Biztonsági Konferencia elnöke
Joffe Dr.	Josef	American Academy Aspen Institute	Die Zeit, kiadó
Kempe Dr.	Frederick	Atlanti-Híd	The Atlantic Council of the United States
Kiep	Walther Leisler	Atlanti-Híd Atlanti Kezdeményezés	politikus
Kissinger	Henry A.	American Academy	volt amerikai külügyminiszter
Klaeden von	Eckart	Aspen Institute Német Külpolitikai Társaság (DGAP) Atlanti-Híd Atlanti Kezdeményezés	Daimler

Klose	Hans-Ulrich	American Jewish Committee Atlanti-Híd Atlanti Kezdeményezés Német Külpolitikai Társaság (DGAP)	SPD-politikus
Koch-Weser	Caio	Atlanti-Híd European Council of Foreign Relations (ECFR)	Deutsche Bank
Kornblum	John C.	American Academy Atlanti Kezdeményezés	amerikai nagykövet (1997–2001), Lazard Germany, elnök
Lange	Christian	Atlanti-Híd	Bundestag-képviselő, SPD
Lindemann	Beate	American Jewish Committee Atlanti-Híd Atlanti Kezdeményezés	ügyvezető alelnök, Atlanti-Fórum
Maltzahn, Báró	Paul	Német Külpolitikai Társaság (DGAP)	diplomata
Maltzahn von	Nina	American Academy	
Mißfelder	Philipp	Atlanti-Híd Atlanti Kezdeményezés Német Külpolitikai Társaság (DGAP)	Bundestag-képviselő, CDU
Müller	Kerstin	Német Külpolitikai Társaság (DGAP)	
Murphy	Philip D.	Atlanti-Híd	amerikai nagykövet
Naumann, Dr.	Michael	American Jewish Committee	korábbi államminiszter
Nouripour	Omid	Atlanti-Híd Német Atlanti Társaság	Bundestag-képviselő, Zöldek
Nowak	Wolfgang	American Jewish Committee	Alfred Herrhausen Társaság
Oetker, Dr.	Arend	American Jewish Committee Atlanti-Híd Német Külpolitikai Társaság (DGAP)	Dr. Arend Oetker Holding GmbH & Co. KG.
Oppenheim, Báró	Christopher	Német Külpolitikai Társaság DGAP	Oppenheim Bank- ház
Pflüger, Prof. Dr	Friedbert	Atlanti-Híd Német Külpolitikai Társaság DGAP	nyugalmazott államtitkár

Polenz	Ruprecht	Atlanti Kezdeményezés European Council of Foreign Relations ECFR	Bundestag-képviselő, CDU
Primor	Avi	Atlanti Kezdeményezés	Izrael államának nyugalmazott nagykövete
Robbe	Reinhold	American Jewish Committee Német Atlanti Társaság	volt Bundestag-képviselő, SPD
Sandschneider, Prof. Dr.	Eberhard	Atlanti Kezdeményezés Német Külpolitikai Társaság DGAP	a DGAP Kutatási Intézetének Otto-Wolff-igazgatója
Sommer, Dr.	Theo	Német Külpolitikai Társaság DGAP	volt főszerkesztő, Die Zeit
Teltschik, Prof. Dr. c. h.	Horst M.	Aspen Institute Atlanti Kezdeményezés Német Külpolitikai Társaság DGAP	a Münchener Biztonsági Konferencia korábbi elnöke, Helmut Kohl tanácsadója
Vassiliadis	Michael Zissis	Atlanti-Híd	Bányászati, Vegyipari és Energiaipari Szakszervezet
Voigt	Karsten D.	Aspen Institute Atlanti Kezdeményezés Német Külpolitikai Társaság DGAP	volt Bundestag-képviselő, SPD
Warburg	Max. M.	Atlanti-Híd	M. M. Warburg & Co. Magánbank
Weizsäcker von	Richard	American Academy	volt szövetségi elnök
Wenning	Werner	Atlanti-Híd	Bayer AG
Wowereit	Klaus	American Academy	Berlin korábbi főpolgármestere

Ha azt nézzük, hogy Rockefeller és Soros hogyan szövik hálójukat a háttérben az ilyen szervezeteknél, akkor sok minden világossá válik. Egy példa erre: az 1913-ban alapított, jó hírű balliberális brit hetilap, a *New Statesman* már 2003-ban leleplezte egy hosszú cikkben azt, hogy Soros György kiket bíz meg vezetői feladatokkal az általa is finanszírozott, általában közhasznú szervezetekben: gyakran az amerikai titkosszolgálatok vagy titkosszolgálat-közeli szervezetek volt munkatársait, vagy a hadse-

reg egykori tagjait.¹⁷⁷ „Meglehet, nem jogos Soros Györgyöt – írja a *New Statesman* – fizetett CIA-ügynöknek beállítani, ahogy némelyek tették. Azonban kétség sem férhet hozzá, hogy cégei és az általa alapított civil szervezetek közvetlen szerepet játszanak az amerikai terjeszkedésben.”¹⁷⁸ Soros, Rockefeller és a transzatlanti agytrösztök elsősorban hatalomstratégiai és gazdasági megfontolásokból támogattak államcsínyeket a volt keleti blokk némely országában, a Közel-Keleten és Észak-Afrikában, sőt időnként ők maguk indították el azokat.

A milliárdos Soros György *European Council of Foreign Relations* (ECFR) nevű szervezeténél mindig ugyanazt a metódust követik: valamely eseményt, mint például egy, a saját gazdasági érdekeik számára kellemetlen választási eredményt, a közvélemény előtt manipulációként állítanak be, vagy egy olyan incidenst, mint ami Tunéziában történt, amikor egy zöldségárus állítólag felgyújtotta magát, kihasználnak arra, hogy elhúzódó tiltakozásokat és tüntetéseket szítsanak, amelyeket az új médiumok segítségével szerveznek meg, míg a hivatalban lévő kormány feladja és lemond, vagy visszavonulót fúj. A háttérben az a szándék húzódik meg, hogy az Egyesült Államok számára szimpatikus kormány kerüljön hatalomra, amely kiszolgálja Soros neoliberais gazdasági érdekeit.

A *Der Freitag* című lap ezt írja a Soros-féle puccsgépezetről:

„Soros híres arról, hogy az úgynevezett rendszerváltozásokban és forradalmakban való részvételét csak akkor ismeri el, ha az számára már nem jelent veszélyt. Amikor az események már történelemmé váltak, mint például a nyolcvanas évekbeli Szolidaritás Szakszervezet esetében Lengyelországban, vagy Szerbiában Milosevic kormányának jóval korábban eldöntött megbuktatása kapcsán, amelyet több száz millió dollárral támogatott. Soros utólag szívesen beismeri szerepét, sőt még kérkedik is vele. A rózsás forradalom esetében, Grúziában szintén közreműködött a Soros-gépezet, aminek következtében Szaakasvili elnök a milliárdos támogatásával hata-

¹⁷⁷ Lásd <http://www.newstatesman.com/economics/economics/2014/04/ns-profile-george-soros>

¹⁷⁸ Lásd <http://www.newstatesman.com/economics/economics/2014/04/ns-profile-george-soros>

lomra jutott. Később azonban Soros már elővigyázatosabb volt. Az egyiptomi hatalmi harcok és a tunéziai jázminos forradalom zűrzavaraiban nem hallottunk „beismerő vallomást” az önjelölt emberbaráttól, akinek kedvenc időtöltése az, hogy feldúljon országokat és társadalmakat.”¹⁷⁹

Médiумaink munkatársai vajon pusztán tudatlanságból vállalnak szerepet az ilyen irányított sajtókampányokban? Vegyük csak Peter Riesbeck újságíró egyik tudósítását, amely 2013 júliusában beszámolt a Bulgáriában kitört, állítólag Európa-párti zavargásokról. Ez az írás a *Frankfurter Rundschau*ban és a *Berliner Zeitung*ban is megjelent.¹⁸⁰ A cikk ezekkel a szavakkal indít: „Dimitar Bechev jól ismeri a szófiai helyzetet.” Eztán megtudja az olvasó: „Bechev Szófiában a *European Council of Foreign Relations* (ECFR) nevű szervezetnek dolgozik, egy olyan európai kutatóintézetnek, amely irodákat tart fent Szófiában, Berlinben és Londonban.”

Soros György milliárdos ECFR-jét az átlagolvasó számára tehát egy tudományos „kutatóintézetként” tálalják. Szó sem esik Soros Györgyről és a tüntetésekről, amelyeket az ECFR-en keresztül saját érdekében robbantott ki. Bechev, aki nemcsak az ECFR-nek dolgozik, ahogy azt Riesbeck állítja, hanem egyben a szófiai iroda vezetője is,¹⁸¹ „társadalomtudósként pusztá érdeklődésből saját maga is az utcára vonult”. Mily nemesek a szófiai tüntetők indítékai! „Nálunk a valódi demokráciáról van szó” – áll a cikkben. Mint ahogy az arab világ tüntetőinél is a fiatal, jól képzett és állítólag teljesen nyugati irányultságú tüntetők képei voltak a jellemzőek, akik Európa beavatkozását követelik a tüntetők támogatására. Ez mind irányított sajtókampánynak hangzik.

A felháborodás és a népharag állítólag spontán kitörései mindig eszközként szolgálnak arra, hogy ne csak egész országokat, hanem teljes régiókat is az Egyesült Államok és egy maroknyi milliárdos szájíze szerint

¹⁷⁹ Lásd <https://www.freitag.de/autoren/soenke-paulsen/die-soros-maschine>

¹⁸⁰ Lásd <http://www.berliner-zeitung.de/politik/bulgarien--uns-geht-es-um-echte-demokratie-,10808018,23826154.html> és <http://www.fr-online.de/politik/bulgarien-proteste-bulgarische-mutbuenger,1472596,23816396.html>

¹⁸¹ Lásd http://www.ecfr.eu/content/experts_und http://ecfr.eu/content/staff/dimitar_bechev/; az ECFR a honlapján így nevezi Bechevet: „A szófiai iroda vezetője, politikai főmunkatárs.”

átalakítsanak. A keleti tömb egykori államaiban kitört korábbi „forradalmak” sem a népet szolgálták, hanem azt a szándékot, hogy a posztszovjet államokat kiszakítsák Oroszország érdekszférájából, és a Nyugathoz (NATO-hoz) csatolják azokat. A forradalmakat olyan nyugati milliárdosok alapítványai pénzelik, mint amilyenek a Rockefellerek és Soros György. Soros nyíltan bevallotta: „az én alapítványaim járultak hozzá a kormányváltáshoz Szlovákiában (1998), Horvátországban (1999) és Jugoszláviában (2000), és ezek mozgósították a civil társadalmat, hogy Vladimir Meciart, Franjo Tudman és Szlobodan Milosevicet hivatalukból elűzzék.” Soros *Open Society Foundations* (Nyílt Társadalom) nevű alapítványai a legfontosabb aktív szereplők közé tartoznak, ha idegen kormányokat népfelkelések által igyekeznek megbuktatni. Ehhez a transzatlanti agytrösztök biztosítják a szellemi táptalajt. És a vezető újságírók mérvadó médiumokban Afganisztántól kezdve, Egyiptomon át Szíriáig, valamint Iraktól Ukrajnáig soha nem az adott ország népe érdekében értékelik a puccsokat és a katonai akciókat, hanem kizárólag Washington és néhány milliárdos hatalmi szempontjait szolgálva.¹⁸²

MEGEMLEKEZÉS SCHIRRMACHER FAZ-FÖNÖKRŐL: CIVILSZOLGÁLTATOS HARCKOCSIVEZETŐ

Hogyan is lesz valakiből „alfaújságíró”? Német nyelvterületen vezető újságíróként az ember szinte mindent megengedhet magának – ehhez elemező, ha valaki elég merészen tud hazudni.

Szeretne sikeres lenni az életben? Szeretne csatlakozni elithálózatokhoz is? Akkor lásson csak neki, és elemezze a tényleg sikeresek életútját. Persze először is ehhez el kell hagynia a teljes őszinteség útját. Főleg, ha valóban sikeres újságíróként akar tevékenykedni. Egy tipp előjáróban tartson készenlétben – igény szerint – változó életrajzokat: ahol helyénvalónak tűnik, állítsa magáról azt, hogy civil aktivista volt. Más alkalommal meg pont az jelenthet előnyt, ha harckocsivezetői múltjára hivatkozik. Lehet, hogy végül azt tapasztalja: mindez már nem is érdekes. Ennek ellenére egészen magas polcon találhatja magát, és díjakkal is kitüntethetik

¹⁸² Lásd <http://nbc.com/2013/10/29/atlantic-council-energy-summit-in-istanbul-and-regional-balkanization/>

Vegyünk példaként valakit a közelmúlt történelméből, akinek a nevét a 2014 júniusában bekövetkezett végzetes szívrohamáig szinte naponta megemlítették a médiában. Az illető egy átlagpolgár szemében ma kétségtelenül rendkívüli személynek számít: a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* nagy múltú társkiadójáról, Frank Schirrmacherről van szó. Közvetlen közletről figyelhettem meg azt, hogyan indult a pályafutása. Fiatal szerkesztőkként sokat beszélgettünk, mindenekelőtt a nagy szerkesztőségi konferenciák alkalmával.

Amikor országunk hatalmasai a kancellárahivatalban összegyűltek, Frank Schirrmacher is mindig ott volt. Épp, mint 2009-ben, Josef Ackermann Deutsche Bank-főnök 60. születésnapja alkalmával.¹⁸³ Nézzük csak, miféle emberek ezek, akik Schirrmacherhez hasonlóan egészen sokra vitték a valóban hatalmasok körében, és első pillantásra kétségtelenül kiemelkedő személyiségeknek tűnnek? Nem sorolhatunk fel itt minden díjat, csak néhány a hosszú listáról: Ludwig Börne-díj, Jacob Grimm-díj, Arany Toll – vajon a kitüntetés adományozói az illető múltját ismerték el ezzel?

Bármennyire meglepő, ma Schirrmacher életének csak a fényes fejezeit emlegetik. 1996-ban azonban a *Spiegel* kulturális rovatában megjelent fordulatos életrajz a következőket írta róla:

„E rendkívül tehetséges férfiú esetében zseniális módon elmosódnak az igazság, a szépítés és a szabad képzelet közötti határvonalak. Némely részlet már annyira nevetséges, hogy a FAZ-szerkesztők egymás közt azt kérdezzék, vajon főnökük karrierje nem döntötte-e meg már minden gyorsasági rekordot?”¹⁸⁴

Soha nem feledem, hogyan néztünk egymásra kollégáimmal a FAZ politikai szerkesztőségében, amikor az idézett újságcikk a *Spiegel*ben megjelent. Végtelenül kínos volt egy olyan munkatárssal együtt dolgozni, akiről a *Spiegel* a továbbiakban ezt írta:

¹⁸³Lásd <http://www.zeit.de/politik/2011-04/gericht-kanzleramt-essen-ackermann>; Schirrmacher kijelentette: „Ott voltam.”

¹⁸⁴Idézet forrása: <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-8924245.html>

„Így blöffölt közeli bizalmasai előtt azzal a mesével, hogy gyermekként Etiópiában elrabolták, és olyan férfiak felügyelete alatt nőtt fel, akik bármikor készek lettek volna megölni. A szerkesztők csak találgatják, vajon főnökük a hadseregben polgári szolgálatot látott-e el – amint azt először állította –, vagy mégis inkább harckocsivezető volt, ahogyan azt később mesélte?”¹⁸⁵

Ha úgy érzik, hogy április tréfáról van szó, kérem, vegyenek mély levegőt. Ne adják fel, olvassák csak még egy kicsit tovább, mert a cikk ebben a stílusban folytatódik tovább. Változatlanul Schirrmacherről van szó:

„Néhány füllentés nyilvánvalóan a pillanat hatása alatt született. Másként nem magyarázható, miért is mutatott rá Schirrmacher hirtelen egy különösen szép fotóra, amikor egy, a századforduló nagyúri villáit ábrázoló képeskönyvet lapozgatott, megjegyezve, hogy ő épp egy ilyen házban nőtt fel. A kis Frank valójában egy wiesbadeni sorházban nőtt fel. Némely téves közlés nyilvánvalóan puszta számításból eredt. Annak érdekében, hogy behízelegje magát az akkori főnökénél, Joachim Festnél, egy nap azt újságolta neki, hogy az amerikai Harvard Egyetem ösztöndíj bizottsága felkérte, tartson előadást Fest Hitler-könyvéről (...). A Harvardon a Society of Fellows irodájában azonban senki sem emlékszik arra, hogy ezt az előadást valaha is nyilvánosan megtartották volna. A doktoranduszok és szponzorok e jeles társasága főleg ösztöndíjak megítélésével foglalkozik. »Étkezéseket szervezünk, nem pedig előadásokat« – magyarázza a testület illetékes titkára.”¹⁸⁶

Ez csak néhány a Spiegel-cikk számos bizarr állítása közül, amelyek egy olyan férfi életrajzára utalnak, aki nyilvánvalóan kissé hadilábon állt életében az igazsággal. A magabiztos Schirrmacher azonban e kínos tények ellenére a Herbert Quandt Alapítvány alapítványi tanácsának is az elnökhelyettese lett.¹⁸⁷ Megtiszteltetésben részesült. Münchhausen kései

¹⁸⁵ Idézet forrása: <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-8924245.html>

¹⁸⁶ Idézet forrása: <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-8924245.html>

¹⁸⁷ Lásd például a Sinclair-Haus-Gespräche (Sinclair-ház-beszélgetések), 11. oldal, Herbert-Quandt-Stiftung, Téma: Gesellschaft ohne Zukunft? (Jövő nélküli társaság?), Bad Homburg, November 2004.

utódja zavartalanul élvezhette a megbecsülést, jóllehet közben a német elit több tagja sorozatos gyanúba keveredett, miszerint hamisították, illetve plagizálták életrajzukat vagy doktori disszertációjukat. Amúgy Schirmmacher ebben is a legjobb társaságban találhatta magát. A már idézett *Spiegel*-cikkből annak részleteit is megtalálhatjuk, hogyan plagizálta Schirmmacher a doktori disszertációja megírásakor saját magát. Magiszteri dolgozata bővített változatát újra benyújtotta az egyetemen, mint saját doktori disszertációját. De Schirmmacher viselkedését környezete a mai napig teljesen normálisnak tartja. Így megy ez a mi értékvesztett világunkban: amiért elődeink még sárga vagy inkább piros lapot kaptak volna, mi pedig inkább elfedjük a mai erkölcsösözök makulátlan hófehér mellényein éktelenkedő foltokat, gratulálunk nekik és kitüntetjük őket. Tényleg ilyen újságírást akarunk? Úgy tűnik, igen.

A *Merkur* havi magazinban Joachim Rohloff Schirmmacher *Ego: Das Spiel des Lebens* (Az élet játéka) című könyvének megjelenése kapcsán felidézte a szerző korábbi, *Payback* (Visszafizetés) című művében szereplő számos nyelvtani, stilisztikai és tartalmi hibát. Következtetésként az alábbi szavakat adta Schirmmacher szájába: „Kedves Olvasó, füttyölök rá, milyen vackot teszek eléd, mert úgyis tudom, hogy bekajálsz.”¹⁸⁸

2013-ban a *Wirtschaftswoche* az alábbi megjegyzést fűzte a FAZ-kiadó Schirmmacherről szóló egyik beszámolójához: „Schirmmacher az infantilizmus és a nagyzási hóbort között”.¹⁸⁹

A berlini *Tageszeitung* pedig így számolt be Schirmmacherről:

„A társadalom hisz az »életrajzművészekben«, akik menet közben megszépítik a Wikipédia róluk szóló cikkeit – például bizonyos kitüntetésekkel, amelyek később újra törlésre kerültek.”¹⁹⁰

A bevezetőben idézett *Spiegel*-cikk megjelenése óta eltelt évek alatt mi sem változott ennél a „polgári szolgálatos harckocsivezető” újságírónál.

¹⁸⁸ Idézet forrása <http://www.merkur-blog.de/2013/02/sorgfaltspflichten-wenn-frank-schirmmacher-einen-bestseller-schreibt/>

¹⁸⁹ Lásd <http://www.wiwo.de/politik/deutschland/bettina-roehl-direkt-schirmmacher-zwischen-infantilitaet-und-groessenwahn/7840200.html>

¹⁹⁰ Idézet forrása: <http://www.taz.de/1/archiv/?dig=2006/06/24/a0014>

Elithálózatok előtt tartott beszédeket.¹⁹¹ Ha vacsorameghívót küldött valakinek, akkor ez így hangzott: „Dr. Frank Schirmmacher 1994 óta a »Frankfurter Allgemeine Zeitung« társkiadója”. Ebben a pozíciójában Frank Schirmmacher Németország egyik legbefolyásosabb véleményformálójaként lépett fel.¹⁹² Szép: egy Münchhausent idéző véleményvezér, aki összefonódott az elittel. Vezető újságíróként tehát meglehetősen sokat megengedhetünk magunknak. Csak elég merészen kell tudni ehhez hazudni.

NAGY NEVEKKEL VÁSÁROLJUNK KAPCSOLATOKAT? – A NEMESSÉG AMORTIZÁL

Ha az ember egy fontos lapnál dolgozik, akkor olyan érdekek veszik körül, melyek gátlástalanul a hatalmukba keríthetik. Legtöbbször a „kincstári tudósítások” kapcsán történik ez meg. Az EU-politikusokról olyan újságírók írnak, akik alázatos és kritikátlan tudósításaikat a pártok, egyesületek és alapítványok sajtóközleményeiből másolják, vagy mikrofonállványként készítenek interjúkat. A középkorban az udvar által kiadott „kincstári híradások” tájékoztatták az alattvalókat a nemesi családok hivatalos eseményeiről (úgy mint esküvők, születések, megegyezések és megkötött békeszerződések). Az udvari tudósítások mindig lojálisak. És szelektívek is. A középkor óta nyilvánvalóan alig változott ezen a téren bármi is. Egy példa: a *Dresdener Nachrichten/Dresdener Allgemeine* 1914. május 19-én ilyen tipikus „kincstári tudósítást” közölt:

„Ő királyi fensége János György herceg vasárnap este neve napját ünnepelte. Ez alkalomból déli órákor ő királyi fensége családjával, a királyi ház hercegeivel és hercegnőivel osztotta meg asztalát.”

¹⁹¹ Lásd <https://www.elitenetzwerk.bayern.de/elitenetzwerk-home/aktuelles/meldungen/2013/november-2013/enbforum5/>

¹⁹² Lásd <https://www.elitenetzwerk.bayern.de/elitenetzwerk-home/aktuelles/meldungen/2013/november-2013/enbforum5/>

Pontosan 100 évvel később, 2014. május 18-án a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* politikai rovatában ez a rövid jelentés áll:

„Gróf Anton Wolfgang von Faber-Castell szombaton frank stílusban épült családi kastélyában feleségül vette az ausztrál Kate Stahl. Mintegy 300 vendég gyűlt össze a nürnberg-steini Luther-templomban megtartott esküvőre.”

A FAZ tehát még ma is ellátja a klasszikus „udvari hírmondó” szerepét, amikor közzéteszi a híreket a nemesség életében bekövetkező eseményekről.

Nemesség és újságírás, hogyan is illenek ezek egymáshoz? Nos, az újságírókat elsősorban a jó kapcsolataik miatt szokták „megvásárolni”. Ezt éltem át én is gróf Alexander von Schönburg-Glauchau esetében. Az illető gróf Gloria von Thurn und Taxis milliárdosnő¹⁹³ és Maya Flick (aki válása után állítólag nem jön ki 20 millióból¹⁹⁴) testvére. Még a *Frankfurter Allgemeine Zeitung*nál voltam, amikor Schönburg gróf – aki állítása szerint meglehetősen szerény körülmények között nőtt fel –, állást kapott a FAZ-lapcsaládhoz tartozó *Berliner Seitennél*. Az előző fejezetben leírt Frank Schirmmacher – akkoriban a FAZ kulturális rovatának vezető szerkesztője –, egyszer nagy büszkén mondta nekem, hogy „megvette” Schönburgot a *Berliner Seiten* számára. Később együtt dolgoztam Schönburggal a jó hírű *Gruner + Jahr* kiadónál is. Ott egy korábbi FAZ-munkatársammal, Holger Christmann-nal együtt szerkesztettük a *Park Avenue* luxusmagazint. A *Gruner + Jahr* ekkoriban szerződtette le Alexander grófot. A *Mediendienst Kress* így számolt be erről:

„Von Schönburg, akit a G+J nem utolsósorban kitűnő kapcsolatai miatt vett meg (Gloria von Thurn und Taxis fejedelemasszony testvére)...”¹⁹⁵

¹⁹³ Lásd <http://www.mittelbayerische.de/region/regensburg/regensburg/artikel/45-minuten-bei-den-thurn-und-taxis/983218/45-minuten-bei-den-thurn-und-taxis.html>

¹⁹⁴ Lásd <http://www.welt.de/print-welt/article663344/20-Millionen-Mark-sind-nur-relativ-viel.html>

¹⁹⁵ Az eredeti forrás: <http://kress.de/> és a cikk itt is megtalálható: <http://www.indiskretionehrensache.de/2005/09/armer-alexander-von-schoenburg/>

Ismét ezt a szót halljuk: „megvették”. Az ember megvesz maga-
embert. Méghozzá a kapcsolatai miatt. Elsősorban tehát nem a
gekről van szó. Stephan Weichert és Christian Zabel tudósok Al-
von Schönburg-Glauchau grófnak a *Park Avenue*-hoz fűződő kap-
így jellemezték:

*„Ez a puszi-puszi társadalom, ami a legfelsőbb erénynek nyil-
társadalmi opportunizmust, az újságírásban már rég legyőzöttnek
mesi elitet is újra a médiatársadalom felszínére sodorja. Ott van
Gloria von Thurn und Taxis fivére, akit egy társadalmi lap főszerke-
neveztek ki, mert szemmel láthatólag újra sikk, ha előkelő nemesi ca-
pel az impresszumban – még ha az illetőnek kevés fogalma van is a
készítésről. A kiadó csak jóval később ismerte be azt, hogy a *Park*
megbízott vezetője legfeljebb publicisztikai kirakatnak alkalmas, na-
a lap intellektuális irányítójának – amiért is később elbocsájtották.*”

Mindezt összefoglalva azt is mondhatjuk, hogy a nemesség an-
Schönburg gróf akkoriban igencsak szűkölködött ötletekben. Ez
nak is feltűnt. Stefan Niggemeier médiaújságíró 2011-ben ezt a ka-
tárt fűzte a témához:

*„Hat évvel ezelőtt Alexander von Schönburg egy pillanatra gúny-
vált a médiaszakmában. Schönburg akkoriban egy új, a minőségi köz-
szánt Gruner + Jahr-magazin, a »Park Avenue« főszerkesztője volt. A
kapcsolatot az »A Small World« elnevezésű online közösséggel, akik
témákhoz kért ötleteket, és ezekért ötven darab negyedéves ingyenes e-
ajánlott fel cserébe. Amikor ez kiderült, Thomas Knüwer a »Hand-
blogjában így kommentálta az esetet: »a mi újságíró-iskolánkban
legfontosabb szabály, hogy 'a téma nélküli újságíró a legszegényebb
földön'.« Alexander von Schönburg *Park Avenue*-főszerkesztő eszerin-
ságíró koldus. A szó legigazibb értelmében.”¹⁹⁷*

¹⁹⁶ Idézet forrása: Stephan Weichert, Christian Zabel, *Die Alpha-Journalist*
„alfaujságírók”), 25. o.

¹⁹⁷ Idézet forrása: <http://www.stefan-niggemeier.de/blog/11657/armer-thomas-knuwer/>

Alexander von Schönburg-Glauchau gróf, aki kedvelte a nemesi körök-
ből származó tudósításokat, utóbb a *Bild* magazinnál kötött ki. 2007-ben
ő lett a *Bild* „nemességzakértője”.¹⁹⁸ Elsőre szálnalmas kudarcba fulladt
a kísérlete, hogy nagyot durrantson az arisztokrácia köreiből származó
állításokkal ismereteivel. Valahogy így festette le, hogy zajlik a szenteste a
Windsor-háznál:

„Az angol királyi család a Sandringham kastélyban gyűlt össze. Mai
napjuk: reggel séta vagy kilovaglás. Délután 3-kor már mindannyian a
TV előtt ülnek, hogy meghallgassák a királynő karácsonyi üdvözlőbeszé-
dét.”¹⁹⁹

Ez kínos volt. Schönburg gróf még azt sem tudta, hogy a királynő ka-
rácsonyi üdvözlőbeszédét nem szenteste, hanem csak december 25-én
adják le.²⁰⁰ Kiderült, hogy a nemesi rangú „udvari tudósító”, aki koráb-
ban ingyenes előfizetéseket ajánlott ötletekért cserébe, mégsem ismerte
elég alaposan az arisztokrácia világát. Habsburg Ottóról is cikket írt a
Bild-be „A férfi, aki ma császár lenne” címmel,²⁰¹ amelyhez egy kis törté-
nelmi kitekintést is fűzött:

„Ferenc József fia, a fiatal I. Károly császár csupán két évig uralkodott,
majd a Habsburgokat megfosztották trónjuktól.”

I. Károly császár mindazonáltal nem Ferenc József császár, hanem
valójában Ottó főherceg és Mária Jozefa von Sachsen hercegnő fia volt.
Ferenc József egyetlen fia, Rudolf koronaherceg 1889-ben öngyilkos lett,
így Ferenc József unokaöccse, Ferenc Ferdinánd lett a trónörökös, akit
1914-ben Szarajevóban Gavrilo Princip szerb nacionalista agyonlőtt.
Így szállt át a trón az ő unokaöccsére, I. Károlyra. No, de elvárhatjuk-e

¹⁹⁸ Lásd <http://www.bildblog.de/2525/alexander-von-tuten-und-blasen/>

¹⁹⁹ Idézet forrása: <http://www.bild.de/leute/star-news/leute/royal-kolumne-schoenburg-3347564.bild.html>

²⁰⁰ Lásd például <http://diepresse.com/home/techscience/internet/350508/Queen-veroeffentlicht-Weihnachtsansprache-auf-YouTube> és <http://www.manager-magazin.de/unternehmen/it/a-525227.html>

²⁰¹ Lásd <http://www.bild.de/leute/2007/leute/otto-adel-kaiser-2059128.bild.html>

a *Bild* nemességszakértőjétől azt, hogy ilyen ismeretekkel rendelkezzen az arisztokráciáról? Végül is Schönburg gróf – saját bevallása szerint – „izomlázat kap az agyában”, ha igényes könyveket kell olvasnia.²⁰²

Emlékezetes számomra egyik szakkönyve, amelynek címe: *A jókedvű nem dohányzó. Hogyan lehet vidáman felhagyni a dohányzással?* Schönburg abszolút nem feszélyezte magát amiatt, hogy a jelenlétemben dohányzott. Éppen megrendült a társadalmi pozíciója, így kénytelen volt úgy lejmolni a cigarettát.²⁰³ A *Bild* magazinnál azonban ma is publikál, például ilyen szalagcímeikkel: „Trónváltás Spanyolországban – lehet-e Letiziából királynő?”²⁰⁴ Egyidejűleg Schönburg, a korábbi főúri Schönburg-ház feje *Bild*-szerzőként ma olyan mondatokat ír le, mint: „Németország, a költők és gondolkodók országa? Nevetséges! Milyen gyakran volt ma már ÖNNEK »zabszem a seggében«? Vagy szó szerint mikor »nyalta ki valaki hátsóját?»²⁰⁵ Az ilyen stílus biztosan nem a nemesség illatát árasztja.

A *Tageszeitung* egyszer azt írta a grófról: „Társadalmi hanyatlás anélkül, hogy tönkre menne – ez a titka...”²⁰⁶ Nővérei milliárdokba és milliókba házasodtak be – Alexander Schönburg gróf pedig írogathat a *Bild*-be egyszer „a seggekről”, egyszer meg a „lehet-e Letiziából királynő” témáról. A *Bild* magazin 1995-ben első oldalon hozta „A mohó Flick asszony” szalagcímet, egy fotóval Maya Flickről, a *Bild*-magazin-gróf nővéréről. Időközben a gróf maga is a *Bild* magazinhoz került. A szakzsargonban „univerzális nemesnek”²⁰⁷ titulált Schönburg a *Bild*-ben ma azt írja: „Egyszer csak elbocsátottak a FAZ-tól. Együtt érzően és kenetteljesen. Mégis sz...ul éreztem magam.”²⁰⁸

²⁰² Lásd <http://www.bild.de/unterhaltung/kultur/frank-schirmmacher/von-diesem-buch-bekommt-man-muskeltater-im-gehirn-29221524.bild.html>

²⁰³ Lásd például <http://www.taz.de/1/archiv/?dig=2005/04/11/a0162>

²⁰⁴ Lásd <http://www.bild.de/unterhaltung/royals/letizia-von-spanien/kann-letizia-koenigin-36248272.bild.html>

²⁰⁵ Idézet forrása: <http://www.bild.de/news/inland/arjen-robber/warum-polen-und-hollaender-besser-fluchen-36523934.bild.html>

²⁰⁶ Idézet forrása: <http://www.taz.de/1/archiv/?dig=2005/04/11/a0162>

²⁰⁷ Lásd <http://meedia.de/2013/04/12/spiegel-wohin-segelt-muller-v-blumencron/>

²⁰⁸ Idézet forrása: <http://www.bild.de/geld/wirtschaft/gruner-jahr/steife-brise-in-hamburgs-blaetterwald-29951972.bild.html>

Vajon tudja-e még az „univerzális nemes” Alexander von Schönburg, mit állított egykor az olvasóiról: „Perverz dolog, hogy végeredményben pont azt a közönséget szolgáljuk ki, akiket lenézünk. Ezért a prostitúció zárt körforgásában találjuk magunkat, ami természetesen, mint Happy Hookernek, az egykori madámnak, nekünk is nagyon szórakoztató.”²⁰⁹ Egy írónak tényleg ennyire le kell néznie a közönségét?

Schönburg gróf szívesen emlegeti, hogy rokonságban áll a brit királynővel. Emlékeim szerint, úgy mesélte ezt, mintha ki-be járatos lenne a Windsdor-házban. Az igazság: Schönburg gróf feleségének nagyanyja a görögországi Szófia hercegnő volt. Ezáltal Schönburg a királynő férjének, a brit Fülöp hercegnek másodfokú unokaöccse. Ez egy nagyon távoli – házasságban szerzett – rokonság. Az „univerzális nemes” Schönburg rajongói köre mégis azt reméli, hogy egyszer majd leírja a királyi család titkait.

Az időközben nyugdíjba vonult spanyol János Károly király 18 éves korában, 1956-ban agyonlőtte az akkor 14 éves öccsét, Alfonzt. A rendőrség a mai napig nem vizsgálhatta ki ezt a családi drámát. Miért is nem rántja le a leplet Alexander von Schönburg a haláleset valódi, rejtett okairól, ha annyira jól ismeri az arisztokráciát? Végül is János Károly felesége, Zsófia királyné Schönburg feleségének nagyanyjához hasonlóan született görögországi hercegnő, ráadásul folyékonyan beszél németül. Szívesen olvasnék a házasságban szerzett rokonáról, II. Erzsébet királynőről is már egyszer a német médiumokban, például arról, mi is a hölgy szakképzettsége: autószerelőnek tanult, és meg tudja javítani az Oldtimer-motorokat. Ez még nem is lenne becsületsértés. Szívesen olvasnék már részleteket a csavarkulccsal barkácsoló királynőről a *Bild*-ben. Sonja norvég királynő varrónőnek tanult, és sört csapolt, mielőtt megismerte volna Harald koronaherceget és hozzáment volna feleségül. Szilvia svéd királyné korábban hostessként dolgozott. Maxima holland királyné Latin-Amerikában született, törvénytelen gyermekként. Schönburg a halálos lövést leadó János Károly királytól kezdve a kocsmáros Sonjáig sok izgalmas történetet leplezhetne le, ha ténylegesen ismerné a hátteret. A magam részéről még mindig várom azt a *Bild*-szalagcímet, hogy „A nemességszakértő

²⁰⁹ Idézet forrása: <http://www.pop-zeitschrift.de/2014/05/09/ironie-und-product-placement-in-tristesse-royalevon-sonja-lesniak9-5-2014/> és http://www.wienerzeitung.at/nachrichten/archiv/66005_Ein-Dandy-sucht-sich-vergebens-selbst.html

leleplezi: Így ölte meg János Károly király az öccsét”. Vagy a valós o leleplezéséről a János Károly ellen benyújtott számos apasági kereset kapcsolatban.²¹⁰

Alexander gróf egyik könyve az alábbi mondattal kezdődik: „Je suis superflue mais irremplacable.” Felesleges vagyok, de pótolhatatlan. Alexander von Schönburg ezt be is bizonyította nekünk 2012-ben a szeniális mesterművel, amikor a *Bild*-ben interjút készített Nagy János gyessel. 226 évvel a halála után. A szalagcím így szólt: Bild – Interjú „Öreg Fricivel”.²¹¹ Így van ez, ha az ember nagy nevekkel veszi fel a kapcsolatot. A valóban fontos kapcsolatokra ezenközben valahol egészen máshol tesz szert.

A BILDERBERG HATALMI KÖRE: ÖSSZEESKÜVÉS-ELMÉLET VAGY VALÓSÁG?

Alig van még egy olyan név manapság, ami jobban jellemezné az állítólagos összeesküvés-elméleteket, mint a „Bilderberg”. Az egyik oldal száma szerint Bilderberg-konferenciák nem jelentenek többet, mint a politikában, a gazdaságban, a hadseregben, a médiában és az arisztokrácia körében befolyásos személyek kötetlen, magánjellegű találkozóját. A másik oldal szerint azonban ez egy olyan összeesküvő csoport, ami meg akarja kaparintani a világ feletti uralmat. A Bilderberg-csoportra – amelyről a WikiLeaks dokumentumot hozott a nyilvánosságra²¹² –, ugyanúgy érvényes, mint hasonlóan tudatosan irányító és diszkrétan működő *Council on Foreign Relations* (Külkapcsolatok Tanácsa) esetében: a részt vevő újságírók nem tudósíthatnak érdemben arról, hogy pontosan mi történt az eseményen, és ki mit mondott. A kívülállók számára épp ez nehezíti meg azt, hogy semleges álláspontot alakítsanak ki a csoportról – az összeesküvés-elméletek gyártói számára pedig ellenkezőleg, ideális táptalaj a titkolózás.

²¹⁰ Lásd http://diepresse.com/home/leben/mensch/royal/3848885/Juan-Carlos-Aerger-mit-der-Justiz?_vl_backlink=/home/index.do

²¹¹ Lásd <http://www.bild.de/news/inland/interview/mit-dem-preussen-koenig-friedrich-dem-grossen-22221908.bild.html>

²¹² Lásd <http://search.wikileaks.org/?q=bilderberg>

Ezzel együtt még a hivatalos médiumok is összeesküvő csoportot emlegetnek a Bilderberg esetében. A brit BBC hírportálján ilyen szalagcímek futottak: „Inside the secretive Bilderberg Group” (A titkolózó Bilderberg-csoport belülről); „Bilderberg: The ultimate conspiracy theory” (Bilderberg: az összeesküvés-elméletek mestertémája) és „Elite power brokers meet in secret” (Titokban találkoznak az elit döntéshozói). Az *Asia Times* 2003-ban a csoportot cikkében „Masters of the Universe” (Az Univerzum Mesterei) névvel jelölte.²¹³ A *Münchner Merkur* 2005-ben „Hatalmasok titkos találkozásjáról” számol be hasonló címet viselő írásában. Az *Ottawa Citizen* 2006-ban arról tudósított, hogy „the Worlds Elite slip into town for secret Meeting” (A világelit tagjai beosontak a városba a titkos találkozásjukra). És a *CBC News* 2006-ban azt kérdezte, hogy a Bilderberg-találkozó vajon egy „Informal Forum or Global Conspiracy” (Informális találkozóznak vagy globális konspirációnak számít)?

Ezek szerint a Bilderberg-csoport tagjai tényleg a „Masters of Universe” – a világ urai –, ahogy az *Asia Times* állította? Aki az elmúlt években akár csak szót is ejtett a konferenciáról, máris vad összeesküvés-elméletek gyártójának számított. Ma már legalább lehet arról beszélni, hogy létezik egy ilyen csoport.

1954 májusában rendezték meg először a konferenciát a holland Bernhard herceg meghívására, a herceg Bilderberg nevű hoteljében. A Bilderberg-csoport tehát az első konferencia helyszínéről kapta a nevét. Tény, hogy a Bilderberg-csoport kezdettől fogva jelentős pénzügyi támogatást kapott mind az amerikai kormány és a CIA részéről, mind pedig magánforrásokból az *American Committee for a United Europe* (Amerikai Bizottság az Egyesült Európáért – ACUE) és más intézményeken keresztül. Tehát semmiképpen nem egy semleges szervezetről van szó, hanem egy olyan érdekvezérelt Amerika-barát intézményről, ami rejtett módon Washington és az amerikai érdekek szolgálatában áll.

A Bilderberg-csoport olyan elitkör, mely 1954 óta minden évben összehozza Európa és az Egyesült Államok csúcs elitjét – gazdasági vezetők és politikai stratégiák találkoznak válogatott politikusokkal és újságírókkal. A Bilderberg nem csupán a politikusok személyes karrierjét támogatja, hanem gondoskodik arról is, hogy intézményes formában közel kerüljenek az

²¹³ Lásd http://www.atimes.com/atimes/Middle_East/EE22Ak03.html

elithálózatokhoz. Így a nagy német pártok – a CDU/CSU unió és az SPD – képviselői rendszeresen ott vannak a Bilderberg-konferenciákon. Egy-egy ilyen eseményen rendszerint mintegy 130 ember vesz részt. Kétharmaduk nyugat-európai, egyharmaduk pedig Észak-Amerikából érkezik. A meghívott résztvevők mintegy kétharmada a pénzügyi szektort, a nagyipart, az egyetemeket és a médiumokat képviseli, és körülbelül egyharmaduk érkezik a kormányzatok vagy politikai intézmények képviseletében.

A *LobbyControl* szervezet az alábbi írt a 2014-es koppenhágai Bilderberg-találkozóról:

„Hosszú éveken át a *Deutsche Bank* mellett a »*Die Zeit*« hetilap számított a Bilderberg-csoport másik tradicionális oszlopának Németországban. A lap a találkozók szervezőbizottságában is helyet kapott. Idén a *Die Zeit* képviselője helyett Mathias Döpfner volt ott az Axel Springertől. Stefan Niggemeier médiaújságíró szerint a csere nem véletlen: a *Die Zeit* hosszú távon is feladta helyét a Bilderberg-csoportnál. Niggemeier 2014 márciusában a *Die Zeit* etikai kódexéről szóló cikkében a következőket írta: »Állítólag mégis igaz, hogy a szerkesztőségben igyekeznek érzékenyebbnek lenni az átláthatóság és a távolságtartás kérdésében. Ennek egyik következményeként a *Die Zeit* feladta helyét a hírhedt Bilderberg-konferencián, melyet már hosszú évek óta betöltött – mégpedig úgy hírlik, hogy 'visszavonhatatlanul'. Ezt a helyet most Mathias Döpfner, a Springer igazgatósági elnöke foglalja el.« Az, hogy a *Die Zeit* kiszállt, örvendetes. Az már kevésbé, hogy az Axel Springer átveszi a helyét. A Bilderberg-témában Németországban a médiumok továbbra is igyekeznek megőrizni makulátlan jó hírüket. Ezért lenne szükség több kritikus nyilvános vitára és tudósításra ezekről a konferenciákról. Az ilyen elhallgatott, magas rangú találkozók fontos szerepet játszanak abban, hogy az elit összehangolja nézőpontjait. Ebből az a probléma származik, hogy demokratikus struktúrákban átláthatatlan, nem hivatalos kapcsolati átfedések jönnek létre.”²¹⁴

Uwe Krüger médiatudós 2007-ben összeírt néhány olyan tudósítást, amelyek a németországi Bilderberg-csoportról jelentek meg. Krüger így írt „A beágyazott »alfaújságírók«” című írásában:

²¹⁴ Idézet forrása: <https://www.lobbycontrol.de/2014/06/bilderberg-2014-eliten-unter-sich/>

„Az intézményes médiumoknál nyoma sincs újságírói kíváncsiságnak vagy akár annak, hogy tájékoztatni igyekeznének. Kimutatható, hogy ez nem véletlen. 1967-ben Angliában nyilvánosságra került egy feljegyzés, amelyben a Newspaper Proprietors Assciaton (Újságtulajdonosok Szövetsége) főnöke, Cecil King arra »emlékeztette« kollégáit, hogy »a cambridge-i St. Johns College-ban rendezett konferencia tartalmáról semmilyen körülmények között« sem jelenhet meg »sem tudósítás, még csak spekuláció sem« (...). Amikor Alex Jones amerikai aktivista és filmproducer 2006-ban Ottawába repült, hogy az ottani Bilderberg-konferenciát dokumentálja, a kanadai bevándorlási hivatal alkalmazottai 16 órán keresztül fogva tartották a reptéren (...). Az egyik Bilderberg-könyv szerzőjét, a spanyol Daniel Estulint a müncheni repülőtéren a német titkosszolgálat 10 órán át hallgatta ki, amikor 2005 tavaszán Rottach-Egern felé tartott. A kicsiny rottach-egerni hotel, ahol végül is megszállt, teli volt titkos ügynökökkel.”

Krüger így folytatja:

„Miközben néhány újságíró fejjel rohan a Bilderberg védőfalába, mások ötszillagos hotelekben üldögélnek, egy légtérben kormányzati vezetőkkel, miniszterekkel és konzernigazgatókkal. Önkéntelenül is felmerül a kérdés: mit csinálnak ott, ha nem tudósíthatnak, sőt hallgatásra vannak kötelezve? Hogyan is állunk Hajo Friedrich ismert követelésével, miszerint újságíróként mindig tartsunk kritikus távolságot, és ne alacsonyítsuk le magunkat, még jó ügygel sem? Talán a Bilderberg-újságírókra nem érvényes a mottó, miszerint »Legyél ott mindenhol, anélkül, hogy odatartoznál«? (...) Josef Joffe, a Die Zeit társkiadója egy interjúkérdésre röviden így válaszolt e-mailben: »Sorry, diszkrécióról egyeztünk meg, és ezt be is tartjuk.«”

Ám nem csak az előszeretettel panaszkodó, ünneprontó²¹⁵ és vitatott múltú Josef Joffe ült a múltban a Bilderberg-tagok asztalánál. Nem találta aggályosnak a Bilderberg rendezvényeket Theo Sommer *Zeit*-főnök és

²¹⁵ Lásd például <http://meedia.de/2014/07/29/einstweilige-verfuegung-gegen-die-anstalt-zdf-wehrt-sich-gegen-zeit-journalisten-joffe-und-bittner/>

Matthias Naß újságíró (*Zeit*) sem, ahogy Christoph Bertram vagy Hubert Burda kiadó, de Mathias Döpfner Springer-főnök sem.

Rudolf Stumberger müncheni médiaszociológus és publicista 2010-ben azt nyilatkozta a Bilderberg-konferenciáról, hogy nem érti, „olyan felelős szerkesztők, mint a *Die Zeit* hetilap munkatársai, akik már hosszú évek óta szorosban összefonódnak a Bilderberg-csoporttal, a konferencián részt vevő többi újságíróval egyetemben soha egyetlen sort sem tudósítottak a konferenciákról.”

Világos, hogy a Bilderberg-konferenciákon fontos politikai vagy gazdasági döntéseket hoznak meg, ám ezekben a demokratikus intézmények egyáltalán nem vagy csak részben kapnak szerepet. Így alapították meg az egyik Bilderberg-konferencián Rockefeller tanácsára az újabb Amerika-barát lobbiszervezetet, a könyvben már említett Trilaterális Bizottságot. Étienne Davignon belga nagyvállalkozó és tiszteletbeli Bilderberg-elnök szerint az euró bevezetése is egy Bilderberg-konferenciára vezethető vissza.²¹⁶ John McGhee volt berlini amerikai nagykövet szerint az Európai Unió elődjét, az Európai Gazdasági Közösséget megalapító Római Szerződés kialakításánál is „fontos szerepet” játszottak a Bilderberg-konferenciák.

De még a Bilderberg-csoport is csupán egy a sok hasonló elitkör közül. David Rothkopf *Superclass: The Global Power Elite and the World They Are Making* (A szuperosztály. A nemzetközi hatalmi elit és a világ, amit ők hoznak létre) című könyvében foglalkozik a világ kereken 6000 globális hatalmi tényezőjével. Ez a kör kormányokból, nemzetközi konszernekből, pénzügyi konglomerátumokból és a médiából tevődik össze. Rendkívül koncentrált hatalmuk révén „alapjában véve kezükben tartják a kulcsot a bolygónkhoz”. Rothkopf kutatása amiatt is figyelemre méltó, mert a Clinton-kormányzat idején a nemzetközi kereskedelemért felelős miniszterhelyettes volt, így betekintést nyert ezekbe a körökbe. Leírásából is világosan kitűnik, hogy a Bilderberg-konferenciák csak egyike a globális elit találkozóinak számára szolgáló fórumoknak. David Rothkopf véleménye szerint:

²¹⁶ Lásd <http://www.fr-online.de/politik/bilderberg-konferenz-geheim-treffen-der-elite,1472596,4471506.html>

„Bár nagyon valószínűtlen, hogy ezek az emberek, akik bejáratosak ezekbe az intézményekbe... titkos terveket kovácsolnának a világalom meghódítására; de az nagyon is valószínű, hogy közös érdekeik vannak. Célkitűzéseik hasonlóak, miként sok esetben a világról való látásmódjuk, valamint az is, miként kellene az eseményeknek a jövőben alakulniuk. Ha kapcsolatba lépnek egymással, ez nem azért történik, hogy csoportként összeesküvést szőjenek, hanem azért, hogy előnyös kapcsolatokon keresztül kiterjesszék hatalmukat.”

Uwe Krüger médiaszakember világossá teszi, mi a véleménye némely újságíró Bilderberg-közelségéről és a konspiratív találkozók elhallgatásáról:

„Ez a helyzet több tényező összejátszásával magyarázható. Először is: a legtöbb normális újságíró a közelmúltig valószínűleg soha nem is hallott Bilderberg-csoportról. Másodszor: a legmagasabb körökkel kapcsolatot ápoló vezető újságírók tudhattak róla, de ők a bizalmas elittelálozókat valószínűleg nem érzékelték botrányosnak, hanem normálisnak, továbbá kapcsolataikat sem akarták kockára tenni. Harmadszor: a Springer, a Burda és a Holtzbrinck kiadók újságírói szóba sem kerülhettek, mint tényfeltáró riporterek, mert Mathias Döpfner, Hubert Burda és Matthias Naß (a Die Zeit a Holtzbrinck Kiadónál jelenik meg) mind Bilderberg-tagok, és senki nem vizsgálódik a saját kenyéradója ellen. Negyedszer: jó történethez jó forrás szükségeltetik. A Bilderberg nem szolgáltat jó forrásokat: minden résztvevő hallgatást fogadott, a nem résztvevőknek pedig nincs tudomásuk semmi konkrétumról. Semleges szemszögből nézve a Bilderbergnek sokkal többet kellene a nyilvánosság előtt szerepelni. Ők a „soft power” képviselői, amelynek a rendezvényein összetalálkozik és össze is fonódik a globális elit.²¹⁷

A világ különböző pontjairól érkező nagy hatalmú döntéshozók minden évben találkoznak néhány kiválasztott újságíróval, akikkel három napot együtt töltenek elkülönülten. Nekünk, polgároknak e találkozók jelentősége a résztvevők hatalmából és a konferencián meghozott esetleges döntéseikből, valamint egyezéseikből adódik. A kötelező titoktartás cáfolja azt, hogy a rendezvényeken pusztán kölcsönös udvariasságról len-

²¹⁷ Idézet forrása: <http://www.heise.de/tp/artikel/34/34928/1.html>

ne szó. Minden résztvevő a jelenkori történelem olyan személye, akire a nyilvánosság joggal kíváncsi. Nem világos, hogy ezek után miért hallgatják el továbbra is cselekedeteiket.

Ezek szerint a Bilderberg-találkozókon a „Masters of Universe” – a világ urai – gyűlnek össze, ahogy az *Asia Times* írta? A neves francia értelmiségi, Thierry Meyssan, a Réseau Voltaire és az Axis for Peace konferencia elnöke és megalapítója, szinte mindenki másnál többet foglalkozott a Bilderberg-csoporttal és történetükkel. Meyssan egészen más következtetésre jutott: szerinte a Bilderberg-csoport a NATO nyomvonalán haladó lobbiszervezet, aminek a küldetése az, hogy a közvéleményt Amerika-barát irányba befolyásolja.²¹⁸ Ilyen helyeken újságíróknak nem lenne semmi keresnivalójuk.

²¹⁸ Lásd <http://www.voltairenet.org/article171339.html>

4. fejezet

VÁSÁROLJ MAGADNAK SAJÁT ÚJSÁGÍRÓT – A JÓL MEGKENT TUDÓSÍTÁSOK

Az ebben a könyvben név szerint említett személyek valamennyien vitatják azt, hogy ragadós, polipszerűen összefonódott kapcsolatban állnának az elit szervezetekkel. Vitatják, hogy lobbisták lennének, és azt is, hogy az elithez való közelségük miatt „korrumpálhatók” volnának. Sőt, azt is vitatják, hogy újságírókként az említett csoportokhoz való közelségük miatt elveszítették volna szakmai rámenősségüket. Vitatják, hogy ez a közelség bármilyen hatással lenne a tudósításaikra.

Hasso Mansfeld, német PR-tanácsadó így ajánlja magát a weboldalán: „A legmagasabb szinten bővítjük tovább reklámtevékenységét – interjúk szervezésével, és személyre szóló cikkek elhelyezésével...”¹ Mansfeld, aki egyébiránt szakképzett kertész,² valószínűleg nem ingyen szervezi az interjúkat. És ő persze nem az egyetlen, aki ezzel foglalkozik. Tömegével vannak olyan újságírók és PR-tanácsadók, akik nyilvánvalóan „normálisnak” tartják, ha olyan tudósításokat helyeznek elének a médiában, amelyekről egy pártatlan megfigyelő közelebbi vizsgálat után megállapíthatja, hogy valaki fizetett értük. Mansfeld PR-szakértő oldalán szinte felszólításként hatott rám az egyik mondat, amely más PR-ügynökségek oldalain is megjelenik: „Vásárolj magadnak saját újságírót!” Amint azt később bemutatom, számos ilyen, Mansfeldhez hasonló ember található

¹ Idézet forrása: <http://www.hassomansfeld.com/site/> Az oldalt 2014. július 8-án látogattam meg, az idézet a „Dienstleistungen” menüpontban a C. „Operative Medienarbeit” rovatban található.

² Lásd <http://kress.de/kresskoepe/kopf/profil/9063-hassomansfeld.html>

a piacon, aki ezt a ragacsos PR-t akarja lenyomni a polgárok torkán. És persze még ennél is több olyan újságíró van, aki szívesen közreműködik ebben, vagy előkészíti a terepet ilyen PR-tanácsadóknak. Az átlagpolgár szemszögéből ugyanis az újságíróknak nagy ívben kerülniük kellene azokat a PR-ügynökségeket, amelyek „médiainterjúk szervezését” hirdetik. A figyelmes polgárnak érdemes elővigyázatosnak lenni, ha azt látja, hogy egy olyan egyszerű³ újságíró, mint Stefan Laurin, aki cikkeket ír a *Welt am Sonntag*ba, a *Ciceró*ba, és a pénzügyi túlélésért küzdő *Blog Ruhrbarone*⁴ hasábjaira is, 2014 nyarán interjút készít Hasso Mansfeld PR-szakértővel a média jövőjéről.⁵ Laurin ezzel Mansfeld PR-szekerét tolja, és így próbálja meg felértékelni az ügynökségét. De akár el is felejthetjük az egészet, mert ez önmagában nem fontos. Az már viszont igazi botrány, amikor a legfontosabb és legbefolyásosabb vezető médiumok tolják ezt a szekeret. Amikor a politika, a gazdasági elit és a média vezetői a közszolgálati médiában és a legnevesebb újságainkban tolják elénk a propagandát.

AZ ÚJSÁGÍRÓK KÉTHARMADA MEGVESZTEGETHETŐ

Az Axel-Springer Kiadó régen nemcsak kiemelkedően jó fizetéseket adott a szerkesztőinek, hanem karácsonyi ajándékkal is kedveskedett nekik: a karácsonyi boríték mellé minden szerkesztő kapott ajándékot is (egy tévét vagy hasonlót), valamint egy óriási ajándékkosarat, tele a hamburgi ínycenc élelmiszerüzlet, a Michelsen legfinomabb különlegességeivel. Az évfordulókra pedig minden alkalmazott kapott egy aranyérmét. Vajon mit kellett tenniük az újságíróknak ezekért az ajándékokért? Hadd mondjak erre egy példát. 1983 februárjában a *Bild am Sonntag* rágalomkampányt indított az akkori szociáldemokrata kancellárjelölt, Hans-Jochen Vogel ellen. Az újság a címdalán „leplezte le” „Dr. Vogel kancellárjelölt nemzetiszocialista múltját”. Vogel a cikk szerint „nemzetiszocialista kul-

³ Az „egyszerű” szót itt nem lekicsinylően értem, hanem azt szeretném kifejezni vele, hogy Laurin alapvetően nem „alfaujságíró”.

⁴ Lásd: <http://druckstellen.info/organisation/jury/stefan-laurin.html?PHPSESSID=r0gf8paji12q6kuc957knppv16>

⁵ Lásd <http://www.ruhrbarone.de/oeffentlich-rechtliche-schonkost-fuer-die-massen/82986#more-82986>

turális megbízott” volt. Gyorsan kiderült azonban, hogy az SPD politikusának állítólagos náci múltja abból állt, hogy 16 évesen csapatvezető volt a Hitlerjugendben. Az úgynevezett leleplezést egyenesen Berlinből, az Axel-Springer központi irodájából irányították. Na, egy újságíró, akivel az Axel-Springer elégedett volt, akár egy új autó kulcsát is kaphatta ajándékba. Mára ezek az idők elmúltak, az újságírók és a kiadók a pusztá túlélésért küzdenek. Ennek következtében aztán szinte minden határ elmosódott.

2014-ben a német szövetségi bíróság egy ítéletével általános érvényű szabályként rögzítette, hogy a fizetett cikkeket egyértelműen el kell látni a „hirdetés” felirattal, amelyet a lap jól látható módon kiemel az olvasók számára.⁶ A valóságban azonban nem ez a helyzet. A *brand eins* gazdasági magazin 2014-ben öles betűkkel hirdette címoldalán azt, amiről manapság minden szól: „Vásárolj, Seggfej!”⁷ Az újságírók még vitáznak arról, hogy mennyire engedheti egy szerkesztőség lefizetni magát.⁸ És aztán még egyszer és még egyszer. A legpimaszabb dolgok azonban az úgynevezett „Dosszié” és „Érdekessegek” című rovatokban vannak. Például a *Capital*-ban ez jelent meg 2014 januárjában. A téma: „Az Ön egyéni nyugdíj-előtakarékossági terve.” Az egyetlen hirdető ügyfél az ERGO Biztosítócsoport. A cikk főüzenete: az „ERGO nyugdíjgarancia” és „Tanácsot adunk”. A cél: ügyfeleket szerezni. Ez már több mint izléstelen.

Wolfram Weimer, aki 1990-től 1998-ig munkatársam volt a *Frankfurter Allgemeine Zeitung*-nál, a szakma legkiválóbb ismerői szerint is töviről hegyire ismeri és tökéletesen uralja a szponzorált cikkek, valamint tudósítások világát. 2012-ben alapította meg a Weimer Média csoportot, amely gazdasági publikációkat tesz közzé.⁹ Egyike ezeknek a *Börse am Sonntag*, amelyben egy úgynevezett „Vendégtanulmányok” rovat is megjelenik. Dr. Thomas Levermann reklámszakértő a következő, nem túl szép szavakat írja korábbi FAZ-kollegámról, és termékéről, a *Börse am Sonntag*-ról:

⁶ Lásd <http://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=pm&Datum=2014&Sort=3&nr=66713&pos=1&anz=24&Blank=1>

⁷ Lásd <http://www.brandeins.de/archiv/2014/werbung.html>

⁸ Lásd <http://www.journalist.de/ratgeber/handwerk-beruf/menschen-und-meinungen/umfrage-zu-native-advertising-darf-werbung-inhalt-sein.html>

⁹ Lásd http://www.weimermediagroup.de/Weimer_Media_Group/Home.html

„... a »Vendégtanulmányok« Wolfram Weimer »Börse am Sonntag«-jában (BaS). Különösen feltűnőek a kritikus interjúk. Idézet: »BaS: Az ActivTrades egyike a legsikeresebb CFD brókereknek. Az Önök véleménye szerint melyek a kiemelkedő cégnövekedés legfontosabb okai?« Ez háromféleképpen működhet: például ha közvetlenül fizetnek az ilyen tanulmányokért (mint például ezért itt a Börse am Sonntagban¹⁰), de a lapban ezt nem tüntetik fel, ami a legsúlyosabb hiba. Másodszor, ha a tanulmányt nem közvetlenül az ügyfél fizeti, de még ugyanebben, vagy a következő lapszámban megjelenik egy hirdetése is (bocsánat, Börse am Sonntag, de megint csak önökre tudok utalni¹¹ a Wikifolio példáján), vagy harmadszor: ha a tanulmányt nem hirdetésként tüntetik fel, hanem úgy, hogy »x cég közreműködésével«.

Lehet, hogy mindez formailag megfelel a jogszabályoknak, de szerintem etikai szempontból biztosan nem tiszta az ügy.

Markus Wiegand, a *Wirtschaftsjournalist* című lap főszerkesztője szintén igen rossz tapasztalatokkal rendelkezik Wolfram Weimer topújságíróval kapcsolatban. A következőképpen ír arról, hogy Weimer miként hagyta jóvá egy 2014-es címlapinterjút a *Wirtschaftsjournalist*-ban:

„Alapvetően rendben folyt beszélgetésünk Wolfram Weimer lapkiadóval, ezzel a nagy múltra visszatekintő vezető újságíróval a müncheni Englischer Garten egyik éttermében. (...) Utána viszont ritka nehezen zajlott az interjú követő jóváhagyási folyamat. Weimer egyharmadával meghosszabbította a beszélgetés szövegét (...), miközben jó néhány kijelentését relativizálta, és számos megfogalmazását pedig önreklámmal fényezte. Az egész már szinte a túréshatárt súrolta. Mindezek mellett a sok díjjal kitüntetett újságíró odáig ment, hogy a kérdéseim teljesen pontos leiratához is hozzányúlt. Az eredeti kérdés így szólt: »Karrierje utolsó állomásán, a 'Focusnál' a közvélemény szerint kudarcot vallott. Van ehhez valami köze annak, hogy átigazolt a kiadói oldalra?« Weimer jóváhagyása szerint a kérdés így hangzik: »Karrierje utolsó állomásán, a 'Focusnál' nem volt olyan sikeres, mint általában. Van

¹⁰ Lásd <http://www.boerse-am-sonntag.de/leben/refugium-der-woche/artikel/hotel-buelow-palais-dresden.html>

¹¹ Lásd <http://www.boerse-am-sonntag.de/aktien/gastbeitraege/artikel/ein-neuer-typ-von-anleger.html>

ehhez valami köze annak, hogy átigazolt a kiadói oldalra?» «A nyomtatott változatban Weimer arról sem kívánt kérdést látni, hogy kiadója ajánlatait »szinte senki nem veszi észre«, és egy külső szemlélőnek ebből az a benyomása támadhat, hogy visszacsúszott »a harmadosztályba«. Weimer ezeket a bekezdéseket »pimasznak, ha nem egyenesen lealacsonyítónak« találta, és megváltoztatta őket. Ezt viszont már én nem voltam hajlandó elfogadni.¹²

A médiacégek és azok munkatársai elsősorban üzleti érdekek alapján tevékenykedő vállalkozók. Világosan fogalmazva: legfőbb céljuk a profit maximalizálása. A kiadók és az újságírók legfőbb célja, hogy pénzt keresenek. Természetesen a pénzkeresési cél, mint mindenhol, alapvetően befolyásolja az üzletmenetet. Saját magának is hazudik az, aki azt hiszi, hogy az újságírók irgalmas szamaritánusok, akik elsősorban a közjó és a tiszta igazság mellett kötelezték el magukat. Az illető azt sem érti, miért lesznek az újságírók egyre könnyebben megvásárolhatók egy olyan időszakban, amikor a szakma számára egyre nehezebbek a pénzügyi körülmények.

Azok az ügyintézők, akik elfogadnak pár euró kenőpénzt, korruptnak számítanak. Büntetőjogilag felelősségre vonják, majd elbocsátják őket az állásukból is. Az újságíróknál viszont magától értetődő a megvesztegethetőség, egyértelműen hozzátartozik az elfogadott hangnemhez. Minél inkább engedi korrumpálni magát ugyanis egy újságíró, annál nagyobb kiugrási lehetőségek nyílnak meg előtte. Aki hajlandó arra, hogy „hírként” ünnepelje a nép előtt a marketingosztályról érkező politikai és gazdasági mosószerreklámokat, abból akár kormányiszóvivő vagy egy cég sajtósa is lehet. A következők során számos korrupst újságíróval fogunk még megismerkedni.

A német nyelvterületen háromból két újságíró biztosan megvesztegethető – és mindezt teljesen helyénvalónak tartják. 45 ezer fix státusban lévő, és további 40 ezer szabadúszó újságíró közül körülbelül 73 ezer vesz igénybe médiakedvezményeket. Világosan fogalmazva: előnyöket követelnek maguknak. Hadd mondjak még egy ellenőrizhető számot: a német újságírók 74 százaléka készségesen engedi magát megvásárolni.¹³

¹² Idézet forrása: [http://www.newsroom.de/news/detail/\\$IWCOISLTIOKO/](http://www.newsroom.de/news/detail/$IWCOISLTIOKO/)

¹³ Lásd <http://blog.wiwo.de/ungedruckt/2012/02/20/die-anfalligkeiten-von-journalisten-fur-kleine-geschenke/>

Egy nagy német újságíróportál nyitóoldalán a következő szavak fogadják az odalátogatókat: „Akár 50 százalék médiakedvezmény itt, a legnagyobb újságírói kedvezmény-adatbankban. Több mint 1700 féle újságírói kedvezménylehetőség gondoskodik a piac áttekinthetőségéről, a repülőjegyekektől kezdve, a fitneszgépeken, kávégépeken és teddy mackókon át, egészen a síkosítóig. Legalább 10 ezer újságírók által adott ötlet segítségével Németország legnagyobb médiakedvezmény-adatbázisa a legjobb lehetőségeket kínálja a szerződési feltételekhez.”¹⁴

Az újságírók aktívan és energikusan követelik maguknak a cégektől az ilyen kedvezményeket. Dominik Stawski egész tanulmánykötetet írt erről, és ebben egészen megdöbbentő következtetésekre jut.¹⁵ Azt írja: „A cégek nyilatkozatai a kérdésben egyszerűen teljesen zavarba ejtettek. Néhány sajtófelelős elmondta, hogy az újságírók szabályszerűen nyomás alá helyezték őket annak érdekében, hogy kedvezményeket kapjanak. Még az is előfordult, hogy negatív hangvételű cikkekkkel fenyegették meg őket.”¹⁶

Az Európai Unió például azért fizet újságírókat, hogy pozitívan tudósítsanak Brüsszlről. Körülbelül egymillió eurót zsebeltek be csak a német újságírók titokban ezen a címen.¹⁷ Még egy kötelezettségvállalási dokumentumot is aláírtak annak érdekében, hogy hozzájussanak a pénzhez, amelyben többek között a következő áll: „Biztosítom, hogy sem közvetlenül, sem közvetve nem fogom sérteni az Európai Unióról, annak politikájáról és intézményeiről kialakult képet.” Világosan kimondva: a bíráló hangvételű írásokat nem kívánatosnak tekintik. Az újságírók pedig hűségesen ragaszkodnak a leírtakhoz. Természetesen fizetség fejében. Egy nagy színházban élünk. A darab címe, amit játszanak, „Demokrácia.” És ahogy látjuk, a „médiaszabadság” is csak egy eljátszott illúzió ebben a színházban.

¹⁴ Az idézetet <http://www.journalismus.com/> oldalról 2014. május 27-én töltöttem le.

¹⁵ Dominik Stawski, *Die Prozenste der Presse. Bewertung von Journalistenrabatten aus Anbieter- und Nutzperspektive* (A sajtó százaléka. Az újságírói engedmények értékelése a megbízó és a hasznosság szempontjából), VS Verlag, 2010.

¹⁶ Idézet forrása: <http://www.mediummagazin.de/archiv/2012-2/ausgabe-032012/journalisten-drohen-mit-negativen-berichten/>.

¹⁷ Lásd <http://www.faz.net/aktuell/feuilleton/kino/gekaufte-berichte-die-eu-bezahl-journalisten-um-ihr-image-zu-pflegen-1330793.html>

Nem csak a fizetségről van itt szó. Minden héten kapok e-maileket olyan PR-ügynökségektől, amelyek feltűnés nélkül, diszkréten igyekeznek egymással összekötetésbe hozni az újságírókat és a cégek PR-részeleit. Ez nem tilos, de véleményem szerint erkölcsileg egyáltalán nincs rendben. Sosem válaszolok ezekre a levelekre, így a magam részéről saját kezdeményezésre egyetlen ilyen adatbázisba sem kerültem be. Miért nem teszem ezt? Az olvasó biztos nem jönne rá, hogy melyik PR-ügynökség „támogat” cikkeim megírásakor a háttérből. Ahhoz, hogy az olvasó képet alkothasson ezekről az ajánlatokról, az alábbiakban idézek egy tipikus e-mailt, amelyet 2014 júliusában kaptam:

Tárgy: ajánlat a Cision újságírói adatbázisba történő felvételre

Tisztelt Címzett!

A nevem ..., és médiakutatóként dolgozom a Cision Germany GmbH szerkesztőségében, amely a PR-iparág vezető szolgáltatója. Szeretnénk kibővíteni újságírói adatbázisunkat a napi hírek és az egészségügyi hírek területén, és szeretnénk a (...) szerkesztőségének tagjait sorainkba felvenni. Adatbázisunk célja, hogy lehetővé tegye a tematikus dialógust és információcserét a média képviselői és a professzionális marketingesek között, a jegyzékünkben szereplő médiumok, újságírók és bloggerek szakterülete alapján kidolgozott témakörökben. Ügyfeleinktől – PR-ügynökségektől, illetve kis- és nagyvállalatoktól – sajtóközleményeket, sajtótájékoztatói meghívókat, illetve egyéb információt kapnak majd saját szakterületükkel kapcsolatosan. Természetesen a felvétel nem jár költségekkel, és azt is garantáljuk Önnek, hogy ezeket az adatokat semmilyen formában nem tárjuk a nyilvánosság elé. (...) Köszönettel és tisztelettel (...) Médiakutató, DACH, CISION Germany GmbH, Hanaurer Landstraße 287-289, 60314 Frankfurt/Main.

Ha valaki bent van az ilyen adatbázisokban, ahogy az én korábbi tapasztalataim azt mutatják, akkor rengeteg igazán kedves meghívást kap, és újságíróként körbeudvarolják. Aztán egyszer csak már észre sem veszi, milyen ügyesen manipulálják.

ÖRÖMET OKOZÓ SZÍVESSÉGEK: ÍGY TESZIK ENGEDELMESSÉ A MÉDIÁT

Amikor valaki meg akar venni egy újságíró, a pénz egyre kevésbé számít fontos tényezőnek. 2008-ban a pekingi olimpián mintegy harminc, autóparral foglalkozó újságíró vett részt a Volkswagen meghívására – ami körülbelül 25 ezer euróba került fejenként. A VW célja szerintem a megvesztegetés volt. „Annak érdekében, hogy garantáljuk a média részéről a pozitív hangvétellű tudósításokat, arra készülünk, hogy kiválasztott újságírókat hívjunk meg augusztusban a Pekingi Olimpiai Játékokra” – 2008 júliusában így magyarázkodott az autógyár PR-munkatársa egy belső adóvizsgálat keretében. A játékokat a VW kiemelt szponzorként támogatta. Az újságírókra pedig ahhoz volt szükség, hogy ez a tény megkapja a kellő médiafigyelmet. Így hagyta magát megvesztegetni többek között az *Autozeitung* vezető szerkesztője, Walter Eschment. Ott volt Pekingben, és a következőket mondta az ügyről megjelent leleplező cikkekről és tudósításokról: „Igen nagy ostobaságnak tartom, ha valaki az újságírók között fura kutatásokat végez.” Ugyancsak ott volt a Springer által kiadott lap, a *Welt* autórovatának vezetője, Stefan Anker, és – ha valakinek hiányérzete támadt volna –, természetesen a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* egyik munkatársa is.¹⁸

Ezek a megvásárolt tudósítások elsősorban ott bukkannak fel, ahol az ember a legkevésbé számít rájuk: a legnevesebb médiumokban. E csapat élén mindenekelőtt az olyan elismert újságok menetelnek, mint a *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. E könyv szerzője hosszú ideig volt a FAZ munkatársa. Kiküldetéseinek egy része, amelyeken különböző FAZ-rovatok megbízásából vett részt, fizetett meghívásos utazások voltak. Ezeket különböző cégek, kormányok vagy polgárháborús felek finanszírozták. A frankfurti központban azt sugallták nekem, FAZ-újságírónak, hogy teljesen magától értetődő például az, ha valaki elfogadja az ilyen fizetett meghívásos utakat, majd később ódákat zeng az újság hasábjain a meghívóról. A FAZ kötelékében eltöltött 17 évem alatt az ilyen – utólag

¹⁸ Lásd <http://www.stern.de/wirtschaft/news/unternehmen/journalisten-lustreise-prassen-in-pekimg-652145.html> és <http://www.handelsblatt.com/unternehmen/management/strategie/gekaufte-berichterstattung-wenn-journalisten-verfuehrt-werden/8864088.html>

visszatekintve – komolytalan módszerek a mindennapok részei voltak. Sok más kollegám esetében is ugyanezt láttam.

Úgy tűnik, semmi sem változott azóta, hogy elbúcsúztam tőlük. 2012-ben a *Focus* a következő címlappal jelent meg: „A FAZ hagyta, hogy a ThyssenKrupp drága utazásokra küldjön meghívókat”. A tudósításban a következő áll: „A ThyssenKrupp acélipari konszern nyilvánvalóan olyan luxusutazásokra hívott meg újságírókat, amelyek keretében bőségesen voltak szabadidős programok. Kínos, nagyon kínos: még a nagynevű FAZ is hagyta magát meghívatni – nem sokkal később pedig a lapban megjelent egy igen barátságos hangvételű cikk is.”¹⁹ Ezt követően a FAZ szerkesztője a ThyssenKrupp magángépével Düsseldorfból Münchenbe repült, majd egy Lufthansa-gép első osztályán tovább Pekingbe. Ott aztán a szerkesztőt a ThyssenKrupp költségén ötcillagos szállodákban helyezték el. Az út költségei, amelyet a ThyssenKrupp a FAZ munkatársa helyett átvállalt, állítólag elérték a 15 ezer eurót. Később a *Deutschlandfunk* arról számolt be, hogy nemcsak arról volt szó, hogy pozitív hangvételű cikkeket kapjanak szívességgül a FAZ-tól, hanem arról is, hogy hosszú távra magukhoz kössék, és engedelmessé tegyék a FAZ újságíróit. A *Deutschlandfunk* egyik riportjában a következő szavakkal idézi a *Welt* újságíróját, Jörg Eigendorft arról, hogyan sikerült a ThyssenKruppnek megvásárolnia a FAZ-t: „Őszintén szólva, egyáltalán nem az utazást követő tudósítás volt a cél. Önmagában nem erre megy ki a játék. Arról van szó, hogy szoros kapcsolat jöjjön létre, közvetlen elérhetőség. Az újságírókat be akarják ültetni egy olyan hajóba, amelyből aztán egyedül már nem tud kiszállni. Bizonyos függőségeket hoznak létre, és az újságírókat olyan helyzetbe hozzák, hogy a jövőben már nem marad lehetősége barátságatlan fellépésre, vagy kritikus tudósításra.”²⁰

Később a FAZ magától értetődően közzétette, hogy mindezt teljesen helyénvalónak találja. Majd közölték, hogy az újság függetlensége garantált, függetlenül attól, hogy a szerkesztők elfogadnak-e ilyen utakat, vagy

¹⁹ Lásd http://www.focus.de/finanzen/news/unternehmen/stahlkonzern-laedt-journalisten-ein-faz-liess-sich-von-thyssenkrupp-zu-teuer-reise-einladen_aid_858010.html

²⁰ Idézet a http://www.deutschlandfunk.de/thyssenkrupp-bezahlt-luxusreisen-fuer-journalisten.761.de.html?dram:article_id=227635 oldalról

nem.²¹ Egyáltalán nem döbentett meg ez az állítás. Végére én magam is pontosan így éltem ezt meg a FAZ berkein belül. Egyik első külföldi utam a FAZ megbízásából 1980-ban Namíbiába és Dél-Afrikába vezetett. A programot az akkori apartheid rezsim fizette. Egyik soron következő luxusutazásomat Afrika déli részébe – amelyen szintén a FAZ megbízásából vettem részt –, a dél-afrikai aranyipar résztvevői fizették, és így tovább, rövid időközönként követték egymást a hasonló programok. Még az iraki diktátor, Szaddám Huszein is meghívta a FAZ-t 1988 nyarán. Engem mint Irak-barát tudósítót a harctérre küldtek, az iraki–iráni háttárra, pontosan oda, ahol 1988 júliusában irániakat gázosítottak el német mérges gázzal. Csak annyit szeretnék ezzel mondani, hogy az ötcsillagos hotelektől és luxusutazásoktól kezdődően egészen a harcmezőn történő gáztámadásig, a fizetett meghívások széles skálán mozogtak, ám ezeket feletteseim mindig aggályok nélkül elfogadták. És, nehogy bizonyos olvasókban kételyek maradjanak, vajon valóban meghívás alapján utaztam a frontvonalba, ahol a gáztámadás történt: nos, az ember ilyen helyekre nem tud egyszerű turistaként eljutni, miután háborús övezetekről van szó. Ezek bizony jól szervezett meghívások voltak.

A médiamunkások nyilvánvalóan különösen pénzéhes társadalmi csoportot alkotnak. A pénzben mérhető előnyök jelentik a gondolkodásmódjuk egyik biztos sarokpontját. A Daimler-Chrysler egyik munkatársa a következőket mondja erről: „Ha egy újságírónak rendelkezésére bocsátottunk egy tesztautót egy hónapra, azért panaszkodott, hogy nem kaphatta meg az autót egy fél évre.”²² A kapzsi-a-menő típusú újságírók tényleg nem aprózzák el.

„Autós újságíróként teljesen hibbant az, aki autót vesz magának” – idézi a *Transparency Deutschland* egy tanulmánya Franz Danner, a Mazda korábbi marketingigazgatója ügyvédjét.²³ Munkája mély be-látást biztosít az autókonszernek lobbimunkájába, amelynek egyik

²¹ Lásd <http://meedia.de/2012/11/12/thyssenkrupp-bezahlte-luxusreisen-fur-journalisten/>

²² Lásd <http://www.welt.de/print-welt/article243562/Rabattjaeger-mit-Pressenausweis.html>

²³ Idézet forrása: <https://www.lobbycontrol.de/2013/08/gefallen-an-gefälligkeiten-wie-journalisten-umgarnt-werden/>

célcsoportja az újságírók. Az autóvilággal foglalkozó újságírásban egészen hétköznapi az, ha valaki újabb és újabb tesztautókat rendel. Danner időnként úgy is átadott tesztautókat az újságíróknak, hogy azokat a következő modell megjelenéséig használhatták. A legújabb modellek bemutatói pedig gyakran „vonzó helyszínekre szervezett luxusutazások álcái voltak” – áll a tanulmányban. Így történhetett, hogy Danner üzleti utakat szervezett Bécsbe, ahol a részt vevő újságírók jegyeket kaptak a Bécsi Operabálra, hozzá pedig egy méretre igazított frakkot is. Dannert 2013 végén nagy összegben elkövetett hűtlen kezelés vádjával a kölni járásbíróóság 6. számú büntetőtanácsa elé állították. Nemcsak számos újságírót vesztegetett meg, hanem mintegy 41 millió euróval magát a Mazdát is megrövidítette.²⁴ A per során bátran elmondta, hogyan is viszonyulnak az autógyárak az újságírókhoz. „Média-tájérendezés” – így nevezik a módszert. A *Berliner Zeitung* tudósított arról, hogyan is működött ez a mediabefolyásolás.²⁵ „Az volt a dolgom – mondta el Danner –, hogy gondoskodjam arról, lehetőség szerint pozitív tudósítások jelenjenek meg az autókról.” Ez részletekben a következőt jelentette:²⁶

„Annak érdekében, hogy az autós újságírók »kényelmesen bekapcsolódjanak a munkába«, Danner szerint néhány egyszerű dolgot kellett nyújtani: »kiváló úti cél, kiváló hotelek, kiváló kiszolgálás, kiváló ajándékok«, sorolja a PR-szakértő. Egy német autókonzern például egyik új modellje bemutatójára Szardíniára hívta meg a résztvevőket. A reptéren aztán egy 40 fős magángép várta őket, az újságírókat pedig a Costa Smeralda egyik drága szállodájában szállásolták el. Más cégek Fokvárosba utaztattak, és a legújabb modellek bemutatóját egybekötötték a Namib-sivatagba indított utazással. »Minél vonzóbb volt a bemutató helyszíne, annál jobb volt a sajtója«, mondja Danner.”

²⁴ Lásd <http://www.ksta.de/stadt-leverkusen/untreue-danner-nimmt-sein-urteil-dankbar-an,15189132,23520970.html>

²⁵ Idézet forrása: <http://www.berliner-zeitung.de/medien/beeinflussung-der-presse-champagner-bis-zum-abwinken,10809188,22395994.html>

²⁶ Idézet forrása <http://www.berliner-zeitung.de/medien/beeinflussung-der-presse-champagner-bis-zum-abwinken,10809188,22395994.html>

Danner elmondása szerint a Mazda legalább tíz hasonló eseményt szervezett az autós újságíróknak. A szállás minőségéről az ex-PR-szakértő meglehetősen plasztikusan számolt be:

„Az összes autós újságíró üresre ihatta a minibárt az ötcsillagos hotelszobákban, a földszinti bárban pedig annyi pezsgőt rendelhetett, amennyit akart, valamint a hotel által nyújtott összes szolgáltatást igénybe vehette a mi költségünkre.”²⁷

A Mazda leverkuseni Európa-központjában a PR-részleg 15 és 16 millió euró közötti költségvetésből gazdálkodhatott. Az újságírók célzott befolyásolásának költségeit egyszerű számításokkal becsülték meg:

„Egészen egyszerű számítási módszert követtünk: egy átlagos újságíró részvétele az ilyen eseményeken mintegy 3-5 ezer euróba került. Ezzel szemben legalább 15 ezer eurót hozott a konyhára. Ezt minden alkalommal sikerült elérni.”²⁸

Danner kollegái a Mazda PR-részlegén pedig azt is ellenőrizték, hogy sikerült-e elérni ezt a kitűzött üzleti célt. Hány centiméter helyet foglalt el az adott újságban az autós cikk, hány másodpercig mutatták a tévében a járművet, milyen terjedelemben tudósítottak róla az interneten?²⁹

„Ha belegendolnak, hogy mennyibe kerülnek az újsághirdetések vagy a reklámspotok a tévében, az autókról szóló újságírói tudósítások a 2 millió eurós rendezvényköltségekkel együtt is viszonylag olcsónak számítottak.”³⁰

A manipulált tudósítások ilyen, és hasonló pozitív hatása az volt, hogy az újságírók cikkei sokkal hitelesebbnek tündek, mint a közvetle-

²⁷ Idézet forrása <http://www.berliner-zeitung.de/medien/beeinflussung-der-presse-champagner-bis-zum-abwinken,10809188,22395994.html>

²⁸ Idézet forrása <http://www.berliner-zeitung.de/medien/beeinflussung-der-presse-champagner-bis-zum-abwinken,10809188,22395994.html>

²⁹ Idézet forrása <http://www.berliner-zeitung.de/medien/beeinflussung-der-presse-champagner-bis-zum-abwinken,10809188,22395994.html>

³⁰ Idézet forrása <http://www.berliner-zeitung.de/medien/beeinflussung-der-presse-champagner-bis-zum-abwinken,10809188,22395994.html>

nül fizetett reklám – holott a valóságban semmilyen hitelességről nem lehetett szó.

A Mazda konszern nem kívánt nyilatkozni a részletekről. Értelmezésük abból indult ki, hogy Danner minden intézkedését „a viselkedési kódexünk figyelembevételével mellett hajtotta végre.” Elég feltűnő az is, hogy a média milyen keveset tudósított a Danner-perről, és a perrel összefüggésben feltárt újságírói gyakorlatokról. Danner azt is elmondta a per során, hogy

„jól begyakorolt kultúrája volt annak, hogyan kell elfordítani a fülünket a megfelelő időpontban”, sőt azt is elmondta, „mindenki ismerte a feladatomat, hogy minden lehetséges eszközzel jó hangulatban kell tartanom az újságírókat. Ezeket az eszközöket senki sem akarta részletekbe menően megismerni.”³¹

Már sok éve utalnak arra vezető német újságírók, hogy Németországban semmilyen büntetés nem fenyegeti a megvesztegethető média-szerzőket. „Fel kell tennünk magunknak a kérdést, vajon mikor akarjuk megváltoztatni azt a helyzetet, hogy vannak újságírók, akik a jogszerség határain kívül működnek” – emlékeztet az ismert, korrupcióval foglalkozó büntetőjogász-professzor, Dr. Ulrich Sommer. Sőt, a frankfurti főállamügyész, Michael Loer is (aki a Gazdasági Büntetőügyekre Szakosodott Államügyészség korrupció elleni célrészlegének vezetője) figyelmeztet arra, hogy a törvényesség védelme nem kielégítő az újságoknál, miután „a hitelességet nem lehet jogi okiratokba foglalni, hanem a szakmai etikának kell egyértelműen meghatározni azt, miközben azonban egyre több korrupciós ügylet kerül felszínre.”³²

Amerikából mostanában kezd begyűrűzni hozzánk az a trend, amely több helyen figyelhető meg: Vásárolj magadnak újságíró! A Spot.us weboldalon³³ a felhasználók (főként cégek) témákat vetnek fel az újságírók számára, és aztán teljesen nyíltan kifizetik a megírt cikkeket. Mindezt „Community funded reporting”-nak – „közösségi finanszírozású tudósi-

³¹ Idézet forrása <http://www.berliner-zeitung.de/medien/beeinflussung-der-presse-champagner-bis-zum-abwinken,10809188,22395994.html>

³² Idézet forrása <http://www.handelsblatt.com/unternehmen/management/strategie/gekauft-berichterstattung-wenn-journalisten-vertuehrt-werden/8864088.html>

³³ Lásd <http://www.spot.us/satories>

tásnak” nevezik, de a modellt a legegyszerűbben így lehetne leírni: vásároljunk magunknak újságírókat.

Németországban is egyre jobban elmosódik a határ az újságírás és a PR között. Egy, a marketingről szóló szakdolgozatban az szerepel, hogy mind gyakrabban jön létre az úgynevezett „win-win”, azaz „mindenki nyertes” szituáció:

„A termék-PR és az újságírás akkor kerülnek »win-win helyzetbe«, amikor mindkét oldal érdekelt a publicitásban. A termék-PR nem mindig a ki-nálatti oldalon jelentkezik. Jól felismerhető akkor, ha újra megvizsgáljuk az »autó« mint termék példáját. Ebben az esetben a napi bulvármédia szívesen lefekszik akárkivel, hogy lehozhassa az úgynevezett »tündérkirály-fotókat.«³⁴ A kifejezés kettős értelmében szó lehet »elhallgatott« win-win helyzetről, ugyanis a háttérben személyes kapcsolatok révén jönnek létre a kölcsönös kapcsolatfelvételek »titkos helyeken«. Az újságírás körül zajló vitában mindazáltal elhallgatják azt, ha ilyen win-win szituációról van szó, talán azért, mert az újságírók értékesítői szerepbe kerülnek a termékekről szóló tudósításokban, és ez a pártosság érzetét keltheti, ami semmiképpen nem illik a klasszikus újságírói szerepképekhez.”³⁵

Az újságírók tehát egyre gyakrabban válnak „értékesítőkké”. Vajon a polgárok sejtik-e ezt?

Itt viszont az egyik holló gyakran kivájja a másik szemét. Pontosan emiatt válik majd ez a könyv igen gyorsan egy egész iparág gyűlöletének tárgyává. Ahogy az uralkodó közfelfogás alapján egy orvos sem beszélhet az orvosi műhibákról. Ha mégis megteszi, gyorsan kirekesztetté válik a munkatársai között. Ugyanígy egy újságírónak is szorosan be kellene hunynia mindkét szemét, ha megvesztegetett tudósításokról, vagy azokról a ragacsos nyomokról van szó, amelyeket az újságírók gyakran maguk mögött hagynak a mi állítólagos „elitünk” legszorosabb belső köreibben. A német

³⁴ A német nyelvben Goethe „Tündérkirály” című verséből vett motívummal jelölik azokat a fotókat, amelyek a legújabb autómódellek tesztelésekor szivárognak ki a ford.

³⁵ Idézet Peter Szyszka „Produkt-PR und Journalismus” (Termék-PR és az újságírás) című dolgozatából.

újságíróknak igen nehezükre esik az önkritika. Ezt igazolja a „Lámpalázak? Így viselik a német újságírók a kritikát” című tanulmány is, amelyet az Erich Brost Nemzetközi Újságírás Intézet készített a Dortmundi Műszaki Egyetemen.³⁶ Tizenkét európai és két arab országból származó mintegy 1800 újságíró válaszolt önkritikáról és önkontrollról szóló kérdésekre saját szakmai mindennapjaikból. Az eredmény: a megkérdezett német újságírók egyharmada soha, vagy szinte soha nem bírálja magát vagy kollegáit, és viszont; kétharmadukat sosem, vagy szinte sosem bírálták még kollegái. Vasszigorral érvényesül ez a szabály: az ütések csak osztani szabad, kapni nem, soha. A *Wirtschaftswoche* szerkesztője, Sebastian Matthes egyszer megszegte ezt a szigorú szabályt, és azt írta blogjában:

„Sokat vitatkoztunk tavaly az orvosokról, és a gyógyszergyárak által finanszírozott luxusutazásokról. Sosem vitáztunk azonban arról, hogy német szakújságírók utaznak Miami, Barcelonába vagy Dubai, ahol az autógyárak ismert modelljeiknek ráncfelvarráson átesett változatait bemutatják. Minimum business osztályon utaznak, általában az autógyár költségén. Nem is csoda, ha sok autós újságíró már »Senator« bónusz státusszal rendelkezik a Lufthansánál³⁷(...) Ma már nem lehet meghívni az orvosokat egy új fájdalomcsillapító bemutatójára valahová a déltengeri szigetekre, mert ez jelentős befolyást gyakorolna a gyógyszerválasztásukra. Akkor hogyan maradhatnának objektívek az újságírók egy miami utazás után? Olyanról is lehet hallani, hogy a nagy lapok vezető szerkesztői egy hosszú hétvégére a saját autósrovatvezetőjük segítségével Porschét hozatnak maguknak. (...) Nagyon sürgősen beszélünk kellene minderről. (...) Miért nincs mégsem szó erről? Mert olyan sok az érintett.”³⁸

Az újságírók megvesztegethetősége az egész iparág állapotának egyik leginkább elhallgatott kérdése. A másik ilyen a hatalomhoz való titkos közelség. Mint már láttuk, szinte az összes német nyelvű mértékadó mé-

³⁶ Lásd <http://www.sueddeutsche.de/medien/studie-zur-medienselbstkontrolle-deutsche-journalisten-sind-wenig-selbst-kritisch-1.1651105>

³⁷ Ehhez egy éven belül 100 ezer mérföldet kell repülni – a ford.

³⁸ Idézet a <http://blog.wiwo.de/ungedruckt/2012/02/20/die-anfalligkeiten-von-journalisten-fur-kleine-geschenke/>

dium szoros kapcsolatokkal rendelkezik a politika és gazdaság vezető szintjein.³⁹ Ügyfelek előtt – azaz előttünk, polgárok előtt – azonban elhallgatják ezt. Jó okkal, ugyanis erről az oldalról is megvesztegetik őket. A végeredmény az, ami egyre több polgárt sarkall az elutasításra: megvásárolt és manipulált félrevezetés, amely egyedül egy szoros kör érdekeit szolgálja.

A teljes kép azonban még sokkal csúfabb. Régebben a médiavállalkozások hirdetési részlegei is felajánlották ügyfeleknek a titkos megbeszéléseken, hogy fizetség ellenében befolyásolni próbálják a lap témaválasztását, vagy a cikkek terjedelmét.⁴⁰ A hirdető ügyfelek a szociáldemokraták tulajdonában levő *Westdeutsche Allgemeine Zeitung*tól (WAZ) kezdve egészen a ma a *Frankfurter Allgemeine Zeitung* tulajdonában levő *Frankfurter Rundschau*ig (FR) vásárolhattak maguknak közvetlen befolyást a tudósításokra – legalábbis a múltban. Az újságírás és a hirdetési üzletek egymástól való elválasztása a valóságban gyakran pusztá elmélet. Andreas Eickelkamp, a Berlieni Szabadegyetem docense a következőket mondja a Bauer Kiadóval kapcsolatban:

„A Bauer Kiadónál sok esetben történt rejtett könyvelés, különösen az olcsó női magazinoknál. Ezekben ugyanis elsősorban a gyógyszergyárak szereztek befolyást a szerkesztőségi tudósítások fölött. Az újságírótanács ezért többször is megrovásban részesítette őket. Nos, így fest egy tipikusan gyenge szerkesztőség egy kiadón belül. Ugyanis éppen a gyógyszeriparra vonatkoznak igen szigorú reklámozási szabályok – és ha ezek ellenére mégis sikerül beszivárogniuk a szerkesztőségi anyagokba, az nyilvánvaló jele a nem megfelelő kiadói kultúrának.”⁴¹

A médiavilág korábban átláthatóbb volt, és világos felépítésű. Voltak PR-ügynökségek, amelyek lobbitevékenységgel foglalkoztak. És voltak újságírók, bizonyos alapvető szabályoknak alárendelve. Ma teljesen elmosódnak ezek a határok. A *medienforum*ban a következő áll:

³⁹ Lásd <http://www.message-online.com/archiv/message-1-2013/leseproben/die-naehezur-macht/>

⁴⁰ Lásd <http://www.taz.de/!68411/>

⁴¹ Idézet forrása <http://meedia.de/2011/04/07/schleichwerbung-in-allen-bereichen/>

„Szinte egyáltalán nem érezhető a nyilvánosság előtt az, ahogyan a közönségkapcsolatok és az újságírás közelednek egymáshoz. Például óriás kiadók újságírói termékek mellett már régóta készítenek PR-magazinokat is. Így készít például vállalati reklámanyagokat a Gruner + Jahr Kiadó ügyfélmagazinok kiadásával a Deutsche Bahn (DB), vagy a Volkswagen (VW Magazin) részére. Ennek a közelségnek az ismeretében a kiadó újságírói számára nem könnyű bíráló hangnemet megütni a Deutsche Bahn vagy a Volkswagen felé.”⁴²

Aki egymás mellé teszi az ilyen tényeket, igen gyorsan ellenséggé változik, mint aki rossz hírt hoz. Amikor például egy exkluzív szafari út kapcsán kiderült, egyes kiadók milyen korrumpáltak, jogi fenyegetésekre is sor került. Egy médiaportal a következőképpen tudósított erről:

„2011 márciusában egy dél-afrikai szafarin részt vettek a Süddeutsche Zeitung, a Tagesspiegel, az NRZ és a Rheinischer Post újságírói is. »Az út biztosította a várt háttérinformációkat a cégről« – vonta meg a mérleget a Tagesspiegel vezető szerkesztője, Stephan Andreas Casdorff a Welt am Sonntagnak adott interjújában. A többi érintett újság is hasonlóan érvelt. Az SZ arra is utalt, hogy az érintett riporter szabadúszó munkatárs, akit megbízási szerződéssel alkalmaztak. Az NRZ közvetve még meg is fenyegette a WamS-t: »Kérem, értsék meg, hogy a kiadónkról megjelenő minden tudósítást jogi vizsgálatnak vetünk alá.« (...)»⁴³

Az ember nem szívesen beszél erről. A Londoni Olimpiai Játékokra például a dél-koreai Samsung konszern hívta meg az újságírókat – és várt el ezért cserébe szívességi tudósításokat. A Samsung ugyanezt tette a berlini Nemzetközi Rádiós Kiállításon (Internationale Funkausstellung – Ifa) is.⁴⁴ Ott is állták az útiköltséget, amelyért cserébe pozitív cikkeket vártak.

⁴² Idézet forrása: <http://www.medienforum-archiv.de/nc/blog/liste/blog-post////pr-und-journalismus-problematische-beziehungspflege.html>

⁴³ Idézet forrása <http://meedia.de/2012/11/12/thyssenkrupp-bezahlte-luxusreisen-fur-journalisten/>

⁴⁴ Lásd <http://www.welt.de/wirtschaft/webwelt/article108949078/Wie-Samsung-auf-der-Ifa-Tech-Blogger-erpresst.html>

LELEPLEZETT MELLÉKES KERESETEK

Amit az átlagos rádiós hírfogyasztó mindig is sejtett, most hivatalos megerősítést nyert: számos közszolgálati újságíró rendelkezik magas mellékes keresettel. A parlamenti képviselőknek, akiket az adónkból fizetnek, nyilvánosságra kell hozniuk a mellékes jövedelmüket. A közszolgálati médiumok műsorvezetői, akiket a kötelezően beszédett állami díjakból fizetnek, nem kötelesek megtenni ezt.

A közszolgálati médiumok hírolvasói egy magánelőadásért akár 20 ezer eurós díjat is kaphatnak.⁴⁵ Az NDR médiamagazinja, a *Zapp* tudósított egyszer a nagy hasznot hajtó mellékes bevételekről, többek között az ARD elismert televíziós újságírói, Tom Buhrow, Michael Antwerpes vagy Anja Kohl, illetve a ZDF munkatársai, mint Claus Kleber, Peter Hahne és Petra Gerster céges fellépései kapcsán. A ZDF korábbi főszerkesztője, Nikolaus Brender azt mondta, hogy a maguk számára a hitelességet elváró újságírók mellékbevételeinek átláthatóknak kellene lenniük: „minden újságírónak, akik melléktevékenységeket akarnak folytatni, nyilvánosan el kell mondaniuk, hogy mit csinálnak, ki fizeti őket ezért, és mekkora a honoráriumuk.”

2009-ben az NDR egyik cikkében a következő állt: „...vajon képes valaki tényleg kritikus hangnemben interjút készíteni egy olyan bank igazgatójával, aki számára korábban igen sok pénzért egy kerekasztal-beszélgetést vezetett? És képes ma bárki is függetlenül tudósítani egy olyan cégről, amelyet tegnap még reklámozott?”⁴⁶ Teljesen világos, hogy egyetlen újságíró sem lép fel ingyen egy cégnél, miután ennek van egy bizonyos ára. Ezek közül is csak azokat lehet megismerni, amelyeket az újságírók valóban le akarnak könyveltetni. 2009-ben az NDR *Zapp* magazinja a közvélemény teljes megdöbbenésére nyilvánosságra hozta az akkori árakat. Ez állt a cikkben: „Mégis: számos megbeszélést követően a *Zapp* is megszerezte az ügynökségi árlistákat. A közvetítők például Petra Gerster műsorvezetéséért vagy előadásáért mintegy 14 ezer eurót kérnek; Tom Buhrow hasonló fellépése mintegy 20 ezer eurót kóstál, ami megegye-

⁴⁵ Lásd <http://www.fr-online.de/medien/nebenjobs-nachrichtensprecher-in-der-kritik,1473342,3117896.html>

⁴⁶ Idézet forrása <http://www.ndr.de/fernsehen/sendungen/zapp/nebenerwerb100.html>

zik Claus Kleber díjával; Anja Kohl már alig 6500 euróért is eljön, Peter Hahne pedig körülbelül 10 ezer euróért; Michael Antwerpes ügynökségi tarifája pedig 8 ezer euró. Nem tudjuk, hogy ebből mennyit kapnak meg az újságírók – erről nincs információ sem az ügynökségeknél, sem az újságíróknál.⁴⁷

Anja Kohl az ARD egyik műsorvezetője, aki a csatornát rendszeresen tudósítja tőzsdei eseményekről. Miután megjelent az NDR-anyag, egyre zavaróbbak lettek az ilyen fellépései, amiről a *Zapp* így számolt be: „Azokon az eseményeken moderál vagy ad elő, amelyeket olyan bankok és vállalkozások finanszíroznak, akiknek a részvényeit a tőzsdén értékesítik. A céges prospektusokon ott díszelnek a tanácsai és az arca is. Az energiaipari cégek rendezvényeiről is kap honoráriumot, ami néhány bíráló szerint összeférhetetlen az újságírói tevékenységével.”⁴⁸

Christian Schicha, a düsseldorfi főiskola professzora és médiatudósa annyit tett ehhez hozzá: „Nagyon felidegesít, amikor az újságírók a tevékenységük mellett lehetőséget keresnek arra, hogy nevet szerezzenek maguknak és ez olyan jövedelemhez juttatja őket, amit a népszerűségük miatt tudnak megszerezni. Nem feltétlenül szükséges ehhez szakmai tudás is a háttérben, elég, ha a hírnevüket elhosszítják. Az is felidegesít, ha végül ezt a népszerűséget használják fel arra, hogy szakmai kérdésekre is kitérjenek.”

A vezetői székekben ülő, legjobban fizetettek sem keresnek rosszul. Tom Buhrow, a *Tagesthemen* egykori műsorvezetője újságírtésülések alapján 2013-ban több mint 350 ezer euró éves jövedelemre tett szert a WDR-nél.⁴⁹ Az ARD és a ZDF vezetői többet keresnek, mint a kormányfőink. Mindezek mellett még kiegészítő jövedelmeik is vannak.

AGYMOSÁS ÉS ÖNCENZÚRA

Az agymosás a pszichológiai manipuláció eszköze. A tudat kontrollját igyekszik megvalósítani, és a totalitárius államok egyik fő jellemzője. Az

⁴⁷ Idézet forrása <http://www.ndr.de/fernsehen/sendungen/zapp/nebenerwerb100.html>

⁴⁸ Idézet forrása <http://www.ndr.de/fernsehen/sendungen/zapp/nebenerwerb100.html>

⁴⁹ Lásd <http://www.mopo.de/politik---wirtschaft/tom-buhrow---co--das-verdienen-die-offentlich-rechtlichen-senderchefs,5066858,23911640.html>

agymosás egyik formája, amikor az egyformára hangszerelt észak-koreai médiumok a szeretett vezetőről tudósítanak. Amikor a teheráni mollák több százezer embert az utcára rendelnek, hogy azok azt kiabálják, „halál Amerikára”, az ugyancsak agymosás. Egyetlen észak-koreai vagy iráni újságíró sem tudósíthat ugyanis mást, mint a hivatalos verziót. Így készül az egységes vélemény. A demokráciákban viszont állítólag nincsen agymosás. Az Egyesült Nemzetek ugyanis 1975-ben betiltotta az agymosást és a társadalmak vagy társadalmi csoportok tudatának kontrollját. Hogyan nevezzük akkor azt, ami manapság a német nyelvterületen történik a „minőségi médiumokban”? Ma a félelem légköre uralkodik ott, ahol korábban a pluralizmus érvényesült, és a különböző vélemények vitatkoztak egymással.

Az evolúció szemet adott az embernek, hogy megfigyelhesse a környezetét – és agyat, hogy fel tudja dolgozni a külső hatásokat. Ezek között azonban vannak érzéki csalódások is. Ugyanis a politikusok, és gyakran a médiumok is, olyan képet mutatnak a környezetünkről, amelyet ha közelebbről megvizsgálunk, azonnal kiderül, hogy különbözik a valóságtól. Politikailag azonban így korrekt. Mi pedig már félünk az igazságtól, ezért vannak tabuk az újságírók között.

Álljon itt egy régebbi, de világos példa: 2008. június 5-én Maybrit Illner vezette a ZDF-en a Deutsche Telekom kémkedési botrányáról szóló kerekasztal-beszélgetést. Nem sokkal előtte került nyilvánosságra, hogy a cég vezetése 2005-től 2006-ig illegális módon egybevetette a felügyelőbizottsági tagok és az újságírók telefonbeszélgetéseinek adatait, hogy kiderítse, ki szivárogtat ki belső információkat a médiának a cég felügyelőbizottsági üléseiről. A ZDF műsorában olyan vezető politikusok, mint Wolfgang Bosbach vitatkoztak vezető újságírókkal, mint például Hans Leyendecker (*Süddeutsche*). Annak ellenére, hogy a téma René Obermann Telekom-igazgatósági elnök piszkos ügyeiről szólt, a neve egyetlenegyszer sem hangzott el. Miért is? Talán azért, mert a műsorvezető Maybrit Illner és René Obermann a magánéletben egy párt alkotnak? Ez az információs fekete lyuk mindenki számára nyilvánvalóvá tette, hogy vannak tabuk a tudósításban. A felek a műsorban igen hosszan és részletekbe menően vitatkoztak egy súlyos kémkedési ügyről. Közben az egyik felelőst senki sem nevezte a nevének. Sem Wolfgang Bosbach (CDU), sem Hans Leyendecker, sem a vitában részt vevő igazságügy-miniszter

asszony, Sabine Leutheusser-Schnarrenberger, sem a Német Nyomozók Szövetségének ügyvezetője nem törte meg a kimondatlan tabut.

A költők és gondolkodók egykori országából a gyávák népe lett. A szabad gondolkodás, amely egykor prosperitásunk előfeltétele volt, ma már tisztességtelennek számít. A média agymosásának áldozatai vagyunk. Politikailag korrekt újságírók, akik saját magukat cenzúrázva dolgoznak, mondják meg, mit gondoljunk, pont, mint egy totalitárius diktatúrában. A politikai korrektség nekünk, polgároknak annyit tesz, hogy az agymosás során engedelmesen lenyeljük a politika és a média hazugságait. De akkor ezen a területen mi is különböztet meg minket Észak-Koreától vagy Irántól?

A tabuk és a politikai korrektség szorosan szőtt hálója vesz körül minket, amelyről többé nem lehet nyíltan beszélni. Már annak a pusztá gyanúja is, hogy valaki megsértette a politikai korrektséget, a legjobb esetben is idiotának bélyegzi (mint a korábbi köztársasági elnököt, Heinrich Lübket), vagy a partvonalon kívülre szorítja az embert élete végéig. Ezt mindenki tudja. Mindenki engedelmeskedik ennek, mint egy diktatúrában, ahol be kell tartani a kifejezésbeli és gondolkodási előírásokat. Azonnal gonosz „populistának” bélyegzik azt, aki tiszta fejjel gondolkodik, és kilép a politikai korrektség kereteiből. Félünk attól, hogy „populistának” nevezzenek minket. De miért is? Végére is a „populista” szó a latin „populus”, azaz nép szóból ered, és önmagában a néphez való közelséget jelenti. Valóban tabu az, ha valaki közel áll a polgárokhoz?

A piactereken régen kivégzésekre került sor. Ma ezt a médiumok hajtják végre mindenkin, aki dacol az elrendelt politikai korrektséggel. Rövid úton elítélik azt, aki megkérdőjelezi vezetői hatalmukat vagy értelmezési előjogaikat, ha esetleg addigra nem akasztotta fel még a média hasábjain a politikailag korrekt lincselő tömeg.

A német nyelvű médiában Európa-ellenesnek és örökké a múltban élőnek számít az, aki nem hisz az euró jövőjében. Aki az állítólagos klímaváltozás témájában fogalmaz meg kételyeket, azt ki kell fütyülni, vagy lehurrogni, ha megszólal. Ennél sokkal rosszabbak azok, akik netalán maguknál az érintetteknel keresik a szegénység és a szociális problémák gyökerét. Az ilyen emberek állítólag keményszívűek, és nélkülöznek minden együttérzést. Teljesen másként működik ez a kereszténységgel kapcsolatban. Ma korlátlanul lehet otromba megjegyzéseket tenni a keresztények

és a keresztény értékek ellen. Kideríthetetlen okokból az iszlám kérdésében viszont épp ellenkező a helyzet. Míg a keresztény egyház bírálata a haladó gondolkodás jelének számít, addig az iszlám kritizálása idegenyülötletet jelent, ami sokkal súlyosabb bűn, mint az antiszemitizmus.

Szembetűnően látszik a börtönőr újságírók beszédet és a gondolkodást kontrolláló gyámkodása, ami teljesen elnyomja a német nyelvterület egykor olyan szabadon gondolkodó lakóit. A gondolkodási sablonokat ugyanis maguk az újságírók is elsajátították előttünk. Ők kényszerítették be az embereket egy félelemmel teli ketrecbe. Ma már új nyelvünk van, a szépbeszéd. A ronda embereket „esztétikai kihívásokkal küzdőknek” hívjuk, az ostobákat pedig „szellemi kihívásokkal küzdőknek.” A nyugdíjasok helyett azt mondjuk, hogy „a 60 fölötti generáció”, és „különleges képességűnek” mondjuk a fogyatékosokat. Egyetlen politikus sem hajlandó semmit „beismerni”, sokkal inkább „elfogadnak” dolgokat. Mind ez hozzátartozik a politikailag korrekt hangnemhez.

Az utóbbi években több ezer szó cserélődött fel észrevétlenül más szavakkal a szerkesztőségekben. Mi, polgárok gyakran nem vettünk észre semmit. Megváltoztatják a gondolkodásunkat azok, akik az értelmezési előjogok birtokosai a médiumoknál, azáltal, hogy új, politikailag korrekt kifejezéseket adnak a szánkba. A civilek meggyilkolását egy háborús konfliktusban „járulékos veszteségnek” hívjuk, míg egy elbocsátás manapság „elengedés.” George Orwell 1949-ben, amikor fő művét, az 1984-et írta, „újbeszélnek” (Newspeak) nevezte el a nyelv titkos átalakítását. A könyv szerint ez az „újbeszél” azért jött létre, hogy visszametsszék a gondolkodás sokszínűségét. Világosan fogalmazva: azért, hogy az embertömegek gondolkodását agymosással egységesítsék. Egy példa: több millió ember hallgatja a ZDF hírolvasóját, Claus Klebert. Amikor 2013 nyarának végén arról folyt a vita, hogy be kell-e kapcsolódnunk a nyugati csapatoknak a szír polgárháborúba, Claus Kleber elmagyarázta, hogy mi a háború. Szó szerint a következőket mondta: „ebben az összefüggésben el kell mondanunk, hogy pillanatnyilag senki sem beszél háborúról, amiről szó van, az egy korlátozott katonai csapás formájában megvalósuló büntető intézkedés.”⁵⁰ Ha valaki tehát – ahogy akkoriban a nyugati országok – egy ide-

⁵⁰ Lásd <http://www.zdf.de/ZDFmediathek/kanaluebersicht/aktuellste/228#/beitrag/video/1971936/ZDF-heute-journal-vom-2608-2013>

gen országot akar megtámadni és bombázni, akkor annak semmi köze a háborúhoz. Nem, Claus Kleber „összefüggésről” és „korlátozott büntető intézkedésről” beszélt. Ezzel egy időben a *Bild* című lap a tervezett akciót „korlátozott bevetésnek” nevezte – az újságírók kerülték a „háború” szót. Így működik az embertömegek politikailag korrekt manipulációja új beszédsablonokkal, amelyekkel a tömeggondolkodást formálják.

Németország alaptörvénye garantálja a szabad véleménynyilvánítást. Az alkotmány azonban sokkal többet enged annál, mint amire a politikai korrektség lehetőséget ad. Az Allensbach közvélemény-kutató 2013-ban bebizonyította ezt.⁵¹ Vizsgálatuk eredményei szerint egyre több szigorú társadalmi tabu és beszédszabály lép életbe. Az emberek jelentős része érzi ezt a társadalmi nyomást, amellyel azonnal találkozunk, ha véleményünkkel eltérünk a társadalmi konszenzustól. Egyre többen érezzük azt, hogy bizonyos dolgokat többé már nem lehet kimondani. Senki sem akarja „megégetni magát.” Az eltérő véleményeket ugyanis büntetik. A politikai korrektség funkcionáriusai – a meggyőződési újságírók – döntenek el, hogy mi az, amiről még lehet vitázni. Már nem csupán a tudat és gondolkodásmód egységesítéséről van szó. A politikai korrektség az eltérő véleményeket alapvetően erkölcstelennek akarja nyilvánítani. Ezért manapság az eltérő véleményeket már senki nem bírálja, hanem pusztán gyűlölni kell azokat. Aki ellentmond, azt nem érveléssel győzik meg, hanem egyszerűen elhallgattatják. Az „egy igaz vélemény” új jakobinusai a szerkesztőségi irodákban arra hivatkoznak, hogy sok eltérő véleménynyilvánítás sérti a tisztességet, a szemérmet és az illendőséget. Németországban ma mindig kapóra jön a nép felhergelésének vádja. Ettől pedig félnek az emberek. Így aztán Németországban a gondolatszabadság ma már csak papíron létezik. A politikai korrektség a szerkesztőségekben nem más, mint a cenzúra modern formája. A bizonyos kifejezések használatának tilalma és a cenzúra kialakított egy szégyenteljes alkalmazkodást.

Mi polgárok már régen elfogadtuk mindezt. Sőt, együtt is működünk vele. Alkalmazkodó tettestársak vagyunk. Igen, már mi magunk sem gondoljuk ostobának saját magunkat, amikor az újságírók a ki-

⁵¹ Lásd <http://www.faz.net/aktuell/politik/inland/allensbach-analyse-tatsaechliche-und-gefuehlte-intoleranz-12120753.html>

mondhatatlan új szókreálmányaikkal megerőszkolták a nyelvünket. A szó közepére írt nagy A betű a legközismertebb a hasonló csúfságok közül.⁵² Ma azt mondjuk, hogy aktivisták, és aktivista-Asszonyok, politikusok és politikus-Asszonyok, fejlesztési szakértők és fejlesztési szakértő-Asszonyok. Az egyszerű háziasszony pedig, akinek nincs meg a lehetősége nőiségét írásban kifejezni, csak néz ostobán. Mindezek ellenére mégis büszkék vagyunk az előrehaladott médiahiülýtéseinkre. Nem kell hozzá atomtudósnak lenni, hogy feltűnjön: a nők igen fontosnak tartják az összes olyan, egyébként nemi szempontból semleges, de pozitív foglalkozás, mint az orvos, a professzor, az újságíró, a szerző, a tanár és hasonlók megnevezésében, hogy a többes számú alakban szerepeljen a nagybetűvel írt „Asszonyok” formula. Viszont furcsa módon, ugyanezt nem találjuk meg a médiában a gyilkosok, tolvajok, terroristák vagy hasonló bűnözők esetében. Ezekhez persze egyetlen nő sem szeretné, ha köze volna, ez kizárólag a férfiak problémája. Sőt, mindezidáig egyetlen kínzó-Asszonyról, naplopó-Asszonyról vagy keményfejű-Asszonyról sem hallottunk. Meggyőződési újságíróink politikailag korrekt feminista kifejezéspolitikája egyszerűen nem engedheti ezt.

Egyedül Jacob Appelbaum, a titkos információkat kiszivárogtató Edward Snowden munkatársa volt az, aki felismerte az újságíróknak ezt a mindennapi örületét. Appelbaum amerikai újságíró, aki az NSA kémkedési ügyeiről szóló leleplező dokumentumok nyilvánosságra hozatalával vált nemzetközileg ismertté. 2014-ben oknyomozó újságírásért megkapta a Henri Nannen-díjat. A díjat és Henri Nannen bronz mellszobrát később viszont be akarta olvasztatni. Appelbaum a díjátadón elmondott beszédében arra utalt, hogy Nannen, a *Stern* alapítója a Harmadik Birodalomban a propagandacsapat tagja volt, és az SS „Déli Csillag” osztagában tevékenykedett. Nannen szorosan kapcsolódott a náci rezsimhez, és már az 1936-os Berlini Olimpiai Játékokon a nácik szóvivője volt. Később az SS „Déli Csillag (Südstern)” osztagjelvényét használta arra, hogy megalkossa a háború után alapított *Stern* folyóirat logóját. Appelbaum 2014-ben olyan szövegeket hozott nyilvánosságra, amelyek saját kutatásai alapján egészen új fényben láttatják a „Hitler-naplókat”. Appelbaum kommentár-

⁵² A német nyelvben a főneveket nagybetűvel kezdve írják. Erre utal a szerző – a ford.

jaiban ez áll: „a háború után Henri Nannen részt vett abban a kísérletben, hogy a Hitler-naplókat a nyilvánosság előtt valódiként állítsák be.” Appelbaum arra utalt, hogy Nannen „részt vett a fontos találkozón, amelyeken döntés született a Hitler-naplók nyilvánosságra hozataláról. Ebben az összefüggésben gyakran elfelejtik megemlíteni a tény, hogy a naplók valóban kísérletet jelentettek Hitler tisztára mosására, hogy úgy mutassák be őt, mint aki ellenezte a Kristályéjszakát, békét akart kötni Angliával, és szemben állt a holokauszttal.”⁵³ Appelbaum továbbmegy, szerinte Nannen ugyancsak felelős azért a kísérletért, hogy Hitlert „ártatlannak mutassák”, és azt állítja, hogy „Nannen nem egyszerű tettetárs volt, hanem minden kétséget kizáróan értelmi szerző.”

Kapaszkodjunk meg: a hamburgi a Gruner + Jahr Kiadó, és az általa kiadott *Stern* magazin a Henri Nannen-díj alapítóiként „a német nyelvet területen kívánják elősegíteni és ápolni a minőségi újságírást, és ezzel egy időben életben akarják tartani a *Stern* alapítója, Henri Nannen emlékét.” Senkinek semmi baja nincs azzal, hogy Henri Nannen az SS „Déli Csillag” osztagában tevékenykedett. Ez a *Stern*nek egyetlen főcímet sem ér meg. Horst Tappert⁵⁴ színész esetében a *Stern* újságírói teljesen más hangnemet ütöttek meg, amikor megírták: „Öt évvel halála után sötét titok került nyilvánosságra a múltjából.”⁵⁵ Nem derült fény azonban a Henri Nannen és Horst Tappert közötti különbségre.

Vajon meddig engedjük még sodortatni magunkat? Ez a gondolkodási egységfront a demokráciánkat veszélyezteti. Az újságírók és a kiadók, a politikusok és a gazdasági vezetők újra és újra összejönnek konferenciákon, szemináriumokon, workshopokban, bálokon és partikon. Maguknak tartják fenn a jogot arra, hogy értelmezzék az életünket. Egyeztetik maguk között a gondolkodási sablonokat, azok nyelvi kereteit, amelyet ezt követően a média készségesen terjeszteni kezd. Elveszik tőlünk a gondolkodás szabadságát. Kiválogatják maguknak az újságírói, béke- és más

⁵³ Az eredeti szöveg a következő linken található: http://www.nachtkritik.de/index.php?option=com_content&view=article&id=9572:theater-der-welt-2014-jacob-appelbaums-opening-speech-&catid=53:portraet-a-profile&Itemid=83

⁵⁴ Horst Tappert Magyarországon elsősorban a Derrick sorozat főszereplőjeként ismerik – a ford.

⁵⁵ Lásd <http://www.stern.de/lifestyle/leute/tv-kommissar-derrick-horst-tappert-warmitglied-der-waffen-ss-2002874.html>

Nobel-díjazottakat (a nép megkérdezése nélkül), és szinte kizárólag ők uralják az összes erkölcsi tekintélyt. Egyetlen út maradt arra, hogy elkerüljük a totalitárius agymosást: bojkottálni kell a vezető médiumokat; hadd legyenek munkanélküliek a munkatársaik.

PÉNZTÁRCÁVAL SZAVAZNI: AMIKOR ÚJSÁGÍRÓKBÓL SZOCIÁLIS ÜGYEK LESZNEK

Képzeljék csak el, ha néhány hónapon belül egy országból a lakosság 25 százaléka kivándorolna, és nem fizetnék tovább az adókat. És ha ez a trend hosszú távon megmaradna, akkor annak az országnak szempillantás alatt vége lenne. Ugyanez a helyzet ma a német vezető médiumokkal is. Egyre nagyobb csoportokban fordulnak el tőlük azok, akik a munkájukat finanszírozzák. A pénztárcájukkal szavaznak. 2014 júliusában egy szaklap szinte hihetetlen drámai értékesítési veszteségekről számolt be az év második negyedében:

„A FAZ, a DIE WELT és a HANDELSBLATT kétszámjegyű százaléknyi értékesítési veszteséget könyvelhet el. A WELT és a HANDELSBLATT vásárlói egyötödét, a TAZ pedig negyedét veszítette el. A HANDELSBLATT a kiskereskedelemben mindössze 5 ezer példányt értékesít, míg a TAZ esetében időközben ez a szám már kevesebb, mint 4 ezer példány.”⁵⁶

Ez a tendencia töretlenül halad előre. A polgárok most benyújtják a számlát a vezető médiumoknak. Világosan fogalmazva: a „minőségi médiumok” a saját okádékukban fuldoklanak. Ehhez semmi köze az internetnek, ahogy arra gyakran utalnak. Ezek az emberek ugyanis tömegesen előfizethetnének a „minőségi médiumok” elektronikus megjelenési formáira is, ám nem teszik ezt. Mert már elégük van az ott közölt romboló propagandából.

Az ezredforduló óta a német média ezzel párhuzamosan a történelem legnagyobb elbocsátási hullámát éli meg. A Szövetségi Munkaügyi Hivatal maga is tehetetlenül állt a történetek előtt 2012-ben, amikor egyik kiadó került csődbe a másik után, és a „minőségi újságírók” közül tömegével kerültek az utcára.⁵⁷ Az előrejelzés a következő: mostantól 2022-ig

⁵⁶ Lásd <http://www.dmv-online.net/medien/detail.php?rubric=Medien&nr=91387>

⁵⁷ Lásd <http://www.spiegel.de/kultur/gesellschaft/medienkrise-nie-zuvor-gab-es-so>

minden hetedik újságíró elveszti a munkahelyét.⁵⁸ Ennek keretében már szinte minden szerkesztőségen végigterestették a fűnyírókat. Ahogy a suszter vagy a nyeregkészítő, úgy az újságíró is kihalásra ítélt szakma. Az újságírókból így válik pusztá szociális kérdés.

A *Rheinische Merkur* 2010-ben milliós veszteséget könyvelt el. Ezt követően egyik csapás jött a másik után. A *Financial Times Deutschland* (FTD), amelyet 2000-ben a Gruner + Jahr hamburgi kiadó alapított, az elit véleménye szerint egyike volt a legelismertebb német gazdasági újságoknak. A politikailag baloldalinak tekintett lap erőteljesen befolyt a politikába, és gazdasági újságként még választási javaslatokat is adott a 2009-es európai uniós választásokon a Bündnis 90/Zöldek pártszövetség javára. Ezt azonban nyilvánvalóan csak a baloldali testületek vették komolyan, vagy értékelték, így aztán az FTD újságírói jobbára a papírkosárnak dolgoztak, nem a széles olvasói köröknek. 2012-ben jött, aminek jönnie kellett – a csőd. 300 FTD-újságíró veszítette el a munkáját. Az ugyancsak a Gruner + Jahr által kiadott *Capital* című gazdasági lap (amelyet 1962-ben alapítottak), 2000-ben még 293 ezer példánnyal jelent meg, 2014-re azonban 137 ezerre apadt – azaz a felénél is jobban csökkent a példányszám. Itt sem túl rózsásak a kilátások. Az 1980-ban alapított *Impulse* című vállalati magazint, amelyet szintén a Gruner + Jahr adott ki, 2013-ban felszámolták. Csak a *Financial Times Deutschland* 250 millió eurós veszteséget okozott a Gruner + Jahr kiadónak.⁵⁹

Emlékezzünk meg arról újra és újra, hogy az újságíróknak és a média-vállalkozásoknak begyűjteni, nem pedig elverni kellene a pénzt. Pedig a legtöbbjük évek óta az előbbit teszi. Az 1945-ben alapított *Frankfurter Rundschau*, amely már a kezdetektől fogva baloldalinak számított, 2012-ben mintegy 19 millió euró veszteséget termelt, előtte 2011-ben pedig 20 milliót.⁶⁰ Kudarcot vallott az a koncepció, hogy pusztán SPD-közeli

[viele-entlassungen-in-der-presse-a-870402.html](http://www.wiwo.de/erfolg/beruf/kein-bedarf-diese-jobs-sind-vom-aussterben-bedroht/10208452.html?slp=false&p=7&a=false#image)

⁵⁸ Lásd <http://www.wiwo.de/erfolg/beruf/kein-bedarf-diese-jobs-sind-vom-aussterben-bedroht/10208452.html?slp=false&p=7&a=false#image>

⁵⁹ Lásd <http://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/unternehmen/zeitungen-in-der-krise-den-wirtschaftsmedien-von-gruner-jahr-droht-das-aus-11957636.html>

⁶⁰ Lásd <http://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/unternehmen/zeitungen-in-der-krise-den-wirtschaftsmedien-von-gruner-jahr-droht-das-aus-11957636.html> és <http://www.tagesspiegel.de/medien-news;/art15532,2370490>

újságként túl lehet élni.⁶¹ 66 év után először, 2011-ben ért véget a FR története országos újságként (az országos részt innentől kezdve Berlinben készítették⁶²), és 2013-ban megérkezett a csőd és a tulajdonosváltás is.⁶³ A két dátum között viszont tömeges elbocsátások történtek. Az új tulajdonos csak egy maroknyi szerkesztőt vett át, a többiek az utcára kerültek. Az egykor elismert FAZ még rendelkezik mintegy 208 ezer előfizetővel, de már vérvörös tartományokba süllyedt pénzügyi számokkal dolgozik, miközben szó sem lehet fizetésemelésekről. A FAZ a gazdasági szakadék szélén áll.⁶⁴

Az *Abendzeitung Nürnberg* című lapot 93 év után, 2012-ben zárták be, ami 35 munkatársat érintett.⁶⁵ A *Münchner Abendzeitung* – amely ugyancsak egy tradicionális lap – 2104-ben indított csődeljárást magával szemben. Mindösszesen 70 millió euró veszteséget halmozott fel.⁶⁶ 115 dolgozó nézett szembe egyik napról a másikra a bizonytalan jövővel.⁶⁷ A WAZ médiacsoport 2013 januárjában jelentette be, hogy a *Westfälische Rundschau* szerkesztőségét egy hónappal később teljesen leépítik. A lap öt éven belül 50 millió euró veszteséget halmozott fel. A *Bonner General-Anzeiger* 2013. december 31-én zárta be berlini tudósítói irodáját – hogy évi mintegy 400 ezer eurót spóroljon. Három tudósító veszítette el a munkahelyét.⁶⁸ 2014 márciusában jelentette be a

⁶¹ Annak hátteréhez, hogy a FR egy SPD-közeli lap, lásd Ute Volkmann: „Legitime Ungleichheiten. Journalistische Deutungen vom sozialdemokratischen Konsensus zum Neoliberalismus” (Legitim egyenlőtlenségek – Újságírói értelmezések a neoliberalizmussal kapcsolatos szociáldemokrata konszenzusról), VS Verlag, Wiesbaden, 2006.

⁶² Lásd <http://www.handelsblatt.com/unternehmen/it-medien/stellenabbau-frankfurter-rundschau-schrumpft-zur-lokalzeitung/4015702.html>

⁶³ Lásd <http://www.taz.de/!111694/>

⁶⁴ Lásd a *Der Spiegel* 2014. júliusi nyomtatott számának 128–130. oldalát.

⁶⁵ Lásd <http://www.merkur-online.de/aktuelles/bayern/nuernberg-abendzeitung-nuernberg-2523059.html>

⁶⁶ Lásd <http://www.spiegel.de/kultur/gesellschaft/muenchner-abendzeitung-ist-insolvent-a-957098.html>

⁶⁷ Lásd <http://mmm.verdi.de/medien-wirtschaft/02-2014/muenchener-abendzeitung-geht-in-die-insolvenz>

⁶⁸ Lásd <http://kress.de/tweet/tagedienst/detail/beitrag/118847-zum-31-dezember-2013-bonner-general-anzeiger-schliesst-berliner-buero.html>

Westdeutsche Zeitung (WZ), hogy a szerkesztőségi munkatársak számát százról ötvenre felezi meg.⁶⁹

A tömeges elbocsátások érintettjei nagy valószínűséggel nem gondolkodtak el azon, hogy miért történt ez így. Ehelyett mindenki azon gondolkodott, hogyan lehetne a lakosságra rákényszeríteni a régi körülményeket – lehetőség szerint egy „újság-újraélesztési törvénnyel”, amely keretében a „minőségi médiumok” újságíróit államilag támogatnák az adópénzből.⁷⁰ Maguk a kiadók vezetői sem ismerik be, hogy mi történt. Az egyik legdurvább példa erre a FAZ egyik kiadója, Werner D’Inka. Egész határozottan ragaszkodik a következő álláspontjához a *Frankfurter Rundschau* bezárásával kapcsolatosan: „Ha az utolsó tisztességes újság is eltűnik, akkor csak a fecsegés marad.”⁷¹

Az egyik FAZ kiadó szerint, ami nem jelenik meg nyomtatásban, az „fecsegés.” Mi ez, ha nem ódivatú világnézet a múlt századból? Fiaatal FAZ-szerkesztőként a 80-as években még az akkori kollegám, D’Inka mellett figyeltem a szerkesztőségben, amint ólombetűkkel szedték a lapot. Együtt éltük át az ólom időszak végét. Azóta viszont a média iszonyatos módon megváltozott. D’Inka számára az újságírás nyilvánvalóan akkor marad újságírás a továbbiakban, ha nyomtatásban (is) megjelenik. Az ilyen vezetők nem készítették fel kellő módon munkatársaikat a digitális váltásra. Ugyanis ők maguk sem állnak be ebbe, egyszerűen le akarják tagadni. Ez azonban nem fog működni. Lehet-e hátramenetben előrehaladni? Nem, egészen biztosan nem. Akkor meg miért csodálkoznak azon, hogy ilyen vezetőkkel az élén az egykor jómódú *Frankfurter Allgemeine Zeitung* egyenes úton halad a totális csőd felé?

Mindezek mellett sok újságíró nyilvánvalóan nincs túl nagy véleménynyel a saját munkájáról sem. Legalábbis ők maguk egyetlen centet sem fizetnének érte. Az egyik portál a következőket írja egy 1300 újságíró részvételével rendezett kikérdezés eredményéről:

⁶⁹ Lásd <http://mmm.verdi.de/medien-wirtschaft/03-2014/50-entlassungen-bei-der-wz>

⁷⁰ Lásd <http://www.labournet.de/branchen/medien/medien-presse/medien-verschiedenes/entlassungen-bei-der-leipziger-volkszeitung-madsack-konzern-vernichtet-weiter-arbeitsplatze/>

⁷¹ Lásd „Vorschläge gegen Zeitungssterben” (Javaslatok az újságok megszűnése ellen), *journalist*, 6/2009, 53. oldal, 1/2010.

„Mindenesetre igen meglepő, hogy sok újságíró nincs meggyőződve saját munkájának, vagy annak a médiumnak az értékéről, amelynél főállásban dolgozik. 38 százalék ugyanis azt mondja, hogy nem adna pénzt a lapja online változatáért, mindössze 44 százalék esetében »volt érzékelhető fizetési hajlandóság« – ahogy mondtuk, a saját lapjuk iránt. 17 százalék nem tudja, vagy nem nyilatkozott a kérdésben.”⁷²

Ha pedig maguk az újságírók sincsenek meggyőződve saját munkájuk értékéről, vagy legalábbis nem adnának érte pénzt, akkor hogy várhatják el ugyanezt az olvasóiktól? A német nyelvterületen igencsak sötétnek látszik a jövő. De ezzel még dicsekszenek is. Aki tudni szeretné, mi vár a „minőségi médiumainkra”, vessen egy pillantást az Egyesült Államokra. Az európaiak számára (még) idegen kifejezés így hangzik: robotújságírás. 2014-ben egy médiaportál a következőket írta erről:

„Az automatizált újságírás már régen elterjedt az USA-ban. A Forbes például egy egész blogot alapított a Narrative Science nevű vállalkozásra. A számítógép önállóan megírja a tudósításokat a vállalatok gazdasági kilátásainak elemzése alapján. Nemrég a Los Angeles Times is kipróbált egy hasonló új projektet. Az úgynevezett »Quakebot« majdnem valós időben tudósít a földrengésekről, amint azok meghaladnak egy bizonyos erősséget. Az automatizált újságírás azonban a sporttudósításokban a legkedveltebb. A Statsheet.com a kosárlabdahírekre specializálódott, és egy hasonló projektet kíván bevezetni a baseball esetében a Northwestern University is.”⁷³

Ami számos újságíró előtt még futurisztikus jövőképnek tűnik, a kuliszszák mögött már Németországban is kipróbálási stádiumban van. A robotújságírás nálunk is teret hódított. Egy stuttgarti kommunikációs ügynökség kifejlesztett egy szoftvert, amely hatalmas adatmennyiségek alapján képes szerkesztés nélkül teljes cikkeket elkészíteni. Hamarosan be fogják vezetni a robotokat a nagy példányszámú hírújságoknál.⁷⁴ Ekkor már csu-

⁷² Idézet forrása: <http://www.faz.net/aktuell/politik/kommentar-die-rundschau-am-ende-11959447.html>

⁷³ Idézet forrása: <http://www.heise.de/tp/artikel/41/41878/1.html>

⁷⁴ Idézet forrása: <http://meedia.de/2014/04/08/robotertexte-stuttgarter-agentur->

pán néhány „alfaújságíróra” lesz szükség, akik a cikk irányát megadják – a többit pedig elvégzik majd a gépek.

PÁRTATLAN? AZ SPD MÉDIABIRODALMA

2013-ban a korábban inkább konzervatívnak tekintett *Frankfurter Allgemeine Zeitung* átvette a korábban inkább baloldalinak számító *Frankfurter Rundschau*.⁷⁵ 2012 végén csődöt jelentett a *Frankfurter Rundschau*, a német szociáldemokrácia média-zászlóshajója. Igen, jól látják. A FR szorosan összekapcsolódott a német szociáldemokráciával. Az SPD tulajdonában levő holdingon, a Deutsche Druck- und Verlagsgesellschafton (Német Nyomdai és Kiadóvállalat – DDVG) keresztül Gabriel, Steinbrück, Schröder, Nahles és a többi elvtárs a csődjelölt lap részvényei 40 százalékának volt tulajdonosa. A FR nem az egyetlen újság volt, amelyben az SPD tulajdonnal rendelkezett. A szociáldemokraták az egykor neves *Westfälische Rundschau*ban, az *Öko-Test* magazinban, illetve a *Nordbayerischen Kurier*ban is tulajdonosok voltak. Számos helyi napilap is része volt a szociáldemokrata médiaportfóliónak, ahogy rádióállomások, nyomdák és könyvesboltok is. De volt részesedésük utazási irodákban és marketing-ügynökségekben is. A szociáldemokraták még a luxushajóutakból is nagyot akartak kaszálni. Néhány éve kezdték hirdetni a nyaralásokat az „MS Princess Daphne” fedélzetén saját utazási irodájukon, az SPD-Reiseservice GmbH-n keresztül. Nem, ez nem vicc, az SPD valóban szerzett magának egy álomhajót.⁷⁶ Az SPD tehát gazdasági vállalkozás is. Ennek az üzleti egységnek a kormánykerekét a korábbi szociáldemokrata pénztáros, Barbara Hendricks kezelte, aki ma a fekete-vörös koalíció környezetvédelmi minisztere. A felügyelő bizottságban régi, kiszolgált elvtársak támogatták akkoriban a média- és luxusutazási üzletekben. Az SPD üzleteit ma Dietmar Nietan képviselő irányítja. A legtöbb német polgár sosem hallott róla, ám a valóságban ő az egyik legnagyobb német kiadó.

plant-vollautomatisiertes-sportportal/

⁷⁵ Idézet forrása: <http://meedia.de/2014/04/08/robotertexte-stuttgarter-agentur-plant-vollautomatisiertes-sportportal/>

⁷⁶ Lásd <http://www.sueddeutsche.de/medien/nach-insolvenz-faz-darf-frankfurter-rundschau-uebernehmen-1.1611595>

Az SPD tehát bevételhez jut média-tulajdonrészeiből. Pártpolitikai-
lag ugyancsak megtérültek az SPD befektetései. A „Medien Tenor” ku-
tatóintézet megvizsgálta a *Sächsische Zeitung* újságírói tevékenységét a
2002-es választási kampányban. Ekkor a DDVG a részvények 40 száza-
lékának tulajdonosa volt. A kutatók igazán nyilvánvaló dolgokat találtak.
A Schröder-féle szociáldemokrata kormányról a *Sächsische Zeitung* jelen-
tősen barátságosabban és szelídebben tudósított, mint az akkoriban a ke-
reszténydemokraták által vezetett ellenzékéről. A DDVG további jelentős
részesedésekkel bírt bizonyos egyéb cégekben is a hannoveri Madsack
GmbH-n keresztül, amelyben szavazati joggal rendelkezett. Az SPD ez-
zel a kerülővel használta ki politikai befolyását az összes olyan helyi lap-
ban, ahol csak lehetett, így a *Leipziger Volkszeitung*ban és a *Hannoversche
Allgemeinēben*, de az *AZ Media* és a *TVN Group* televíziós produkciós
cégekben is. Mindkét televíziós cég készített riportokat, dokumentum-
filmeket, és a tudatlan tömegeket szórakoztató mindenféle hitvány sze-
metet is az összes nagy csatorna számára, közszolgálatiakra és magán-
csatornáknak egyaránt. „Elvileg ott sem történhet velünk semmi baj,
ahol csak 30 vagy 40 százalékunk van” mondta az egykori SPD-pénztá-
ros, Inge Wettig-Danielmeier. Nem szabad azonban, hogy megtévesszen
minket a látszólagos jelentéktelenség, tehát az, hogy valahol a DDVG
szociáldemokrata holding csak alacsony részesedéssel rendelkezik. Ol-
vassák az önök gyerekei az olyan történeteket, mint az „Oscar a léggöm-
bös utazó”, vagy „Pontocska Paula”, esetleg „Heini Hummel”? A Tivola
gyermekkönyv kiadóban, amely ezeket a történeteket kiadja, a DDVG-
nek részesedése van. A politikai beavatkozás eszerint nem kezdődhet
elég korán. Leányvállalatán keresztül a DDVG részesedéssel rendelkezik
a Parthas Kiadóban is, amely mindenekelőtt az állami televíziós csatorna,
az ARTE könyvkiadásaiért felel. Mindezek, és más, a legtöbbször a helyi
nyomtatott sajtóban szerzett részesedések mellett az SPD a DDVG-n ke-
rsztül jelentős összegeket fektet magán-rádióadókba is, amelyek révén
naponta legalább 10 millió hallgatót és potenciális választót ér el. A „ma-
gán” újságok és adók szerkesztőségei ilyen gazdasági körülmények között
vajon tudnak-e független módon dolgozni?

A *Frankfurter Rundschau* egykori vezető szerkesztője, Wolfgang Storz
is ezt kérdezhetette magától. 2005-ben az akkori SPD-pénztáros, Inge
Wettig-Danielmeier levélben „javasolta” egy olyan szöveg kinyomtatását,

amely „az SPD és a Baloldali Párt (Linke) viszonyának egyik érdekes aspektusát” írja le. „Nagyon örülnék neki, ha ez a tanulmány a *Frankfurter Rundschau* keresztül hamarosan hozzáférhetővé válna a szélesebb olvasói kör számára.” Storz főszerkesztő nem fogadta el a javaslatot. „Teljesen meg vagyok győződve arról, hogy ez sérti a szerkesztőségi függetlenséget”, válaszolta a hűséges pártkatonának. A válasz sem késett: „Ebben a különleges esetben, mely szerint a *Frankfurter Rundschau* Storz úr főszerkesztősége idején hetek leforgása alatt a Baloldali Párt (Linke) propagandalapjává vált, megalapozza a kérésemet.” 2006-ban Wolfgang Storz el kellett hagynia posztját. Ahogy akkoriban Peter Skulimma ügyvezető állítólag megerősítette, az elbocsátásra a lap jövőbeli politikai berendezkedésével összefüggésben álló tartalmi egyet nem értékek miatt került sor.⁷⁷

Nézzük meg még egyszer összesítve is, hogyan is néz ki az SPD tulajdonában levő holding, a Deutsche Druck- und Verlagsgesellschaft (DDVG). A DDVG a következő kiadóknak rendelkezik részesedéssel (csak a legfontosabb részesedéseket és médiatermékeket említve): az Oliva Nyomdai és Kiadó Társaságban, amelynek részesedése van a Cuxhaven-Niederelbe Kiadótársaságban (*Cuxhavener Nachrichten, Niederelbe Zeitung*). A DDVG tulajdonában van a berlini Vorwärts Kiadótársaság (*Vorwärts, Demokratische Gemeinde*), a Vorwärts Könyvkiadó Vállalat és Lapnyomda. Ez utóbbin keresztül a holdingnak többségi tulajdona van a bielefeldi Neue Westfälische Újságkiadóban (*Neue Westfälische*). A DDVG rendelkezik részesedéssel a Tivola Publishingban (amely játékos tanulmányanyagokat, tanulószoftvereket, gyermekkönyveket ad ki), többségi tulajdonosa az Öko-Test Holdingnak, résztulajdonosa az Öko-Test Kiadóvállalatnak, a Bayreuthi Druck + Media cégnek, a Nordbayerischer Kurier Kiadóvállalatnak (*Nordbayerischer Kurier*), a drezdai Nyomdai és Kiadóvállalatnak (*Sächsische Zeitung, Morgenpost Sachsen*), a hofi Frankenpost Kiadónak (*Frankenpost*), a Suhli Kiadó-

⁷⁷ Lásd <http://www.stuttgarter-zeitung.de/inhalt.ms-prinzess-daphne-spd-legt-sich-traumschiff-zu.27289134-7683-4cd4-ae6b-03e6441f1665.html> és <http://www.sueddeutsche.de/politik/sozialdemokraten-reisen-statt-presse-traumschiff-spd-1.1122795> és <http://www.abendblatt.de/reise/article1963482/Kurswechsel-Die-SPD-wird-Kreuzfahrtunternehmen.html>

vállalatnak (*Freies Wort, Südthüringer Zeitung*), a Neue Presse Nyomdai és Kiadóintézetnek (*Neue Presse Coburg*), és közvetett részesedése van a *Hannoversche Allgemeine Zeitung*ban, a *Neue Presse Hannover*ben, a *Göttinger Tageblatt*ban, a *Peiner Allgemeine Zeitung*ban, a *Märkische Allgemeine Zeitung*ban, ahogy a Lipcsei Kiadó és Nyomdavállalatban is (*Leipziger Volkszeitung, Dresdner Neueste Nachrichten*), valamint a következő magántulajdonú rádióadóknál: FFN, Hit-Radio Antenne, Radio 21, illetve a rheinland-pfalzi Rundfunk GmbH & Co KG (RPR1). Ehhez jön még hozzá az olyan nyomdákban birtokolt részesedés, mint a Dräger + Wullenwever print + media Lübeck, illetve a Hildesheimer Nyomdai és Kiadóvállalat. És a lista ezzel még korántsem ért véget.

Ennél világosabban nem is lehetne megmutatni a média és a pártpolitika összefonódását. Az SPD a múltban nem csak szerkesztőségi viszonylatban használta ki médiahatalmát. 2013 decemberében a *Spiegel* arról számolt be, hogy a DDVG kijátszotta az SPD és a CDU/CSU nagyköalicció által elfogadott minimálbér bevezetését azokban az újságokban és lapterjesztő vállalatokban, amelyekben közvetve részesedésekkel rendelkezett, ugyanis a terjesztő cégeket nem munkaidő, hanem a forgalmazott lapszámok alapján fizették.⁷⁸

A szociáldemokraták már legalább 140 éve foglalkoznak újságkiadással és terjesztéssel.⁷⁹ A császárság idején a nagy erőfeszítéssel összekuporgatott „munkás garasokkal” finanszírozott szociáldemokrata lapokat ellensúlynak szánták a leginkább a felső társadalmi rétegeknek szóló polgári lapokkal szemben. A DDVG-ben összefoglalt részesedések viszont korántsem az egykori kis munkásújságok maradványai, hanem egy immár senki számára nem átlátható médiahatalom eszközei, amelyvel bármikor nagy embertömegeket lehet ügyesen befolyásolni.

A háttérben meghúzódó indokokról Torben Stephan 2008-ban érdekes könyvet írt *Medienmacht Sozialdemokratie* (Szociáldemokrata

⁷⁸ Lásd http://kress.de/kressreport/heftarchiv/details-des-kressreports/beitrag/62132.html?tx_ttnews%5Bedition%5D=10%2F2006&cHash=5a68913dbe2874ae83858eab8ab4b357 és <http://www.spiegel.de/wirtschaft/fliegender-wechsel-vorkoetter-geht-zur-frankfurter-rundschau-a-416426.html>

⁷⁹ Lásd <http://www.spiegel.de/spiegel/vorab/spd-medienholding-haelt-sich-nicht-an-geplanten-mindestlohn-a-941082.html>

média hatalom címmel). Megmutatja benne a körülményeket, amelyek között az SPD ilyen gyorsan kiterjesztette médiabirodalmát: míg Gerhard Schröder kancellár 2004 elején vonakodott interjú adni a *Bild*nek az ellene irányuló állítólagos kampányok miatt, az SPD egy másik része azzal foglalatzkodott, hogy újabb újságokat vásároljon. Mindezekkel egy időben az akkori SPD-s gazdasági miniszter, Wolfgang Clement azon dolgozott, hogy fellazítsa a médián belüli cég-összeolvadási szabályokat – természetesen az SPD érdekében. E három röviden vázolt esemény összelálkozása már akkor sok megfigyelőben az összeesküvés érzetét keltette. Az SPD a hatalmába kerítette a médiumokat, hangozott a vád. Ez okból merült fel a kérdés a szociáldemokraták médiastratégiájáról, illetve arról, mik a céljaik a német kiadóknál szerzett, akár kisebbségi tulajdonokkal. Torben Stephan megvilágítja az egyes nézőpontokat, és igyekszik választ adni arra a kérdésre, hogy a szociáldemokraták miért építették ki a médiarészesedésüket. Elmélete szerint már nem az a cél, hogy a választási kasszában megtakaríthassanak egy bizonyos összeget, hanem mindenekelőtt a hatalom és befolyás megszerzésére törekednek a médiában.

A FAZ hasábjain az SPD médiarészesedéseiről a következő jelent meg:

„Vitatott volt, és ma is vitatott ez a tulajdon, ugyanis ezek a médiumok az SPD-ről tudósítanak, amit függetlenül kellene tenniük.”⁸⁰

A német média szerkesztőségeiben a következő a helyzet: egy reprezentatív felmérés szerint az újságírók 34 százaléka támogatja a zöldet, további 25 százalék pedig a szociáldemokratákat, ahogy Mathias Kepplinger kommunikációtudós felvázolta. Ha a német újságírók mintegy 60 százaléka baloldali (a Baloldali Pártot – Linke – itt egyáltalán nem vettük figyelembe), és az SPD egy komolyan veendő médiakonzern tulajdonosa, akkor mi is a helyzet a politika és a média képviselői között fennálló veszélyes közelséggel?

2014-ben láthattuk meg igazán, milyen szégyentelenül támogatja az SPD saját tulajdonú holdingján, a Deutsche- Druck und Verlagsgesellschafton (DDVG) keresztül saját média hatalmát. A hivatalosan meghatározott minimálbér többletköltségének kiegyenlítéseként a

⁸⁰ Lásd http://www.zeit.de/2004/13/FR_2fSPD

kiadók számára garantáltak egy támogatást a terjesztőik szociális hozzájárulása mértéke alapján. Ezen az úton, a tervek szerint, a minimálbérből eredő pluszterhek 60 százaléka állami támogatásként visszafolyik a kiadókhoz. Legalább 135 millió eurójába kerül majd az államnak ez a különleges döntés. A „fejőstehén-rendeletet” a felelős munkaügyi miniszter, Andrea Nahles dolgozta ki, akiről közismert, hogy az SPD tagja. A szociáldemokratáknak a most elrendelt megállapodásban tehát nemcsak politikai, hanem gazdasági érdekei is voltak.

Mint említettük, a legtöbb német újság egyre csökkenő példányszámtól szenved. Ez nemcsak az elektronikus média térnyerésével függ össze, hanem az olvasók növekvő öntudatra ébredésével is. Ők ugyanis nem akarják már, hogy a leginkább baloldali szerkesztőségek a politikailag korrekt egységmaszlaggal tömjék őket, ezért egyre nagyobb számban mondják le az előfizetéseket. Mindezek mellett a politikai intézményrendszer is válságidőket él át, és egyre jobban függ azoktól a készséges újságíróktól, akik elleplezik a helyzet komolyságát, illetve írásaikban megszépítik azt. Pontosán ezért még inkább politikai öntámogatás a nagypártok részéről a kiadók számára nyújtott 135 millió eurót kóstáló támogatás.

Emellett kézzelfogható gazdasági indokok is szerepet játszhattak a megállapodásban, legalábbis az SPD részéről. Mint részletesen bemutatuk, az SPD nem pusztán politikai párt, hanem a Deutsche Druck- und Verlagsgesellschaft tulajdonosa. Az ott kimutatott nyereség legnagyobb részét az SPD, mint tulajdonos költi el. Ismétlem, ez a pénz a párt gazdasági függetlenségét hivatott erősíteni. A DDVG kiadói csoportként csak a napilapjaiból 435 ezer példányszámot ad ki. A legtöbb példány az előfizetőkhez jut, akik minden reggel házhoz kézbesítve kapják meg a lapokat. Így profitál a DDVG, és közvetve az SPD is saját minisztere ajándékából, amelyet a német kiadóknak szánt. Az ilyen üzleteket diszkrétan, a hátsó szobákban intézik el.

5. fejezet

A PROPAGANDA BUKÁSÁNAK PÉLDÁI

Az ebben a könyvben név szerint említett személyek valamennyien vitatják azt, hogy ragadós, polipszerűen összefonódott kapcsolatban állnának az elit szervezetekkel. Vitatják, hogy lobbisták lennének, és azt is, hogy az elithez való közelségük miatt „korrumpálhatók” volnának. Sőt, azt is vitatják, hogy újságírókként az említett csoportokhoz való közelségük miatt elveszítették volna szakmai rámenősségüket. Vitatják, hogy ez a közelség bármilyen hatással lenne a tudósításaikra.

90 éves korában, halála előtt néhány héttel megkérdeztek barátomat, Peter Scholl-Latourt, az egységesre szabott médiával és a cenzúrával kapcsolatos élettapasztalatairól. Peter, akivel korábban számos frontvonalon együtt dolgoztam, ezt válaszolta:

„Paul Sethe, aki maximálisan konzervatív vezércikk szerző volt, és a Die Weltben és a FAZ-ban publikált, jó néhány évvel ezelőtt így írt: »A sajtó szabadsága nyugaton 200 gazdag ember szabadságát jelenti arra, hogy véleményüket publikálják«. Időközben már nem 200, hanem mindössze 4 vagy 5 emberről beszélhetünk.”¹

Peter Scholl-Latour szerint tehát ma már csupán négy vagy öt ember határozza meg az uralkodó véleményt. Nyilvánvaló, hogy így nem létezik többé a vélemények sokfélesége. A Peter Scholl-Latour által említett Paul Sethét, aki végül is a FAZ egyik alapító-kiadója volt, akkoriban azért küldték el a FAZ-tól, mert nem állt be a sorba.² A kancelláriahivatal és az

¹ Idézet forrása: http://german.ruvr.ru/2014_07_03/Wenn-ich-mit-der-Hisbollah-reden-will-kann-ich-mit-der-Hisbollah-reden-5595

² Lásd ehhez a levelét itt: www.ifz-muenchen.de/heftarchiv/1975_1_4_soell.pdf

akkori kiadó gyakorolta ezt a nyomást rá – valamint a gazdaság. Fontos cégek egyszerűen nem hirdettek tovább a FAZ-ban, tovább növelve így a nyomást. A Salamander AG akkori vezetője, Alexander Haffner, aki a FAZ fejlesztési bizottságának is a tagja volt, nyíltan kijelentette: „Az újságot a gazdaság alapította...” Az alapító érdekeinek pedig vissza is kell tükröződniük a lapban.³ A FAZ-kiadó Sethének tehát alaposan rátapostak a tyúkszemére. Még a német parlamentben is szó volt arról (116. ülésnap), hogy a laptól „eltávolítottak” egy FAZ-kiadót.⁴ Így járt Jürgen Thern, egy másik FAZ-kiadó is. És ugyanígy járt 24 év után (ebből 13 évet kiadóként töltött el) Hugo Müller-Vogg. Egy kedd délután meglepve vette kézhez felmondását. Müller-Vogg a mai napig nem tudja eltávolításának okait. Könyvem elolvasása után az olvasóban az a benyomás támadhat, hogy egy korrupt vezető áll a FAZ mögött. Ezt a vezetőt nyilvánvalóan segítik és védik, de egész biztosan nem válnak meg tőle. A FAZ szerény véleményem szerint távolról sem olyan pártatlan, ahogyan beállítja magát. Ez jellemző mértékben igaz vezető médiumainkra is. Azonnal az ajtón kívül találja magát, aki kényelmetlenné válik, vagy eltérő véleményt képvisel. Ez igaz szerkesztőkre, kiadókra vagy vezető szerkesztőkre is. Az összes többi vezető médiumnál így van. Az „alfaujságíróknak” is be kell állniuk a sorba – vagy eltakarítják őket az útból.

Az emberek lassan kezdik minden területen felismerni a „vezető médiumok” folyamatos hazugságait. Ezek mögött ugyanis, mint az „itt a piros, hol a piros játékban”, egy szembetűnő átverésen alapuló rendszer áll. Vezető médiumaink port hintenek a polgárok szemébe, hogy közben a pénzügyi elit nyugodtan gazdagodhasson. Ez a benyomás számos alkalommal megerősödött bennem, amit a manipulatív hírszerkesztés konkrét példáival folyamatosan bizonyítani tudok. Vegyük a 2014-es európai parlamenti választásokat. A német nyelvű területeken a vezető politikusok mindig féltek az olyan új pártoktól, melyek az Európai Unióban számukra a jövőben veszélyessé válhattak. Ez vitathatatlan. És mihez nyúl az ember egy ilyen helyzetben? Teljesen nyilvánvaló: a propagandához. És ki terjeszti a propagandát? A válasz ugyanolyan nyilvánvaló: a vezető médiumok. Bár minden polgár tudta, hogy az EU az utolsó pénzügyi tar-

³ Lásd <http://www.taz.de/1/archiv/?dig=2003/05/17/a0288>

⁴ Lásd dipbt.bundestag.de/doc/btp/02/02116.pdf

talékait éli fel és a betegeskedő unió csőd közelben álló tagországai csak állandó pénzinjekcióval tarthatók mesterségesen életben, mégis, röviddel az európai parlamenti választások előtt légvárat építettek fel – a vezető médiumok erőteljes támogatásával. A pénzügyileg teljesen padlón lévő Görögország – kérem, ne nevéssenek – egyetlen éjszaka leforgása alatt egy új, sokat ígérő pénzügyi oázissá változott. 2014. április 10-én, a *Die Zeit* a következőt írta online kiadásában: „A befektetők egymást tapos-sák a görög kötvényekért”.⁵ A *Die Welt* ugyanazon a napon ezt közölte: „Az államcsőd után Görögország visszatér a befektetői piacra – és alig tudja kielégíteni a kötvények iránti keresletet”.⁶ A *FAZ* azokban a napokban Athén pénzügyi „nagy visszatéréséről” beszélt.⁷ Így festettek a gazdasági oldalak vezércikkei nagyjából hat héttel az európai parlamenti választások előtt. Könnyen átlátható, gigantikus blöff volt, egy nagy, megrendezett színdarab. De miért is? Mi történt a háttérben? Angela Merkel német kancellár asszonynak pozitív hírek kellettek. Gyorsan megbeszélte a görögökkel, hogy látogatást tesz az országban, és arra biztatta őket, hogy vegyenek fel államkölcson, gigantikusnak számító 4,75 százalékos kamattal – egy olyan időszakban, amikor a német betétesek éppen csak minimális, 0,1 százalékos kamatot kaptak megtakarításaikért. Görögország, mely több mint 300 milliárd euró tartozást halmozott fel, ezáltal több mint hárommilliárd euróhoz jutott a tőkepiacon. Mint egy csepp a tengerben. De vezető médiumaink ujjongtak. Ezzel az állítólag egészséges Görögországról szóló látszatmanőverrel igyekeztek kifogni a szelet az euróval szemben szkeptikusok vitorlájából. A német médiumok önfeláldozóan ünnepelték Angela Merkelt Athénban. Mindez pusztán egy megrendezett show volt – igaz, az elejétől a végéig könnyen átlátható. Mégis működött. Az euroszeptikusok az európai választásokon német nyelvterületen nem szereztek jelentős szavazattöbbletet, amitől pedig annyira tartottak a vezető politikai pártok soraiban. A látszatszínház 4,75

⁵ Lásd <http://www.zeit.de/wirtschaft/2014-04/griechenland-staatsanleihe-emission-kapitalmarkt>

⁶ Idézet forrása: <http://www.welt.de/wirtschaft/article126785396/Anleger-reissen-sich-um-griechische-Staatsanleihen.html>

⁷ Lásd <http://www.faz.net/aktuell/finanzen/anleihen-zinsen/comeback-am-finanzmarkt-riesiges-interesse-an-griechen-anleihe-12887760.html>

százalékos kamatterheit most a német adófizetők garantálják. Ez a dolog egyik oldala. A másik: három hónappal az akciót követően, melyet vezető médiumaink oly frenetikus lelkesedéssel üdvözöltek, Görögországnak újra vásárlókat kellett keresnie egy következő állami kötvénycsomagra. A német vezető médiumok ezúttal viszont hallgattak, mint a sír. Görögország ugyanis egyáltalán nem élt át semmiféle tőkepiaci nagy visszatérést, hanem pont az ellenkezője történt: Athén 2014 júliusában csupán az eladásra szánt államkötvények felére tudott vásárlót találni.⁸ Persze vezető médiumaink erről is mélyen hallgattak. Hiszen mind az európai parlamenti választások, mind pedig a propagandashow véget ért. Önök olvasóként e kis példán keresztül is láthatják, vezető médiumaink miként manipulálják, csapják be, veszik hülyére polgárainkat, és hogyan hazudnak a szemünkbe. Ezek után még az adófizetőknek kell kifizetni az okozott károkat. Miközben a sajtó hangulatfelelősként viselkedik.

Szeretné tudni az igazságot? A médiumokkal kapcsolatban ez így szól: érvényesülési kényszer, misszionárius buzgóság, plusz öncenzúra – ez az újságírói munka szíve-lelke. A talkshow-kban, híradásokban, könyvpublikációkban, újságokban és a rádiókban minden ugyanolyan séma szerint zajlik: a közvélemény néhány nagy hatalmú ura egy pontosan bemért és hozzánk igazított hangulatképet kelt előttünk. Az igazság pedig ehhez képest teljesen mellékes.

Több százszor szerepeltem különböző televíziós műsorokban, mégis jól emlékszem 2004. április 18-ára. „Biztonsági szakértőként” hívtak meg Sabine Christiansen show-jába, ahol Hans-Dietrich Genscher (FDP) korábbi külügyminiszter, Günter Verheugen (FDP) európai uniós bővítési biztos, Georg Milbradt (CDU) szász miniszterelnök, Rudolf Schuster szlovák államelnök és több más illusztris vendég mellett ültem.⁹ Az adás témája az Európai Unió előttünk álló nagyarányú keleti bővítése volt, ezzel a címmel: „Sorsdöntő kérdés – Németország jövője keleten dől el?” Nyilvánvalóan azért hívtak meg, hogy élő adásban a gonosz, sötét gondolkodású német választó mintapéldája legyek, aki a seregnyi lerongyolódott

⁸ Lásd <http://www.handelsblatt.com/finanzen/boerse-maerkte/anleihen/staatsanleihen-griechenland-holt-sich-weniger-geld-als-erwartet/10181086.html>

⁹ Lásd <http://www.tagesspiegel.de/medien/kurzmeldungen/508682.html> és <http://f3.webmart.de/f.cfm?id=1378521&r=threadview&t=1979924&pg=1>

keleti állam felé történő határnyitás miatt aggódik. Akkoriban azt prognosztizáltam, hogy néhány éven belül a sorompók újra kezdenek majd lezárulni. Például a bűnözés miatt. A műsorban aztán élő adásban végeztek ki. A *Berliner Tagesspiegel* a következőt írta annak idején a műsor után: „A nézők előben figyelhették, amint Dr. Ulfkotte urat lemészárolták. Képet kaphattak arról, hogyan működnek egyes politikai körök. Mindig a gyengékre támadnak.”¹⁰ Közben megváltozott a helyzet. Mind kevésbé értik meg a világot azok, akiknek az EU-örületet és a határtalan bűnözést köszönhetjük. 2004. május 1-én az EU tíz tagállammal bővült. Három évvel később megkettő követte, Bulgária és Románia. A politikusok kizárólag a keleti bővítésben rejlő elméleti lehetőségekről beszéltek, a nagy veszélyekről teljesen hallgattak. „Jobboldali beállítottságúnak” állították be azokat, akik ezekre előzetesen figyelmeztettek (ahogy én is). Manapság már nem lehet elhallgatni a realitást: a régi és az új tagországok között jelentős életszínvonalbeli különbség volt és maradt, miközben az új tagországok szociális ellátó rendszerei szintén rossz állapotban vannak. Ez a szegénység és a nyugati engedékenység határon átívelő bűnözéshez vezetett, amelynek veszélyeiről 2004-ben nem tájékoztatták a polgárokat. Mindezt már 2004-ben elmondtam *Sabine Christiansen* talkshow-jában. Ahol aztán Genscher, Verheugen és hasonló beállítottságú kollégái „lemészároltak”. Vajon mi mikor „mészároljuk le” végre a Genschereket, Verheugeneket, Milbradtsokat és az összes többit, akik hidegvérrel belevittek mindebbe bennünket, polgárokat? Vajon túl buták voltak, vagy csak alkalmatlanok arra, hogy előre lássák ezt a folyamatot? Vagy esetleg szándékosan tették? Mégis teljes természetességgel élnek a világukat a mi adópénzeinkből, miközben még nagy politikusként is be akarnak kerülni a történelemkönyvekbe.

Vegyünk egy másik példát: a gazdasági elemzőknek az 1990-es évek óta nem sikerült helyes gazdasági prognózist felállítani, ami előre jelezte volna a gazdasági válságokat. Prakash Loungani, az IMF közgazdásza az 1990-es évektől egészen 2012-ig terjedő időszakban, évről évre kimutatta ezt. A közgazdászok újra és újra teljesen mellélőnek prognózisaikkal.¹¹ Ez

¹⁰ Lásd <http://www.tagesspiegel.de/politik/von-der-rolle/S09240.html> és lásd itt is <http://www.dasgelbeforum.net/30434/messages/267806.htm>

¹¹ Lásd http://diepresse.com/home/wirtschaft/economist/3829231/Okonomen_Zielsicher-daneben?_vl_backlink=/home/index.do

olyan tény, amit nem lehet letagadni. Médiaink ennek ellenére hétről hétre arra törekednek, hogy közvételessék a gazdasági elemzők prognózisait. A találati pontosságuk olyan, mintha vakoknak osztanánk ki fegyvereket egy lövészversenyen. Érdekes módon közgazdászaink ezekkel a koncentrált ostobaságaikkal, amelyeket legtöbbször nyilvánosságra is hoznak, újra és újra bekerülnek a fő hírműsorainkba.

Beláthatatlan következményekkel jár a polgárokra, ha megbíznak ilyen szakemberek előrejelzéseiben és eszerint alakítják például a befektetéseiket. A múltban jól láthattuk ezt az arany árának előrejelzésével kapcsolatban, amit a média rendszeresen nyilvánosságra hozott. Nézzünk csak néhány ilyen előrejelzést, hogy felismerhessük, milyen képtelen következtetésekre jutottak: amikor 2010 decemberében az arany ára unciánként 1400 dolláron állt, James Turk elismert amerikai közgazdász a német médiumokban a következőket prognosztizálta: „Egy uncia sárga nemesfémért nemsokára 3500 dollárt fogunk fizetni.” A Hypo Vereinsbank korábbi vezető közgazdásza, Martin Hüfner ugyanekkor így nyilatkozott: „Az arany ára 1400 dollárról unciánként 500 dollárra esik. Pánik tör ki a befektetők között, akik mindenáron igyekeznek majd megszabadulni a nemesfémkészleteiktől.” A realitás ezzel szemben az lett, hogy az arany ára 2010 decemberétől 2011 augusztusáig 1400-ról 1800 dollárra emelkedett. Egyik prognózis sem vált be. A tendenciózus előrejelzések mögött sokkal inkább jól megragadható érdekek rejlettek. Semmi közük nem volt az igazsághoz.

Az újságírók mégis újra és újra közvételességek. Miért is? Manipulálnak minket, hazudnak és becsapnak. A *Hörzu* programújság 2014 májusában a ZDF *Deutschlands Beste* című műsorához arra kérte az embereket, hogy segítsenek kiválasztani azt a 100 férfit és 100 nőt, akiket a „legkiválóbb élő német személyiségek” közé választanának. Az olvasók 2014 májusáig küldhették el javaslataikat a szerkesztőségbe. A műsor mottója így szólt: „Kedves Olvasó, Ön dönti el, hogy ki fog nyerni.” Az olvasók azonban akár a szemébe is dobhatták volna a leveleiket, mert a Forsa közvélemény-kutató intézet már rég megadta a ZDF-nek a legjobb 50 német nevét. Emellett a ZDF még egy nagyszabású online szavazást is meghirdetett. Azonban az eredményre sem a *Hörzu* olvasói, sem pedig azok nem voltak hatással, akik részt vet-

tek a ZDF-szavazáson.¹² Az egész egy nagy illúzió volt, elhitették az olvasókkal és a nézőkkel, hogy az ő döntésük is számít.¹³ Olvasóként vagy nézőként az ember meglehetősen átverve érezhette magát ebben a helyzetben. Mert az állami ZDF szemtelenül és merészen Angela Merkelt tette az első helyre, bár ő az olvasók véleménye alapján az első helyek egyikén sem szerepelt. A hölgyeknél például az első helyeken olyanok álltak, mint Helene Fischer és Ina Müller.¹⁴ A valóságban viszont a németek kétharmadának elege volt Angela Merkelből, de ez a közvéleménykutatás igazából csak Ausztriában kapott figyelmet.¹⁵ Mihez kezdtek minőségi médiumaink azzal a ténnyel, hogy az olvasók csupán 24 százaléka szeretne volna továbbra is kancellárnak látni Angela Merkelt? Kapszkodjanak meg! Így hangzott a főcím: „Minden negyedik ember még 10 évig Merkelt szeretné”.¹⁶ Háromnegyede ellene van, de médiumaink ebből is képesek pozitív hírt csinálni. Így működik a félretájékoztatás a híregységesítés korában.

Vannak dolgok, amiről a német újságírók soha nem írnak, pedig fontosak, ha meg akarjuk érteni a világot. Lord Mandelson angol külügyminiszter 2009-ben a következő kijelentést tette: „The banks are fucked, we're fucked, the country's fucked!”¹⁷ Ezeket a szavakat nem kell lefordítani. Ennél világosabban nem is lehetne leírni a polgárok megtakarítási helyzetét – és mindezt egy lord, egy kormánytag szájából. Német nyelvterületen ilyet manapság nem akarnak hallani. Németországban szívesebben látják az alagút végén a fényt, bár még be sem hajtottak az alagútba. Németországban a minőségi médiumok addig terjesztik a pro-

¹² Lásd <http://www.stefan-niggemeier.de/blog/18300/die-schein-abstimmungen-des-zdf-fuer-deutschlands-beste/>

¹³ Lásd <http://meedia.de/2014/07/08/das-zdf-als-adac-unter-den-sendern-umfrage-bluff-bei-den-besten-deutschen/>

¹⁴ Lásd <http://www.derwesten.de/kultur/fernsehen/boehse-onkelz-wohl-zu-boese-zdf-manipulierte-weitere-show-id9601359.html>

¹⁵ Lásd http://diepresse.com/home/politik/aussenpolitik/3839315/Noch-zehn-Jahre-Merkel-Zwei-Drittel-der-Deutschen-dagegen?from=gl.home_politik

¹⁶ Lásd http://www.focus.de/politik/deutschland/umfrage-zur-kanzlerin-jeder-viertewuenscht-sich-weitere-zehn-jahre-merkel_id_3994455.html

¹⁷ Lásd a Guardian 2009. január 19-én megjelent cikkét: <http://www.guardian.co.uk/politics/2009/jan/19/economy-banking>

pagandájukat, amíg el nem jön a vég. A legjobb újságíróink parancsra hazudnak, ha a politika úgy kívánja. Ön szerint ez összeesküvés-elmélet? Pedig könnyen alátámasztható.

A MAGASABB CÉL: A NÉMET IDENTITÁSÉRZET LEROMBOLÁSA

A következő bekezdés nagyobb részében politikusainkról, a médiáról és az euróról lesz szó. Miért? Az euró bevezetésének ötletét, mint már említettük – és ez nem egy összeesküvés-elmélet része – egy Bilderberg-konferencián döntötték el. A biztosan nem összeesküvés-elméleteket terjesztő *Frankfurter Rundschau* is így írja: „A szervezet egyik vezetője, Étienne Davignon belga vállalkozó szerint az euró is a Bilderberg-csoporthoz vezethető vissza.”¹⁸ Mint ahogy már eddig is láthattuk, az olyan elit szerveződések, mint a Bilderberg-konferenciákat rendező csoport is, biztosan nem demokratikus szervezetek, hanem propaganda- és lobbiegyesületek, amelyek bizonyos érdekeket hivatottak képviselni. Mégpedig az Amerika-párti nagytőkéséket. Hogyan történhet, hogy politikusok – Angela Merkel is beszédet tartott a Bilderbergnél – és újságírók hagyják, hogy a Bilderberg és hasonló szervezetek használják őket és céljaik érdekében propagandatevékenységet végeznek? A következő oldalon megvizsgáljuk, mely médiumok végeztek propagandatevékenységet az euró érdekében, miközben még egyes politikusok hazugságra felszólító parancsainak is engedelmessé váltak.

Tudta Ön, hogy a politikának volt egy magasabb rendű célja is az euró bevezetésével kapcsolatban? Mégpedig a nemzetállamok és nemzeti szintű állami gondolkodás szétverése, mindenekelőtt a németeké. Olaf Schwencke SPD-politikus az euró bevezetése előtt ezt így magyarázta nekünk: az euró bevezetésével az Európai Unió a jövőben a világ legnagyobb pénzügyi és tőkepiacává válik majd. Ennek kulturális következményei lesznek. Schwencke azt mondta, ha már nem léteznének nemzeti valuták, akkor a nemzetállam véget érne. Schwencke szó szerint így írta: „Az anyagilag legfontosabb területet, a devizapolitikát, mint az állami

¹⁸ Lásd <http://www.fr-online.de/politik/bilderberg-konferenz-geheim-treffen-der-elite,1472596,4471506.html>

szuverenitás központi részét ezzel feladja, és az európai jogi és gazdasági közösség veszi át ennek a funkcióját.” A kulturális megjelenési módok sokszínűsége Európában az egyre növekvő kommerciális világkultúra – gyakran jelölik ezt a „Mac World” fogalmával – által eltűnhet.¹⁹

Pontosabban: kulturális karakterünk és nemzetállamiságunk tönkretétele zajlik és zajlott. Ma azok, akik az eurós valutaunió egyre gigantikusabb méretű költségeivel riogatnak, úgy vélik, hogy ez előre nem volt megjósolható. A hazugok a polgárok feledékenységére építenek. Pedig sokan voltak, akik figyelmeztették őket. De akkoriban az ellenfeleket nevetségessé tették. Elfelejtettük az olyan nagy, országos méretű kezdeményezéseket az 1990-es évekből, mint: „Igen a DM-re – Nem az euróra = Teuro! (szójáték – a drága (teuer) és az Euro szóból – a szerk.)”, „Európa igen, euró nem!” és „Ki állítja meg az euró örületet?” A feledés homályába merültek a német legfelsőbb bíróság elé került perek is, melyeket az 1990-es években indított számos eurókritikus. A média és a politika az euró ellenzőit lekicsinylően „fontoskodóknak” és „félelemkeltőknek” nevezte. És mit feleltek az olyan euróval szembeni szkeptikusok, mint Wilhelm Hankel, Wilhelm Nölling, Karl Albrecht Schachtschneider és Joachim Starbatty professzorok az 1998 februárjában megjelent, *Az euró hátrányai – Miért nem képes fennmaradni a valutaunió?* című könyvükben az ilyen támadásokra? Ezt írták: „Aki nem veszi észre vagy bagatellizálja a valóságosan leselkedő veszélyeket, az nem felelősségteljes politikus; aki pedig a valóságosan leselkedő veszélyekre figyelmeztet, az nem félelemkeltő vagy populista, hanem realista.” Emlékeznek még, hogy a négy professzort az 1990-es években gyakran milyen névvel illette a média és a politika? „Négyek bandája”²⁰ „önjelölt népképviselők” vagy „euróellenes vének tanácsa”.²¹

Theo Sommer, a *Die Zeit* kiadója, egyben Bilderberg- és lobbihálózati tag, 1998-ban „A jó csere – pontosan Németországnak van szüksége az

¹⁹ Ehhez lásd Schwencke, Olaf: „Der Euro als Kulturfaktor: die neue Währung und die alte Welt” (Az euró mint kulturális tényező: az új pénznem és a régi világ), in: *Zeitschrift für Kulturaustausch*, Jg. 48/1998, H. 4, S. 102–106. o.

²⁰ Lásd <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-8798815.html>

²¹ Lásd például <http://www.freitag.de/autoren/tom-strohschneider/selbst-ernannter-volksvertreter> és <http://www.spiegel.de/wirtschaft/soziales/kampf-um-stabile-waehrung-die-euro-fighter-a-692289.html>

euróra” cím alatt írt az euró kritikusaikról: „Most hangosan kárognak: professzorok, politikusok, pszudopróféták. (...)”. Theo Sommer így folytatta: „A nem bizonyíthatót nem lehet bizonyítani és végül is csak egy megállapítás marad, hogy (...) hatalmas összegű valutatranszfer lesz szükséges a gyengébb országok irányába – méghozzá német pénztanszfer.” Ó, ha ma betűről betűre meg lehetne etetni Theo Sommerrel az akkori képtelenségeit. A Hankel és Schachtschneider professzorok-féle euróellenzőket Sommer „A négy egyenes zászlócskának” (alias Négyek bandája) nevezte, mely gyenge jogi lábakon állva Karlsruheéig botladozott, hogy az új pénznemet megakadályozza.”²² Hogyan esik ez vajon annak, akit „pszudoprófétasággal” rágalmaznak meg? Vajon az időközben adócsalásért elítélt Theo Sommer vagy más Bilderberg-tagok, akik az eurót a lakosság akarata ellenére feltétlenül be akarták vezetni, valaha is bocsánatot kértek ezért a képtelenségért, amit annak idején elkövettek? Nem!

MERKEL ESTI MESÉJE: ÍGY CSAPJA BE A NÉMET KORMÁNY A LAKOSSÁGOT

A szövetségi kancellár nyilvánosan arra szólította fel a német médiumokat, hogy ne tájékoztassák a lakosságot a valóságról az euró válságával és a fenyegető pénzügyi összeomlással kapcsolatban. Ez a tény vitathatatlan és időközben már „minőségi médiumaink” is megemlézték ezt, mintegy mellékesen. A következő generációk biztosan megkérdezik majd tőlünk, hogy a lakosság miért törődött ebbe bele és miért tűrte ezt el olyan sokáig. A következőkben álljon itt néhány tény, amit tovább tudnak adni barátoknak és ismerősöknek ilyen helyzetben. Talán ők majd okosabban cselekszenek és elővigyázatosan mindig azonnal felveszik pénzüket a bankban! Különben ők is azokhoz a buta emberekhez fognak tartozni, akik a szövetségi kancellárnak hittek és sokat vagy akár mindent elvesztettek.

Merkel nyilvánosan hazugságra kérte a német médiumokat, hogy a valós helyzetet elrejtse. Állítólag az ország érdekében, hogy elkerüljék a pánikot. De a valóság valamikor úgyszólván napfényre kerül. Van, amikor korábban, van, amikor később. Angela Merkel szövetségi kancellár (CDU)

²² Idézet forrása: <http://pdf.zeit.de/1998/09/euro.txt.19980219.xml.pdf>

valószínűleg nem repesett az örömtől, hogy a német politika legfelsőbb vezetőjeként életének egy ilyen csúnya epizódja napfényre került: 2008. október 8-án, egy napfényes őszi szerdán meghívta a legfontosabb médiumok képviselőit és a kiadóvezetőket egy vacsorával egybekötött találkozóra. Három nappal korábban a szövetségi kancellár a televíziós kamerák előtt bátran kijelentette: „Azt üzenjük betéteseinknek, hogy megtakarított pénzünk biztonságban van. Ezért a szövetségi kormány felelősséget vállal.” A valóságban azonban a szövetségi polgárok megtakarításai mindennek nevezhetők voltak, csak biztosnak nem. Ezért kellett az újságíróknak és a kiadóvezetőknek valótlanúságot terjeszteniük a kancellár asszony megbízásából.

Merkel a „minőségi médiumok” összegyűlt újságíróinak azt mondta, hogy fontos szerepük van a gazdasági és pénzügyi válság kapcsán. Az állam érdekei úgy kívánják, hogy a polgároknak nem szabad megismerni a teljes igazságot az állam rossz pénzügyi helyzetéről és a kibontakozó gazdasági válságról. Ezért a médiumoknak vissza kell fogni magukat és inkább pozitív hírekkel kell szolgálniuk a nemzet számára. Angela Merkel arra kérte az újságírókat, hogy a valóságos helyzetről visszafogottan tudósítsanak. Különben az ország akár kezelhetetlenné válhat. Ezért az újságírók kezében van a lehetőség, hogy elkerüljenek egy lehetséges pániksorozatot. A valóság eltorzítására való felhívás egyértelmű volt. A *Die Zeit*,²³ a *Süddeutsche* és a *taz* egészen kis terjedelemben, alig feltűnő helyen adott hírt erről a találkozóról és arról a felhívásról, hogy a lakosságot távol tartsák a valóságtól.

A *Die Zeit* a következő szavakkal vezette be a cikket:

„2008. október 8-án még kezdeti stádiumában volt a válság, pontosabban még ártalmatlannak tűnt. Azon a szerda estén a szövetségi kancellár és pénzügyminisztere meghívták a legfontosabb újságok vezetőit a kancelláriára, hogy egy üzenetet adjanak át nekik, mely így hangzott: Bár nem tudjuk pontosan, mi történik két-három hét múlva, de nagy tisztelettel kérjük a bizalmukat és főleg azt, hogy ne keltsenek rossz hangulatot, mert ehhez túl komoly a helyzet.”²⁴

²³ Lásd <http://www.zeit.de/2009/06/Ratlosigkeit/komplettansicht>

²⁴ Idézet forrása: <http://www.zeit.de/2009/06/Ratlosigkeit/komplettansicht>

Egy másik lapban pedig a következőket olvashatjuk:

„Pár hónappal korábban, 2008. október 8-án egy különös találkozásnak lehettünk tanúi, melyről említést kell tennünk ebben az összefüggésben. Ezen a napon a szövetségi kancellár asszony meghívta magához a jelentősebb médiumok vezető szerkesztőit. Ez a nagy gazdasági válság kitörésének idején történt. Nem jelent meg nyilvánosan részletekbe menő beszámoló erről a találkozásról, csak pár említés lelhető fel az archívumokban, itt-ott egy mellékmondat, egy rövid megjegyzés. Egy helyen szűkszavúan olvashatunk arról, miről is volt szó ezen az estén a kancellária hivatalban: Merkel arra kérte az újságírókat, hogy visszafogottan tudósítsanak a krízisről és ne okozzanak pánikot.”

A vezető szerkesztők tartották magukat a kéréshez. 2009 februárjában, négy hónappal később a *taz* csodálkozását fejezte ki a médiumokkal kapcsolatban: „A boldog tudatlanság állapotában tartják az embereket, akik erre csöndben maradnak. Nem szerepel az újságban az, hogy mennyi pénzt pumpáltak eddig a bankokba, hány milliárd euró értékben vállaltak garanciát (és ez hány havi Hartz-IV „bérnek” felelt meg). A *Süddeutsche* január 15-i száma például elhallgatja azt a hírt, hogy a Hypo Real Estate négy hónap alatt negyedszer kért és kapott milliárdos nagyságrendben készpénzt és bankgaranciát, azon a címen, hogy: „Ha Steinbrück kopog az ajtón...” A *Bild-Zeitung* még egy díjat is kapott azért, hogy oly „felelősségtudatosan” tájékoztatott. Egy olyan díjat, amelyet újságírók ítéltek oda.²⁵

Az újságírók tehát úgy táncolnak, ahogy a politika füttyül. Egy bennfentes a következőket írja erről:

„Merkel úgy beszélt az újságírókhoz, mintha a kancellária egyik részlegének a munkatársai lettek volna. Ha jobban meggondoljuk, arra a következtetésre juthatunk, hogy valóban, egyre több újságíró tényleg így is látja magát. Ha ez így folytatódik, akkor valóban nem lesz szükség több újságíróra.”²⁶

²⁵ Idézet forrása: <http://www.sueddeutsche.de/medien/serie-wozu-noch-journalismus-das-ist-nicht-ihr-kanzleramt-1.63398-2> és <http://www.freitag.de/autoren/jauggstein/wozu-noch-journalismus-beitrag-zu-einer-serie>

²⁶ Idézet forrása: <http://www.sueddeutsche.de/medien/serie-wozu-noch-journalismus-das-ist-nicht-ihr-kanzleramt-1.63398-2>

Angela Merkel, aki a keletnémet időkben propagandistának tanult, a német médiumok vezetőit ezen a 2008. október 8-ai, majd az ezt követő több, hasonló találkozón egyszerűen beállította a sorba. A német sajtónak ezt a tényt (amint az a fenti megjegyzésekből is kitűnik) több független újság is megerősítette. Ha a sajtó még független és szabad lenne, akkor a demokraták félreverték volna a köztársaság vészharangjait. Merkel orosz autokrata vezető módjára összehívta a német újságírók kulcsembereit és a közös cél érdekében szövetségessé tette őket. Hasonló dolgok figyelhetők meg a banánköztársaságokban, amikor puccsisták megszállják a rádióadókat, hogy a SAJÁT igazságukat közvetítsék a nép felé.

Nikolaus Brender korábbi vezető szerkesztő (2000-tól 2010 márciusáig) egyike azoknak a keveseknek, akik világosan beszéltek erről a tendenciáról. Elmondta, hogy az állami médiumok soraiban tapasztalható spicli rendszer a Stasi-időkre emlékeztet. Brender nem sokkal hivatali idejének lejárta előtt arról beszélt, hogy a pártok „nem hivatalos munkatársai” dolgoznak a ZDF kötelékében, „hasonló módon ahhoz, mint az NDK idejében az úgynevezett „IM” (Inofizielle Mitarbeiter, nem hivatalos munkatárs) alkalmazottak. Egy „függőségekből finoman megmunkált háló” létrejöttéről van szó, „amely karrierlehetőségeket, de kötelezettségeket is rejtett magában”. Ő maga is „megpróbálta legalább a felelős pozícióktól távol tartani az ilyen spionokat”.²⁷ Amikor a ZDF felügyelőbizottságában a konzervatív uniópártok képviselői kerültek többségbe, Brender szerződését nem hosszabbították meg, mert nem akart úgy tancolni, ahogyan a kancellári hivatal füttyült.

Peter Voß világosan látta, hogyan működik a pártok befolyása az állami médiumokra és ezért 35 év után 2009-ben végül kilépett a CDU-ból.²⁸ Klaus Bresser, aki a *heute-journal* alapítója és ZDF-főszerkesztőként Nicolaus Brender elődje volt, szintén elvesztette a ZDF-nél dolgozó újságírók abszolút függetlenségébe vetett illúzióját. Csak kevés újságírónak van annyi gerince, mint Brendernek, hogy ellenálljon a politika világából érkező erők szorításának. Néhány „minőségi újságíró” szemrebbetés nélkül hajlandó az állami adóktól a politikához szerződni – és ott a

²⁷ Idézet forrása: <http://www.spiegel.de/kultur/tv/einflussnahme-der-parteien-brender-prangert-spitzelsystem-bei-oeffentlich-rechtlichen-an-a-679247.html>

²⁸ Lásd <http://content.stuttgarter-nachrichten.de/stn/page/detail.php/2318415>

politika mosóporreklám-szerű szlogenjeit puffogatni. Steffen Seibert, aki 1989 óta dolgozik a ZDF-nél és 2003-tól 2010-ig a *heute-Nachrichten* műsorvezetője volt, kormányzóvivő, valamint államtitkári rangban a szövetségi kormány sajtó- és információs igazgatója lett.²⁹ Mit jelent ez? Seibertet az állami propagandaminisztérium vezetőjének választották. Ebből a példából is láthatjuk, mennyire felcserélhetők egymással a rendszerek és milyen közel is állnak egymáshoz. A *Süddeutsche* ezt írta:

„A kormányzóvivő helyett, aki egy közszolgálati csatornához igazol, ugyaninnen egy csúcsújságíró érkezik a szóvivői hivatalba. A rendszerek csereszabatosak.”³⁰

A HAZUGSÁGOK CSATÁJA: SABINE CHRISTIANSEN ÉS ULRICK WICKERT PROPAGANDÁJA

Nézzük most meg közelebbről a széles körben elterjedt befolyásolási módszert. Mégpedig az euró példáján. A németek többsége egész biztosan nem akarta az eurót. A politika azonban reklámokkal szerette volna elfogadtatni azt, amit az emberek maguktól nem akartak elfogadni. Kilencmillió euróba (17,6 millió német márka) került az információs kampány, amelyet a szövetségi minisztérium sajtó- és hírosztályának költségvetéséből fedeztek, hogy elfogadtassák az eurót a tömegekkel. Még világosabban fogalmazva: az adófizetőknek kellett finanszírozni a saját agymosásukat. Méghozzá mindjárt kétszer is: egyszer az adókon keresztül. Másodszor pedig a kötelező televíziós hozzájárulási díjakon keresztül. A reklámakció már 2000 januárjában elkezdődött. Öt szakaszban kellett végigkísérnie az euró bevezetését a 2002. január 1-ei készpénz bevezetéséig. A cél semmiképpen nem a tartalmas felvilágosítómunka volt. Az új pénznem bevezetésével kapcsolatban főleg „pozitív érzéseket” kellett a németekben kelteni. Ennek eszközei a következőképpen alakultak: 7 millió euró reklám- és PR-akciókra (hirdetések, tv-szpotok, pla-

²⁹ Lásd <http://www.spiegel.de/kultur/tv/steffen-seibert-zdf-moderator-wird-merkel-neuer-sprecher-a-705773.html>

³⁰ Idézet forrása <http://www.sueddeutsche.de/medien/seibert-wird-neuer-regierungssprecher-ein-wechselwaehler-spricht-fuer-angie-merkel-1.973028>

kátok), 750 000 euró PR-együttműködésre nem kormányzati szervekkel, valamint a megyékkel, és végül 1,2 millió euró folyamatos akciókra (szolgáltatóközpont, eurósátor, propagandaanyagok terjesztése). Az első reklámfázisban csak hirdetéskampányokat indítottak. A második fázisban a közélet ismert személyiségeivel készültek hirdetések. A harmadik fázis a társadalom különböző területeiről mutatott be olyan vezető személyiségeket, akik támogatták az eurót. A negyedik fázisban pedig, 2001 nyarán/őszén a hivatalos személyeken kívül más ismert emberek is kiálltak különböző reklámhirdetésekből az euró mellett. Egy egész oldalas hirdetés jelent meg Berti Vogtsszal, a német futballválogatott akkori edzőjével. A hirdetésben kiemelt betűkkel szerepelt: „Az euró a következő évszázadba átvezető hágó bejárata”. Később pedig ez: „Németországnak Európa csapatában az élcsoporthoz kell játszania. Az euróval sikeresek lehetünk a globális versenyben. A közös európai pénznem a legjobb biztosíték az árfolyamkockázatok ellen. Az exportban erős német gazdaságnak készen kell állnia a következő évszázadok kihívásaira. A lehetőségeinket kemény munkával nekünk magunknak kell kialakítanunk – úgy a futballban, mint az euróval kapcsolatban. Csak az érhet el eredményeket, aki kihasználja a lehetőségeit.” Ebben a kampányban szisztematikusan szellemi ellenpontként mutatták be az euró kritikussait, ha egyáltalán szóhoz engedték jutni őket. A CDU 1998 kezdetétől propagandafüzetet terjesztett ezzel a címmel: „Euró: a biztos jövő pénzneme”. A lakosságot ebben a brossurában alaposan félrevezették. Egy sor megtévesztő állítással igyekeztek meggyőzni arról a polgárokat, hogy a német márka tömeges munkanélküliséget és az ipar leépülését jelenti, az euró pedig könnyű, gondtalan életet.

A szövetségi kormány euró melletti propagandacsatájában a pénz nyilvánvalóan nem számított. Hogyan másként értelmezhetnénk ezt a 2000. július 5-i sajtóközleményt?

A frankfurti Publicis PR-ügynökség megbízást kapott az Európai Bizottság és az Európai Parlament támogatásával, valamint a szövetségi sajtóosztály által a németországi euróinformációs kampány lebonyolítására létrehozott Euro Aktionsgesellschafttól. A 2000-es és 2001-es évekre 28 millió márkás költségvetést biztosítottak az új pénznem bevezetésére. Az Európai Központi Banknál elkülönített büdzsén kívül, amit a berlini Publicis PR kezel, egy további alap is ren-

delkezésre áll az euró készpénz alapú bevezetésére a Publicis csoport számára.³¹

2001 júniusában aztán a szövetségi kormányzat a következő tájékoztatást adta ki: „Az Euro Aktionsgesellschaft, amelyben a szövetségi kormányzat, az Európai Bizottság és az Európai Parlament közösen dolgoznak az euró bevezetéséért, elindítja (...) tévéreklám kampányának első hullámát az euró készpénz alapú bevezetésére. Ahogyan az eddigi sajtóreklámokban és a plakátokon is látható volt, eurós nagykövetségként négy személy vesz részt javadalmazás nélkül a munkában: Sabine Christiansen, Richard von Weizsäcker, Helmut Schmidt és Ulrich Wickert. A televíziós reklámokra két hónap alatt hárommillió márka áll rendelkezésre az Euro Aktionsgesellschaft számára. Mint minden, az euró információs kampány keretein belül zajló PR- és hirdetési tevékenység esetében, ezen összegek felét a szövetségi kormány sajtó- és információs hivatalának alapjából, másik felét pedig az Európai Bizottság forrásai fedezik. A csoport vezetésére Ulrich Wickert jelölték. Őt követik sorrendben Christiansen, von Weizsäcker és Schmidt.”³²

Helmut Schmidt volt szövetségi kancellár korábban az euróval kapcsolatos felettébb kínos kijelentéseivel hívta fel magára a figyelmet. Ezek mindenesetre alkalmasak voltak arra, hogy bebizonyítsák, sok mindenről van fogalma, de a devizákról biztosan nincs. Schmidt azt mondta: „Az euró külső stabilitása más fontos devizák irányában növekedni fog a német márka eddigi stabilitásához képest. Ez az új pénznem szélesebb körű használatából adódik.”

Ennek mondott ellent Peter Odendahl, aki akkoriban az Aurecon Vagyonkezelő GmbH igazgatója volt: „Több német vezető politikus véleménye szerint a szélesebb körű használat keményebbé teszi majd az eurót a mai márkánál. Nos, ha ezek a politikusok úgy vélik, hogy az alkalmazási terület nagysága befolyásolja a pénz erősségét, gondoljanak csak arra: Oroszország több mint kétszázszor nagyobb, mint Svájc. Érdekes lenne

³¹ Lásd http://www.horizont.net/aktuell/agenturen/pages/protected/Publicis-holt-Etat-der-Aktionsgemeinschaft-Euro_22704.html

³² Idézet forrása: http://www.pressrelations.de/new/standard/result_main.cfm?pfach=1&n_firmanr_=103124&sektor=pm&detail=1&r=66184&sid=&aktion=jour_pm&quelle=0

ezzel kapcsolatban megvizsgálni, hogy a fent nevezett urak megtakarításait vajon szívesebben helyeznék-e el rubelben, mint svájci frankban?” Ezzel Helmut Schmidt nyilvánosan vereséget szenvedett. Schmidt sok képtelenséget terjesztett az euróról. 1997. június 29-én a *Welt am Sonntag*ban például ezt írta: „Az euró – ez nyilvánvaló – keményvaluta lesz, még hozzá olyan, melynek értékét sem pénzügyi spekulációk, sem politikai döntések, sem Washington vagy Tokió nem manipulálhatják könnyen.”³³

De nézzük csak meg közelebbről a két másik euró-nagykövetet: prostituálódhatott vajon Ulrich Wickert és Sabine Christiansen egy európarti hirdetési kampány során? A kampány mindenestre meglehetősen gyanús volt, miután a politika plakátokon, hirdetéseken és televíziós csatornákon keresztül is részt vett benne. Sőt, talán még törvénybe ütköző is. Az állami rádiótörvény akkoriban már tiltotta, hogy televíziós reklámokban „olyan személyek lépjenek fel, akik rendszeresen politikai hírműsorokat vagy aktuálpolitikai adásokat képviselnek.” Christoph Degenhart, a Lipcsei Egyetem médiajogásza azért is „problematikusnak” tartotta a prominens személyiségek részvételével népszerűsített reklámfilmeket, mert ily módon „célirányosan” politikai propagandacélokra használták fel az ARD újságíróinak közszolgálat során szerzett tekintélyét.³⁴

Sabine Christiansen, egy 1957-es születésű műsorvezető 2001 augusztusában elmondta, hogy miért is prostituálódott az euróért: „Az euró kilátásai jók. Ha most gyengélkedik is kicsit, a szakértők nagy lehetőségeket látnak benne, hogy a márkánál is stabilabb legyen.”³⁵ És ezt is hozzátette: „Pénzügyi körökből újra és újra arra kérnek, készítsek több műsort az euró témájában, de sajnálatos módon számos bank- és nagyvállalati vezető nem volt hajlandó a rendelkezésünkre állni.” Ha a „pénzügyi körök” kérik, akkor az olyan emberek, mint Christiansen asszony nyilvánvalóan örömmel követik őket. Olyan sokáig azért nem lubickolhatott Sabine

³³ Lásd *Welt am Sonntag*, 1997. június 29., Helmut Schmidt cikke, „Die Stabilität des Euro wird größer sein als die der deutschen Mark” (Az euró stabilitása nagyobb lesz, mint a német márkáé).

³⁴ Ehhez lásd http://www.focus.de/magazin/archiv/euro-kampagne-ein-biss-zu-viel_aid_189848.html

³⁵ Idézet forrása: <http://www.spiegel.de/wirtschaft/sabine-christiansen-ich-bin-ein-d-mark-kind-a-149299.html>

Christiansen az euró mámorában. 2003. november 30-án már a következő témáról szól az általa vezetett talkshow: „Németország csödbe megy? Az euró veszélyben?” A műsorban Hans Herbert von Arnim államjogász a következőket mondta az euró árfolyam-ingadozásairól: „Véleményem szerint ez olyan, mint egy atomkatasztrófa. Az emberek halálos dózist kaptak. Eljártsszák a bizalmat és ez belpolitikailag is igaz. A rövid távú politikai sikerek érdekében hosszú távú célokat áldoztunk fel.” Ha az archívumokban jobban utánanézzünk Sabine Christiansen műsorainak, akkor még a legjobb indulatú nézőknek is feltűnik, hogy ezt az állami műsort felhasználták az európropaganda céljaira. Végig sem kell nézni ehhez az egyes adásokat. Elég csak a tényeket figyelembe venni: Az euróval szemben szkeptikus (és az eurót támadó) Wilhelm Hankel professzort meghívták az első, 1998. január 4-ei Sabine Christiansen-adásba, majd a meghívást lemondták. A szerkesztőség „koncepcionális okokat” említett és 500 eurós lemondási díjat ajánlott fel, a döntés azonban Hankel szerint Wolfgang Schäuble beavatkozásának volt köszönhető. Az ARD ezt vitatja.³⁶

Más adásoknál is elég egy pillantást vetni a nyilvánvalóan kiegyensúlyozatlan vendéglistára, hogy benyomást kapjunk a valóságról. Ha figyelembe vesszük, hogy a műsorvezető vállaltan az euró propagandistái közé tartozik, a kép még nyilvánvalóbb. 2011 szeptemberében Christiansen talkshow-ja a következő témával jelentkezett: „Viszlát, német márka! Fáj az euró?” Theo Waigel európarti élharcos, a kormányzat által felbérelt európropagandista, Ulrich Wickert, Hans Eichel euró-szóvivő és az „Euró krimi” írója, Horst Ehmke esélyt sem adtak az euró kritikusainak. Hasonlóképpen történt az „Egy korszak vége – Viszlát, német márka” című, 2001. decemberi adásban. Itt Christiansen mellett Hans Eichel euró-szóvivő, Egon Bahr európarti élharcos („...a történelemben egyedüli esély, hogy az egységes Európát harc nélkül megvalósítsuk”), valamint Helmut Kohl egykori kancellár, az euró lelkes támogatója képviselőként az exkancellár jobbkeze, Lothar de Maizière voltak jelen. Az euróval szemben szkeptikus, visszamaradott gondolkodású német polgárt pedig Heinz Schenk színész személyesítette meg. Sabine Christiansen

³⁶ Jens Peter Paul: „Bilanz einer gescheiterten Kommunikation”, (Egy okos kommunikáció egyenlege), Disszertáció, 2007, 266. o.

talkshow-i fontosak voltak az emberek befolyásolásában, amint az Friedrich Merz CDU-politikus és a kormánypárti uniós pártok frakcióvezetője 2003. június 29-én Sabine Christiansen 250. jubileumi műsora alkalmából mondott köszöntőjéből kiderült: „Úgy gondolom, először is gratulálnunk kell Önnek ehhez a műsorhoz. Ez a program ma már jobban meghatározza a politikai irányvonalat Németországban, mint a német parlament.”³⁷

A FAZ is írt egyszer Sabine Christiansenről: „Az évek során kirajzolódtott, hogy Christiansen a házi parlamentjében zajló vita hevében elfeledkezett a világ többi részéről. (...) Saját korábbi szavaiért vagy tetteiért kiállni, vagy a következményekkel kapcsolatban konfrontálódni – nos, ez Christiansennél elképzelhetetlen.”³⁸ Úgy táncolt, ahogy a nagyok füttyültek. Eszköz a hatalmasok kezében. Az ARD évente kerek 10 millió eurót fizetett ki különböző díjak címén az eredetileg stewardessnek tanult műsorvezető panoptikumára – tehát műsoronként úgy 200 000 eurót. A *Park Avenue* glamour magazinban megjelent egyszer Sabine Christiansen-portré: „Sekélyes kérdéseivel Sabine Christiansen Németország egyik leghatalmasabb asszonyává vált. Talkshow-ja az országban uralkodó politikai hangulat barométere.”³⁹ A műsor talán tényleg a politikai hangulat barométere volt, de biztosan nem a polgárok hangulatáé. Nála hiába is kerestük az átlagpolgárt, aki visszasírta a német márkát. Ezzel szemben olyan nagy pénzeket kaszált, mint nem sokan: médiahíradások szerint 30 000 eurót kért azért, ha szerették volna, hogy egy cég emblémája alatt beszéljen.⁴⁰ Csak összehasonlításképpen: az egykori munkaügyi miniszter, Norbert Blühm fellépésenként 15 000 euróval egészíti ki nyugdíját. Médiaforrások szerint ugyanez a tarifája Ulrich Wickertnek, a *Tagesthemen* híradó egykori műsorvezetőjének⁴¹, aki Sabine Christiansennel együtt az

³⁷ Idézet forrása: <http://www.rp-online.de/gesellschaft/fernsehen/sabine-christiansen-ein-rueckblick-in-zitaten-1.566907>

³⁸ Idézet forrása: <http://www.faz.net/aktuell/feuilleton/medien/sabine-christiansen-wie-eine-unpolitische-politik-machte-1410151-p2.html>

³⁹ Lásd <http://www.parkavenue.de/persoenlichkeiten/stories/528>

⁴⁰ Lásd <http://www.rp-online.de/panorama/was-promis-als-redner-verdienen-1.1838551>

⁴¹ Lásd <http://www.rp-online.de/panorama/was-promis-als-redner-verdienen-1.1838551>

euró bevezetése előtt plakáthirdetéseikben lépett fel a német márka lecseréléséért.

Tehát pont ez a hölgy volt az, akinek ki kellett fognia az euró kritikusaiknak vitorlájából a szelet és kedvet kellett csinálnia az euróhoz. 2001. május 7-én a Focus ezt írta: „Majd a híres-neves emberek megoldják. Az ARD műsorvezetőnője, Sabine Christiansen, kollégája, Ulrich Wickert, Richard von Weizsäcker volt szövetségi elnök, valamint Helmut Schmidt egykori kancellár mosolyognak Önre múlt kedd óta az új európai pénz érdekében. Ez a négyes fogat 4000 plakáton és számtalan hirdetésben magyarázza a németeknek, miért is fogadják a szívükbe a nem túlságosan kedvelt új pénznemet. A milliókba kerülő szimpátiakampány mottója: Az euró – a mi jövőnk.”⁴² Vajon ez a hihetetlen propagandaakció ma már kínos lenne Christiansen asszonynak és Ulrich Wickertnek?

Egy jó újságíró onnan lehet megismerni, hogy nem azonosul személyesen egyik ügygel sem, még egy jó ügygel sem. Ezt az újságírói alapértéket – mint már említettük – először a *Tagesthemen* műsorvezetője, Hans Joachim Friedrichs határozta meg. Utódja, Ulrich Wickert (a Gruner + Jahr felügyelőbizottság-vezetőjének, Julia Jäkelnek a férje) azonban 2001-ben alaposan belebonyolódott egy ügybe: mégpedig az euró bevezetésébe. Eva Herman, az NDR műsorvezetője, egykori *Tagesschau* hírolvasó 2011-ben tanulságos cikket tett közzé Ulrich Wickertről és az euró iránti elkötelezettségéről. Ez áll benne:⁴³

„Ulrich Wickert politikai újságíró tévés szereplésekben, újságokban és plakátokon bizalomgerjesztő arckifejezéssel reklámozta az euró bevezetését, egyszer még egy euró érmébe is beleharapott, hogy érzékeltesse a jövőbeni »ke-mény valutát«.

Az országban azonban milliók gyomra fájdul meg, mind erősebben: azoké, akik jobban szeretnék megtartani a stabil német márkájukat. A Sabine

⁴² Idézet forrása: http://www.focus.de/finanzen/news/wirtschaft-vorsicht-teuro_aid_189022.html

⁴³ Eva Herman, 2011. augusztus 8-án: „Ulrich Wickert und die Einführung des Euro: Eine überfällige Betrachtung” (Ulrich Wickert és az euró bevezetése: egy megkésett gondolat), lásd: <http://info.kopp-verlag.de/hintergruende/deutschland/eva-herman/ulrich-wickert-und-die-einfuehrung-des-euro-eine-ueberfaellige-betrachtung.html>”

Christiansennel, Günter Jauchhal, Helmut Schmidttel és Richard von Weizsäckerrel egyetemben kiválasztott fő propagandista, Wickert azonban félretolta ezeket az aggodalmakat. A reklámokban és számos interjúban szüntelenül az euró vélt előnyeit ecsetelte: milyen nagyszerű lenne, ha nyaralás előtt nem kellene többet pénzt váltani, és milyen mérhetetlen lenne az euró gazdasági haszna (mindenesetre ezt a pontot a tévés újságíró szinte soha nem támasztotta alá vagy magyarázta meg jobban), valamint csak áldásos lenne, hogy ha »mi« végre feladhatnánk a német márka alapításáról szóló mítoszt.

Nem, legkésőbb ezen a ponton a német nép nagy része Wickert urat – minden szimpátia ellenére – már nem tudta követni. Ezt a Hamburgi Egyetem »Az euróreklámok befolyása és hatása a nézőre« című⁴⁴ kutatása is alátámasztja: Nyolc megkérdezett közül hat ismerte azokat az euróhirdetéseket, melyeken Wickert szerepelt, és arra a kérdésre, hogy a hirdetés megnézésekor mire gondolnak, a megkérdezettek egybehangzóan olyan fogalmakat jelöltek be, mint komolyság, intelligencia, szimpátia és a »Tagesthemen« című műsor. De ez nyilvánvalóan nem sokat használt. A kutatás szerint ugyanis az euró fogalmáról viszont a megkérdezetteknek szinte csak negatív kifejezések jutottak az eszükbe, mint például: szkepticizmus, bizonytalanság, áremelkedés, az eurós kritériumok teljesítése körüli csalások. Arra a kérdésre, hogy mit gondolnak a pénzcseréről, szintén negatívan nyilatkoztak és megismételték az előbbi kijelentéseiket.

Minden szimpátia ellenére a Tagesthemen profi műsorvezetője, Wickert által tervezett hatások fordítva sülték el: a nép felismerte, hogy valami nem stimmel. Úgy tűnt azonban, hogy számos európarti pénzügypolitikust mind ez nem tartotta vissza a terveiktől. Egy megfelelő, nyilvánosság előtt bevethető személyt kerestek és megütötték a főnyereményt: Wickert szimpatikusnak tűnt, híd a politika és a polgárok, a gazdagok és a szegények, Franciaország és Németország közt. Mert nem volt semmi, amit az országban le akartak nyomni az emberek torkán: a német gazdaság akkoriban a nem sokkal korábban lezajlott egyesülés ellenére viszonylag jó állapotban volt, és ezt a stabil német márka tette lehetővé, amelyet a világon mindenhol elismertek. A márka által elért stabilitás, megbízhatóság, tartósság világméretekben számos

⁴⁴ Az interneten lásd: <http://www.kultur.uni-hamburg.de/volkskunde/Texte/Vokus/2002-2/hell.html>

ország vágyálma volt. Pont ezt a német márkát készült kiradírozni az euró, minden nyom nélkül és örökre. A tervvel kapcsolatos kétségek több mint jogosnak számítottak.

Wickert ekkoriban már régen bizonyított, mint a Tagesthemen műsorvezetője, kedves, vicces időjárás-jelentő bácsi. Ravasz könyveket írt erkölcsről és tisztességről, valamint az élet nehézségeiről, arról, hogy azok az emberek, akik az anyagi kísértések ellenére igazak és őszinték akarnak maradni, végül mindig a rövidebbet húzzák. Igaz szavak. Több mint 270 oldalon erkölcsfilozofált Wickert az értékek elvesztéséről: mégis a szövetségi kormány euró-nagykövetségként könyörtelenül részt vett Németország legnagyobb anyagi értékének, a német márkának a kiradírozásában.

Igen, Ulrich Wickert akkoriban, tíz évvel ezelőtt pontosan a megfelelő, A-kategóriás személy volt az euró számára. Kozmopolita, jól kiismerte magát külföldön, ismerte a legkülönbözőbb országok mentalitását, pénznemeit és állampolgárait. Az ARD tudósítójaként évekig közvetített Washingtonból, és főleg az eurót kezdeményező Franciaországból.

Az érdeklődő polgár akkoriban rövid időn belül rettenetesen sok információt kaphatott Wickert nemzetközi élettörténetéről: A kis Ulrich a távoli Tokióban született, apja Erwin, megbecsült diplomata, aki sokáig a német nagykövetség televíziós ügyekért felelős megbízottja volt. Továbbá Wickert bizonyítani tudta, hogy már diákéveiben is élt Párizsban, ahová az apa a német NATO-képviselő iránti elkötelezettsége miatt költöztette a családot. Wickert a hatvanas években az akkor még politikailag fontos szerepet betöltő Bonnban végezte politikatudományi és jogi egyetemi tanulmányait, ösztöndíjasként pedig több évet töltött az amerikai Connecticut államban. A hatvanas évek végén kezdte újságírói tevékenységét az akkori WDR-nél, Kölnben. Igazi mintaszemély az euró bevezetéséhez.

Wickert kötelességtudatból elvállalta a felkérést. Csak azt lehetett nehezen megérteni, miért nem támadtak etikai és erkölcsi aggályai. Vajon tényleg hitt az euró sikerében, és a fontos következményekkel bíró döntésben nem ismerte fel a politikai hatalmi játszmákat – ez szinte elképzelhetetlen. Hiszen akkor azt kellene feltételeznünk, hogy naiv. De talán inkább a munkaadója, az állami és politikai szempontból mindig korrekt NDR (Norddeutsche Rundfunk) volt beleegyezésének a fő oka. Ez az adó szintén részt vett a kampányban és állandó munkatársait odaadta az átfogó reklámkampányra, ami pedig a televíziós munkaszerződésük alapján tilos lett volna.

Mai szemmel nézve az ember felteszi a kérdést, hogyan törhetett ki egyáltalán ez a nagy euró eufória? Attól eltekintve, hogy szinte minden médium eurokonform módon tudósított, továbbá nem ritkán rágalmazta és elhallgatatta az első órák eurókritikusait, adódik a kézenfekvő kérdés: Miért kellett az adókból fenntartott ARD csatornának ilyen egyértelmű politikai döntéseket ennyire kritika nélkül meghozni? Vajon szabad volt-e az NDR-nek odaadni a legjobb lovát a versenystállójából egy ilyen átfogó és életeket megváltoztató európai gazdasági és pénzügyi akcióhoz? Vagy talán a még hatalmasabb német Westdeutsche Rundfunk (WDR) állt a háttérben, ahol Wickert egykor elkezdte bontogatni újságírói szárnyait, és amely csatornának évekig Franciaországból tudósított? Vagy esetleg a WDR volt a reklámsztori mögött?

Végül is, az euró alapötlete Franciaországból származott. 1988-ban dolgozta ki egy bizottság az úgynevezett »Delors-jelentést« egy új valuta létrehozására, amelyet Jacques Delors, az Európai Bizottság akkori francia vezetője után neveztek el. Ez a döntés három lépésben végül az európai gazdasági és valutaunió megteremtéséhez vezetett. Az akkortájt Helmut Kohl kancellár által kormányzott Németország eleinte tiltakozott: Bonnban akkoriban jól tudták, hogy mi vár majd az országra a hön áhított kelet–nyugati újraegyesítés során. De Franciaország kemény maradt: Francois Mitterand államelnök az euró bevezetésétől tette függővé támogatását az újraegyesítéshez. Megfigyelők fáradhatatlanul ismételtetik, hogy Németország az újraegyesítés után visszanyerte azt a régi erejét, rajtuk kívül azonban Európában senkinek nem állt ez az érdekében. Az erős márka kivonása révén azonban ez a nem veszélytelen probléma gyorsan megoldhatóvá vált. Méghozzá Ulrich Wickerttel a kellős közepén!

Csak találgathatunk, milyen magas körök vettek részt az akkori döntésben, hogy Wickertet befogják a szekér elé. A franciául folyékonyan beszélő, frankofón Wickert volt az európai híd Németország és Franciaország között. A nyilvánosság csak később mellékesen értesült róla, hogy Wickert mennyire jól kiismeri magát Provence-ban, a francia sajtók és vörösborok közt: Nem, ezen e téren valóban nem volt nála jobb.

A Tagedsthemben betöltött vezető műsorvezetői pozíciója természetesen szintén segítette ebben: a mai napig a szövetségi kormányzat kinyilatkoztatásaként hangzik, amikor esténként megszólalnak a Tagesschau és Tagedsthem trombitái és felolvassák a napi híreket. A polgárok körében csak az utóbbi időkben kezdtek megerősödni a kellemetlen érzések és kétségek a hírek szer-

kesztőségi értékelésével kapcsolatban. De akkoriban az euró bevezetéséről szóló hírek még kiemelt garanciát nyertek a műsoron keresztül. Egy olyan ember, mint Wickert a Tagesthemenből, biztosan nem tévedhet! Vagy mégis?"

2011 szeptemberében jelent meg Wickert új könyve. A címe: *Pénz beszél, a világ hallgat*. A Hoffmann és Campe Kiadó a mű ismertetőjében ezt írta: „Vajon a pusztá kapzsiság indítja az embereket arra, hogy hazudjanak, becsapjanak, félrevezessenek? Vajon ezért jutottunk el a második világháború óta legnagyobb méretű pénzügyi válsághoz? Jogosan tartják csalóknak a bankárokat? Ulrich Wickert néven nevezi a bűnösöket és követeli, hogy végre vállaljunk felelősséget és cselekedjünk.” De hogyan is áll Ulrich Wickert saját magával? Az ő felelősségével? Miért nem sorolja önmagát és Sabine Christiansent is a bűnösök közé? Hiszen nagyban hozzájárultak az euróörülethez. Mára ezt már elfelejtette volna? Az az ember, aki az euró mellett kampányolt, ami pedig a gazdaságnak biztosan, de az egyszerű polgárnak nem hozott előnyöket, 2011-ben mégis kemény hangú könyvet ír azzal a címmel, hogy: *Pénz beszél, a világ hallgat*. És a Wickert részvételével zajló rendezvényeket a következő mondatokkal reklámozták: „Meg kell tanulnunk, hogy a világban mindenütt, így a gazdaságban is csak azok lehetnek hosszú távon sikeresek, akik az etikai értékeket ismerik, és cselekedeteiket ehhez szabják” – figyelmeztet Ulrich Wickert.⁴⁵ Bírják még? Önök már hallották azt, hogy Wickert vette volna a bátorságot és bocsánatot kért az akkori viselkedéséért a német néptől? Nem? Én sem.

Wickert, aki állítólag kiáll az értékek és a tisztesség mellett és kritizálja a bankok kapzsiságát, 2011-ben meglehetősen erkölcstelennek tűnt. Ulrich Wickert egy bankot reklámozott. A befektetők érdekvédő szervezetei tűz alá vették.⁴⁶ Az Sfa befektető-védelmi szervezet nyilvánosságra hozott egy olyan sajtóközleményt, ami nem volt éppen kellemes a magát tisztakezűnek állító Wickertnek.

Ebben 2011. augusztus 23-án ezt írják:

⁴⁵ Idézet forrása: http://www.heyman-buecher.de/ulrich_wickert_und_dr_michael_otto_im_gesprach

⁴⁶ Lásd például: <http://www.dasinvestment.com/berater/news/datum/2011/08/23/anlegerschuetzer-nehmen-bankwerbung-mit-ulrich-wickert-unter-beschuss/>

„»Ezennel felszólítjuk Ulrich Wickert egykori Tagedsthemem műsorvezetőt és könyvkiadót, hogy szüntesse meg reklámszerződését a szövetségi pénzügyi csoporttal.« Ezt közölte Angelika Jackwerth, a befektetői érdekvédelmi szervezet (SfA) vezetője Brémában. A befektetők ugyanis megvetéssel fogadják, amikor Wickert a csoport – melyhez a DZ Bank, valamint a Volks- és Raiffeisenbank is tartoznak – aktuális hirdetésében a következő szavakat idézi: »Amit egyvalaki egyedül nem tud megvalósítani, azt sokan viszont meg tudják.« Ebben bizony igaza van Wickertnek: kerek 1000 Volks- és Raiffeisenbank fiók ajánlotta a kilencvenes években befektetőinek a DG-alapokat. A 15 ezer befektető erre több mint 500 millió eurót investált ezekbe a zárt ingatlanalapokba. De most (...) a befektetők a teljes csőd előtt állnak és sokuknak bizonytalanná vált a nyugdíj-előtakarékossága. (...) Wickert csak nem gondolja komolyan, hogy olyan bankszövetségeket ajánl, amelyek hülyének nézték az ügyfeleiket.”

De igen, ajánlott. Wickert a németeket az euróval kapcsolatban is bepalizta. Akkor még azoknak a bankoknak az oldalán állt, melyek átverték ügyfeleiket. Egy átlagpolgár szemszögéből teljesen érdektelen, hogy ezt újra és újra butaságból, hanyagságból vagy előre megfontoltan teszi. Végtere is, szintén részesült a haszonból. Még egyszer, hogyan is hangzik könyvének címe: *Pénz beszél, a világ hallgat*. Wickert most tovább szolgálja a pénzügyi szektort. Egy bank oldalán ezt találjuk: „2012. december 10-én indul a kampány „Wickertnek bizony igaza van...” szlogenel. A berlini Heimat ügynökség a Volksbanken Raiffeisenbanken szövetségi pénzügyi csoport megbízásából egy sor szokatlan formátumú televíziós reklámot készített. Ulrich Wickert, aki 2011 óta megbízottként a szövetségbe szerveződött bankcsoportokat képviselte, most Bill Kaulitzcal, Andrea Petkoviccsal és Hannes Jaenickével találkozik.”⁴⁷ Tegyük a kezünket a szívünkre: ön vajon megbízna egy olyan Ulrich Wickertben, aki akkoriban fenntartások nélkül a stabil német márka leváltásáért szállt síkra? Wickert talán az apa-fiú konfliktus miatt döntött úgy, hogy megpróbálja a vacak eurót rábeszélni a németekre. Wickert apja ugyanis az eurót ellenzők oldalán állt, és megpróbálta

⁴⁷ Lásd <http://www.bvr.de/p.nsf/index.html?ReadForm&main=6&sub=1&ParentUNID=098E767340F7F77DC1257ACB002F910A>

megakadályozni ebben. Wickert apja egészen pontosan Karl-Albrecht Schachtschneider professzor oldalán állt.

Létezik még 2001 nyaránól egy időközben legendássá vált interjú az első idők euroszeptikusai, Karl Albrecht Schachtschneider államjogász professzor (Nölling és Hankel közeli társa), és a *Tagesthemen* műsorvezetője, Ulrich Wickert között. Felirat: „Miért hisz az euróban, Wickert úr?”⁴⁸ Akkoriban Wickert még a közös pénznem propagandistájaként kampányolt. Schachtschneider, aki a legfelső törvényszék előtt többször pert indított a stabilitási csomag ellen, a beszélgetés során Wickerttel szemben azt az álláspontot képviselte, hogy az euró veszélyezteti Németország stabilitását. Az államjogász professzor többek közt attól óvott, hogy az euró bevezetése által a gazdaságpolitika irányításának kontrollja kicsúszhat a kezünkől. Wickert szó szerint ezt felelte: „Nem, az adópolitikát továbbra is mi határozhatjuk meg, és a bérlpolitikát ugyanolyan jól meg tudjuk majd határozni.” Ez a drámai állítás csak egy volt Wickert szerkesztő úr euróval kapcsolatos számtalan tévedése közül. Wickert a 2001-es interjúban többek közt ezt mondta: „...az euró már eddig is elért pár dolgot. Maga az a terv, hogy létrehozzuk az eurót, nagymértékű államháztartási fegyelemhez vezetett a tagországokban.”⁴⁹ Csak csodálkozunk. Hiszen végül is a déli államok államháztartási fegyelmetlensége rántott minket a mélybe. Ezzel ellentétben Schachtschneider előre látta ezt, és így fordult Wickerthez: „A tőke elfolyik külföldre, mert az euró nem ígér stabilitást. Ez megmutatkozik a mostani inflációs mozgásban is. Többé már nem számítunk a stabilitásáról ismert államnak.”

Itt az idő, hogy nyilvánosan szembesítsük felelősségünkkel a Sabine Christiansen és Ulrich Wickert-féle európropagandistákat. Nagy felelősségük volt – és kudarcot vallottak. A történelemkönyvekben ezért a jövőben azoknak a csoportjában kell őket feltüntetnünk, akik a felelősséget hordozzák ezért a mai szenvedésért.

⁴⁸ Lásd <http://www.welt.de/print-wams/article612939/Warum-glauben-Sie-an-den-Euro-Herr-Wickert.html>

⁴⁹ Idézet forrása: <http://www.welt.de/print-wams/article612939/Warum-glauben-Sie-an-den-Euro-Herr-Wickert.html>

MOSÓPORREKLÁM EGY VALUTA SZÁMÁRA: A MANNSTEIN REKLÁMÜGYNÖKSÉG

Visszatekintve alig tudja az ember elhinni, milyen elszántan akarták a médiumokon keresztül megkedveltetni az eurót az emberekkel. Akkoriban egyes pszichológiai fogással még a gyerekeken keresztül is megpróbálták a szülőket elérni: iskolai plakátokkal befolyásolták az Aktionsgemeinschaft Euro, a szövetségi bank és a tartományi iskolai tanácsok Németország-szerte a harmadikos és negyedikes tanulókat az általános és szakiskolákban. Kis ajándékcsomagokon keresztül akarták őket megismertetni az új pénznemmel. Egy nyereményjáték bátorította a gyerekeket a részvételre. A játékosan elkészített anyagot idősothonokban, valamint bevándorló- és hajléktalanszállókban is kiosztották. Az anyaszervezetek munkatársai támogatták ebben a csomagkihordókat. Az volt a cél, hogy a diákok továbbadják szüleiknek az euróról megszerzett „tudásukat”, az idősek, hajléktalanok és menedékkérők pedig megfelelő beszéd-témát kapjanak, amit politikailag korrekt módon készítettek elő nekik. Az ilyen célzott propaganda és a mögötte álló pénzügyi eszközök ellen a tárgyilagosan érvelő eurókritikusoknak nem volt esélye. Mindemögött pedig a Mannstein reklámügynökség állt.⁵⁰ A jó öreg Mannstein úr (ő találta ki az SPD ellen indított „vörös zokni kampányt” is) úgy eladta a német polgároknak az eurót a szövetségi propagandaminisztériummal („szövetségi sajtóhivatal”) egyetemben, mint egy divatos új szabadidős terméket. Mannstein ezt mondta: „Elérkezett az idő egy irányváltásra.” Az eurót emocionális töltettel kell felruházni, mégpedig úgy, hogy kifejezetten a fiatalság felé azt kommunikáljuk, miszerint az euró „nagyobb élvezetet” és „több szabadságot” is jelent egyben.⁵¹ Már utaltunk arra, hogy a szövetségi kormányzat teljes komolysággal azt állította, hogy az euró segítségével a fiatalság a jövőben úgy élhet majd, mint „Marci Hevesen”. A szomorú realitás viszont ma ez: még soha nem volt Európában ilyen tömeges a munkanélküliség a fiatalok körében.

⁵⁰ Lásd például: <http://www.welt.de/print-welt/article665221/15-Millionen-D-Mark-fuer-den-Euro.html>

⁵¹ Idézet forrása: <http://www.tagesspiegel.de/wirtschaft/dem-euro-fehlt-noch-die-emotionale-qualitaet/67660.html>

A Mannstein reklámügynökség ezt a habzsi-dőzsi politikát olyan módszerekkel adta el, mint egy mosóporreklám. Már évekkal ezelőtt megtette ugyanezt Kohllal és a CDU-val a parlamenti választások előtt, valamint a koreai Daewoo autógyártónak is így szerzett ismertséget. Az ügynökség felelt a német szövetségi kormányzat euró kampányáért. Mannstein kidolgozott egy pontos időtervet, mely szabályozta a bejelentések időzítését, az újságírói továbbképzések időpontját, a szórólapok szétosztásának és az „Euró – erős, mint a márka” plakátok felragasztásának ütemét. Reklámokkal árasztották el a „képzési felelősöket”, ők tanárok voltak, akiket tanfolyamokon képeztek ki, valamint az üzemi tanácsokat. Ezzel párhuzamosan az európai pénzügyintézet (a leendő Európai Központi Bank) elindította a saját reklámügynökségét, az európai bizottság pedig 100 millió márkát szórt szét a kontinensen és 130 marketingszakembert alkalmazott, hogy a német márka ellen tervezett nagy rajtaütést előkészítse.

Ez a feladat nyilvánvalóan teljes mértékben túlterhelte a szövetségi sajtóhivatalt és a Mannstein reklámügynökséget. De a polgárokat mégsem tudták meggyőzni az euróról, amint arról akkoriban a *Die Zeit* hetilap írt:

„A felelősök nyilvánvalóan nem ismerték fel eddig a feladat jelentőségét. Végül is csak arról van szó, hogy a németeket előkészítsék nemzeti büszkeségük, a német márka elbűcsúztatására. Ez olyan vállalkozás, ami a legmagasabb elvárásokat támasztotta a társadalom panaszaival és félelmeivel kapcsolatos kommunikációval szemben. Ehelyett megszokott marketinges pályán mozogtak: egy kis reklám, kiegészítve PR-akciókkal. Úgy látszik, nem talált értő fülekre Horst Köhler takarékpénztár elnök figyelmeztetése, miszerint »Nem kérünk mosóporreklámokat!« Erre engednek következtetni a reklámüzenetek szövegei, melyet Mannstein ügynöksége a szövetségi sajtóhivatal számára dolgozott ki: olyan lapos szlogenekkel, mint »Európa – mert ez okos döntés« vagy »Euró – értékes jövő«, biztosan nem lehetett szétosztlatni a társadalom többségének kétségeit. Azt, hogy a bonni stratégák maguk is milyen kevésbé vannak meggyőződve a valutaunió helyességéről, az is mutatja, hogy nem az eurót állítják a reklámok középpontjába, hanem egy úgynevezett szendvics-kampányt terveztek: A közgazdasági kijelentéseket politikaiak közé csomagolják – egy Big Macet alkotva ezzel Európának.”⁵²

⁵² Idézet forrása: http://www.zeit.de/1996/08/Bitte_keine_Waschmittelreklame_

Egy 2007-es évben íródott doktori diplomamunka megállapításai szerint a reklámozók még több pénzt követeltek a szövetségi kormánytól. Arra hivatkoztak, hogy a reklámpiar egy új joghurt bevezetésére kétszer annyi pénzt költ, mint az euró népszerűsítésére. A Henkel konzern nem kevesebb, mint 160 millió eurót költött a Persil Megapearls piaci bevezetésére, amíg a kívánt piaci telítettség be nem következett.⁵³

Jens Peter Paul a 2007-es disszertációjában arról az arcátlanságról ír, mellyel az akkori szövetségi kormány és a Mannstein ügynökség manipulálni próbálta a lakosságot az európropagandával. Ezt írja:

„Mannstein ügynöksége azért is kapta meg a megbízást, mert a szövetségi kormány számára egy átfogó és meglehetősen kis költségű együttműködést ajánlott fel újságokkal, rádió- és tévéadókkal. A BPA (szövetségi sajtóhivatal) ebből reményt meríthetett, hogy szerényebb költségvetéssel is lehetséges nagy dolgok véghezvitele. Milliós publikum megszólítását ígérte »egy laza és szimpatikus tematikán keresztül nagyobb szórakoztató műsorokban, mint például a Wetten, dass... « állt a későbbi győztes Mannstein prezentációjában. »Új tévéműsorok készülhetnek, mint például 'Az euró fesztivál – az euró születésnapjára', vagy 'Az euró – az európai játékshow' ismert műsorvezetőkkel/művészekkel/sztárokkal az EU különböző országaiból.« Boulevard Bio és Hans Meiser, Talk im Turm és Harald Schmidt – nem volt olyan népszerű talkshow, amit Mannstein ne akart volna befogni az euró reklámkampányába. A kormány képviselői számára egy addig példátlan méretű termékmegjelenést ígértek, minimális költségekkel. A rádióra mint tömegmédiára tekintettel a BPA-nak egy állítólagosan országos méretű együttműködést is eladtak a német rádióállomásokkal.”⁵⁴

Ilyen vegytiszta propaganda ezelőtt csak olyan diktatúrákban működött, mint az NDK vagy a harmadik világ rezsimjei. És ami különösen galád ötlet volt: kezdő újságírókat kellett volna az euróval kapcsolatos „kiemelkedő tájékoztatásukért” ünnepélyesen a médiumokban átnyújtott

⁵³ Jens Peter Paul: *„Bilanz einer gescheiterten Kommunikation”*, (Egy okos kommunikáció egyenlege), Disszertáció, 2007, 111. o.

⁵⁴ Jens Peter Paul: *„Bilanz einer gescheiterten Kommunikation”*, (Egy félresikerült kommunikáció egyenlege), Disszertáció, 2007, 114. o.

díjjal jutalmazni.⁵⁵ A lakosság befolyásolása – legalábbis a Mannstein reklámügynökség munkája alapján ez a benyomásunk – végül is nem különbözik egy mosópor eladásától; tetszés szerint lehet a hatalom birtokosának kedvére alakítani.

A Mannstein ügynökség az euróval kapcsolatos saját reklámmunkájáról utólag így emlékezett: „Ahogyan visszatekintve láthatjuk, az euró bevezetése mind fizikálisan (technikai szempontból), mind tömeglélektani szempontból zavarmentesen történt. Ebben nyilvánvalóan jelentős részt vállalt (az általunk végzett munka)... is.”⁵⁶

Amikor Helmut Kohlt „életművéért” egy bélyeg kiadásával tisztelték meg, melyből 5 millió példányt adtak el a lakosságnak, a grafikai dizájnt ugyancsak a Mannstein ügynökség készítette. Büszkén mondták a Kohl-bélyegről: „Olyan szimbólum, amely nagy felismeréseinek és teljesítményének állít emléket”.⁵⁷ Kíváncsiak lennénk, hogy a Schlachtschneider professzor vagy Hankel-féle euróellenzőket is megbecsülik-e majd egy napon egy saját bélyeggel. Mert Kohllal ellentétben az ő felismeréseik nem illúziókká, hanem valósággá váltak.

Az előbbieken az euróért tett propagandaintézkedésekkel ismerkedhettünk meg. Egy hatalmas gépezet működött. A másik oldalon pedig néhány olyan magányos harcos állt, akik megpróbálták felvenni a kesztyűt ezen gépezet és az állami propagandaapparátus, valamint csatlósáik ellen. Kicsinálták, lehallgatták és kigúnyolták őket. Néhányukat úgy kezelték, mint egy harmadik világbeli rezsimben a diktatúra ellenségeit.

A DEMOKRÁCIA CSÓDJE

Liesel Hartenstein SPD-politikus kétség kívül jobboldali radikális, illetve populistá beállítottságú volt. Az 1928-ban született politikusnő élete során sok mindenben ment keresztül. A sikert az hozta meg számára, hogy nem alkalmazkodó politikus típus volt. Pont akkor nyitotta ki a száját, amikor mindenki más engedelmessé vált a frakciófegyelemnek

⁵⁵ I. m. 115. o.

⁵⁶ I. m. 130. o.

⁵⁷ Idézet forrása: <http://nachrichten.rp-online.de/politik/verbeugung-vor-kohls-lebenswerk-1.3011952>

és csak a pártja érdekeit tartotta szem előtt. A német parlament számára Liesel Hartenstein meglehetősen kellemetlen személynek számított. 1998-ban még azt is megengedte magának, hogy nyilvánosan beperelje a parlamentet és az ott ülő politikusokat. Hartenstein asszony szerint a parlamentben soha nem volt egyetlen nyilvános vita sem a német márka feladásáról. Az euró kritikussait egy „hallgatási spirálba” vezették, és így elnémították. Mint mondta, az euró politikai oldalról történő bevezetése enyhén szólva nem a „demokrácia legjobban sikerült húzása” volt.⁵⁸

Ugyanígy látta ezt az Allensbach közvélemény-kutató intézet korábbi vezetőnöje, Elisabeth Noelle-Neumann is. 1997-ben arra hívta fel a figyelmet, hogy a teljes lakosság körében végzett közvélemény-kutatás során a megkérdezett német állampolgárok mindössze 21 százaléka jelezte, hogy mindenáron szeretné az euró bevezetését. Azonban csak az úgynevezett országelit körében elvégzett megkérdezések eredményét lehetett nyilvánosságra hozni. Ebben a mintában vezető beosztású emberek szerepeltek a politikából, a gazdaságból és a média területéről. 1995-ben ennek az elitrétegnek a 61 százaléka támogatta az euró bevezetését. 1997-ben pedig már 87 százaléka. A lakosság csendes – háttérbe szorított – többségének nem volt érdemi szószólója a politikában és a médiában. Főleg azért, mert a német nyelvű médiumok mindaddig átaludták az euró bevezetésének folyamatát, amíg végül már csak a tényekről tudtak hírt adni. Csak amikor már jogilag nem volt visszalépési lehetőség, lett legalább néhányuknak világos, mi is történt valójában. Rolf-Dieter Krause brüsszeli WDR-tudósító mondta, hogy az újságírók a maastrichti csúcs előtt „mély álomban voltak”. A német médiumok az újraegyesítéssel és annak következményeivel voltak elfoglalva. Krause az újságíró kollégák akkoriban tanúsított magatartásáról a következőket mondta: „Úgy intézzük, hogy mindenkit, aki hangosan kimondja az euró bevezetésének értelméről való kétségeit, betesszük a nacionalista skatulyába (...). Manfred Brunner egykor liberálisnak számított, ma azonban a jobboldalhoz sorolják. Mindezt azért, mert ki merte fejezni az euró bevezetésével szembeni kétségét”.⁵⁹

⁵⁸ Lásd Liesel Hartenstein: „Das Wagnis Euro” (Az euró-kockázat), megjelent: Festschrift für Wilhelm Hankel, 1999, 45. o.

⁵⁹ Rolf-Dieter Krause kijelentése 1998-ban, Bonnban az EU-bizottság szimpóziumán, amely az „Európai véleményalkotásról” zajlott, lásd a konferencia hivatalos dokumentációját, 88. o.

Axel Buz adatai szerint, aki ekkoriban az EU-bizottság német képviselőjét vezette, a politika még az 1990-es években sem akarta, hogy a médiumok, vagy akár a lakosság az euróval foglalkozzon – ez tabutéma volt. Buz azt mondta: „A lakosságot szándékosan kihagyták az egészről, mert nem tartozott rájuk.” Gerald Hefner bajor zöldpárti parlamenti képviselő is arról számolt be, hogy hihetetlen méretű „hallgatási spirál” övezte az euró témáját közvetlen politikai környezetében. Így írt: „Az emberek, beleértve a képviselőket is, féltek attól, hogy kétségeiket egyértelműen kimondják. Az euróval szembeni kritikus magatartás, sőt már a visszakérdezés is nacionalistának, sovinsztának, butának, elavultnak, nem európainak és Európa-ellenesnek minősült.” Beszélhetünk ilyen helyzetben egyáltalán demokráciáról? Ha a politikusok félnek attól, hogy az évtized legfontosabb témájáról információ gyűjtsenek? Ha nem szabad visszakérdezniük, mert az „nacionalistának” minősül? Jens Peter Paul 2007-ben ebből a témából írta doktori dolgozatát a frankfurti Goethe Egyetemen, „Egy félresikerült kommunikáció mérlege” címmel. A kutató 1086 német és európai parlamenti, valamint tartományi képviselőnek küldött ki kérdőívet, amelyben többek közt azt kérdezte, vajon „felülről”, tehát a polgárok torkán lenyomva vitték-e keresztül az euró bevezetését. A képviselők 78 százaléka ezzel részben vagy teljesen egyetértett.⁶⁰

Jens Peter Paul egy akkori tartományi bank elnökét is idézi, akit a valutaunió előtt egy háttérbeszélgetésben megkérdeztek, mekkora pénzügyi válság várható Németországban az euró bevezetése után. Ezt írja doktori diplomájában: „Azt mondta, hogy feltételezése szerint 15 és 20 százalék közt lesz, de ha bárki ezt idézni merné, akkor letagadná.”⁶¹ Így tehát már előre beprogramozták a félretájékoztatót a csodálatos euróról. Ez vajon még demokrácia?

Paul azt írja doktori disszertációjában, hogy az olyan újságírók, akik nem álltak be a sorba, különféle problémákkal szembesültek: „A brüsszeli újságírók közt, akik természetesen a legkorábban és a

⁶⁰ Jens Peter Paul: „*Bilanz einer gescheiterten Kommunikation*”, (Egy félresikerült kommunikáció egyenlege), Disszertáció, 2007, 230. o.

⁶¹ Jens Peter Paul: „*Bilanz einer gescheiterten Kommunikation*”, (Egy félresikerült kommunikáció egyenlege), Disszertáció, 2007, 49. o.

legjobban értesültek az EU-szintű tervekről, már a nyolcvanas évek óta köztudott volt, hogy az európai valutaunióhoz való kritikus hozzáállás csak egy bizonyos szintig megengedett. Aki ezt a szintet átlépte, azzal megértették, hogy úgy tekintik, mint aki kiesett a szerepéből, vagy legalábbis összezavarodott.”⁶² Winfried Münster, a *Süddeutsche Zeitung* brüsszeli tudósítója egyike volt azoknak, akikkel ezt éreztették. Így írt a rá nehezedő nyomásról: „Pár héttel a maastrichti csúcsléle előtt Dietrich von Kyaw (a brüsszeli német nagykövét) „patkánynak” nevezett. Elém állt: „Ha továbbra is így fog írni, akkor tönkreteszi a német gazdaságot, mert így nem lesz valutaunió!” Ekkora sületlenséget. A nyomás azonnal megnőtt rajtam. A brüsszeli követségen egyes tisztviselők már nem is voltak hajlandók beszélni velem. De pár kolléga sem. Ami különösen rosszul esett. Nem férhetett kétség ahhoz, hogy én is európai vagyok. Az egész azért volt nagyon kiábrándító, mert a valutaunió egyáltalán nem mozdította elő az integrációt. Ennek ellenére (...) heteken belül sarokba állítottak”.⁶³ Helmut Kohl akkori szövetségi kancellár egy Münsterben tartott újságíró-konferencián félrehívta az újságírót és arra intette, hogy az euróval szembeni kritikáját ne hangoztassa a szerkesztőségben. Kohl személyesen azzal vádolta, hogy akár a hangulatot is „megmérgezhetsz”. Kinkel akkori külügyminiszter is elmondta neki egy adandó alkalommal Münsterben, hogy nem kellene neki ilyen „destruktív” módon írnia az euróról.⁶⁴

Jens Peter Paul diplomamunkájában a következő összegzést adja a német médiumokról: „Az újságírók követték a német elit többi tagját, akiket (...) európarti pályára állítottak. (...) Az euró az elit programja maradt. (...) Végül mindkét oldalról felismerhetőek voltak a sikertelen kommunikációs próbálkozások. Ritkán álltak kormányzók és kormányzottak ennyire értetlenül egymással szemben”.⁶⁵ A demokrácia elveihez mindennek biztosan nincs semmi köze. Inkább diktatúrákra és elfelejtett rezsimekre emlékeztet az, amiről ebben a fejezetben olvashattunk. De mindez csupán apró bepillantás abba, ami a kulisz-

⁶² I. m. 51. o.

⁶³ I. m. 52. o.

⁶⁴ I. m. 52. o.

⁶⁵ I. m. 56. o.

szak mögött zajlik. Az ARD és a ZDF évente több mint 7,5 milliárd eurót kap a kötelezően befizetett adókból. Hihetetlenül sok pénz, amit elsősorban azért kapnak, mert közszolgálati feladatot látnak el, információt szolgáltatnak, ami egy demokráciában nélkülözhetetlen a megfelelő politikai és társadalmi párbeszédhez. Ha egyre több újság ugyanazt a szerkesztőségi egyenlő-maszlágot szolgálja fel, ha fogytán van a vélemény-sokszínűség, ha egyre több szerkesztőséget zárnak be és újságírókat küldenek el, olyan ütemben, hogy már alig marad idő háttérkutatásokra, nos, az ilyen időkben még fontosabbá válik az a feladat, amit az állami adók betölthetnek. De pontosan ezt nem veszik komolyan. Pont ellenkezőleg: eladják magukat. És helyette propagandát csinálnak.

Aki bekapcsolja a televíziót és megnéz egy szappanoperát valamelyik állami adón, nem is gondolná, hogy még az ott lezajló párbeszédet is meg lehet vásárolni. A közkedvelt kora esti sorozatokat milliós nézőközönnyel először is a lakosság fizeti ki kötelező adókból. Másfelől van fizetős bújtatott reklám a milliós nézőközönység véleményének befolyásolására. A munkaadók „Initiative Neue Soziale Marktwirtschaft” (Új Szociális Piacgazdaság Kezdeményezés – INSM) elnevezésű lobbiszervezete például az ARD-n futó kora esti *Marienhof* című sorozatban rejtett PR-t alkalmazott megvásárolt párbeszédre keresztül.⁶⁶ Az üzenet, amit ilyen párbeszédre keresztül el akartak ültetni a nézők fejében, így szólt: „több munkaidőt”. A munkáltatók hét részen keresztül folytatott bújtatott reklámjainak az ára 58 000 euró volt.⁶⁷ Pszichológiailag megtervezett, ügyes manipuláció folyik még akkor is, amikor a lakosság kikapcsolódásképpen egy sekélyes szappanoperát néz meg. Így volt ez a német márka búcsújakor is. És így van minden egyes nap. A nap 24 órájában félretájékoztatnak bennünket.

⁶⁶ Ehhez lásd: <https://www.lobbycontrol.de/download/in-sm-marienhof-bewertung.pdf>

⁶⁷ Ehhez lásd: <http://www.youtube.com/watch?v=Sj6hK-Kummk>

TETTHELY A SZERKESZTŐSÉGBEN: A MÉDIAVILÁG ÁRNYOLDALA

Ha elolvasta ezt a könyvet, akkor valószínűleg nem a legjobb benyomása alakult ki médiumainkról. Azonban biztos vagyok benne, hogy az itt leírt történetek és összefüggések csak pillanatképek a tarka valóságból. Hiszen a valósághoz a személyes benyomások is hozzátartoznak. Nagyon személyes összefüggésekkel kezdtem ezt a könyvet, leírtam, milyen magától értetődő módon használtam ki a sajtókedvezményeket, ingyenes meghívásokat ötcsillagos hotelekbe, vagy baráti úti meghívásokat vezető politikusokkal, továbbá különböző pozíciókat töltöttem be alapítványokban, egyesületekben vagy titkosszolgálat-közeli szervezetekben. Visszatekintve azt mondhatom, hogy ezekért cserébe jól megfizetett híreket jelentettem meg, főleg a FAZ-ban. Mindezt a főnököm beleegyezésével. De a könyv végén szeretném Önöknek az árat is megnevezni, amit ezért fizetnem kellett. Nagyon nagy ár volt ez, és biztosan nem egy követendő példa.

Az újságírói szakma sok fiatalembernek az álomszakmát jelenti. Én is így láttam az első munkanapom előtt. Amikor tanulmányaim után a *Frankfurter Allgemeine Zeitung*tól egy első pillantásra nagyvonalú munkaajánlatot kaptam arra, hogy a FAZ külpolitikai szerkesztője legyek, majd kiugrottam a bőrömből. De már az első munkanapom másként zajlott le, mint ahogy azt elképzeltem. 1986. október 1-je volt, egy szerdai nap. Aznap lett a korábbi amerikai elnök, Jimmy Carter 62 éves. André Rieu hegedűművész aznap töltötte be a 37. életévét. És a későbbi berlini SPD-s polgármester, Klaus Wowereit 33. születésnapját ünnepelte. Azon a napon izgalommal telve már egy órával a munkakezdésem előtt új munkahelyemen voltam a FAZ-nál. És megkaptam az első feladatom. Még reggel 10 óra sem volt, amikor a politikai szerkesztőség hírekért felelős vezetője elküldött egy 10 márkással a kezemben a frankfurti Gallusviertelben található üzletbe, hogy egy üveg gyümölcspálinkát és cigarettát hozzak neki.

A *Frankfurter Allgemeine Zeitung* akkoriban még a német nyelvű médiavilág legjelentősebb szereplői közé tartozott. Áhítattal léptem be az általam szentnek vélt irodába. És kegyetlenül gyorsan meg kellett tanulnom, hogy a közvetlen felettesem egy alkoholista. Aki amúgy egész biz-

tosan csodálatos ember volt és ma is az. De pont azért említem meg ezt, mert brutális kijózanodásom része volt ez is. Ezután megtanultam: minden tudósító feladatához tartozik, hogy a szerkesztőségi látogatások előtt egy rekesz sört hozzon. Az is, aki éppen szolgálati útról érkezett vissza. „Söradónak” nevezték ezt. A FAZ tudósítójának elég nagyméretű volt. És nagyon sok szolgálati út volt. Tehát elég sok alkohol is. Ha az olvasók tudták volna, hogy akkoriban a FAZ politikai szerkesztőségében mennyi szeszt fogyasztanak el, biztosan megdöbbennek.

Kifelé a FAZ azzal a frappáns szlogenrel reklámozta magát, hogy „A dolgok mögött mindig egy okos elme bújlik meg”. Időközben ezek az állítólagos okos elmék annyira magukkal voltak elfoglalva, hogy a fontos dolgokat észre sem vették. Az első afrikai utazásom során elkaptam a tropikus malária kórt, amit a legveszélyesebb malária-fajtaként tartanak számon, és amely nem ritkán végződik halállal. Ezt csak azért említem meg, mert akkori munkaadóm a munkavégzés közben bekövetkezett megbetegedést elmulasztotta bejelenteni a szakszervezeti biztosítónál. A gondoskodási kötelezettség ilyenfajta megsértését a nagyhírű FAZ-nál eltöltött 17 évem alatt újra és újra megtapasztalhattam. Egy dél-iráni küldetés során például így szenvedtem tüdőzúzódást. A FAZ semmit nem jelentett be a munkavégzés során bekövetkezett balesetekért felelős szakszervezeti biztosítónál. Pontosan így volt a megszokott.

Alig hihető és felfoghatatlan: már írtam róla, hogy valószínűleg az egyetlen még élő nyugati megfigyelő vagyok, aki Iránban 1988 júliusában túlélte az ország déli részében, német vegyi fegyverrel (mustárgázzal) végrehajtott támadást. A FAZ küldött oda, megjelentetett egy általam írt cikket és egy fotót is a mérgező gáz egy áldozatáról. Arra azonban akkori munkaadóm (mint már annyi más esetben is) nem gondolt, hogy a mérgezőgáz-támadás során én is egészségkárosodásokat szenvedhettem. Magyarul: A FAZ ezt sem jelentette a szakszervezeti biztosítónál. Azok a professzorok, akik akkoriban a mérgezés hosszú távú következményei miatt a klinikán kezeltek (többek között rákos is lettem) és biztosak voltak benne, hogy a mérgező gáz hatása miatt csak napjaim vannak hátra, azt tanácsolták, hogy azonnal házasodjak meg. Így a FAZ megbízásából engem akkor kezelő professzoroknak köszönhetem a házasságom, amelyet tanúk, gyűrűk és leánykérés nélkül kötöttünk meg. Az orvosok csodálkozására azonban túléltem a mustárgáz következményeit, mint annyi

sok más háborús következményt is. Időközben, 25 év után egy egész sor a FAZ-nál történt, munkavégzés közbeni súlyos betegséggel vagy munkabalesettel kapcsolatban szereztem meg a szakszervezeti biztosító utólagos elfogadását. Így aztán a „BK 1311-es munkahelyi megbetegedés (mustárgáz)” tüneteivel jöttem haza a FAZ-haditudósítóként Dél-Irakban végrehajtott küldetésemből. Több mint 25 évembe került, és a FAZ nem segített különösebben, hogy a munkahelyi baleseteket a szakszervezeti biztosítónál lejelenthessem. Éppen ellenkezőleg. Olvasóként biztosan nehezen tudják megérteni, mekkora akadályt is jelent az, hogy valaki német újságíróként a szakszervezeti biztosítónál (BG) hivatalosan elismertesse magát mérgezgáz-támadás áldozataként. A BG-nél évtizedek óta nem történt ilyen eset. 2013 decemberében levelet küldtem az akkori munkáltatónak, a FAZ kiadónak a következő kérdéssel: „Kérem, elmagyaráznák utólag, miért küldtek a harctérre, annak ellenére, hogy tudtak a mérges gázok használatáról, és utólag miért nem jelentették ezt (mint annyi más egészségkárosodással végződő bevetést) a BGHW balesetbiztosítónál? Hiszen egyértelmű volt, hogy mustárgázzal történő érintkezés során szenvedtem egészségkárosodást.” Két hónappal később egy frankfurti ügyvédi hivataltól kaptam egy írást, melyben magától értetődően azt írták, hogy az ügyet befejezettek tekintik.

Nem azért írom ezt le, hogy a FAZ-t idegesítsem. Azért írom le, hogy elmondjam a fiataloknak, nem éri meg, ha riporterként az életünket kockára tesszük. A munkaadók számára – és ennek semmi köze a FAZ-hoz – az ilyen életveszélyes utak során általában egy izgalmas történet kínálkozik, ami garantálja a magas példányszámokat. Aki az életét veszélyezteti, az fizetheti ki valamikor majd a számlát ezekért. A *Süddeutsche Zeitung*-nál dolgozó egyik kolléga egyszer közvetlen közlőről érezhette, ahogyan az afrikai vadonban egy nyilvánvalóan bedrogozott katona gépfegyvert tart a fejéhez és üveges szemmel a ravaszon tartja az ujját lövésre készen. A kolléga jól leírta ezt egy cikkben. Amikor ilyen bevetések után visszaérkeztem a FAZ-ba, a megértésnek vagy az együttérzésnek szikráját sem tapasztaltam. Nem, az első, amivel megjutalmazták az embert, egy éjjel 23 óráig tartó „esti műszak” volt, hiszen minden jót megkapott: külföldi útra mehetett és „élményeket” gyűjthetett. Egyszer a FAZ-ban levő irodámba igyekezve koponyaalapi törést szenvedtem. Szörnyű következményei voltak. Pár hónap kellett, mire újra képes voltam segítség nélkül járni. Ne

gondolják, hogy a FAZ-tól bárki is meglátogatott a betegségem alatt. Pár hónappal a már leírt mérgezgáz-támadás után rákos lettem és sok hónapig a kórházban feküdtem. A FAZ-tól ekkor sem érkezett senki látogatóba. Hat hét után pedig fizetést sem kaptam már. Szörnyű volt. A FAZ-nál már akkor kiírtak a helyemre egy új pályázatot, amikor még életben voltam. Túléltem és súlyos fogyatékosként visszatértem a szerkesztőségbe. De magától értetődőnek tartották így is, hogy súlyosan fogyatékkal élőként újra és újra a frontvonalba küldjenek. 2003-ban aztán egy csúnya bal esetem volt, amelyben bal lábam idegei átszakadtak. A következmény: a FAZ-nál egy szerződészüneteltetési megállapodást tettek elem. Azt kell, hogy mondjam, bár udvariasan fogalmazták meg, mégis nagyon méltánytalannak tartottam ezt a lépést. Nem is kommentálnám ezt már tovább.

Nem tudom, miért ragaszkodik a FAZ a nemesség, igazság és őszinteség látszatához. Valószínűleg a jó marketing miatt van ez. De a példányszámok drasztikus visszaesése mutatja, hogy ma már egyre kevesebben vevők a szépen polírozott FAZ márkára. Ebben a könyvben számos, nem hízelgő tényrt írtam le a FAZ-ról. Mások fognak követni. Ez az igazság. Még akkor is, ha a FAZ-nál nem szívesen hallják ezt meg, vagy még inkább, nem szeretnék, hogy emlékeztessük őket ezekre a dolgokra.

MI A TEENDŐ?

Láthattuk ebben a könyvben, hogy mennyire feltűnő a neves „alfaújság-írók” szoros kötődése a hatalmi körökhöz. A politika és gazdaság különleges köreihez való közelségük nyilvánvalóan megkönnyíti azt, hogy az elit különböző kívánságai megjelenjenek a híradásokban. Még az elfogulatlan és semlegességre törekvő újságíróknak is nehéz függetleníteni magukat ettől a befolyástól. Már réges-rég tagjai lettek egy olyan kölcsönös érdekeken alapuló kommunikációs rendszernek, amelyben előre meghatározzák és befolyásolják a témákat. A befolyásos nemzetközi újságírói szervezetek és a hatalmi szervek legkritikusabb összefonódásai legtöbbször rejtve maradnak az újságolvasók, tévénezők vagy a rádióhallgatók előtt. Időközben már több újságíró kapcsolatai lelepleződtek Uwe Krüger tudományos munkájának köszönhetően, köztük Josef Joffe (*Die Zeit*), Stefan Kornelius (*Süddeutsche*), Michael Stürmer (*Welt*), Günther Nonnenmacher és Klaus-Dieter Frankenberger (*FAZ*), valamint Kai

Diekmann (*Bild*). A leleplezések által a múltban annyira elismert újságok, mint a *FAZ*, *Süddeutsche*, *Die Welt* és *Die Zeit*, de még a *Bild* is egész biztosan vesztek a népszerűségükből.

A *taz* egyszer az „Újságírók befolyás alatt” című cikkében a következőket írta erről:

„A megvizsgált médiaképviselők közül Krüger négy újságíróat választott ki, akik szoros kapcsolatokkal rendelkeztek »amerikai és NATO-köze-li körökkel«, ezek: Stefan Kornelius (*Süddeutsche Zeitung*), Klaus-Dieter Frankenberger (*Frankfurter Allgemeine Zeitung*), Michael Stürmer (*Die Welt*) és Josef Joffe (*Die Zeit*). Mind a négyen rendszeres résztvevői voltak a müncheni biztonsági konferenciáknak. Ezzel egy időben az Atlanti-Híd kötelékében is dolgoztak, és részt vettek a »titkos Bilderberg-konferenciákon, amelyeken az észak-amerikai és európai elitkörök folytattak eszmecsere-t«. (...) Tehát a négy alfaújságíró egyoldalúan írt volna? (...) Krüger 83 vonatkozó cikket talált Joffe, Frankenberger, Kornelius és Stürmer újságíró uraktól. Ezekben egy összefüggést fedezett fel a NATO- és az Amerika-közeli hálózatok, valamint az újságírók érvelése között: »Kritika nélkül használták a 'kiterjesztett biztonság kifejezést' és az erősebb német katonai jelenlét mellett érveltek, főleg Afganisztánban, amit – bár a NATO és amerikai körök szerettek volna –, de a német állampolgárok mégis többségében elutasítanak.« 2008-ban körülbelül a lakosság 53 százaléka mondta azt, hogy Németországnak ki kellene maradnia ezekből a konfliktusokból. A lakosság véleményét részben elbagatellizálták, részben pedig azt javasolták a szövetségi kormánynak, hogy igyekezzen további meggyőző munkát folytatni. »Soha nem zajlott le egy normális, érvekkel és kritikával teljes vita.«⁶⁸

Egyszerűbben: elismert médiumok újságírói a múltban „teljesen beálltak az elit mögé”⁶⁹, és ez még a legenyhébb megfogalmazás. Amikor összegyűlnek a számos titkos kör egyikében, amelyekhez az átlagpolgár nem is közelíthet, akkor a politika és a nagytőke hatalmasainak értelmi befolyása alá kerülnek. Így nem csoda, ha az olyan tudományos munkák, melyek ilyen újságírókkal foglalkoznak, végül arra a következtetésre jut-

⁶⁸ Idézet forrása: <http://www.taz.de/!114755/>

⁶⁹ Idézet forrása: <http://www.heise.de/tp/artikel/38/38515/1.html>

nak, hogy a vezető médiumok cikkírói tendenciózus módon szerkesztik híreiket és az olvasó „pszichikai beállítottságának” befolyásolására törek-szenek.⁷⁰

Tehát ha egy újságíró tendenciózus módon szerkeszt híreket, a hata-lom zártkörű világában mozog, ragacsos közelségbe kerül az elittel, de ezt a híradásaiban persze eltitkolja, és az olvasónak azt sugallja, hogy be-folyásmentesen tájékoztat, akkor már csak az igazság alapú híradás után-zatáról beszélhetünk: amit olvasunk, hallunk vagy látunk csupán illúzió, érzéki csalódás, és nem a valóság visszatükröződése.

Ha a német médiumok vezető újságírói ki-be járkálnak olyan lobbiszervezetekben, vagy netán „médiavezetőként” tevékenykednek közöttük, mint az Atlanti-Híd, a Trilaterális Bizottság, a Münchener Biz-tonzági Konferencia, a Bilderberg-csoport, az Aspen Intézet vagy a Szö-vetségi Biztonságpolitikai Akadémia, akkor egyértelműen átlépnek egy határt. Mert az ilyen újságírók megvásárolhatók: ők azok, akik meghívát-ják magukat ötcillagos utazásokra, amelyekről utána a kritika elhallgatása mellett közölnek híreket. Amit végül a médiában olvasunk, nem más, mint fizetett tudósítás, az újságírás legalja. A könyv elején leírtam, hogy korábban én is pontosan így dolgoztam és munkáltatóm beleegyezése mellett korrumpálódtam. Ez a beismerés persze nem javít a tényeken. De tud és kell is segítenie abban, hogy az ilyen állapotokat megszüntessük.

Vezető médiumaink hírszerkesztési módja ma udvariasan fogalmaz-va is nélküli az őszinteséget. De aki nem őszinte, annak bizalom sem jár többé. Vagyis: az olvasó, aki a nagy újságokat megvásárolja, önmagát csapja be és egy propagandaszervezetet támogat. Amíg az ottani lobbis-tákat tovább foglalkoztatják, mintha mi sem történt volna, valószínűleg semmi sem változik. Vezető újságíróknak már csak etikai okok miatt sem szabadna feladatokat vállalniuk tanácsadó cégeknél, kuratóriumoknál, politikai tervező és elemző szervezeteknél. A külpolitikai rovatvezetők-

⁷⁰ Ehhez lásd „Tendenziöse Attributierung in deutschen Printmedien: Putin vs. Obama – eine linguistische Analyse” (Tendenciózus jelzőhasználat a német nyomtatott médiában: Putyin kontra Obama – nyelvészeti elemzés), Miriam Zwingli diplomamunkája a müncheni Nyelvészeti és Tolmácsintézet Főiskolája alkalmazott nyelvek szakán, 2012; a 37. oldal környékén szerepel ez a megfogal-mazás.

nek semmi közük nem lehetne egy transzatlanti kapcsolatokat támogató egyesülethez. A valóság azonban teljesen másként fest.

A következőt ajánlom: tagadjuk meg azoktól, akik manipulálnak és félreinformálnak minket, a nézettséget, támogatást és figyelmet. Kapcsoljuk ki a tv-készülékeket és egy centet se adjunk többet ki ezekre. Minél több ember teszi ezt, annál nagyobb lesz a nyomás. De mindenekelőtt: írjanak a kiadóknak, szerkesztőségeknek és médiumoknak, miért nem fizetnek egyetlen centet azokért a lobbista cikkekért, melyeket a minket dezinformáló „vezető médiumok” kiadnak. Mondják le előfizetéseiket, és tanácsolják ugyanezt a barátaiknak, rokonaiknak és ismerőseiknek. Így gyorsan csatlakozhatnak egy rohamosan növekvő új mozgalomhoz, ami kihúzza a talajt a könyörtelen propaganda alól.

Informálódjunk inkább ingyenesen az internetről a sok alternatív és szabadon hozzáférhető hírportálról.⁷¹ Az új vezető médium kétség nélkül az internet. Ahogyan kihaltak a mozik a korábbi formájukban a digitális médiumok miatt, csakúgy, mint a hanglemezboltok, hasonlóképpen fognak a klasszikus vezető médiumok is kihalni. Ez semmiképpen sem jelenti kultúránk hanyatlását. A fejlődésben inkább pozitív töltet rejlik.

Manapság az abszolút nullához közelít azoknak az elittagoknak a bűntudata, akik manipulálni akarnak minket. Könyvem minden olvasója pénztárcáján és a távkapcsolón keresztül távol tarthatja magától az itt leírt újságírási módszereket, és a jövőben megtagadhatja az ilyen alapon működő „vezető médiumok” követését. Aki többé nem vásárolja az ilyen médiumok termékeit, nem klikkel többet az interneten a cikkeikre, és egyszerűen elkapcsol a tévé- vagy rádióadásairól – előbb-utóbb munkanélkülivé teszi az itt dolgozó újságírókat is. Ennyire egyszerűen megy ez. Ha pontosabban szemügyre vesszük ezt, láthatják, hogy ez a folyamat már rég elkezdődött: nap mint nap elbocsátanak állásukból a német nyelvterületen dolgozó újságírókat, mert az olvasóknak elegendő van a hírszerkesztési módszereikből.

2014 júliusában a német parlamentben szakértői meghallgatást tartottak a német „minőségi újságírás” jövőjéről.⁷² Minden résztvevő tisz-

⁷¹ Például <http://info.kopp-verlag.de/index.html>

⁷² Lásd http://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2013/42897964_kw08_pa_kultur/210904

tában van vele, hogy az olyan „minőségi újságírók”, akikről ebben a könyvben bőszégesen írtunk, pénzügyi szempontból alaposan benne vannak a slamasztikában. Ma már világos, hogy a jövőt csak az újságírás alternatív formái jelenthetik, olyan újságírók, akik saját maguknak szereznek nevet. A fogyasztók csak azokért az információkért lesznek hajlandók fizetni, amelyeket közvetlenül azoktól az újságíróktól kapnak majd, akikben teljesen megbízhatnak. Az idegen érdekek által befolyásolt „alfaujságírók”, akiket ebben a könyvben szép számban leírtam, kifutó modellek, az elmúlt idők relikviái. Egyre több felvilágosodott ember ismeri majd fel, hogy nem bízhat az „alfaujságírókban”. A saját márkás újságíróké a jövő, akik kiadó nélkül is pénzt tudnak keresni, mert az emberek megbíznak bennük. Körülbelül úgy, mint a média területén Stefan Niggemeier.⁷³ Vagy Thomas Knüwer.⁷⁴ Éppúgy, mint gazdasági területen Markus Gärtner.⁷⁵ Vagy Matt Drudge az angol nyelvű hírek területén.⁷⁶ Esetleg a több „saját márkás újságíró” gyűjtőoldalaként szereplő német nyelvű Kopp-híroldal: <http://info.kopp-verlag.de>

Itt biztosan nem találkozunk a Bilderberg-csoporttal, a transzatlantikkal, milliárdosokkal, politikusokkal és más zavaros alakokkal, akik megpróbálnak befolyást nyerni hírműsorokban.

Ennek ellenére ez a könyv csak egy pillanatfelvétel. Ugyanúgy, ahogy az 1950-es években a polgárok először csak egy propagandaeszköznek tekintették a televíziót (úgy hívták: „Adenauer-televízió”), nemsokára mégis egy sor más médiafajtával szemben felvette a versenyt, a vezető médiumok propaganda-újságíróinak is hasonló ma a problémája: az emberek egyszerűen hátat fordítanak nekik és máshol szerzik be az információt. A (közel)jövő mindenesetre még nagyobb szabású dolgokat sejtet: néhány éven belül valószínűleg alapvetően megváltozik az információszerezés módja nekünk, európai polgároknak. A londoni védelmi minisztérium már 2007-ben teljesen nyíltan megmondta a briteknek, hogy feltehetőleg mi vár mindnyájunkra: 2035 körül teljesen „normális” lesz a gyermekeink számára az, hogy egy fejbe implantált chipen ke-

⁷³ Lásd <http://www.stefan-niggemeier.de/blog/>

⁷⁴ Lásd <http://www.indiskretionehrensache.de/>

⁷⁵ Lásd <http://blog.markusgaertner.com/>

⁷⁶ Lásd <http://drudgereport.com/>

resztül történik majd az információátvitel. Nem, ez nem elborult elméjű utópisták realitásoktól elrugaszkodott jövőképe. Ez a londoni védelmi minisztérium hivatalos közleménye, ami a mai tényleges technikai fejlettségen és a hadsereg által finanszírozott tudósok valószínűség-számításain alapul.⁷⁷ A tekintélyes londoni *Guardian* erről 2007-ben a „Forradalom, flashmobok és az agyba ültetett chipek”⁷⁸ címmel jelentetett meg cikket. A londoni védelmi minisztérium 90 oldalon keresztül taglalta a britek számára, hogy milyen előre látható és alighanem valóságos fejlődés megy majd végbe a brit hadseregben biztonsági területen. Gondolhatjuk ezt furának, jónak vagy rossznak, de akkor is jobb, ha ismerjük. Ez a fejlődési irány valóban érzékelhető, ha józanul nézzük a dolgokat, akkor is, ha most még nem is akarjuk elfogadni. Könnyen belátható: a jövőben Európában az államok közötti klasszikus háborúk helyett a migráció révén mindinkább államon belüli harcok fognak kialakulni a különböző népcsoportok között. Az embercsoportok, akik konfliktusban állnak egymással, egyre nagyobb számban és egyre kisebb területen fognak konfrontálódni, itt Európában, az ajtónk előtt. Pont úgy, ahogy a történelemből újra és újra láthattuk, amikor az emberiség egy nagy robbanás előtt állt: Nagy Sándortól a népvándorlásokon, a Római Birodalom bukásán és a barbárok támadásán keresztül Jugoszlávia soknemzetiségű államának kudarcot vallott kísérletéig. A végén mindig borzalmas háborúk jönnek, mert teljesen különböző embercsoportok még soha nem tudtak hosszú távon békében együtt élni egyetlen államon belül, még diktátori kényszer alatt sem. Ez az egyik oldal.

Pontosan ebben az összefüggésben érthetjük meg, hogy a londoni védelmi minisztérium szerint, miként zajlik majd az emberek információszerzése a jövőben. Arra számítanak, hogy a híradások minősége egyenes ütemben fog romlani. Az újságírók feltehetően mindinkább már csak bloggoló polgárok lesznek („citizen-journalists”). Az információ minőségének csökkenése és a már említett, fejben elhelyezett chipek kombinációi oda vezetnek majd, hogy kormányok, bűnözők vagy terroristák ezeken az agyba beültetett chipeken keresztül bármikor adott érdekeik szerint mozgósíthatják az embertömegeket. Úgy, mint a „flashmobok”, melyek

⁷⁷ Lásd <http://www.theguardian.com/science/2007/apr/09/frontpagenews.news>

⁷⁸ Lásd <http://www.theguardian.com/science/2007/apr/09/frontpagenews.news>

segítségével tetszés szerint, érdekünknek megfelelően egymás ellen lehetne fordítani ezeket az ellenséges érzelmű népcsoportokat.

Még egyszerűbben: aki a jövőben megszerzi az emberek agyába ültetett és hálózatba kötött chipjei feletti uralmat, vagy hozzáférést nyer ehhez, a katonaság prognózisa szerint akár a migrációs vándorlás miatt egyre megosztottabbá váló embertömegeket is kontrollálhatja. Ez első hallásra egy átlagembernek talán olyan abszurd lehet, mint 30 évvel ezelőtt az, hogy hamarosan az emberek nagy része kerékpározás közben, az autóban, séta vagy bevásárlás közben egy fülben levő gombon és egy vicces kis készüléken keresztül összeköttetésbe kerülhet a világ adathálózataival. Ha akkoriban azt mondják, hogy bármikor mobiltelefonon beszélhetünk más kontinensen levő barátainkkal, vagy pillanatnyi helyzetünket méteres pontossággal meg tudjuk határozni egy óriási erdőben, miközben ezzel párhuzamosan éjjel-nappal rögzítik, kiértékelik, és hosszú távon eltárolják kommunikációnkat az amerikaiak,⁷⁹ nos, valószínűleg bolondnak nézték volna azt, aki ilyet híresztel. De ma már mindez magától értetődő. Minden telefonbeszélgetés, amit folytatunk, szóról szóra, teljesen automatikusan rögzítésre és hosszú ideig tárolásra kerül olyan távoli országokban, mint Amerika. Így, észrevétlenül, egyre jobban korlátozzák a szabadságunkat. Ezt is irreális utópiának tartották volna egy generációval korábban. És itt van ez a csomó „alfaujságíró”, akik ott ülnek a sok Amerika-párti egyesületben és szervezetben, miközben pozitívként akarják elhithetni velünk a legabszurdabb dolgokat, mint például az állítólagos „euró jövőkép” vagy „bevándorlás = gyarapodás” tézist, illetve azt, hogy „a megfigyelés a mi biztonságunk miatt történik”. Hogy ezt kinek az érdekében teszik, azt a NATO- és Amerika-szakértők elhallgatják.

A Frankenstein-szörnyeknek, akik tisztában vannak ezzel a fejlődéssel, természetes érdekük, hogy hozzáférjenek az agyunkban elhelyezett chipkekhez, hogy ezáltal befolyásolni tudják a várható fejlődést. A londoni védelmi minisztérium vagy az amerikai hadsereg jelentése a jövőnkre vonatkozóan meglehetősen Frankenstein-szerűnek vagy utópisztikusnak hangzik, közelebről szemlélve azonban nyilvánvalóan egyáltalán nem is olyan abszurd. Hiszen már ma is csupán néhány ember dönt arról, mely

⁷⁹ Lásd <http://diepresse.com/home/techscience/internet/3832697/NSA-speichert-Daten-aller-sieben-Mrd-Menschen-auf-aDauer>

információk ágyazódnak be mélyen agyunkba és hogyan gondolkozunk. Van egy szűk fegyverkezésbarát és Amerika-párti, elitkörökhöz tartozó „alfaujságírói” csoport, amely közelebbről szemlélve már most sem viselkedik másképp, mint az említett londoni horror-jövőforgatókönyv Frankensteinje. De egyelőre még csak a hatalmi elit környezetében levő csatlósok próbálják agyunkat befolyásolni. Még nyomon követhető a tevékenységük. Még van lehetőség leleplezni őket és feltartóztatni ezt a tendenciát. Még vannak köztük olyan őszinte emberek, akik nem hajlandók eladni magukat és feltárják a visszásságokat. Gerinces emberek.

Mint Ulrich Tilgner, aki 1982 óta tudósít a Közel-Keletről. A brémai születésű Tilgner 2002 óta vezeti a teheráni ZDF-irodát. Az iraki háborúról szóló tudósításaiért 2003-ban a televíziós újságírás Hanns Joachim Friedrich-díját vehette át. Tilgner „a haditudósítások extrém körülményei között is megtartotta és bizonyította újságírói függetlenségét”. Aztán jött a megdöbbenés: Tilgner, akit minden ZDF-néző jól ismert külpolitikai riporterként, ma már csak a svájci televízió tudósít. Nem hosszabbította meg a teheráni irodavezetői szerződését és a közel-keleti különtudósítói státusát. Lépését azzal indokolta, hogy németországi munkájában egyre nagyobb mértékben korlátozzák, „különösen az afganisztáni tudósításokkal kapcsolatban, most, amikor ott német katonák halnak meg”. Szerinte vannak olyan szövetségesi megfontolások, melyek befolyásolják a médium szerkesztői függetlenségét. Ezzel egyidejűleg a politika mind mélyebbre süllyedt. „Svájcban ezzel ellentétben az olyan tv-adások, mint a *Tagesschau* vagy a *10 vor 10* intézményeknek minősülnek.” Ott még eddig nem találkozott azzal, hogy beavatkoznak a munkájába. A ZDF természetesen nem közölte nézőivel, hogy Ulrich Tilgner külpolitikai tudósító hirtelen miért nem látható többet. Létezik tehát még gerinces újságíró. Marad a felismerés: „Alfaujságíróink” félretájékoztatják a lakosságot. Nem érdekli őket, hogy a lakosság mit akar, hanem megpróbálják szőnyeg alá söpörni az emberek panaszát vagy a politikai korrektség alapján figyelmen kívül hagyni azt. Láthatjuk ezt a folyamatos tendenciózus hírszerkesztésben. Egyre több embernek az a benyomása, hogy félreértelmezik az életüket, benyomásaikat és beállítottságukat. Megjelent egy olyan ragadós elit, amelynek a világ csak úgy tetszik, amilyennek ő szeretné. Már csupán a panaszkodás, szemlehungyás és a mindent-jobban-tudás uralkodik. De

a korszellem a lakosság körében megposhadt, mint egy túl sokáig mozdulatlanul álló víztömeg.

Végül szeretnék köszönetet mondani az ebben a könyvben név szerint szereplő „alfaujságíróknak”. Hiszen végső soron fontos szerepük van: a jövő újságíró iskoláiban ijesztő példaként szolgálnak majd egy új generáció feltörekvő tudósítóinak arra, hogyan nem szabad végezni munkájukat.

Az ebben a könyvben név szerint említett személyek valamennyien vitatják azt, hogy ragadós, polipszerűen összefonódott kapcsolatban állnának az elit szervezetekkel. Vitatják, hogy lobbisták lennének, és azt is, hogy az elithez való közelségük miatt „korrumpálhatók” volnának. Sőt, azt is vitatják, hogy újságírókként az említett csoportokhoz való közelségük miatt elveszítették volna szakmai rámenősségüket. Vitatják, hogy ez a közelség bármilyen hatással lenne a tudósításaikra.

Utószó

Az amerikai Carl Bernstein volt a riporter, aki leleplezte a Watergatebotrányt, és ezzel 1974-ben megbuktatta Nixon amerikai elnököt. Igazi nagygágyú az újságírásban. Miután 1977-ben otthagya az amerikai *Washington Post* című lapot, hat hónapon át egyetlen íráson dolgozott: egy cikkben az újságírók és a CIA együttműködéséről. Tudósítását a *Rolling Stone* magazin hozta le.¹ Bernstein azt leplezte le ebben a cikkben, hogy legalább 400 amerikai újságíró dolgozott a CIA-nak. A *New York Times* még le is szerződött a CIA-val, amely alapján bármikor „kikölcsönözhetette” a lap újságíroit. Amerika legismertebb vezércikkírói és tudósítói szerepeltek a CIA bérlistáján, kiadók és főszerkesztők mellett – és persze külföldi újságírók is. Legkésőbb az 1977-es leleplező cikk óta tudjuk, hogy a CIA világszerte újságírókat és vezető médiamunkásokat toboroz, vagy legalábbis informátorként használja őket.²

Mit jelent ez számunkra itt, Németországban? Nézzünk egy példát. Manfred Lahnstein szociáldemokrata politikus 1982-ben szövetségi gazdasági miniszter volt, majd 1983-tól 2004-ig a Bertelsmann médiakonzernnek dolgozott, mint „az igazgatóság különleges megbízottja.” Lahnstein tagja volt az e könyvben részletesen bemutatott Trilaterális Bizottságnak is. A 90-es évek közepe óta pedig a *Die Zeit* hetilap alapítványa (Zeit Stiftung) kuratóriumának vezetője. Lahnstein neve Robert Trumbull Crowley korábbi CIA-tiszt hagyatékában is gyakran felbukkan, mégpedig mint CIA-informátor. Lahnstein itt egyike a 2619 állítólagos CIA-informátornak. Robert Trumbull Crowley 2000. október 8-án halt meg egy washingtoni kórházban.³ A CIA műveleti veze-

¹ Lásd <http://www.rollingstone.com/music/pictures/rolling-stones-biggest-scoops-exposes-and-controversies-2-aa-624/journalists-exposed-as-secret-cia-operatives-81185346> és http://www.carlbernstein.com/magazine_cia_and_media.php és <http://cryptocomb.org/wpcontent/uploads/2014/01/THE-CIA-AND-THE-MEDIA.pdf>

² Lásd <http://cryptocomb.org/?p=279#more-279>

³ Lásd <http://sutherlandsalute.blogspot.de/2008/12/robert-crowley-former-cia-landestine.html>

tőjének helyettese volt, és ő vezette a fedett akciókért felelős részleget. Könnyen előfordulhat, hogy a listán felsorolt személyek nem is tudtak róla, miszerint a CIA informátorként használja őket.⁴ A *Die Zeit* munkatársától, Manfred Lahnsteintől 2014 augusztusában írásban azt kérdeztem, volt-e tudomása arról, hogy – sok más némethez hasonlóan – a CIA informátorlistáján szerepelt, ráadásul pont abban az időszakban, amikor a Bertelsman konzernnél a médiaügyekért volt felelős. A listán ugyanis az akkori güterslohi lakcíme szerepel. Lahnstein látszólag meglepve válaszolt a kérdéseimre: „Köszönöm a tájékoztatást, fogalmam sem volt erről.”

Meggyőződésem, hogy Lahnstein igazat mond. Kutatásaim alapján ugyanis a Trilaterális Bizottság tagjai a múltban automatikusan és a tudtukon kívül kerültek a CIA informátorlistájára, mint olyan személyek, akik közel állnak az amerikai titkosszolgálathoz, vagy akár mint aktív támogatók. Lahnstein valószínűleg a Trilaterális Bizottság korábbi tagjaként került a CIA informátorlistájára. Magyarán szólva, ha jót akarunk magunknak, akkor távol maradunk a transzatlanti szervezetektől.

Megmagyarázhatatlan a számomra, miért ragaszkodnak újságíróink mégis ezekhez a hálózatokhoz. Legkésőbb 2006 óta ugyanis tudniuk kellene, hogy mi is zajlik ezekben. Abban az évben az *Arte* tévécsatorna bemutatott egy dokumentumfilmet „Kihasználva és irányítva (Benutzt und gesteuert)” címmel. A nézők döbbenetesen ismerhették meg azt, miként próbálja a CIA fedőszervezetek segítségével befolyásolni a német kiadók és televíziós csatornák szerkesztőseit.⁵ Teljesen világossá vált: az írók, zenészek, kiadói munkatársak, illetve más közszolgálati rádiós műsor-szolgáltatók egy részét Washingtonból távirányították.⁶ Az olyan folyóiratokat pedig, mint a *Der Monat*, részben a CIA finanszírozta. Amikor a *New York Times* egy cikkéből nyilvánosságra került ez a tény, a *Die Zeit* egyszerűen felvásárolta a *Der Monat*ot.⁷

⁴ Lásd <http://cryptome.org/cia-2619.htm>

⁵ Lásd <http://www.arte.tv/de/244,em=033674-000.html> és <https://www.youtube.com/watch?v=5KxbQGQHjPo>

⁶ Lásd <http://www.heise.de/tp/artikel/24/24027/1.html>

⁷ Lásd http://de.wikipedia.org/wiki/Der_Monat és <http://www.heise.de/tp/artikel/24/24027/1.html>

Mindez sosem volt titok. Egyszerűen csak senki nem akarta észrevenni. A CIA már 1996-ban nyilvánosan elismerte, hogy egyre nagyobb létszámban fog újságírókat beszervezni.⁸ És hol szerez a leghatékonyabban ilyen kapcsolatokat? Hol lesz egy „alfaújságíróból” a leghamarabb különleges kapcsolat, „IM-Frankenstein”? Persze, hogy a transzatlanti szervezetekben. A legtöbb esetben ugyanis a CIA is ott ül az asztalnál.

Sokan, akiket néven neveztem ebben a könyvben, nagy valószínűséggel azt állítják, hogy nem tudtak arról, ami körülöttük történt. Azt fogják állítani, hogy túl ostobák, naivak vagy tehetetlenek voltak. Könnyű átlátni ezen: a transzatlanti akciók vezető agytrösztjei ugyanis a Külkapcsolatok Tanácsa (*Council on Foreign Relations* – CFR) tagjai. A CFR pedig igen erősen összefonódott a CIA-val.⁹ A CFR-nek emellett olyan oldalhajtásai vannak, mint a Német Külügykapcsolatok Tanácsa (*German Council on Foreign Relations*) – amit a németek DGAP („Deutsche Gesellschaft für Auswärtige Politik”) néven talán jobban ismernek. A DGAP alapításakor a CFR keresztszülőként ott állt a keresztelőmedence mellett.¹⁰ Szinte az összes Amerika-barát lobbiszervezet kapcsolatban áll a *Transatlantic Policy Network*kel, azaz a Transzatlanti Politikai Hálózattal (TPN). Ez pedig európai és amerikai óriáskonszernnek, médiumok és ötletgyárak lobbiszervezeteként határozza meg magát, és olyan tagokat vonultat fel, mint például¹¹ az Allianz, az AT&T, a BASF, a Bertelsmann AG, a Boeing, a BP, a Caterpillar Inc., a Citigroup, a Coca-Cola, a Daimler AG, a Dell, a Deutsche Bank, a Dow Chemical, az Ericsson, a Facebook, a GE,

⁸ Lásd <http://www.welt.de/print-welt/article655495/CIA-will-in-Notfaellen-Journalisten-rekrutieren.html>

⁹ Egy a példák közül: <https://www.cia.gov/news-information/speeches-testimony/2014-speeches-testimony/a-conversation-with-john-o-brennan.html>

¹⁰ A DGAP saját bevallása szerint aktívan befolyásolni kívánja a külpolitikai véleményalkotást az élet minden területén. Így tehát elmondható, hogy lobbiszervezet. A DGAP legalábbis saját magáról így ír: „Privát, független, pártok fölötti és közhasznú egyesületként a DGAP aktívan követi a külpolitikai véleményformálást Németországban az élet minden területén, és politikai támogatást nyújt”. Mindezt a „*DGAP berichtet*” (A DGAP jelenti) című könyv borítójának belső oldaláról idézzük (Markus Lux és Gereon Schuch, *Das Carl Friedrich Goerdeler Kollégium*, a Robert Bosch Alapítvány, Berlin 2008).

¹¹ Idézet a <http://www.tponline.org/organisation/business-members> oldalról.

a Hewlett Packard, a HSBC, az IBM, a JP Morgan, a McGraw-Hill cégek, a Michelin, a Microsoft, a Nestlé, az Oracle, a Pfizer International, az SAP AG, a Siemens AG, a S.W.I.F.T., a Syngenta és a UPS. Ez után pedig következzen azoknak a agytrösztöknek a neve, amelyek a *Transatlantic Policy Network* (Transzatlanti Politikai Hálózat) égisze alatt az előbb említett óriáskonszernekhez kapcsolódnak.¹²: AmCham EU (Az Amerikai Kereskedelmi és Iparkamara az EU-ban), Aspen Intézet – Berlin, Aspen Intézet – Olaszország, Az Egyesült Államok Atlanti Tanácsa, Brookings Intézet, BRUEGEL, Carnegie Alapítvány a Nemzetközi Békéért, Európai Politikatudományi Központ (CEPS), Amerikai Kereskedelmi Kamara, Chatham House, Külkapcsolatok Tanácsa (CFR), Stratégiai és Nemzetközi Tanulmányi Központ (CSIS), Német Külkapcsolatok Tanácsa (DGAP), Európai Politikai Központ (EPC), Nagyiparosok Európai Kerekasztala (ERT), Európai–Amerikai Üzleti Tanács, Európa Intézet, Az Egyesült Államok Német Marshall Alapja, Institut Français des Relations Internationales (IFRI), Transzeurópai Politikatudományok Társaság (TEPSA), UNICE és Amerikai Versenyképességi Tanács. Innen már csak az Atlanti-Híd hiányzik, illetve annak olyan partnerszervezetei, mint a Németországi Amerika Tanács, vagy Rockefeller úr Trilaterális Bizottsága.¹³ Szinte minden fentebb felsorolt szervezetben magas rangú politikusok ülnek. Itt van tehát az óriáskonszernek, médiumok és think tankek sűrű szövésű hálózata, amelyben fennakadtak a vezető médiumok újságírói, gazdasági vezetők, politikusok és tudósok. Vajon ezek mind csak a tüzzel játszottak volna?

Valóban összeesküvés-elmélet az, ha én személy szerint meg vagyok győződve arról, hogy a *Transzatlanti Politikai Hálózat* egyes sejtjei, illetve a közvetlen környezetében működő számos szervezet magas színvonalú agymosást készített elő a számunkra? Vagy az, hogy e lobbiszervezetek tagjai és barátai, ösztöndíjasaik, illetve az ezekben kutatók látásmódja olyan mesterien formált és leszűkített, hogy az óriáscégek, a titkosszolgálatok és amerikai érdekeltségek szempontjainak tökéletes közvetítőjévé válik, olyannyira, mintha ezek gondolatai és stratégiái tökéletesen meggyeznének az övéikkel? Az így gondosan formált gondolatok utóbb átte-

¹² Idézet a <http://www.tponline.org/organisation/cooperating-institutions/> oldalról.

¹³ Lásd a 33. oldalon a következő linknél: http://www.atlantik-bruecke.org/w/.../ab_4250_interviewbroschuere_final.pdf

kinthetetlen mennyiségű publikációban, és a vezető médiumok más jellegű kommunikációs formáiban úgy ültetik a bogarat a fülünkbe, mintha ezek saját gondolati termékeik volnának.

Ebben az összefüggésben teljes örület, amikor az így működő német vezető médiumok olyan jelentéseket tesznek közzé, amelyek szerint például Irakban, vagy máshol, távoli országokban nincs sajtószabadság. A jelentések kimutatják, hogy az ottani médiumok túlnyomó többsége nem független, hanem az ott működő politikai csoportok szócsöveként működik. Még az amerikai milliárdos, Soros György által működtetett Riporterek Határok Nélkül szervezet is szívesen felfedez hasonló igazságtalanságokat a távoli országokban – itt nálunk, Európában azonban sohasem.¹⁴ Mindezek ellenére a mi német nyelvű médiumaink is politikai csoportok szócsövei, ahogy láttuk azt a transzatlanti összefonódásokkal összefüggésben, és semmi esetre sem függetlenek. A ZDF-nél minden valamire való szerkesztő és televíziós csatornaigazgató rendelkezik párttagsági könyvvel. A ZDF-et emellett teljesen legálisan lehet a szövetségi közársaság leginkább politikafüggő televíziós csatornájának nevezni. 2014 márciusában ugyanis a Szövetségi Alkotmánybíróság elmarasztalta a politikai befolyást a televíziós csatornáknál – és a ZDF „állami szerződéséről” kimondta, hogy alkotmányellenes.¹⁵ Más szavakkal ez azt jelenti, hogy a ZDF-et bizonyos politikai csoportok olyan szélsőséges mértékben befolyásolják, hogy az már ellenkezik az alkotmánnyal. Ezek a körülmények pont ugyanolyanok, mintha egy banánköztársaságban lennének.

Könyvünkben az elit befolyásolási rendszerének hatalompolitikai magjait derítettük fel. Nem csoda, hogy minden jelszó, amelyet ma magától értetődően alkalmazunk, pontosan innen ered: a „világpiaci globalizációtól” kezdve „a nemzetközi terrorizmus elleni harcon” át egészen az „arab tavaszig”, vagy az olyan szándékosan bagatellizáló szavakig, mint a legbrutálisabb bombázásokra alkalmazott „légi csapás” kifejezés. Az Amerika-barát elit transzatlanti befolyásolási rendszerében azonban mindenekelőtt háborús terveket koholnak. Kezdve az 1980 és 1988 kö-

¹⁴ Lásd <https://www.reporter-ohne-grenzen.de/pressemitteilungen/meldung/rogebericht-zur-lage-der-pressefreiheit-in-der-kurdischen-region-kaum-unabhaengige-berichterstattun/>

¹⁵ Lásd <http://www.heute.de/ZDF/zdfportal/blob/32482080/1/data.pdf>

zött zajló iraki–iráni háborúval, a számos afrikai nyersanyagháborún, az 1990-es kuvaiti háborún, a balkáni háborúkon, a 2003-as iraki háborún, az afganisztáni háborún, vagy az arab polgárháborúkon át egészen Ukrajnáig, vagy a Közel-Keleten újra és újra fellángoló konfliktusokig, ahol mindig a nyersanyagokért és a hatalomért folyik a harc. Vezető médiumaink pedig önként és dalolva mindezt végigkísérték a propagandájukkal. Dr. Kurt Gritsch osztrák konfliktuskutató részletes tanulmányozás után a „háborús uszítók” névvel illette a polgári minőségi médiumokat.¹⁶ Sőt, maga Gabor Steingart, a neves gazdasági lap, a *Handelsblatt* kiadója is azt veti a vezető újságoknál (ahogy a *Frankfurter Allgemeine Zeitung*nál is) dolgozó kollegái, az „alfaujságírók” szemére, hogy a háborúra uszítanak, és a FAZ cikkeit nemes egyszerűséggel „szellemi katonai behívóparancsoknak” nevezte. 2014 nyarának végén azzal vádolta meg a FAZ-t, hogy hamis tudósításokkal csak még inkább erősítette az Oroszország elleni háborús uszítást.¹⁷ Egy következő generáció egy nap Önöket is, kedves Olvasók, arról fogja kérdezni, meddig támogatták ezeket a háborús uszítókat. A németek négyötöde elutasítja a német hadsereg bevetését külföldi háborús konfliktusokban.¹⁸ Egészen más azonban a német elnök, Joachim Gauck véleménye.¹⁹ Ő ugyanis az egyik elitista transzatlanti szövetség, az Atlanti-Híd tagja.²⁰ Így aztán vezető médiumaink jelentős részével együtt ő is igen közel áll az amerikai agitátorokhoz.²¹

Ma már szégyellem, hogy újságírói pályafutásom igen nagy részében háborús uszítóknak dolgoztam. Mások viszont nem szégyellik magukat. Épp ellenkezőleg: több vezető újságíró is kapcsolatban áll az amerikai Ralph F. Goffal, aki a háttérben számos amerikai szervezetben tevékenykedett aktívan. Ralph F. Goff az oroszok szerint 2014 nyaráig a CIA né-

¹⁶ Lásd <http://derstandard.at/1331207267450/Kurt-Gritsch-Gut-inszeniert-die-Mainstream-Meinung>

¹⁷ Lásd http://www.horizont.net/aktuell/medien/pages/protected/Steingart-vs-FAZ-Kleinkrieg-um-die-grosse-Krise_121899.html

¹⁸ Lásd <https://www.freitag.de/autoren/vorabmeldung/deutsche-gegen-militaer-einsaetze-im-ausland>

¹⁹ Lásd <http://www.bundespraesident.de/SharedDocs/Reden/DE/Joachim-Gauck/Interviews/2014/140614-Deutschlandfunk-Interview.html>

²⁰ Lásd <http://www.cicero.de/berliner-republik/ein-praesident-fuer-die-eliten/48408>

²¹ Lásd <http://www.cicero.de/berliner-republik/ein-praesident-fuer-die-eliten/48408>

metországi kirendeltségvezetője volt.²² Hivatalosan viszont a következő cím állt a névjegykártyáján: „az Amerikai Külügyminisztérium külügyi munkatársa,”²³ azaz egy ártalmatlan diplomata álcáját használta. Feleségével, Jennifer Goffal együtt arra specializálódtak, hogy transzatlanti megbeszéléseken külföldiekre hívják fel a CIA figyelmét. Feleségét, Jennifert pontosan ezért utasították ki 2004-ben egy másik országból.²⁴ Mindez teljesen normálisnak számít az amerikai szolgálatoknál. Még a világhírű kiszivárogtató, Edward Snowden is hosszú ideig dolgozott diplomata fedésben Genfben a CIA-nak.²⁵

Emlékeznek még a könyvemben említett magyarázatokra, miszerint az amerikai titkosszolgálatok a hidegháború idején segítettek transzatlanti szervezeteket alapítani, amelyekben keresztül Németország lakosságának gondolkodását akarták befolyásolni? És emlékeznek arra, hogy mi volt ez a szervezetek ára amerikai titkosszolgálati körökben, és hogy a szolgálatok milyen posztokon foglaltak helyet a német transzatlanti alapítványokban? Teljesen nyilvánvaló, hogy ebben a mai napig semmi sem változott. Ugyanis ennek a Ralph F. Goffnak, aki Berlin előtt Bécsből (diplomata fedőtevékenységgel) dolgozott állítólag a CIA-nak, és már ott is barátjának mondhatott számos vezető újságíró, 2014 nyarán kiterjedt titkosszolgálati tevékenysége miatt el kellett hagynia Németországot. 2014 nyarán a különböző közösségi médafelületeken olvasható profiljából gyorsan kiderültek az idevonatkozó kapcsolatai. Ezeket most biztos gyorsan törlik majd. De vajon miért nem írtak erről korábban a vezető újságírók? Ha ezt a kérdést még valóban őszintén felteszik maguknak, akkor lapozzanak vissza, kérem, az első oldalra, és olvassák el újra az elejétől kezdve figyelmesen ezt a könyvet.

Emlékeznek még a 72. és 76. oldalak közötti részre? Akkor vegyenek egy jó mély lélegzetet:

2000. január 31-én az akkor 23 éves André Horn német őrzetető meghalt a prizreni (Koszovó) katonai kórházban. 1999 novemberétől

²² Lásd <http://ru-facts.com/news/view/37094.html>

²³ Lásd <http://www.linkedin.com/pub/ralph-goff/b/779/279>

²⁴ Lásd <http://ru-facts.com/news/view/37094.html> és <http://cryptocomb.org/?s=jennifer+goff>

²⁵ Lásd <http://www.neues-deutschland.de/artikel/935167.ein-buch-wie-der-nsa-skandal.html>

kezdve volt bevetésen Koszovóban a Kosovo Force (KFOR) tagjaként. Hivatalos halálokként a hadsereg fertőző agyhártyagyulladását jelölt meg. A valóság azonban úgy tűnik, nem ez. Ugyanis Peter Horn professzor, a müncheni Ludwig Maximilien Egyetem biotechnológusa, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) izotóp-geokémia szakértője, valamint Horst Günther Siegwart orvos és tudós arra a következtetésre jutottak, hogy Horn örvezető urántartalmú lőszerrel (gyengített uránium, vagy DU) történt folyamatos érintkezésből származó súlyos mérgezésben halt meg, amely Koszovóban érte. Az urántartalmú lőszer kezeléséből származó sugárzásos mérgezést a mai napig lehetséges volna bizonyítani, ha André Horn holttestét exhumálnák, és az abból származó szövetmintákat tudományos elemzésnek vetnék alá. A szövetségi Védelmi Minisztérium mindeddig elutasította a halott német katona családjának többszöri kifejezett kérését, hogy végezzék el az exhumálást, és maradványait nemzetközileg elismert szakértőkkel vizsgáltsassák meg, vagy támogassák ez irányú beadványukat az államügyészséghez. A minisztérium továbbra is azt állítja a nyilvánosság előtt, hogy az urántartalmú lőszer nem veszélyes. Vezető újságíróink pedig támogatják a minisztérium állásfoglalását. Nézzék meg jól még egyszer a dokumentumokat e könyv 75. és 76. oldalán. Sejtik már, milyen gátlástalanok tudnak lenni a háttérben működő hálózatok? Holttesteken is átgázolnak?

Végezetül lenne egy kérésem Önökhöz. E könyv az első kötete a médiaiparról szóló háromrészes, igen kényes leleplező anyagnak. Megtudták, milyen titkos hálózatok befolyásolják az információáramlást. Megismerték, milyen közel állnak a médiumok az elithez, és ennek mi a következménye. Minden egyes kijelentést lépésről lépésre bizonyítottunk. Az „összeesküvés-elméletből” valóság lett. A következő kötetben azt mutatjuk be, hogy milyen trükkökkel verik át a nagy kiadvállalatok a náluk hirdető ügyfeleket. Kis ízelítőt már ebben a könyvben is kaphattak erről. Ha ehhez kapcsolódóan rendelkeznek további (bizonyítható!) információval, akkor nagy örömmel fogadom a levelüket, vagy az elérhetőségüket. A harmadik kötetben pedig egészen konkrétan, az érintetteket megnevezve számolok be arról, mely újságírók a PR-ipar melyik belső listáján szerepelnek. A tudósítások legnagyobb részét ugyanis már most pénzen veszik. Néhány nevet már ebben a könyvben lelepleztem. Ha Ön egy PR-ügynökség tulajdonosa vagy annak munkatársa, vagy egy cég saj-

tóosztályán az újságírói kedvezményekért felel és meghatározó élményei vannak a médiakutatók vagy újságírók követeléseiről, nagy köszönettel veszem, ha ellenőrizhető információit átadja. Ezeket elküldheti az *info@ulfkotte.de* e-mail címre, vagy a Twitteren közvetlen üzenet formájában: *@UdoUlfkotte*. Épp ideje, hogy az emberek odakint megtudják az igazságot és így tiltakozhassanak. Kövessék a cikkeimet az interneten is a következő linken: <http://info.kopp-verlag.de/> és fizessenek elő a háttér- és információs szolgálatra a <http://www.kopp-exklusiv.de> linken, ahová ugyancsak írok.

MEGJEGYZÉS A FORRÁSKUTATÁSHOZ:

A könyvben szereplő linkeket kivétel nélkül megtalálják a *www.gekauft-journalisten.de* weboldalon, a „Quellen”, azaz források menüpont alatt. Az internetes linkeket időközben törölhetik vagy megváltoztathatják. Ennek ellenére az eredeti tartalommal együtt mindenkor megtalálhatják a linkeket az internetes archívumban, akár visszamenőleg is a <https://archive.org/web/> linken, ha ott megadják a keresett linket.